

EGYETÉRTÉS

Híftől árak: Egész évre 20 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN
Szerkesztő
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Mi lesz

az általános szavazati joggal?

Budapest, augusztus 10.

A kiegyezés kérdése most van vajudó állapotban; némelyek szerint már „megvan”, de csak az a bizonyos, hogy „meglesz”.

Az alkotmány-biztosítéki törvényjavaslatok ott hevernek a király asztalán. Vonakodik megadni az előzetes jóváhagyást. Amiben kettős szomorúság foglaltatik ránk nézve. Először, hogy vonakodik. Másodszor pedig, hogy alkalma van vonakodni. Mert végzetes hiba, súlyos sérelme a parlamentáris törvényalkotás rendjének, hogy a királynak már előzetes vétő-jogot adtak a törvények betérjesztésénél. Az államfő törvényesítő hatalmát kiterjesztették erőszakosan a törvény-kezdeményezés körébe is, a honnan pedig az még akkor is kiküszöbölendő volna, ha a régebbi téves gyakorlat már erre bizonyos jogokat adott volna a koronának. Törvényalkotásnál a királynak csak szentesítési hatalma van; joga van a törvényjavaslatot vissza is vetni, de ez a hatalom is csak bizonyos konzekvenciák szemmel tartásával történhetik. S ha a feloszlattott s újból megkérdézett népképviselőt ragaszkodik az előbb már elhatározott törvényjavaslathoz: attól a

szentesítést csak akkor tagadhatja meg az uralkodó, ha az alkotmányosság és egyenesség utjáról letér. A kezdeményezés megakadályozása már magában véve sem alkotmányos, hanem kényuralki mozzanat s nem sok lehet a bizalmunk azokhoz az alkotmánybiztosítékokhoz, amelyek ilyen előzmények között keletkeznek, ha ugyan egyáltalában keletkezni fognak.

Ellenben bizonyos az, hogy Horvátországban villognak a kések s az álorczájukat levett „szövetséges testvérek” készülnek újabb monstre-obstrukcióhoz s ezzel a magyar parlamentáris újabb felrobbantásához.

Sőt arról is érkezett szomorú hír, hogy az igazságügyminiszter megbízott egy Csizmaziát a sajtó-törvény reformjának az elkészítésével. Természetes is, hogy mikor a közszabadságok körülhatárolására, az alkotmánynak újabb biztosítékokkal való megerősítésére vállalkozik egy „átmeneti” kormányzat: annak leg-sürgősebb teendője mindenekelőtt a sajtó megrendszabályozása; holott ugy is elég vigan folynak a sajtószabadságot arcul vereső lap-elkobzások.

Szóval elég változatos perspektíva tárul szemünk elé az őszszel újból folytatandó parlamenti ülészek tartalmasságára nézve. Folynak az előkészületek a változatos műsorra Budapesten, Bécsben és Zágrábban egyaránt.

Csak egy dologról nem tudunk még eddig teljes bizonyosat; csak egy dolgot borít rejtelmes homály; csak erről nincs még idáig tájékoztatva sem az ország népe, sem a parlament: hogy *mi lesz az általános szavazati-joggal?*

Meg kell állanunk ennél a kérdésnél, amelyre újabban meg újabban vissza fogunk térni; mert nemcsak minket érdekel, de a jogaikért méltán zörgető milliókat ez érdekli elsősorban és mindenekelőtt; mert ennek a kérdésnek megoldása benne van az átmeneti kormány programjában s az átmenet időtartamul megszabott két esztendő ide s tova el fog roppenni.

Tudjuk, hogy meglesz. Egészen bizonyosak vagyunk benne. Oly alkotmányos érzékű férfiú jelentette ezt ki a parlament nyílt színe előtt, kiből bizni szeretünk s kinek alkotmánytiszteletéhez a gyanu árnyéka se férközik. De mi lesz akkor, ha ezt a férfiút éppen alkotmánytisztelete arra fogja kényszeríteni talán már a következő hónapokban, hogy az ugynevezett alkotmánybiztosítéki törvényjavaslatok miatt levonja magára nézve a következményeket s idő előtt visszavonul?

Vajon átveszi-e az örökséget egy olyan utód, ki vállalkozik a belügyi kormányzásra alkotmánybiztosítékok nélkül is?

Nem csodálkozunk azok nyugtalan-

Öt perc mulva . . .

Írta: Nógrádi László.

(Utánnomás tilos.)

I.

Kegyetlenül összetört testtel került a kórházba. Míg az orvosok kötötték, varrták, fel se eszmélt. A harmadik emeletről ugrott le s hogy szörnyet nem halt, különös véletlennek köszönhető. Az első emeleten szőnyeg volt kiterítve, ezt sodorta magával. A rettenetes zuhanás erejét ez csökkentette. A melle így is betört, a lába valósággal összezuzódott, mint egy száraz ág, csak az inak tartották össze.

A rendőrség emberei ott álltak körülötte, hogy kihallgassák, ha felelszél, mert semmiféle felvilágosítást nem találtak nála.

— A szíve rendesen dobog, mondta az egyik orvos. Csodálatos szabályosan, mintha a legegészségesebb álmodt volna.

Az ápolóapáca maradt aztán mellette s egy fiatal rendőrtiszt. Az apáca csendesen állt s imádkozgatott, a rendőrtiszt pedig idegesen forgatta jegyzőkönyvét, minden pillanatban készen arra, hogy elkönyvelje, mielőtt az öngyilkos végleg elszállna az ismeretlen sötét utak országába.

— Lehet vagy harmincz éves, mondta halak az apácának, de jóval öregebbnek látszik. Milyen gyűrött az ábrázata . . . Határozottan csuf ember . . . szerelem kizárva . . . ha csinos volna, hm, hm, szaggatta a gondolatot a rendőrtiszt.

Az öngyilkos ember arca megmozdult, szempillái rezegni kezdtek, mint harmatcsöpp

alatt a bokrok levelei. Egy rezdülés még a száj szegletein s felnyitotta szemét. Csodálkozva nézett körül. A fiatal rendőrtiszt függőleg ugrott melléje s czeruzáját neki szegezve, hivatalos ábrázattal kezdte vallatni:

— Mi a neve?

Az öngyilkos tagadó mozdulatot tett.

— Egy kis erősítőt neki, szölt az apácának.

Ujra kérdezte.

— Mi a neve?

— Ne fáradjon, nem mondom meg — felelte sutogva az öngyilkos.

— Foglalkozása.

— Utazó.

A rendőr gyorsan jegyzett s mohón. Az öngyilkos ajka mosolyra húzódott.

— Jegyezze csak mindjárt így: mennyei önkéntes utazó.

A rendőr boszusan nézett, de aztán mosolygott ő is.

— Miért lett öngyilkos?

A beteg nem szölt semmit.

— Nyomasztó anyagi körülmények . . . nagy család . . . amerikai párbaj . . . vagy talán szerelem — tette hozzá álmodozva, mert ő is szerelmes volt, halálosan szerelmes.

— Ne fáradjon, nem mondom meg semmit.

— De a statisztika.

A beteg lehunyta szemét s minden újabb faggatásra nemmel felelt.

Végre is egyedül maradtak az apácával.

— Mi szükség már nálam a czeremónijára, holnap vagy holnapután ugyis elmegyek, mondta keserű gunnyal. Rettentő fájdalmaim

vannak. Egy golyó jobb lett volna, talán . . . talán.

A fájdalom egészen eltorzította arcát, szeme mérően nekiszegződött a padozat fehér bolthajtásának. Az apáca lelkendezve futott az ügyeletes orvosért.

— Egy pár nap, esetleg egy hét, suttogta az apácának az orvos, a zuzódásokon kívül tüdővész is. A vég biztos . . . Egy-egy adag morfiumot lehet adni neki, esetleg nagyobb adagot is, ha kell. Legyünk irgalmasak, testvér.

Ott imádkozott az apáca az öngyilkos ágya mellett. Kíntről behallatszott a pezsgő élet zsvajja, lármaja. Végig az ágyakon betegek feküdtek, nagyobb részt olyanok, akik ép úgy menekülni akartak az élettől, mint ez itt előtte. Imádkozott, de gondolatai most csodálatosan nem röpültek az imádság szárnyain.

Már szakadozott a sötétség a hosszú fehér-falu teremben. Árnyékba verődtek a nagy ablak-közök s mind homályosabb lett. Egy-egy sóhaj szakadt fel, halk nyöszörgés az ágyakról. Elgondolkodott. Egyszer ő is gondolt olyasmire, amit ez itt megselekedett. De aztán mást tett, ide jött. S azóta százat és százat látott olyant, akinek bátorsága volt eldobni az életet. Ki cselekedett okosabban vajjon, azok-e, akik erőszakkal tépték el az élet fonálát, vagy ő, aki így csendesen, lassan sorvasztja el sóhajtozó s nyöszörgő haldoklók között?

A szolgák lábujjhegyen járva surrantak végig a hosszú termen, mely az alkonyi homályban olyan volt, mintha vége se lenne. Felgyultak a gázlángok s az apáca, hogy gondolataitól szabaduljon, sorra járta a betegeket. Fél szemmel azonban mindig az új beteget figyelte, nem mozdul-e, nem nyög-e.

ságán, kik az általános szavazati jog kérdésének az aktualitások sorában háttérbe való szorulása miatt méltán aggodalmaskodnak, sőt ki is fakadnak.

A magyar parlament reformja a választói törvénynek az általános, egyenlő és titkos szavazati jog alapján való átíráásával kapcsolatban immár semmi szín alatt és semmi körülmények közt el nem odázható.

Meg kell azt csinálni nem csak azért, mert abban az ominózus paktumban benne foglaltatik, sőt az abba diktált feltételek között talán a legelső helyet foglalja el; de meg kell adni az általános szavazati jogot e szerencsétlen ország sorsüldözött népének azért is, mert ha azt a parlament rendes, törvényes formák közt megadni vonakodnék, — a mire pedig valóságos becsületbeli ígéret kötelezi le és fel egyaránt, — akkor attól lehet tartani, hogy ezt a jogot mégis kivívja a hitében csalódott nép a rendes, törvényes formák — nélkül is. Ennek az üdvös átalakulással kecsegtető reformnak ily módon való létrejövételtől pedig méltán irtózkodhat az alkotmányosság minden igaz hive és barátja.

Alkotmány-fejlődésünk a történelem folyamán át mindenkor tiszteletben tartott és híven megőrzött jogfolytonosság szigorú elvei szerint alakult; a rendiség bilincseiből való felszabadulás folyamán a népuralmi elv mélyítése, a népjogoknak szükségszerű kiterjesztése. Nemcsak az általános emberi evolúció elengedhetetlen követelménye az általános szavazati jog behozatala, de nálunk nemzeti alkotmányunk fejlődésének természetes következménye is, a mit elfojtani nemcsak természet-ellenes merénylet volna az emberi jogokkal szemben, hanem bűn volna a nemzeti szabadság legszentebb érdekei ellen is.

Csak az általános szavazati jog alapján választandó új népképviselőt szeresheti vissza a magyar parlament hitelét, teljesen megrendült, alácsúszott tekintélyét. Csak az adhat igazán hatalmat ennek a most pórázon rángatott, erejét vesztett testületnek, ha mögötte áll az egész nép a maga ellenállhatatlan erejével és hatalmával. Csak az ily módon alakulandó erős, hatalmas parlament teremtheti meg a közszabadságok igazi biztosítékait; védheti meg a nemzet és a nép millióinak érdekeit.

Csak ez mentheti meg ezt az országot az idegen kizsákmányolás ellen; csak ez teheti lehetővé, hogy a vérig sértett, lealázott s földönfutóvá tett népmilliók ne hagyják itt csalódottan, elkeseredetten ezt a tejjel-mézszel folyó Kánaánt, melynek dus emlídi meddők szikkadnak el legjobb gyermekeinek százezrei előtt.

Budapest, augusztus 10.

A horvátok lázadása. Zágrábról jelentik: A horvát-serb koalíció körében bizonyos föltűnést kelt az a körülmény, hogy a hatóságok az egybehívott népgyűléseket sorra betiltják. Azt állítják, hogy Rakoczy bán ezt a magyar kormány utasítására teszi. A Kel. Ért. tudósítója eziránt kérdést intézett a bán kormány egy főhivatalnokához, aki azt válaszolta, hogy a népgyűlések megtartását csak ott nem engedélyezték, ahol a Starcevic-párt izgatásai miatt zavargásoktól lehetett tartani. — Különbösen is az országos kormány semmiféle utasítást sem adott a gyűlések betiltására. A hatóságok e tekintetben a saját hatáskörükben járnak el. Több körületben a koalíció és a Starcevic-párt között olyan éles ellentétek vannak, hogy az ott egybehívott gyűléseket a közcsend és a lakosság nyugalma érdekében kell betiltani. Az Agrar Tagblat, mely a horvát koalíció főorganuma, legutóbbi számában vezércikket ír Horvátország helyzetéről és a cikk végén azt mondja, hogy Horvátországban véget kell vetni az idegen

uralomnak és Horvátországot szabad és független állammá kell tenni. A horvátok a maguk urai akarnak lenni a saját hazájukban.

Gróf Pejacsevich Tivadar volt horvát bán karlsbadi kurájának befejeztével Gasteinba utazott, honnan augusztus hó végén nasici kastélyába utazik. Mihalovics főispán ma bucsuzott a vármegyei tisztikartól. Höcker alispán bucsuztató beszédére Mihalovics válaszolt, kijelentvén, hogy azért mondott le, mert Magyarország megsértette a kiegyezési törvény alapelveit, amelyekhez ő ragaszkodik. Mihalovics a legközelebbi tartománygyűlési választásoknál jelölteti magát.

A képviselőház az augusztusi ünnepeken. A képviselőház elnöki hivatala tudomására hozza az augusztus 18-iki és 20-iki ünnepeken résztvenni kívánó képviselőknek, hogy a belügyminisztérium ma érkezett meghívója szerint az augusztus 18-iki mise délelőtt 10 órakor kezdődik a budavári koronázó Mátyás-templomban, az augusztus 20-iki körmenet pedig reggeli 7 órakor a királyi vár Szent István-kápolnájában. Mindkét alkalommal a képviselőház elnöksége nevében Návay Lajos alelnök fog megjelenni.

Dalmácia visszacsatolása. Dr. Havass kir. tanácsos tudvalevőleg kérvényt intézett a képviselőházhoz Dalmácia visszacsatolása iránt. A kérvényt a képviselőház magáévá tette és pártólól adta ki a kormánynak. A mozgalom az országban élénk visszhangra talált és számos törvényhatóság sietett ahhoz csatlakozni. Legutóbb Gömör és Kishont vármegye járult hozzá pártólól a kérvényben foglaltakhoz a napokban tartott rendes nyári közgyűlésén és határozatilag kimondta, hogy a kérvényt teljes terjedelmében elfogadja. Egyben kimondták, hogy az országgyűlés képviselőházához hasonló szellemű felirattal fognak fordulni.

A román nemzetgyűlés. Mint a „Kel. Ért.” jelenti, a románok vezető emberei az illésfalvi összejevetelen nem tudtak megállapodásra jutni a nemzetgyűlés egybehívása dolgában. A komité elnöke, Popp György, a jelenlegi pillanatot nem tartja alkalmasnak nagyobb szabású politikai akció megindítására. A román képviselők közül is többen ellene nyilatkoztak a nemzetgyűlés tervezett egybehívásának. Szerintük a román képviselőknek nem lehet irányt adni parlamenti akciójuk tekintetében, mert ennek az akciónak az irányát maguk a képviselők állapítják meg esetről-esetre és a viszonyok alakulása szerint. Valószínű, hogy a románok vezérémberei csak olyan konferencia felét fognak tartani az országos pártszervezés céljából.

II.

Kicsit elaludt. Csöndes rántásra ébredt fel. A betege keze ott pihent az ölében.

— Kedves testvér, suttogta, hány óra lehet?

— Éjfél felé. Pihenjen csak nyugodtan.

— Minek? Egy pár nap mulva ugyis pihenni fogok. Már nekem mindegy. A szerelem halottja leszek. Ugy-e furcsa, de hát ha az emberben benne van ez az izé, mit csináljon? Kit szerettem? Mindenkit... Én mindenkit szerettem. Még diák voltam, mikor már szerettem. Nem úgy, mint mások. Én verset nem írtam, én nem ábrándoztam, holdsugáron nem jártam, én nem szívvel, de a véremmel szerettem. Nem a selymes tekintetek, édes vallomások epszattak, hanem úgy szerettem, mint a mészáros a szép, kövér állatot. Rettentő szerelem volt az enyém. Nem akartam semmiféle lenni, csak szeretni, szeretni vágytam. Azt akartam, mikor beleszabadultam az életbe, hogy mindenki szeressen engem. Pedig nem szeretett senki, mert rut voltam. Hát vásároltam pénzért... Egy vagyont szórtam szét. Nyakig jártam szerelemben. Talán megcsömöröltem? Dehogy. Rettenetes szomjuság gyötört, egyre gyötört. És úgy íteltem, mint az iszákos: ha nem akadt finom pezsgőre, betértem az utolsó csapszékbe s ittam a legolcsóbb szerelmet, a pirosított vizet, mert kívántam, örökké kívántam. Ugy-e rettenetes ember vagyok?

Az apáca csendesen megsimította az öngyilkos homlokát. Nem volt forró. Hideg verejtékcseppek gyöngyöztek rajta. Nem lázban beszélt hát.

— Azt hiszi, képzelődöm. Dehogy... Egyébként mi különöst beszéltem. Az állat benne az emberben. Kiben nincs ez? A szemforgató erényhősökben nincs talán? A jó fér-

jekben? Mese. Az állat ott leselkedik az ajtótosan forgó szengolyók mögött s vad erővel rázza lánczait. Hányszor szakítja el azoknál, akik örök szerelmet esküdtek egynek — egyetlen egynek. En nem házasodtam meg, az én állatom se volt kötve, ketreczbe se téve. Attól kezdve, hogy egy piros ajku béres lányunk miatt elszabadult, meg se kötöttem... Egyszer azért majd megkötöttem. Meg akartam házasodni... Nem is tudta az a valaki, hogy én szeretem, észre se vett persze, hisz csunya voltam. Pedig szerettem és egy hónapig akkor ketreczbe tettem az én állatomat. Egy hónapig őt lestem, mikor nyílik a negyedik emeleti ajtócska, mikor surran végig a folyosón, hallgattam, hogy kopog le a lépcsőkön. Utána settenkedtem s milyen édes volt nekem az ő kis cipői kopogása, milyen drága az olcsó kartonruhácska suhogása. Pedig még akkor nekem pezsgős, drága pezsgős szerelemre is tellett, mégis kedvesebb volt ő az olcsó kartonruhában. Kísértem, mint az árnyék s úgy néztem rá, mint a hívő a szentje szobrára... Hinni kezdtem az igaz szerelemben, a tiszta szerelemben, melyet angyalok fognak fényes napsugárból az égben... De aztán. A lenge karsu ruhácska máshoz simuit és az én angyalom elbukott... És én mentem tovább.

Az apáca arcát forró pirosság öntötte el. Tágra nyílt szemmel bámult erre az összetört emberre, aki talán meg se éri a reggelt. S amint így bámult rá, egyszer csak mind éleesebben, éleesebben rajzolódtott elébe egy arc, amelyet valamikor látott s hasonlított az ő betegéhez. Előbb csak úgy rémlett előtte, hogy hasonlított hozzá, aztán hogy tovább nézte, az árnyékkép s az ott előtte egygyé lett. Az volt valóban; ez szerette őt igazán... De az angyal elbukott

Lehajtotta arcát, hogy homályban legyen, hogy meg ne ismerje, hogy ő volt az, a kiért egy hónapig hitt a tiszta szerelemben, mit angyalok fognak fényes napsugárból a mennyben.

— Mentem a magam útján, a merre a szabadjára eresztett állat vitt, — folytatta a beteg félig hörgöve, félig suttogva. — És tegnap már garasos szerelemre se tellett, pedig sok pénz kellett volna. Ott az első emeleten, ahol felszedtek s ide hoztak, egy finom pezsgős szerelem lakott. A szomjuság elvette az eszem, ott akartam meghalni.

Az öngyilkos sima, fehér homlokáról szakadt a verejték. Szeme mintha mélyebben esett volna be üregébe, fekete karikákkal volt körülveve. Mohón tapadt az apáczára.

— Nyujtsa ide a kezét, — nyöszörgötte. görcsösen ragadta meg az apáca, finom, puha kezét. Nem lehetett kiszabadítani a keze közül. Vonagló ujjával, mint a vaskapocs szorította át.

— Néztem, néztem magát előbb, hogy elaludt... Hogy temetkezhetett el ide, ebbe a nagy sirba, hol minden hullaszag, omladozó tetem. Oly szép maga és a keze oly forró... Nem a láztól beszélek; az agyam ép... vérem is van még. én magát szeretem, hörgögte s irtózatosan nézett az apáczára. Beesett szemeiből a vér forró, szomju láza lángolt ki. Ajka vonaglott s gyűrött képén, melyre már a halál árnyát rávetette, sóvár fény ragyogott. A vér lázas vágya.

— Szeretem, hörgött belőle s magafelé húzta görcsösen, a puha fehér husdarabot, reszkette, mint az éhes állat...

Mikor a kétségbeesett sikoltásra odasiettek, már hörgöve feküdt ágyán az öngyilkos. Szeme üvegesedve bámult előre. Ajka szélén vékonyan folyt a vér s öt perc mulva már vitték le a hullaterembe

Az új választói törvény tervezete.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 10.

A belügyminisztériumban már egy esztendőnél hosszabb idő óta dolgoznak a választói jog reformján, amely az általános, titkos választói jog alapján épül föl. A nagy munkának első része a statisztikai adatok földolgozásában áll. Az adatokat tudvalevőleg még Tisza István idejében gyűjtötték össze, amikor összeírták Magyarországnak husz éven föltüli férfi-lakosságát. Az adatokat azonban csak törvényhatóságokként, vagyis vármegyék és városok szerint csoportosították, úgy, hogy az áttekintés nagyon nehéz volt. Gróf Andrássy Gyula tehát elrendelte, hogy az összeírás adatait dolgozzák föl választókerületek, járások, körjegyzőségek és községek szerint is. A csoportosítás több szempontból történt: a mostani választói jog, a foglalkozás, az anyanyelv, a katonai kötelezettség és a magyar nyelvnek írásban és szóban való bírása szempontjából.

Rendkívül hosszadalmas és nagy körülményt igénylő munka volt ez, amely után az adatok mérlegelése következett. Ennek a megfontolásnak az lett az eredménye, hogy a minisztérium megállapította azokat az alapelveket, amelyek szerint az új választói törvény elkészítendő. A fő-alapelv természetesen az volt, hogy a magyarságnak hegemoniáját megtartsa és megerősítse, de olyan módon, hogy azért a nem magyar ajkú állampolgárok természetes jogai megrövidülést ne szenvedjenek. Ennek a fő-alapelvnek szem előtt tartásával megállapították, hogy egyetlen jogcímen nem alapulhat a reform, hanem több, egymással teljesen egyenlő értékű jogcímet kell megállapítani, amelyeknek azonban olyanoknak kell lenniük, hogy ezek alapján a választók túlnyomó többsége hivatalból és könnyen legyen összeírható. A tervezet tehát három jogcímet állapít meg a választói jogosultság elnyeréséhez.

Először választó marad mindenki, aki megfelel az 1874: XXXIV. t.-cz. feltételeinek, vagyis akinek eddig meg volt a választói joga, vagy aki ezután szerzi meg a választói jogot az eddigi törvény szerint, az ezután is választó lesz. Ilyen választó van most — a számadatok mindvégig hozzávetőleges kerek számok lesznek — körülbelül 1,100,000. Ezek közül magyarul ír és olvas kb. 700,000, csak a cenzus alapján választó kb. 400,000.

A második jogcím szerint választójogot ad bizonyos közérdekű hivatás vagy foglalkozás, mint például: önálló iparos; ha iparengedélye vagy iparigazolványa van, önálló kereskedő, fuvaros, iparforgalmi tisztviselő, altiszt vagy szolga, köztisztviselő, díjnok, hivatali altiszt és szolga, (rendőrök és pénzügyőrök nem) az oklevéllel bírók (ügyvéd, orvos, bíró, mérnök stb.) lelkész, hitoktató, körjegyző, egyéb értelmiség, gazdasági tisztviselők, altiszt vagy szolga, szakmunkás, ha legalább öt évig van alkalmazásban. Ide tartoznak azok is, akik katonai kötelezettségüknek eleget tettek. Foglalkozás vagy hivatás szerint új választó lenne kb. 400,000, a kik közül magyarul ír és olvas kb. 350,000. Kiszolgált katonán van kb. 1,000,000; ezek közül a cenzus alapján választó lesz kb. 270,000, magyarul ír és olvas kb. 530,000, de a cenzusos választó kiszolgált katonák között is van kb. 180,000, a ki magyarul ír és olvas, tehát csupán a katonai szolgálat alapján kb. 380,000 új választó lesz.

A harmadik jogcím lesz végül a magyarul írni és olvasni tudás. Magyarul írni és

olvasni tud kb. 2,100,000 huszonnégy éven föltüli állampolgár. Ezek közül azonban a cenzus alapján választó kb. 700,000, a foglalkozás és hivatás alapján kb. 350,000, a kiszolgált katonák közül kb. 530,000, összesen tehát kb. 1,580,000 már az eddigi jogcímek alapján bír választói jogosultsággal, úgy, hogy pusztán a magyar nyelvnek írásban és szóban való ismerete alapján kb. 520,000 új választó lesz.

Összegezve eszerint a tervezet szerint Magyarországnak ezután kb. 2,930,000 választója lesz, vagyis harmadfélszer több, mint eddig.

A választói jognak ez a nagyarányú kiterjesztése tehát demokratikus szempontból is teljesen megnyugtató és emellett nemzeti szempontból is minden irányban megfelelő. Mert míg egyrészt a nemzetiségi választók számát kb. 500,000-ról kb. 1,100,000-re emeli, tehát elnyomárról nem panaszkodhatnak, addig másrészt a magyar választók számát kb. 600,000-ról kb. 1,830,000-re szaporítja, tehát a számukat megháromszorozza.

A választói jogosultságnak ilyen módon való megállapítása természetesen szükségessé teszi a választó-kerületek új beosztását is. Ez a munka még folyamatban van.

A választói jog gyakorlása községenkéntinek és titkosnak van tervezve, míg a jognak felfüggesztésére, a kerületek számára, a képviselői kvalifikációra, a mandátum időtartamára, a választók névjegyzékének összeállítására vonatkozó határozatok változatlanok maradnak.

Politikai hangulatok.

I. Tempora mutantur.

1904 április 9-ikén Vázsonyi Vilmos foglalkozván Budapest székesfőváros szükségleteivel s ezekkel kapcsolatosan a fővárosi reform terveivel, a következő követelményeket állapította meg:

1. Új jövedelmi források, hogy az adóemlést elkerülhessék;
2. az üzemeket házi kezelésbe kell venni és az ingatlan után kivetett járulékot emelni kell;
3. az állam engedjen át a fővárosnak bizonyos adónemeket;
4. a fővárosi törvényt reformálni kell; a virilizmust el kell törölni és a választói jogot demokratikus alapra kell fektetni;
5. az igazságtalan és nehézkes pótlék helyett az önálló városi jövedelmi adórendszerre kell áttérni. Ezzel a főváros kiirtóhatná a nagy adóreform előtt a jövedelmi adó és a progresszivitás hatását;
6. az örökösödési adót fel kell emelni és alaposan kihasználni;
7. istápolni kell; polgárság munkáját.

1904 április havában így festett a Vázsonyi Vilmos programja a főváros érdekében megoldandó reformokra nézve.

Azóta csak három év és négy hónap múlt s ma ugyanazon helyen, ahol Vázsonyi kiáltványa megjelent, ugyanolyan erőteljes tiltakozást olvasunk a reform kardinális része ellen, mint amily erőteljesen a demokrata vezér ez előtt három évvel és négy hónappal ott a reform követelésére lándzsát tört. Most ott teljes fegyverzetten felvonulva, tiltakozás történik a virilizmus eltörlése ellen és kiáltva hangsúlyoztatik, hogy a virilizmust fenn kell tartani és hogy Budapest székesfőváros ügyeinek intézésénél a vagyoni befolyásnak kváltságos helyet kell engedni. Az hirdettetik ugyanazon fórumon, ahol Vázsonyi szólott, hogy akinek több vagyona van, annak több beszólása legyen a

főváros polgárainak igazgatására. Vagyis a vagyonosok intézkedjenek a többi polgárok sorsa felett, tőlük függjön életsorsuk, boldogulásuk vagy pusztulásuk.

Oh, jerum jerum, quanta mutatio rerum. Mi történt, a demokrata ég szerelmére! Hol vannak a nagy reformatori eszmék? A főváros jövedelmi forrásaival szaporították talán azáltal, hogy a főváros telkeket ajándékozott a főherczegnek, ahelyett, hogy e telkeken egyfelől jövedelmező befektetéseket létesített volna, és például a polgárság lakásszükségleteinek a kielégítésére, segítségére sietett volna a megszarolt fővárosi lakosságnak. Nem. Az sokkal dicsőbb és ragyogóbb feladat volt, hogy a demokrata protegálhattott egy valóságos főherczeget. Így dobja vissza kenyérral a demokrata azt, aki őt követ dobta meg, ámbár a kenyeret a főváros lakosságától vonja el. De meg kellett mutatni annak a gögös rendnek: nem haragszunk amiatt, hogy főpolgármesternek nem lehet felterjeszteni olyat, akít mi kedveltünk.

Mi történt, hogy a főváros javait nem akarják a polgárság terheinek a könnyítésére értékesíteni és a főváros pénzügyi helyzetének a javára kihasználni? Miért van az, hogy a főváros iskolák részére, ahelyett, hogy maga gondoskodnék építkezésekről, magánosoktól retlenetes bérért házakat bérel demokrata uralom alatt lévő kerületben? Nem annyit jelent-e ez, mint elvonnai a házakat a polgárságtól és még inkább felcsigázni a lakásbéreket, fokozni a megélhetés nehézségeit?

Hol maradt az üzemek házi kezelésbe vétele, hol a polgárság munkájának az istápolása? Hol vannak a reformatori gondolatok és mi ezekkel szemben a valóság? Bizony, bizony az új uralom ege alatt a nyomor és szenvedés mind fokozottabb mértékben éri a főváros lakosságát, mintha ez csak folytatása lenne annak a nyomornak és szenvedésnek, melyet a nemzeti törekvések büntetésül kilátásba helyeztek. Ahelyett, hogy a lakosság sorsának enyhítésére történnék valami, kapunk patentirozott kávéházi viczczekeket pártvezéri vignettával és látunk lovagi tornákat.

De sok mindent megmagyaráz az a tény, hogy most már nem a választói jog demokratikus alapra fektetéseért folyik a fővárosban az agitáció, hanem azért, hogy a virilizmus befolyását fenntartsák, hatalmát megerősítsék. Mert mi változás történt? Az a változás történt, hogy a fővárosban a demokratapárt összefogózt a virilisekkel, hódított a maga hatalmas részére viriliseket, választott virilisek fővárosi bizottsági tagokat.

És így történik most a rendes átalakulás, azaz hogy a program visszafeljődése a régi rendbe, hogy a polgárság felett azok rendelkezzenek, akiknek érdekük ellenkezik a polgárság érdekével.

Nem szereink, ha félreértenének. Vázsonyi Vilmos azt hangoztatja, hogy a fővárosi ügyekben az irányítás a demokratáké és önkem rendelték alá magukat a régi rendszer embereinek, hanem azokat átalakították gondolkozásukra nézve a maguk programja szerint. Nem kétkelünk benne, hogy Vázsonyi Vilmos valóban meggyőződés szerint hiszi ezt, sőt a rend emberei is meghódolva előtte, hirdetik: „Te vagy a vezér, te vagy az első; mi nyomon követünk, hódolat-tal”. De úgy jár, mint a kalifa a rózsáival, hogy amíg őt dicsőítik, kiejti öléből a rózsákat. Elfeled a programból most egyet, majd mást, avagy elveszit belőle hol egy kapcsot, hol egy szeget, hol egy kalapácsot. És mig őt a vezéri polczon ünneplik, az ő új hivei a vezér tudtán kívül is, sőt bizonyára megkérdezése nélkül csinálják a régi politikát, az öncélú és

önhasznu politikát abban a meggyőződésben, hogy a vezér vagy nem törődik vele, vagy kénytelen lesz hozzájárulni. És ezenkívül, mint minden vezérnek a hiúságára, úgy az övére is lehet számítani, a kritikákat pedig hatástalanná lehet tenni aképen, ha elhítetik vele, hogy ezek a vezért sértik. Akkor aztán nincs se közérdek, se közjó, hanem csak egyetlen cél van, a boszuállás.

Ime, jóakarattal figyelmeztetjük a változások konstataálásával, ama változásokra is, amelyek a közfelfogásban az ő politikája körül jelentkeznek. Mivelhogy a főváros közönsége azt várja az új rendszertől, hogy bajain enyhítsen és elidegenedik tőle, ha ehelyett a bajok súlyosodását érezi.

II. Ami késik.

Ugron Gábor mondja ma, a vasuti javaslatok szentesítésének késedelme kapcsán a következőket:

Izgalmas harcok után került elfogadásra Kossuth két vasuti javaslata, szentesítése nemcsak törvényhozás, hanem állampolitikai cselekedet. A horvát állambontóknak törvény ellen lázítani nem lesz szabad, amit tehetnek, amíg szentesítve nincs, mert addig csak javaslat és nem törvény. Élnék is az alkalommal. Ha valamiben, ezen két javaslat szentesítésénél a huzavona tapintatlanság, sőt lábat ad a horvát tulzóknak. Nincs a javaslatnak olyan részlete, melyet a király előre nem ismert, nem helyeselt. A vita folyamán az új fejlődésről, annak politikai céljairól értesülve volt, hisz ezekben állást foglalva, mentette fel a bánt és nevezte ki Rakodczayt. Mégis a két törvény nincs szentesítve. Ötvenezer alkalmazottnak javított fizetését Kossuth szabály eltenére, törvény nélkül kénytelen most augusztusban utalványozni a szentesítés — reményében. A lakáspénzek várnak, amíg lesz szentesítés és lesz kihirdetett törvénye az országnak. — Meddig várnak? — Régebben ilyesmi nem történt.

Ugron Gábor a kabinetirodát teszi felelőssé. De vajjon a kabinetiroda felelős intézmény-e? A kabinetiroda minden munkát elvéggez, amit parancsolnak neki. Hisz a Fejérváry-kormány szolgálatában állott urak kitüntetését is pontosan liferálja, amint rendelik, másképen nem cselekedvén. Csak éppen akkor késne a posta, amikor a kormány törvényhozási határozaton alapuló előterjesztéseit kell formába helyezni? Akkor késnék, amikor a nagy nemzeti és állami érdekek törvényszerű kielégítéséről van szó?

A kabinetiroda nem rendelkezik ekkora hatalommal. A kabinetirodának nincs ahoz való bátorsága, hogy az alkotmányos kötelesek teljesítését akadályozza. Valahol másutt van itt a baj. Nem a kabinetirodában, hanem a kabinetirodához közel.

Ugron Gábor is tudja bizonyosan, hogy hol van a baj... Mert különben miért jellemzné a Magyar Nemzet mai számában az uralkodót eképpen:

— Ő felsége a régi munkabíró, koránkelő, szorgalmas, figyelmes, finom ember és fenkölt uralkodó.

Mindamellet, ha a felelősségről van szó, kénytelenek vagyunk a törvénykönyvvel a kezünkben konstatálni, hogy a korona tényeiért a magyar kormány a felelős.

Még akkor is, ha a tények a ténykedés elmulasztásában nyilvánulnak.

III. Levelek és táviratok.

Az elmondott magyarázathoz hozzá kell fűzni a tény, hogy Horvátországból levelek és táviratok mennek Ischlbe a király kabinetirodájához, ő felségéhez való juttatás céljából.

A levelekben és táviratokban horvát kerületek és községek tiltakozásai és folyamodványai foglaltatnak.

Tiltakoznak a vasuti javaslatok ellen és folyamodnak a királyhoz: kérve őt, hogy a javaslatokat ne szentesítse.

És hivatkoznak is rá a horvátok: egyezkedés csak aképpen lehetséges, ha a javaslatok nem szentesítetnek.

S már-már a szentesítés késedelme folytán a horvátok azt következtetik, hogy az uralkodó korábbi tényeivel ellentétben, az ő pártjukra állott.

Mi még folyton azt hisszük, hogy e képtelenség czáfolata mielőbb megérkezik, talán már egy nap alatt is. Mert elképzelhetlen az erkölcsi veszteség, ami nemcsak a törvényhozást, de a korona tekintélyét is érné, ha a horvátoknak lenne igazuk. A helyzet tisztázása egyetlen tény igényel: a javaslatok szentesítését.

Ha ez megtörténne holnap, akkor holnapután már másképpen beszélne a horvátok.

Az Ischlbe küldött levelekre és táviratokra alkotmányos felfogás szerint csak egyetlen válasz lehetséges: a törvényjavaslatok azonnal való szentesítése.

IV. Az ischli szerkesztőségben.

— Szerkesztő ur, a magyar szerzők dolgozatuk sorsáról kérdezősködnék...

— Miféle dolgozatról van szó?

— Az „alkotmánybiztosítékok“ cziműről...

— Jól van, jól van. Már olvastam. De ki kell huzogatni belőle egyet-mást s a kék plajbászom Bécsben van.

— Mit válaszoljak?

— Izenje meg, hogyha küldenének egy másik dolgozatot is „A katonai létszámemelésről“, akkor a kettőért együtt kiutalványoznám a honoráriumot...

— Ezenkívül szerkesztő ur, panaszkodnak, hogy nem tudják mivel megtölteni a hivatalos lapot, saison morte van. Azt mondják, hogy ki van náluk szedve jó lapotlételék a vasutasokról szóló két törvény. Ezt az álló szedést szeretnék betördeltetni...

— Mi az? Álló szedésük van és még panaszkodnak. Csak várjanak. Lesz még nagyobb morte saison s akkor még jobban esik nekik az álló szedés.

— Igenis, szerkesztő ur...

— De ha nincs mivel megtölteniök a lapot, adjon ide egy pár kéziratot katonai kitüntetésekben. Van?

— Igenis van.

— No, jó. És ha még kell kézirat, hát remélem, vannak árverési hirdetések...

— Vannak, szerkesztő ur...

— Szépen, szépen...

— Igenis, szerkesztő ur, szépen, szépen vannak.

— Na jó. Csak folytassák szépen, szépen...

AZ EGYETÉRTÉS
szerkesztősége és kiadóhivatala
VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.
A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

A marokkói bonyadalom.

Budapesti, augusztus 10.

Kazablankában a francia és spanyol haderő lett ura a helyzetnek. Ezzel szemben *Mazaganban, Mogadorban és Rabatban* igen komolyan állnak az ügyek. Különösen azoknak a németeknek helyzete komoly, akik a kikötők környékén laknak.

Spanyolország diplomáciai képviselői jegyzéket nyújtottak át a hatalmaknak, mely azonos a francia jegyzékkel. A jegyzék szerint Spanyolország egy véleményen van Franciaországgal a kazablankai rendőrség szervezésére nézve és miként Franciaország csapatokat küld Kazablanka megszállására.

De Caix Róbert, a marokkói kérdés egyik legalaposabb ismerője a *Journal des Debatsban*, „L'affaire de Casablanca“ czimen cikket irt, melyben többek között Franciaországnak azt az eljárását, hogy Spanyolországot felkérte közös akcióra, a szövetséges hatalmak iránti korrekt eljárásnak minősíti. Néhány spanyol lapnak támadásával szemben, melyek helytelenítik a spanyol kormány eljárását, ezeket írja De Caix: A spanyol lapok álláspontja érthetetlen. Ilyen helyzetben, mint a kazablankai, nem tanácsos Sanchó lassu szamarára ülni. Aki a geográfia és történelem által szerepelni van hivatva, annak nem tanácsos ez alól a szerep alól kibujni.

Ezzel szemben De Caix dicséri a német sajtó magatartását, mely konstatálja, hogy Franciaország az algezirai egyezmény szellemében járt el.

Ma érkezett tudósításaink a következők:

Posztogató benszülöttek.

A Kölnische Zeitungnak azt táviratozzák Tangerből, hogy Kazablanka kifosztásánál rendes marokkói katonaság is részt vett. A német postahivatal teljesen le van rombolva. A pénztárakban levő készpénz és értékpapírok, melyeket nem lehetett idejében elvinni, eltűntek. Az állami bankban 60.000 pezétát, a Compagnie Algeriennél 250.000 pezétát rabolták. Az összes európai kereskedők árúraktáraiban nagy fosztogatásokat vittek véghez. A német konzulátust teljesen kirabolták. A St. Heynes nevű spanyol gőzös, mely Kazablankából ma Tangerbe érkezett, 600 menekültöt vitt oda, akik azt beszéltek, hogy a benszülöttek az elesett európaiak holttesteit a városban körülhúrcolták és guny tárgyává tették. Egyben nagyon dicsérték a spanyol matrózok és katonák magatartását.

Újabb csapatszállítások.

A madridi Imparcial azt jelenti San-Sebastiánból, hogy Allen de Salazar külügyminiszter kijelentette, hogy Franciaország és Spanyolország a Marokkóban követendő eljárás módoszataira és a kikötői rendőrség szervezésének sürgősségére nézve teljesen egyetértenek. Franciaország és Spanyolország akciójában a szultán hatalmának sértetlenségét, a kereskedelem szabadságának fenntartását, az európaiak élet és vagyonbiztonságát és a marokkói birodalom integritását tartották szemelőtt. A spanyol belügyminiszter kijelentette, hogy a kormány a marokkói eseményekre való tekintettel elhatározta, hogy hadihajókön kívül nagyobb számú csapatokat fog Marokkóba küldeni azon célból, hogy azok az európaiakat a benszülöttek támadásai ellen megvédelmezzék. A miniszter nem mondta meg sem az elküldendő hadihajók számát, sem a csapatok erejét nem jelölte meg, csak annyit mondott, hogy ötszáz főnyi katonaság azonnal elindul.

A Shamrock és Vhienlong szállítóhajók tegnap este 10 órakor elindultak. A hajók francia csapatokat szállítanak Marokkóba.

Kazablankából jelentik, hogy a francia idegen-légió, amelynek veszteségei nem nagyok, a szuronyokon babérkoszorúval vonult végig a városban. Azokat a marokkójakat, akik a mecsetek-

ből lőttek a francziákra és sok rablót is agyonlőttek.

A marokkói zavarok miatt Alfonz király angolországi utazása *elmarad*. A király szeptemberben Bécsbe utazik és utközben Párisba is el fog látogatni, ahol hivatalos fogadás lesz.

A szultán külügyi biztosa arról értesítette az olasz követet, hogy a marokkói kormány három olasznak Kazablankában történt meggyilkolására való tekintettel hajlandó kárpótlást fizetni és elégtétellel szolgálni.

A belügyminisztérium közleménye szerint holnap gyalogos és lovascsapatokat indítanak Marokkóba. A Numanciai czirkáló Kazablankába indult.

Megint zendülések.

A Reuter-ügynökség azt jelenti Mogadorból, hogy Kazablanka bombázásának híre az ottani bennszülöttekre kedvezőtlen hatást gyakorolt és a francziák ellen irányuló ellenséges hangulatot erősen kiélesítette. Marakesben nyugalom uralkodik, de újabb zavargásoktól tartanak.

Több párisi lap örömmel emlékezik meg a francia tengerészcsapatoknak a kazablankai ostrom alkalmával tanúsított magatartásáról, amelyben az aggodalmat keltett hadseregellenes mozgalom meghiúsulását látják. Kazablankai és rabati jelentések szerint a helyzet javult. Mazaganban is nyugalom uralkodik. Mindazonáltal a bennszülöttek, valamint az európaiak tartanak a környékbeli törzsek támadásától. Maguk a bennszülöttek nógatják az európaiakat, hogy szálljanak hajóra.

A francia csapatok partraszállásuk alkalmával komoly harcban keveredtek a kabilokkal. A német konzulátus sértetlen, ellenben a posta, a konzul magánlakása és több német lakása és üzlete elpusztult. A postáról 25,000 pezeta tűnt el. Mogador előtt czirkálók vetettek horgonyt, hogy a várost a Ma el Ainin vezetése alatt érkező fanatikus bennszülött sereg elől megvédjék. A Laplata spanyol gőzös Kazablankába indult. Kazablanka ostroma Fezben mély benyomást keltett. A szultán külügyminisztere utján fájdalomnak adott kifejezést a francia konzul előtt a kilencz erópai ellen elkövetett merényletből kifolyólag. A külügyminiszter kijelentette, hogy a szultán kész minden elégtételre, elsősorban a kazablankai basa felfüggesztésére és a vétkesek megbüntetésére.

Kazablankai jelentések szerint háromezer mór Kazablanka előtt megtámadta Drude tábornokot. A támadók azonban, melynek soraiban a francia tüzérség nagy pusztításokat vitt véghez, sietve visszavonultak. Mazagani és rabati jelentések szerint ott ezidőszent nyugalom uralkodik, mindazonáltal el kell készülnie lenniük, hogy előbb-utóbb kitör a lázadás.

Philibert tengernagy tegnapi jelentése szerint Kazablankában a helyzet változatlan. Több hölgy, közöttük az angol konzul nővére, önfeláldozással ápolják a konzulátusban elhelyezett sebesülteket, kiknek állapota kielégítő. A csapatok állapota igen jó. Az Aube tengernagy nevű czirkáló Mazaganban találkozott a Du Chayla czirkálóval. Mazaganban a helyzet valamivel nyugodtabb.

KÜLFÖLD.

Egy új szláv minisztérium Ausztriában. A zágrábi Nase Jedinstvo Bécsből arról értesítették, hogy a lengyel és cseh miniszterek mintájára délszláv miniszteri állást akarnak szervezni a kabinetben. Jelöltek gyanánt Ivcevic dalmát tartománygyűlési elnököt, továbbá Ploj és Sustercsics szlovén képviselőket emlegetik.

Oroszország flottaépítése. A Politische Correspondenz a swinemünderi találkozót többek között a császár flottaépítési terveivel is hozza összeköttetésbe, vagyis a császár azért ment olyan szívesen Swinemündebe, hogy a német haditengerészetről és annak anyagáról információkat szerezzen. Ezek után valószínű, hogy a swinemünderi találkozóznak a német iparra nézve igen kellemes következményei lesznek.

A török birodalom biztonsága. Az Athos hegy közelében a Pantokrator kolostortól nem messze pénteken délután egy török hadi czirkálóhajó elfogott a nyílt tengeren három bárkát, amelyeken töméntelen fegyvert, löszert és mintegy négyszázötven darab bombát találtak. A három bárka, amelynek legénysége nyolcz emberből állott, a macedoniai fölkelők részére szállított hadi szerkeket. A török katonák és a csempészek között küzdelem fejlődött ki, de végül is a csempészek megadták magukat. A bárkák elfogatása nagy izgalmat keltett Konstantinápolyban, mert beigazolva látják Hilmi pasának június 7-én a fegyver-csempészekre vonatkozólag tett nyilatkozatát. A vizsgálatot megindították annak kiderítésére, hogy a csempészek milyen uton jutottak a fegyverekhez.

Korea lázad. Söuli magánjelentés szerint Vanzu városában 250 koreai katona elkergette a japán lakosságot és a japánok házeit kirabolta. A menekültek a szabadban táboroztak, míg megérkeztek a japán csapatok és erős küzdelem után lefegyverezték a koreaiakat. Más vidéki városokban is üldözik a koreaiakat a japánokat és bujtoztatják a keresztény népet, hogy segítsen a japán zsarnokságot megtörni, de a keresztény lakosság nem csatlakozik a koreaiakhoz.

Hondsuban és Bonsuban koreai csapatok felázadtak. A lázadás színhelyére japán huszárság indult. Hondsuban a helyzet különösen veszélyes, tekintve, hogy a polgárság, amely elkergette a japán őrseget, a felkelőkhez csatlakozott. A japán csapatok valószínűleg ma este érkeznek Hondsuba.

Ki a gyilkos?

— A Hau pör bonyodalmai. —

Budapest, augusztus 10.

A Hau-pör bonyodalmi közt egyre érdekesebb és izgatóbb lesz az a kérdés, hogy ki gyilkolta hát meg Hau anyósát? Az esküdtek verdiktjével szemben, akik Haut bélyegezték bűnösnek, áll Lindenau vallomása, aki nyíltan hirdeti, hogy látta, amikor Molitor Olga agyonlőtte az édesanyját. Hogy a két állítás közül mel ik dönti meg a másikat, egyelőre még kétséges, mert az esküdtek verdiktjéhez s a koronatanu vallomásához egyaránt szó férhet. Tagadhatatlan, hogy újabbban több olyan körülmény merült föl, amelyek Lindenau állítását valószínűsíteni látszik, de ezek a jelek még távol állanak attól, hogy teljes bizonyosságot nyújtsanak.

Az újabb fejlemények ezek:

Bűnös-e Olga?

Hau védőjének, dr. Dietznek az a véleménye, hogy Hau és Molitor Olga viszonya sokkal bensőbb volt, mint ahogy azt a per feltüntette. Badenbadeni utazásának az okát Hau már a tárgyalás előtt megnevezte. Hau mindenáron meg akarta akadályozni, hogy sógornőjével való viszonya a nyilvánosság elé kerüljön. Dietz továbbá azt hiszi, hogy Molitor Olgát nyolcz napi elváltatása Hautól rendkívül felizgatta, elannyira, hogy esetleges cselekedeteinek a horderejét többé nem volt képes megítélni. Olga valószínűleg vitába keveredett anyjával és annak a folyamán rálőtt az anyjára.

Másrésről azonban olyan híreket is terjesztenek, hogy Molitor Olga azért hordott magánál revolvert, hogy a szürkeszakállas férfi ellen, aki a kritikus napon a két hölgy mögött ment, megvédehesse magát. Eközben a revolver véletlenül elsült és a golyó Molitor Olgának jobbról álló anyját találta el. Dietz itt megjegyezte, hogy az ő klientsére nézve ez a hipotézis volna a legkellemesebb, mert ez a szándékos gyilkosság gyanuját sógornőjéről elhárítaná.

Időközben Baden-Badenben új tanúk jelentkeztek, köztük egy varrónő, ki Molitoréknál dolgozott. Ez a varrónő megerősíti, hogy anya és leány igen rossz viszonyban éltek egymással, hogy igen gyakran támadt köztük tettelegesség és akárhányszor megtörtént, hogy Molitor Olga anyja *tojkának ugrott*.

Milyen volt a lövés?

Lindenau azt állítja, hogy amikor ő a Molitor-hölgyek mögött ment, világosan látta, hogy Olga megállt s ugyanabban a pillanatban egy lövés villant fel, mely a jobboldalt menő anyát találta. Meg van állapítva, hogy Molitorné asszonynak nemcsak nehéz köpenye, de gyapju alsókabátja, sőt inge és testének husa is meg volt égetve. A lövést tehát csak olyan valaki tehette, aki Molitorné közvetlen közelében, sőt vele testi érintkezésben állott. Semmi körülmények között sem eredhetett a lövés olyan embertől, aki a két hölgytől csak néhány méternyi távolságban is állt. A löcsatorna balról és alulról jobbfelől és fölfelől megy. Az tehát, aki a lövést tette, minthogy a hölgyek lejtős uton haladtak, kénytelen volt formálisan leterdelni és egészen az érintkezésig közel a Molitor-hölgyek mögé lépni. Annál feltűnőbb, ha Molitor Olga azt állítja, hogy az illetőt nem látta, miután ennek az embernek a Molitor-hölgyek közvetlen közelében kellett tartózkodnia.

Az ügyész vádol.

A Morgenpost karlsruhei levelezője beszélgetést folytatott dr. Bleicher államügyészszel, aki kijelentette, hogy az esetben, ha a Hau-ügybert újabb tárgyalást rendelnek el, amit ő különben kizártnak tart, Hau ellen még sokkal súlyosabb bizonyítékok merülnének fel. Különösen egy napló, melyet Hau vezetett, tartalmaz rendkívül terhelő adatokat. Hau viszonyait az esetben, ha a per megújítására kerül a dolog, még tüzetesebben meg fogják vizsgálni és különösen washingtoni üzlettársának a tanúságtételétől, akinek az elítélt nagy összegekkel tartozik, várja az ügyész végleges bebizonyítását annak, hogy Hau bármilyen kétségbeesett cselekedetre is képes volt, hogy magának pénzt szerezzen. Lindenau adatait az államügyész légből kapottaknak tartja. Az államügyész szilárdul meg van győződve, hogy Lindenau november 6-án nem is volt Baden-Badenben. Az államügyész ellenkezőleg azt hiszi, hogy Hau, amikor a postahivatalt elhagyta, szakállára szürke port hintett, hogy a fekete szakállas férfi között, aki a táviróhivatalban tartózkodott és az utcán levő szürkeszakállas férfi között semmiféle összeköttetést se hozhassanak létre.

Hogy vallott Lindenau?

Dr. Gönner ügyvéd, klienséről báró Lindenauról következőket beszél: Lindenau eleinte konokul tagadta, hogy neki bármiféle köze volna az egész gyilkossági afférhez. Nem emlékszik rá, mondotta, hogy november 6-án hol volt, nem akarja önmagát valami elhibázott vallomással a gyilkosság gyanujába keverni. Az ügyvéd megnyugtatta és erre Lindenau több óráig tartott tárgyalgatás után bevallotta, hogy ő tudta, hogy Olgának nagy vagyona van és reménykedett, hogy Olgát megnyerheti, ezért írta neki a névtelen levelet.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Veszprémvármegye közigazgatási bizottsága ma tartotta Hunkár Dénes főispán elnöklésével ülést, amelyen Véghely főjegyző ismertette a bizottságnak a belügyminiszterhez terjesztendő félévi jelentését. A bizottság az előadó javaslat értelmében teszi meg jelentését. Azután foglalkozott a bizottság a vármegyében folyton növekvő kivándorlás kérdésével és konstataulta, hogy a kivándorlók kilencz tizedrésze még mindig Hamburgon és Brémán át megy Amerikába, mert lelketlen ügynökök a fiumei vonalról a legképtelenebb híreket terjesztik. A bizottság a baj orvoslása és hathatósabb ellenőrzés miatt felir a belügyminiszterhez. Az utlevél-statisztikából megállapította a bizottság, hogy az elmúlt félévben 700-al többen vándoroltak ki a vármegyéből, mint az előző félévben. Végül az ellenőrzés hatályosabbá tétele végett csendőr-szárnyparancsnokság felállítását kéri a vármegyében.

Anglia munkásai.

— Az angol társadalom a munkáért. —

London legszebb terén, a Trafalgar square levő Nelson-oszlop egyik reliefje alatt olvasható: „England expects that every man will do his duty”. „Anglia elvárja, hogy minden polgára megteszi kötelességét.” Nelson katonáihoz intézett buzdítása szállóigévé lett Angliában s valóban kevés nemzetnél tapasztaljuk, hogy békében és háborúban oly nagy mértékben iparkodnának a hazának szolgálni, mint éppen Angliában.

A búr háború idején ezren és ezren hagyták ott békés foglalkozásukat, hogy karddal kezükben siessenek a haza segítségére. A London és North-Western railway, Euston-téri állomásának előcsarnokában márványba vannak vésvé ama volt alkalmazottak nevei, akik a búr háború idején a vasúttársaság által felajánlott önkéntes csapatban küzdve a csatatéren vesztették életüket.

A haza béke idején polgáraitól a polgári kötelezettségek teljesítésén kívül még más szolgálatot kíván. Önzetlen szolgálatát a közügyeknek. „Social service” gyűjtőnév alá foglalja az angol mindama fáradozásokat és törekvéseket, mit az egyed a köz érdekében végez.

Az angol-szász fajnak nemzeti sajátossággá vált a közügyek iránt való érdeklődés, az erős szervezettül angol munkaerejét nem emészti fel teljesen mindennapi elfoglaltsága s energiájának feleslegét a közügy szolgálatában értékesíti.

A reformok, melyek a múlt század elején a gyári munkások nyomasztó helyzetét némiképen enyhítették, a munkásoktól távol álló társadalmi körökből indultak ki. A gyáros kezdetben csak eszköznek tekintette a munkást s nem törődött semmit, miként tengeti nyomorult életét, ki nála alkalmazva volt. Ebből az időből maradt vissza ama különös szokás, hogy a szövőgyárakban még ma is nem bizonyos számú alkalmazott munkásról, hanem ennyi meg annyi alkalmazott „hand”-ről kézzel beszélnek.

Az angol társadalom mozgalmainak köszönhető a munkásosztály helyzetének fokozatos javulása. Anglia gazdag munkásjóléti intézményekben, ezen intézményeket egy célzatos, egységes munkában egyesíteni iparkodik a múlt évben megalakult „British museum of social service.” Nem az állam létesítette ezt a muzeumot — ez is, mint minden angol intézmény, büszkén hirdetheti „erected and supported by voluntary contribution” létesítette és fenntartja a közadakozás.

A British museum of social service, mint egy clearing-háza a civilizációnak, adatokat gyűjt bel- és külföldön minden oly mozgalmáról, mely a munkások anyagi helyzetének javítását, szellemi és erkölcsi fejlődésének előmozdítását, valamint szívesen ad felvilágosítást s a gyűjtött adatokat előzékenyen rendelkezésre bocsátja azoknak, kik eziránt hozzá fordulnak. Az intézmény működését főlálón jellemzi választott jellegje: „The experience of all for the benefit of each.” (Mindannyiunk tapasztalata mindegyikünk javára.)

Fennállásának rövid ideje alatt maga köré tudta gyűjteni azokat, kik Anglia munkásjóléti intézményeinek élén állanak, tagjai közé számít sok gyarost, kiknek leginkább van alkalmuk megvalósítani mindazt, amit a muzeum üdvöskének tart. Alapító tagjai közé számítja Cadburyt, ki Bournvilleben mintaközséget alapított munkásai számára, Levert, kinek Port-Sunlightban levő szappangyárát s az azt körülvevő községet évente hatvanezren látogatják. E két gyáros s Rowntree létesített intézményekkel példát mutatnak a többi angol gyárosoknak.

Az acting executive officer (amolyan főtitkárféle állás) legutóbbi londoni tartózkodásom alatt legnagyobb készséggel adott felvilágosítást minden hozzá intézett kérdésben, nagy segítségére volt fiatal hölgy-asszisztense s utóbbinak köszönhetem, hogy kellőképpen megismerhettem a hatalmas angol trade unionok ellenlábását, az immár 600.000 tagot számláló National free labor association-t.

A gyűjtött adatok tanulmányozás végeit való

átengedésével sok fáradságtól kíméli meg a muzeum azt, ki bizonyos kérdések iránt érdeklődik.

A gyűjtött adatok könnyen áttekinthetően csoportosítva vannak, különösen oly kérdésekről, melyek ott is, mint nálunk, a társadalom égető kérdéseivé lettek.

A távolból bámuljuk Anglia nagyságát, fejlett iparát irigykedve nézzük, de csak ott közöttük tartózkodva, ha figyelmünket a nép alsó rétege felé fordítjuk, látjuk meg a nyomorgó Angliát. Nem ismerek szomorubb látványt, mint az esti órákban a Themse partján felvonuló hajléktalanok ezreit; a hatalmas paloták közvetlen szomszédságában a legégbekiáltóbb nyomor. Manchester, Derby, Edinburgh főutcáinak közvetlen szomszédságában a nyomor alakjaival találkoztam, mikhez hasonlók nálunk sehol nem találhatók. Különösen Manchester, Anglia egyik leggazdagabb városa lepelt meg, s itt nem tudtam magyarázatát a nagy szegénységnek, hisz közvetlen szomszédságában Ashton, Oldham, Rochdale, virágzó gyárvárosok gyáraikban a munkások ezreit foglalkoztatják.

Az angol társadalom jól tudja, hogy a nyomor és nélkülözés a nemzet degenerálására vezet — ijesztő bizonyosságot szolgáltat erre Manchester kerülete; a búr háború idején tizenegyezer hadi szolgálatra jelentkező közül csak 1200 felelt meg teljesen s csak a szükségétől kényszerítve vetek fel a jelentkezők közül háromezret, vagyis csak 36% volt hadi szolgálatra alkalmas.

A reformerek arra törekednek, hogy a tömegeket megóvják a rossz lakásoktól és munkátlanságtól s mindama dolgoktól, melyek testi s erkölcsi degenerálást okoznak. A nemzet sorsa a nép széles rétegein alapszik; ezek jövője — a nemzet jövője s így lesznek a társadalmi kérdések nemzeti kérdésekké.

A háztulajdonos és a házatlan.

☉

Kik hiszünk az osztályellentétek elsimíthatóságában, bámulva látjuk, hogy ezek az ellentétek soha nem tapasztalt élességgel lépnek elénk. A választóvonal egyik oldalán a termelő eszközök birtokosai sorakoznak; míg a másikon azok táboroznak, kiknek munkaerejükön kívül egyebük nincs, s akik, hogy megélhesseik, kénytelenek munkaerejüket bérbeadni.

A gazdasági strukturában beállott minden változás százszor jobban sújtja ezeket, mint amazokat. Míg a „rossz idők” a birtokosnál többnyire valamelyik élvezeti cikk elcsésését jelentik csak addig a munkásnál, kinek izom- vagy szellemi erejénél egyebe nincsen, a mindennapi betevő falatot ragadja meg a „rossz idő”. Az általános drágaság, természetesen a lakások árát is felszoktatta. Nincs ezen semmi csodálni való, mert a háziurnak sem mérik olcsóbban a húst, mint másnak. Csakhogy a módosabb ember a felemelt lakásbér elől könnyen elmenekül; de nem menekülhet előle a szegény.

Aki nem bírja el az ötszobás lakást, beköltözik négyszobásba; s akinek az is sok, meghúzódik háromszobásba. A háromszobás, de még a kétszobás lakás sem oly elemi csapás, hogy miatta öngyilkosságot kellessen valakinek elkövetnie. De mit csináljon az, aki mindig egyszobás lakásban lakott és ennek a bérét is csak úgy tudta előteremteni, ha szűk oduját albérlettel, idegenekkel osztotta meg! Az egyszobás után már csak az utca következik. A házbéremelés tehát ezt az osztályt irtózatossá sújtotta.

Majdnem magától értetődőnek kell ennélfogva mondanunk, hogy azok az elkeseredett emberek valóságos lázadásba törtek ki a háziurak ellen. A birtokosság és birtoktalanság sehol oly szembeálló, mint a lakásnál. Itt a bőrén éri mindennap, mit jelent a nincstelenség. Minden nap a házbérre kell gondolni, amely ha nem lesz meg a hét végén, a lakás nélkül valóság szörnyűsége szakad reája.

Es az aránylag nagyszámú, egészségtelen, nedves, sötét, piszkos lakásban kell laknia. Már az ételmi szereknél is rövidebbet húzna a szegény ember. A legalsóbb rendű hamisított portékát kapja a pénzéért. Igaz, hogy a jómódu drágábban fizet meg mindent; de csak aránylag — mert a pénz-

zeért egészséges, tápláló, jó élelmiszereket kap és a lakása is tágas, világos, szellős. Egy nyomorult pinczelakásért majdnem háromszáz forintot fizetnek évente; ezerkétszáz forintért — négyszer annyit! — milyem sor szobát lehet bérelni!

Es azt a kiabáló igazságtalanságot még ridegebbé teszi a háziur és a lakó bőrén élős-ködő bérlő. Ez meghatározott összegért bérbéveszi a háziurtól az összes lakásokat. A háziur szívesen köti meg az üzletet, mert nem kell a lakókkal, a nem-fizetőkkel és esetleg ki nem adható lakásokkal törődnie. A főbérlőnek természetesen az az első és utolsó dolga, hogy a lakók bérét minél magasabbra szöktesse föl; mert minden korona, melyet ki tud belőlük venni, az ő jövedelmét szaporítja. Ez azután olyan seyloki tettek sarkalja a főbérlőt, hogy nyomában lázadások támadnak.

A háztulajdonosok és a „házatlanok” között irgalmatlan háború dúl. Ha a hatóságok nem akarják a szoczialistáknak azt a tételét igazolni, hogy az osztályok között lévő ellentétek ki egyenlíthetetlenek, közbe kell lépniök; és ha nem is velhetnek véget a harcoknak, legalább pusztításának méreteit kell korlátok közé szorítaniök.

Mozgó képek.

Tinódi panasza.

A Népszínház előtt van egy tenyérnyi gyepek ék, melyet budapesti fantáziával parknak neveznek. Ott tegnap csödület volt. Nem akkora, mint amikor egy igasló elbotlik, vagy mint amikor egy villamos össze-ütözik egy konflissal, de annyiravaló mégis, hogy a könyomatos hírül adhatta, hogy Tinódi Lantos Sebestyén emléksobrát átadták a nyilvánosságnak.

En is odamentem, de már csak amikor az utolsó frázisok elhangzottak, amikor a városi urak is eltávoztak, a szobrász is elbucszott művétől, a kiváncsi tömeg is elszéledt és a Klotild-paloták mögött az utolsó napsugár is eltűnt.

Nem értem rá kritikai szemmel bonczolgatni az érdekes szobor részleteit, mert figyelmemet olyasforma zizegés vonta el, mint amikor a tamburások hangolnak. Csodálkozva láttam, hogy a magas kópádon ülő alak öklével verdesi a guzliczját.

Kalapot emelve, megkérdeztem:

— Haragszol öcsém?

Olyan vadul nézett rám, mintha ki akarná rugni a szememet.

— Azért, hogy ilyen gyerekbőrnek tevének mög, mégis évszázadok állanak közöttünk. Tehát, semmi ecsem! . . . kis ecsem!

Megszéppenve kértem bocsánatot akaratlan tiszteltenségemért, de Tinódi a szavamba vágott és panaszos, de szelidült hangon mondá:

— Haragvók. Mi tagadás benne. Az király, ő szent

felsege, ajándékba adá szobormásomat az hívséges magyarjainak. És ime, az király ajándékát, az Tinódi szobrát, — akiről jó Endrődi Sándor azt írta, hogy megbecsülhetetlen kuforrás — lopva, suttymban csempésztek ide. Hát nem szegény és gyalázat ez?

Szerettem volna lecsillapítani, de mielőtt még illő szavakat találtam volna, újra megszólalt:

— Azutánosztán, mért állítanak ide, pellengérré, mint egy olyan jöttment ficzkót, aki nem tudja, mi legyen az böcsület.

— Hogyan?

— Tinódi Lantos Sebestyén mindéig megböcsülte az asszonynevet. Most mégis olybá tűnök föl, mintha kirtartam vala az magyar népdal királynőjének emléksobrát . . . Késő évek múltán érkezék el föllállításának az órája!

— Bárhol álljon is majdan Blaháné szobra, emléke örökké élni fog.

Mély sóhaj tört elő a szobor kebléből.

— Ebben is szerencsésebb ő, mint én! Ugyan kéröm tisztöllettel, ki tudja ma már, ki valék, mi valék? Ama kevesen pediglen, akiknek tudomása van róla, nem átallozták kikelni az ellen, hogy nékém szobrot emeltek. Hejh, pedig ha mi akkoron — habár gyöngye készséggel — nem éneköljük mög a vitéz tetteket, ha nem járjuk be hegedővel az országot, ha nem ápolgatjuk az magyar nyelvet, ma nem igen tudnának olyan pallérozott szavakkal élni a huszadik század dücső lantosai.

— A Tinódi név halhatatlan . . .

— Eh! — fortant fel a hegedős, — ezt már én tudom jobban. Nézzön széjjel. Még csak kevés napja,

hogy itt ülök. Egy óra előtt volt teleplezést pótló ceremónia. Lát-e csak egyetlen élő lelket is, aki akár kíváncsian, akár szeretettel, akár áhitattal állana mögöttem. Az ám; amíg azt hívék, hogy valami... izé... Bob herczög vagyok, ide sereglének, tódulának, megcsudálóznak. De amint híre terjedt vala, hogy a szobor eredetije egy szegény kóbor lantos vala, mind elfordulának tőlem. Az egyik vérosatya kévánalmára rávésik talapzatomra az nevetem. Hahá! Azt mondák csufondarosan némelyek: „Főfőértések kikertülése végett.”

Másfelé óhajtottam terelni a gondolatait.

— Miért fordít hátat a Népszínháznak? kérdeztem.

De újra megjártam. Ékelen düh tette rekedtté:

— Miért? — Kérdezed kis cesém, miért fordít hátat a szabadélvü pártkörnek a bölcs Deák Ferencz; az Akadémának „a legnagyobb magyai”; a muzseumnak Arany János; Budavárának Petőfi Sándor; a parlamentnek Andrássy Gyula...? Bezerédi Gyula — az én szeretett szoboralkotóm úgy állított le, hogy a Népszínházzal szembe nézsek. Elfordultam. Ott az a röngeteg nagy sárga ház, — aszonggyák — a belegök háza. Arra felé fordítom szomorú szememet és úgy vélem, mintha az nagy beteg magyar hazámat látnám.

Nyugalmas jó éjszakát kívánánk egymásnak és bánatával magára hagyám azt, akinek begedüjén „jó dicséretbe lón Szondi vilézsége”.

Rosta.

TÁVIRATOK.

Tittoni és Aehrenthal.

Róma, augusztus 10. A Stefani-ügynökség jelentése szerint Tittoni külügyminiszter a Semmeringben találkozik báró Aehrenthal külügyminiszterrel, akivel e hó 21-én Ischibe utazik, ahol másnap délelőtt ő felsége kihallgatáson fogadja.

Perzsa határviilongás.

Konstantinápoly, augusztus 10. Eliot ezredes, akit a szalonikii török kórházba szállítottak, a jövő héten teljesen egészséges lesz. A megsebesült ezredes a szalonikii váli és egyéb méltóságok meglátogatották. A perzsa nagykövetek a határkonfliktus ügyéből kifolyólag szatiszfakciót kértek, többek között a támadást vezető hadosztályparancsnok megbüntetését. Diplomáciai körökben komolyan tartják ugyan a konfliktust, de másrésztől nem hiszik, hogy bonyodalomra okot fog szolgáltatni.

A porta körlevélet intézett nagyköveteihez, amelyekben előnyesen visszautasítja a perzsa határon történt incidensre vonatkozó teheráni híreket. A perzsa követség sürgős lépései következtében a porta befejezte abba, hogy az incidens ügyében vegyes bizottság küldessék ki. A munkálatokkal ugyanazon bizottságot fogják kiküldeni, amelyek a múlt évben Mosulba küldettek ki.

A békekonzferencia.

Hága, augusztus 10. (Saját tudósítónktól.) A békekonzferencia tagjainak egy része azt kívánja, hogy augusztus 20-ára fejezzék be a tanácskozásokat, de a delegátusok többsége ellenzi ezt. Valószínű, hogy a záróülés augusztus 29-én, Vilma királynő születésnapján lesz.

Közgazdasági távirat.

Csahagó, aug. 10. Gabonafőzsde. Zárlat. Buza irányzata engedő, augusztusra 85¹/₂ K., szeptemberre 87¹/₂ K. — Tengeri állandó, augusztusra 54¹/₂ K.

Csahagó, aug. 10. Terményfőzsde. Zsir szeptemberre 9.10, tegnap 9.17, októberre 9.17, tegnap 9.25. Szalonna short clear 8.87, tegnap 8.87. Sertéshus szeptemberre 16.12, tegnap 16.35.

New-York, aug. 10. Terményfőzsde. Gyapol. New-Yorkban 13.40, aug.-ra 11.61, nov.-re 12.25. New-Orleansban 13¹/₂ Petroleum stand withe. New-Yorkban 8.45. Filadelfiában 8.50, raffined in cases 10.90, Credit Balances of oil City 178. Zsir. Western Steam 9.45. Rohe festvérek 9.65 — On 33.20 — 33.35. Rét 20.—

A dánosi rablógyilkosság.

Budapest, augusztus 10.

Az eddig sűrű homályba burkolt gyilkosságba új, halvány fény sugarascska akar bevilágítani. Amint már tegnap jelentettük, Pelle őrmester a vizsgálóbíró elé állított egy Lakatos Murza nevű cigánygyereket, aki az elfogott cigányokra állítólag súlyosan terhelő vallomást tett.

Minden épeszü embernek minden éperzéke kell, hogy követelje, hogy az elvetemült gyilkosok, a dánosi mészárlásban bűnös vadállatok elvegyék a legszigorúbb büntetést, amit az ilyen gaztettre kiszab. Ha cigány, ha nem, meg kell lakolnia a fürtelemért. A nyomozó hatóság cigányokra gyanakodott és cigányok után vetette magát. A cigány dologkerülő, tolvaj nép, gyáva, alattomos gyilkolásra kész, mindenképen nyűg a társadalom nyakán. A falusi népnek, a gazdálkodónak réme ez a kóbor had, amely elől nincsen biztonságban semmi.

A cigánykérdés régóta égető és megoldásra vár, de ezt a büntítést nem szabad összekeverni a cigánykérdéssel. Ebben csak az a fontos: ki követte el a dánosi gyilkosságot?

A nyomozó hatóság rendszeresen nyomozás után azt feleli: cigányok. Mi azonban, akik résztvettünk a nyomozásban, láttunk, hallottunk, tapasztaltunk sok mindent, amit a nem közvetlenül tapasztaló közönség nem tud, mi tapasztalataink alapján mind-éztideig azt állítjuk: a vizsgálat ki nem derítette még, hogy a dánosi rablógyilkosságot a most fogságban levő cigányok követték-e el. Ha a cigányok bűnössége kiderül, a gazembereknek el kell venniük méltó büntetésüket. Mindaddig azonban, amíg döntő bizonyítékok előtt nem kell meghajolnunk, addig kötelességszerűen bírálunk és ellenőrünk minden mozzanatot. Az a fontos, hogy a megsértett jogrend és társadalom teljes elégtételt kapjon!

Szükséges volt, hogy ezt előrebocsássuk, most, amikor a nyomozó hatóság újra gyereket von bele ebbe a főbenjáró pörbe. A csendőrök annak idején a tizenkét éves Rózsát állították oda koronatanúnak és most beszéltetik a kis Murzát.

Murza gyerek az ő vallomása szerint kilenc éves. Volt alkalmunk látni a szép cigánygyereket, sőt meg is kérdeztük a korát.

— Négy éves — felelte helyette az anyja, aki meglánczolta ott haladt az ijedt apróság mellett. A nagyszemű purdú halgatott és többszöri fölcsólitásunkra nem adott választ. És ez a gyerek beszélt el összefüggően a dánosi gyilkosságot, oly részletekkel tarkítva, amelyeket nem láthatott, gyerekésszel nem érthetett.

Mielőtt adnók állítólagos vallomását, föl kell hogy hívjuk a figyelmet arra a körülményre, hogy a csecsemőt a cigányok fizetett kéme, Lakatos Mari szállította a csendőröknek. Mi leadjuk a gyermeknél teljesen lehetetlen vallomást, alkosson magának ki-ki ítéletet.

A gyilkosság után a csendőrök a kettőtől tíz évig terjedő korú cigánygyerekeket nem szállították be a fogházba, hanem Albert-Irsán hagyta Kolompár Mari őrizete alatt. Ezt a Kolompár Marit, aki a csendőrök fizetett kéme, azzal bízták meg, hogy figyelje meg a cigánygyerekeket és jelentse, ha a purdú valami gyanúsat csacsognak. Mi sem természetes, ha a pénzéhes vén asszony-nak akadt jeleneni valója. Az asszony jelentette, hogy a gyerekek közt van egy, aki elmondotta, hogy tanuja volt a gyilkosságnak.

A négy éves fiú elmondta, hogy a karaván gyalog ment Gyónról Pusztavacsra.

— Amikor a dánosi dolog történt — mondja a kis Murza — délután indultunk el Berczélről, gyalogosan. Estig mentünk, aztán a dánosi aliban (akáczos erdő) leültünk pihenni. Én aludni akartam, de az emberek hangosan beszéltek, veszekedtek az asszonyokkal és nem hagytak békében. Lámpagyújtásig vártunk, aztán elindultunk a csárda felé kilenezen. Velem együtt hatan voltak az emberek, aztán egy asszony meg két leány. Az emberek voltak: Lakatos János, Lakatos Lajos és Lakatos Kuna. Ezek hárman testvérek. Aztán ott volt még: Sztojka Bajka, Kolompár Ioska

Tuta meg én. A leányok a Surányi Luterna és az Angyalka voltak, az asszony pedig a Tokár Marcsa, vagy ahogy másképp mondják: Német Frána.

Ők bementek a csárdába, engem kint hagytak az udvaron, hogy vigyázzak, nem jön-e valaki és hogy kergetsem el a kutyákat, ha jönnének és ugatnának. Kinn maradtam az udvaron és hallgatództam. Azok ott benn három félliter bort kértek és ittak. Közben cigányul beszélgettek, hogy mit, azt nem hallottam jól. Mikor elfogyott a boruk, szóltak a korcsmárosnak, hozzon még egyszer. A korcsmáros megfordult, hogy bemenjen borért, ekkor az egyik legény, akinél puská volt, ráölt. Hogy erre mi történt, nem tudom. Ebben a percben egy kutya elkezdett ugatni. Rákiáltottam és egy követ dobáltam feléje, erre a kutya elhallgatott. Ekkor visszamentem a csárdához hallgatni, mi történik ott.

Nagy kopogást, kiabálást hallottam a korcsma felől. Még két puskalövés hangzott, az emberek hangosan káromkodtak. Aztán valami borzasztó sikítást, kiabálást hallottam, egy leány sikíthatott. Borzasztó volt ezt hallani, a leány azt kiáltotta:

— Segítség! Segítség!

Egy perc múlva már egészen másképp sikított.

— Jajjajaj! — jajgatott a leány, de egyszerre, mintha elvágta volna a gégejét, elhallgatott. Mikor elmentünk, akkor mondta az egyik lány, hogy aki jajgatott, a korcsmáros lánya volt, akit három legény megbántott. Előbb a Tuta, aztán a Kuna és a Bajka. Mikor ők végeztek, a Frána nekiment a leánynak, elvágta a nyakát és összeszurkálta, úgy, hogy meghalt.

Ezután már nem hallottam kiáltásokat, sikítást. Csak a butorokat dobálták ide-oda és fordították fel az emberek. Egyszerre az udvaron állsietve jött egy parasztember. Be akart menni az ajtón, de éppen akkor jött ki Lakatos János. Oldalt ment egy pár lépést, nem tudom, mit akart. Puska volt a kezében. Egyszerre észrevette a kocsiszt és kétszer ráölt. A paraszt kiabált valamit, aztán úgy, meglöve, beszaladt a házba. A János utána ment és benn a többiekkel együtt agyonverte.

Nemsokára kijöttek a többiek. Az asszonyok kezében fülbevaló volt, a többiek butyrokot vittek. Az egyik legénynél egy zsebkendő volt, tele csupa rézkrajcárókkal. Két pisztolyt hoztak magukkal. Valamelyik nagyon fajgatott és sántított, ennek a lábát lötték meg. Hogy melyik volt, nem tudom, mert engem elküldtek, néztek körül az uton, nem jön-e valaki. Nem jött senki sem.

Már éppen el akartak menni, mikor a Lakatos Jánosnak eszébe jutott, hogy fel kell gyujtani a csárdát. Az öcscsével, Lajossal együtt visszamentek a csárdához és egyik az egyik, másik a másik oldalon gyufával meggyújtotta. Azután gyorsan, csendben elmentünk onnan, az asszonyok futottak, a sántító legény nyöszörgött és csörgötte a rézkrajcárókat. Mikor már messze voltunk, hátranéztem és egy kis világosságot láttam a csárda felől.

Igy szólt a kis gyerek állítólagos vallomása melyet komolyan jegyzőkönyvbe vettek.

Első látásra és olvasásra fizia képtelenség ez a vallomás és teljesen kizárt, hogy a cigány-csecsemő ennek a százdarabját is mondta volna. Száz olyan dolog van ebben az állítólagos vallomásban, amelyet egy udvaron álló négy éves cigánykötő nem hallhatott és agyában nem egészíthetett ki. Kellenek fanatikusok, amikor vannak olcsó szenzációkban utazók, akik az igazságot alája rendelik a napi csudáknak.

AZ EGYETERTÉS

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.

A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

Harcz a tuberkulózis ellen.

Budapest, augusztus 10.

Laboratóriumokban szünet nélkül folyik a szorgos munka az emberiség leggyilkosabb kór-sága, a tuberkulózis ellen, mely rendes napi életünkben észrevétlenül irtja ezerszámra az életet. A küzdelemben Koch és Marmorek után újabb Spengler Károly neve vetődött felszínre, akinek kísérletei a davosi laboratóriumot világhírtvé tették.

Spengler Károly két évtizedes vizsgálatai alapján azon felfedezésre jutott, hogy a tüdőbetegek legnagyobb részénél „kettős” fertőzés esete forog fenn: a Koch-féle bacillus és a gyöngykór bacillus (Tuberkelbacillen, Perlsuchtbacillen) okozta fertőzés. Spengler kimutatta, hogy az állati és emberi tuberkulózis bacillusai nem azonosak, mint azt eddig hitték, sőt a két bacillus által termelt mérgek (toxink) egymásnak ellenmérgei. Kimutatta azt górcsövi vizsgálataival, melynek alapján ma már kétségen felül megállapítható, hogy a két különböző természetű bacillus alakja, nagysága s különböző, s kimutatta a bacillusokból előállított anyaggal, hogy az egyik a másiknak hatását ellensúlyozni képes. Ebből önként következik, hogy az eddigi kezelések azért nem lehettek sikeresek, mert a kettős fertőzésnek csupán egyik tényezőjével számoltak a kutatások s a másik tényező romboló, mérgező hatását a szervezetre figyelmen kívül hagyták. A régi Koch-féle tuberculinnal sikerült eredményeket elérni s sikerült ma s, ha a tüdőbeteg véletlenül állati gyöngykór bacillusal s azok mérgetermékeivel van fertőzve, le fegyvertelenül állottunk azon esetekkel szemben, ahol a fertőzést az emberi gümőkór bacillus okozta. Sőt ez utóbbi esetben a régi Koch-féle tuberculinnal gyógyszerként való alkalmazásával egyenesen ártanak azok, kik érthetetlen okokból nem híve a dualizmusnak.

A bacillusok alaklani, élettani és mérgező roltának különféleségei, ezeknek pozitív alapon való kimutatása kétségtelenül Spengler hosszas áradozásának gyümölcse. S ő ezek alapján két-éle, ellentétesen ható anyaggal kezeli egyrészt a már meglevő tuberkulózist s avatkozik be, másrészt oltásaival sikeresen ott, hol a családi terheltség révén félt, hogy a családtagok a betegséget megkapathatják. Ez utóbbiaknál védőoltásokat régez, azaz immunizál, épp úgy, mint a himlő elárítása céljából már régen cselekszik.

Dr. Spengler Károly módszeréről érdekes kijelentéseket tett egy magyar orvos előtt.

— Módszeremben, mondta többek közt, a kiindulási pont nem elméleti, de gyakorlati volt. Feltűnt ugyanis, hogy sok tüdőbeteg állapota a Koch-féle tuberculinnal kezelve, lényegesen javult, míg mások állapota nem csupán vesztegelt, de sokszor rosszabbodott ugyanezen kezelésre. Ez a megfigyelés vezetett engem az infectio dualizmusára. Megállapítható különböző, általam feltalált festési eljárásokkal, hogy a dualizmus a bakteriumok különböző voltában leli magyarázatát. Koch ugyan sohasem mondta, hogy az ember emberi köpésből és állati váladék-ból (tehentej) származó tuberkulózis-bacillusokkal lehet egyidejűleg kettősen fertőzve, de a bakteriumok különböző természetét illetőleg elsőnek nyilatkozott, mikor kijelentette, hogy más a gyöngykór-bacillus górcsövi képe (alakja, nagysága stb.), mint az emberi gümőkór okozta bacillusé. Az én álláspontom: hogy én szigorúan aetiologiát folytatok, melynek folyományaként állíthatom, hogy a két fent említett bacillusból származó termékek egymásnak antagonistái (ellenlábásai). Az emberi tuberkulózis ellen sikerrel küzdünk a gyöngykóros-anyag termékekkel s gyöngykórral fertőzött egyének gyógyíthatók a Koch által emberi gümőkórból előállított anyaggal, a régi tuberculinnal; míg ugyanazon anyagnak beoltása, melylyel a szervezet már fertőzve van, súlyosítja a beteg állapotát. Az én terápiám tehát kiépítése a Koch gyógy módjának.

Arra a kérdésre, hogy a tuberkulózis minő esetekben alkalmazandó a doktor ur eljárása s melyek azon esetek, hol az eredmény el nem marad, Spengler így felelt:

— Az én gyógyeljárásom a tuberkulózis minden fajta megbetegedésénél beválik. Hatásának kritériuma: Valamely szerv ne legyen életveszélyesen megtámadva, illetve ne legyen a szervnek működési képessége már teljesen felfüggesztve. A sziv megmérgezése a toxinokkal szintén lehetetlenné teszi a sikeres beavatkozást. Ennek oka azonban nem az anyagomban rejlik, így van ez a differenciálnál is, ha elkészünk. A toxinokkal itatott szövetek nehezen adják le a mérget, azokat lekötni többé nem sikerül. Nagy veszélyt rejt továbbá magában a vegyes fertőzés is, (mikor a tuberkulózishoz streptococcus, staphylococcus társul) így esetben a kórjósáttal óvatosság legyünk.

Eljárása jövőjéről Spengler így nyilatkozott: Az immunitás hasznos ott, hol családi terheltség forog fenn s eljárásunkkal kétségtelenül keresztülvihető. De ezt az egész emberiségre kiterjeszteni feleslegesnek tartom. Régi tapasztalat, hogy könnyebb a bajt megelőzni, mint a betegséget meggyógyítani. Egy népbetegséget elsősorban prophylactice (óvintézkedések által) s nem csupán a betegek gyógykezelésével lehet leküzdeni. Jelenleg pedig úgy áll a dolog, hogy a tüdővész elleni védekezés szük határok között mozog. Egy tüdővész egyén naponta rengeteg bacillust ürít ki köpetével. Ezt a köpetet akarják manapság elpusztítani, holott a beteget magát kellene ártalmatlanná tenni, anélkül, hogy szerencsétlenné tennők. Holott ezeket előbb kítaszitják a családból, azután a társadalomból; ez tudatlanság és embertelenség. Már azzal is enyhíthetnénk a dolgot, ha köpöcsésze-kényszer volna: mindenki tartoznék illet használni, aki köp. Ez esetben a köpöcsözés nem volna megbélyegző. Hiszen a nem tuberkulotikus ember köpote is ártalmas lehet! (Fränk-féle Pneumococcus.)

Midőn 1892-ben kolerajárvány dühöngött, az illetékes körök kikérték Koch-nak a véleményét, s az ő utasításait követve, a szörnyű járvány lokalizálódott. A tüdővész leküzdésének kérdésénél Kochot mellőzték, ami nagy mulasztás volt. Vezető embereink minden ereje néhány szanatórium rendkívül költséges felállításában merül ki, melyek a betegeknek egy lényegtelen hányadát képesek csak ideig-óráig befogadni. Tökéletes gyógyulásról pedig már a rövid idő miatt sem lehet szó. Kiválogatják a könnyű eseteket, hogy jó statisztikájuk legyen, dologtalanságra nevelik a még munkaképes betegeket, nagy igényeket, elégedetlenséget szítanak a kényelmes életmóddal, általuk a mindennapi életben keresztül nem vihető életmóddal stb. Holott ezek a betegek ambuláns is meggyógyíthatók, rendes foglalkozásuk megtartása mellett s mint járó betegek, kitaníthatók a prophylaxisra s szanatórium igénybevétele nélkül is. Építsenek sokkal kevesebb költséggel kórházakat, barakkokat bárhol pormentes levegőben, mert a tuberkulózisnak nincs fajlagos levegője, az meggyógyul otthon épp úgy, mint a hirneves Davosban s fogadják be a súlyos tüdőbetegeket. Ezzel szolgálatot tesznek a humanizmusnak s ártalmatlanná teszik a valóban súlyos fertőzést terjesztők légjót, nem is beszélve arról, hogy ezek egy részénél a fajlagos kezeléssel még javulás is elérhető sok esetben. Szociális szempontból pedig sokkal többet s aránytalanul olcsóbb volna pár ezer orvosnak speciális kiképzése, mint ugyanannyi szanatóriumnak létesítése, mely emberfeletti áldozatokat ró az államra, társadalomra, haszna pedig minimális.

EGYETÉRTÉS.

Augusztus hó 1-ével új előfizetést nyitottunk az Egyetértésre. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése most lejárt, sziveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Minden előfizetőnk teljesen díj-talanul kapja a magyar család számára kiváló gonddal szerkesztett „Magyar Szalon” című folyóiratot.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra . . . 2 kor. 40 fill.

Negyedévre . . . 7 kor. — fill.

Félévre . . . 14 kor. — fill.

Egész évre . . . 28 kor. — fill.

A fürdő- és nyaraló-évszak alatt a lapot előfizetőinknek bárhova pontosan elküldjük, ha a címváltozást kiadóhivatallunkban idejekorán bejelentik. Ebben az esetben sziveskedjenek mindig legutolsó lakhelyük címét is közölni

Az Eranosz-ügy.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 10.

Megírtuk tegnap, hogy a rendőrség az Eranosz-ügyben az összes beszerzett adatokat fölterjesztette az ügyészséghez és utasítást kért a nyomozás további folytatására nézve. Azt hitték, hogy az ügyészség döntése legkésőbb ma délre megérkezik s azért két detektívvel megidéztek végre a főkapitányságra Gennari vivómentest is kihallgatás végett. Az ügyészség döntésére déli egy óráig vártak. Addig Gennari a detektívosztályban volt és szintén várt, hogy majd kihallgatják. Az ügyészségi döntés nem érkezett meg. Gennari tehát egy óra után távozott a főkapitányságról, előbb azonban beszélt Krecsányi Kálmán detektívönökkel és mindazt, amit a gyanu terhére ró, határozottan tagadta. Elmondotta azután a többek közt, hogy valóban tartottak spiritiszta szeánszokat, amelyeken dr. Eranosz is résztvett. Körülbelül öt esztendeje foglalkoztak mélyebben a spiritizmussal és évenként mintegy hat-nyolcz szeánszot tartottak. Hogy a szeánszokon mi történt, azt tulajdonképen ő tudhatja legkevésbé, mert ő volt a médium. Öszonambulisztikus állapotban volt és néha olyan mély volt a hipnotikus álma, hogy magamagáról sem tudott semmit. Arra a gyanura nézve is nyilatkozott Gennari, mintha ő dr. Eranosz-tól anyagi hasznot húzott volna. Azt mondta, hogy igaz ugyan, hogy dr. Eranosz évekket ezelőtt adott neki egy izben kölcsön négyyszáz koronát, de viszont ő is adott pénzt mások az elhunyt ügyvédeknek.

Kihallgatták különben ma a rendőrségen Lausch Béla szolgát is, Gennari volt inasát, akinek vallo-másáról azonban nem szivárogtak ki hírek.

A rendőrség mindössze a következő kommünikét adta ki az ügyben:

Az Eranosz dr. titokzatos halála s az ezzel összefüggő egyéb körülmények ügyében indított nyomozás eddigi adatait a rendőrség kötelességszerűen az ügyészséggel ma közölte és további intézkedéseit az ügyészség állásfoglalásától teszi függővé.

Ujabb fázisa az ügynek, hogy az elhunyt egyik rokona, Páll Manóné, máramarosziégi általi tanítónő ma szintén nyilatkozik egy estilaphoz intézett hosszú levélben és levelében a Gennari ellen fölhozott vádakát megismétli. Ugy hírlík különben, hogy őzv. Eranoszné ma csakugyan megtette Gennari ellen a följelentést család miatt és a rendőrség ez aiaapon folytatja a nyomozást.

Gennarit hétfő délelőtt tizenegy órára idézték be a rendőrségre kihallgatás végett és úgy mondják, le fogják tartóztatni.

Uj regényünk.

Mai számunkban befejeztük Thomas W. Lawson érdekes regényét, a „Fekete Péntek”-ét. Legujabb számunkban pedig új regényt kezdünk, mely eredetiségben miben sem áll az amerikai irodalom szenzációs terméke mögött. Szerzője

K. Larsen

az északi irodalom kiválósága, aki előkelő helyet foglal el a modern írók sorában. Legujabb regénye, melynek czime

Csendes otthonok

nagy művészettel megírt magas kvalitású irodalmi munka, és a kitűnő író egyik legkülönb alkotása. Reméljük, hogy olvasóink igaz gyönyörűségüket fogják találni benne.

UJDONSÁGOK.

Revolverező vőlegényjelölt.

Lehet, hogy igazat mond Lindenau báró és csakugyan látta, amikor Molitor Olga agyonlőtte az édesanyját, lehet hogy hazudik. Bizonyos azonban, hogy akár így, akár úgy, megrevolverezte Molitor Olgát azzal, hogy egész rideg, éles dilemmában eléje szegezte ezt a kérdést:

— Vagy a feleségem lesz, vagy feljelentlek! Finom, uri leánynak, ha ártatlan is, félő, kellemetlen kilátás az, hogy szülő-gyilkosság gyanúja alatt meghurczoltassék, különösen akkor, amidőn külső körülmények tápot adnak a gyanúnak s kilátása lehet arra, hogy csak nehéz harcok és kellemetlenségek árán tisztázhatja magát.

Már most, ha ehez tudja az ember azt, hogy ez a báró Lindenau egy hatvannégy éves öreg ember, így képzelné a regényt: Szegény öreg ember, akinek a vére még nyughatatlan, az arca már ránczos s a gerince görbe, látta a szép ifju leányt és megszerette, kívánta, de el nem érthette és akkor erre a kétségbeesett lépésre szánva rá magát akarta megszerezni a nőt, aki élete alkonyán a szerelmét megnyerte!

Szép, romantikus lenne a história így és csaknem hihetetlen, hogy ha már az megtörtént, nem így történt meg. De még sem így történt. Kísül, hogy báró Lindenau nemcsak öreg, rosztatag és köszívű, hanem gondok közt élő szegény ember, aki a vörös Olgában nem a szépséget, hanem a vagyonos nőt kedvelte. Nem pákosztos kedvű öreg kandur volt a bácsi, hanem közönséges hozományvadász, akár csak egy snájdig miniszteri fogalmazó, aki csunyán visszaélt azzal a helyzettel, hogy az egyenes gerinczet s a életpiros ifju arcot nála egy szerencsés s alkalmas módon kihasználható véletlen pótolja. Furcsa ez, de hogy nem lehetetlen, imc bizonyosság rá a fenyegető leveleket firkáló öreg, akin mulatni lehet, de akire azért haragudni még sem illik.

Csuf, csuf ilyen aljas eszközökkel revolverezni ki egy nőtől azt, ami neki a legszentebb, a szerelmét, a testi odaadást. De ha bélyegezni óhajtuk ezt a vétket, ne jó Lindenau bárón kezdjük. Menjünk sorra a sok boldogtalan asszonyon, aki mielőtt férjhez ment, nem kevésbé súlyos dilemmák között vitta meg a maga lelki tusáját, mint aminő volt a Molitor Olga elé állított kegyetlen választ. Egyfelől gond, nélkülözés, feleslegesen elasztalt ifjuság, másfelől egy öreg, vagy pohos, vagy sánta, vagy goromba és műveletlen férj. Száz asszony közül kilenczvenkilencz szemtől szemben állt ezzel a kegyetlen kétlél kérdéssel, amelyiknek bármelyik éle fájoan sebez. És száz férj közül kilenczvenkilencz nem szerelem jogán birja az asszonyt, mely az asszony birásához az egyedüli jog, hanem azért, mert a nő beleegyezését vagyonnal, társadalmi állással, a tisztességes asszony kecsgetető nimbuszával magához revolverezte.

Ejh! Tisztelt társadalom! ne rágjuk le szegény báró Lindenauról egészen a húst, mert nem a nyakravaló a fontos, hanem az eb, amelyik benne van.

Ben.

Wakilrend. Naptár. Vasárnap, augusztus 11. — Római kath. F. 12. Zsuzsanna. — Protestáns: F. 11. Tibor. — Görög-ország: július 29. G. J. Kallin. — Zsidó: Elul R. Chod. J. — A nap 1 óráig: reggel 4 óra 49 perczkor, nyugszik: este 7 óra 19 perczkor. — A hold köli: reggel 6 óra 44 perczkor, nyugszik: este 4 óra 38 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak. — Bucsú a Krisztinavárosban — A látványos bódék munkásainak négytizede a Városligetben délután 10 órakor a hullámvasutnál. — A Jézusvárosi Tornaklub nyári ünnepélye a városi Szeleczky-vendéglőben. — A Magyar Turista-Egyesület kirándulása Zebegénybe. Indulás reggel 6 órakor a Turista-pályaudvarról. — A budapesti lovversenyek első napja. Kezdetül pályaudvarról. — A Krisztinavárosi bucsú. Zene nagymissa délelőtti 10 órakor. — Az Egyetértés Társaság jótékonykezelt nyári tancz-13 órakor. — Az Egységnyel vendéglőben. — A Nemzeti Szalon nyári miniszteri Budapesti vendéglőben. — A Nemzeti Szalon nyári miniszteri Budapesti vendéglőben. — A Nemzeti Szalon nyári miniszteri Budapesti vendéglőben. — A Nemzeti Szalon nyári miniszteri Budapesti vendéglőben.

díjjal. — A Néprajzi Múzeum nyitva 9-12-ig és 3-6-ig. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva délelőtti 9-1-g. — A közlekedési Múzeum nyitva délelőtti 9-12-ig. — Az aquincumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum és könyvtára nyitva délelőtti 9 órától 1-g. — A nyilvános könyvtárak zárva.

Naptár. Hétfő, augusztus 12. — Róm. kat.: Klász sz. — Prot.: Klász — Görög-ország: július 30. Szita. — Zsidó: Elul 2. — A nap köli: reggel 4 óra 50 perczkor, nyugszik: este 7 óra 18 perczkor. — A hold köli: reggel 7 óra 51 perczkor, nyugszik: este 9 óra 2 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak.

— **Személyi hírek.** Derussi György, Románia budapesti főkonzula, megkezdte kéthavi nyári szabadságát, amelyet egyelőre Bad-Gasteinban s azután Romániában fog tölteni. A főkonzulátusnak ez idő alatt való vezetésére Paul Agoston főkonzulátusi titkár kapott ügyvivői minőségben megbízatást. — **Ferencz Szalvátor** főherceg tegnap este, **Konrád** bajor herceg pedig ma reggel Ischlbe érkezett. — **Sir Campbell-Bannerman** angol miniszterelnök csütörtökön Marienbadba utazik kurára. — **Gróf Montecucoli** tengerészeti parancsnok reggel a Lacroma yachton Triesztbe érkezett.

— **A román királyi pár utazása.** Bukarestből jelentik, hogy a román király és neje e hó 24-én Budapesten át Freiburgba utaznak. A trónörökös pár ma este Kreutznach fürdőbe utazott.

— **A vasutasok hálája.** Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszterhez az ország minden részéből egyre érkeznek a táviratok, amelyekben az államvasuti alkalmazottak hálás köszönetet mondanak a miniszternek a fizetésrendezés alkalmából. Az elmúlt héten a következő táviratokat küldték:

Budapest. Kegyelmes Urunk! Nagyméltóságodnak a m. kir. államvasutak alkalmazottai iránti atyai gondoskodása immár lehetővé tette, hogy a gyengezret meghaladó kinevezett személyzet az új illetmény-szabályzat által megállapított magasabb fizetést a mai napon felvette. Evvel a személyzetnek és a szolgálat érdekében az igazgatóságunk is régi óhaja teljesült. Fogadjon Nagyméltóságod ezen a jelentős napon egy az igazgatóság, mint a személyzet legmélyebb hálájának tiszteletteljes kifejezését. Az államvasutak személyzete a nyugodt és békés munkálkodás utján odaadó és hűséges szolgálattal fogja Nagyméltóságod iránti háláját leróni. Az isteni Gondviselés áldja és tartsa meg sokáig hazánk javára. *A m. kir. államvasutak igazgatósága* nevében *Marx János* elnökhelyettes.

Budapest. A mai napon, midőn Nagyméltóságod gondoskodása folytán az államvasutak személyzete először jut a magasabb fizetés élvezetébe, engedje meg Nagyméltóságod, hogy az államvasutak *balparti* üzletvezetőségéhez tartozó összes személyzet nevében hálás köszönetünknek és Nagyméltóságod személye iránti ragaszkodásunknak adjak kifejezést. *Marsovszky*, üzletvezető-helyettes.

Arad. A mai napon, amidőn először élvezük Nagyméltóságod kegyes atyai gondoskodásának gyümölcsét, hálátelt szívvel és mélyen érzett tisztelettel fordulunk Nagyméltóságodhoz, hogy kifejezzük egész valónkat elöltö köszönetünket, amiért nemes szíve sugallatából mindnyájunk sorsát jobbra fordítani, előhaladásunkat és helyzetünket biztosítani kegyeskedett. Kérjük a Mindenható, hogy árasza el Nagyméltóságodat minden áldásával. *A m. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének* összes tisztviselői.

Kolozsvár. Midőn a Nagyméltóságod atyai gondoskodásának, minden akadályt leküzdő törhetetlen fáradozásának eredményeképpen ma először veszünk fel magasabb illetményeinket, hálátelt szívünknek szintén köszönetét küldjük Nagyméltóságodhoz azon szívből fakadó óhajts kíséretében, hogy a Mindenható Nagyméltóságodat a haza javára sokáig éltesse. *A m. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége* nevében *Dax Adolf*, üzletvezető-helyettes.

Szombathely. A m. kir. államvasutak szombathelyi üzletvezetőségének személyzete a mai napon, amidőn a Nagyméltóságod által létrehozott fizetésrendezés alapján magasabb illetményeiben részesül, hálás szívvel emlékeznek meg Exzellenzciádnak atyai gondoskodásáról. Engedje meg Nagyméltóságod, hogy a személyzetnek törhetetlen ragaszkodását és magas személye iránt érzett határtalan tiszteletét tolmácsolhassam. Az üzletvezetőség személyzetének nevében *Frucht Ede*, ügyvezető-helyettes.

Gyilvács. Midőn Nagyméltóságod atyai gondoskodásából fizetésrendezésünk első anyagi gyümölcsét élvezük, fogadjon Nagyméltóságod soha meg nem szűnő hálánk igaz megnyilvánulását. *A gyilvácsi állomás* személyzete.

— **Svampa bibornok meghalt.** Bolognában ma meghalt **Svampa** bibornok-érek, aki arról volt nevezetes, hogy jó viszonyban élt az olasz udvarral, sőt amikor Viktor Emánuel király Bolognában volt az egyetem jubileumi ünnepélye alkalmából, a bibornok-érek résztvett az udvari ebéden is, ami akkor nagy feltűnést keltett.

— **A szíami király utja.** A szíami király ma délben Kasselből Braunschweigba utazott, ahova délután fiával, Palibatra herceggel és kíséretével a régens-herceg látogatására érkezett meg. A királyt a pályaudvaron János Alhrecht herceg üdvözölte.

— **Bucsú a királyi templomban.** A budai királyi vár Szent István kápolnájában a felszentelés évfordulóján, augusztus 11-én, hétfőn tartják meg a szokásos bucsút. Délelőtti tíz órakor ünnepl nagymissa lesz, melyet **Kanter** Károly udvari apátplébános mond és délután 5 órakor ünnepl litánia zárja be az egyházi ünnepséget.

— **Eger ünnepe.** Háromezer magyar dalos találkozik e hó 15-én Eger városában, akik magyar művészet czégére alatt vérbeli összetartósságukról, fajilag egyívű forrasztott nemzeti mivoltukról, a magyar énekművészet haladásáról tesznek tanúságot. Dicséret illeti hazánk dalosait, a magyar művészet lelkes fiait, akik a magyar szellem erkölcsi fegyverével, a magyar géniuszát a nemzeti ébredés és alkotás nagy korszakában érvényre juttatják. A város második ünnepe **Dobó** István, Eger város dicső védője szobrának leleplezése. A hazafias Eger nagy pompával s a város dicső multjához méltó fényvel fogja ezt a nevezetes ünnepet is megülni. Az egri országos dalünnep sorrendje:

I. nap. 1907. augusztus 15-én (csütörtökön): A délután folyamán érkező dalosok fogadása. A daloskörök zászlainak megkoszorúzása az érseki gazdasági épület előtti téren. Ünnepélyes bevonulás a Kossuth-térre. A polgármester üdvözölő beszéde. Az OMDE egyik alelnökének válasza. A dalosok a Himnuszot éneklék. A zászlók elhelyezése a városháza tanácskozó termében. Este 8 órakor a dalosok ismerkedő-estélye. — Ez alkalommal a közreműködő daloskörök énekelnek.

II. nap. 1907. augusztus 16-án (pénteken): Az összkarok próbája a nagy dalcarnokban. A diszelnök és a védnököknek a közgyűlésen való megjelenése, azok ünnepl üdvözlése. A diszelnök ünnepl megnyitó beszéde, az ünnepl közgyűlés ünnepélyes megnyitása. A versenyző daloskörök zászlaik alatt gyülekeznek a Kossuth-téren. Ünnepl felvonulás a nagy dalversenyben résztvevő dalosköröknek a kötött versenykarral való versenyzése. (I-ső hangverseny.) A város és nevezetességeinek megtekintése. A daloskörök házi próbát tarthatnak. A dalversenyben résztvevő daloskörök második felének a kötött versenykarral való versenyzése. (II. hangverseny.) A daloskörök szerenádokat adnak a zászlaikat megkoszorúzó hölgyeknek.

III. nap. 1907. augusztus 17-én (szombaton): Misa a székesegyházban, az Egri Dalkör zászlajának megáldása. Az ünnepl közgyűlés folytatása. Ennek a tárgya az Egri Dalkör XXV. éves jubileumi ünnepe. Az OMDE diszelnöke megnyitja a közgyűlést. Az Egri Dalkör elnöksége ismerteti a dalkör 25 éves történetét főbb mozzanataiban. Az OMDE örökös tiszteletbeli elnöke, gróf Zichy Géza üdvözli a jubiláló egyület és emléktárgyat nyújt át. A jubiláló daloskör elnökének köszönő válasza. Szerenádok a fővédnöknek, a diszelnöknek, nagyprépostnak, Heves vármegye főispánjának, alispánjának, a város polgármesterének és más, a dalünnepen megjelent előkelőségeknek. **Dobó** István a Kaszinó összes helyiségeiben.

IV. nap. 1907. augusztus 18-án (vasárnap): A daloskörök gyülekezése a **Dobó**-szobor körül. — A **Dobó**-szobor leleplezése. — Az összes daloskörök megnyitó éneke. — Az összes daloskörök záróéneke. — Diszelnök. — Az összeladás szünete alatt a régi dalosok és karmesterek kitértetése. — Az ünnepl közgyűlés folytatása. Jury ítéletének kihirdetése, a versenydíjak kiosztása. Az ünnepl közgyűlés berekesztése. — Diszhangverseny a nagy dalcarnokban.

V. nap. 1907. augusztus 19-én (hétfő): Bucsúvétel és elutazás.

— **A kínai éhínség.** Az óriási éhínség, amely Középkínában tizedelte az embereket, már szűnőfélben van. Nyolcz hónapi rettenetes éhínség után végre enyhülést hozott a termés betakarítása. A hittérítők és az európai és amerikai inség-bizottságoknak az országot ismerő tagjai a szó szoros értelmében az éh-halált halt kínaiakat egy milliónál többre teszik. A súlyos időkben újból beigazolódott, hogy a kínai hivatalnoki testület teljesen képtelen erélyes rendszabályok alkalmazására.

— **Gyilkos cigány.** Szentgotthardon Horvát György cigány ellopott a korcsma elől egy kocsit lovasról. Mikor a kocsit tulajdonosa hosszas üldözés után elfogta a cigányt, a cigány előkapta bicskáját és leszúrta a kocsitulajdonost. A gyilkos letartóztatott.

— **A lépfene terjedése.** Pozsony után Aradról, ezután Máramaroszigetről jelentenek lépfenét. A szörnyű baj Máramaros megye nyolcz községében pusztit. *Hosszmezőn* két ember halt meg: *Dávidovits* marhakereskedő, aki tudtán kívül lépfenés állathoz ért és *Katz* mészáros, aki Dávidovits holttestét megmosta. Szatmárnémetihez tartozó **Csonkási legelőn szintén föllépett a pusztító betegség.** Eddig negyven állat hullott el lépfenében. A legelőt fertőtlenítték és az állatokat beoltották.

— **Tisztviselők a protekező ellen.** A m. kir. postatakarékpénztár közigazgatási személyzete szolgálati uton feliratot nyújtott be Kossuthi Ferencz kereskedelemügyi miniszterhez, arra kérve őt, hogy az intézet vezetőségében legközelebb várható személyváltás alkalmából fokozatosan megüresedő állások betöltésénél tartsa meg a rangsor szerinti sorrendet s ne mellőze őket olyképp, hogy idegen státusbelit nevez ki valamelyik magasabb állásra, mert ez egyértelmű volna haladásuk megállításával. Elmondják a feliratban, hogy hosszú, nehéz szolgálattal kiérdemelték a rangsor szerinti való, igazságos előléptetést. Hivatkoznak arra, hogy amíg évtizedeken át a személyzet nagyobbodása csak nyolczszoros volt, addig a munka hetvenszeresére emelkedett. Szolgáltatukat minden időben becsülettel teljesítették, az esetleges mellőzést tehát méltán büntetésnek vehették.

— **A székesfehérvári sakkverseny.** A székesfehérvári nemzeti sakkverseny hatodik fordulójáról kiküldött tudósítónk így számol be: *Forgács* elhárított királyeset játszmában legyőzte *Exner* 26 lépésben. *Barász* spanyol játszmát nyert *Kovács*tól, 49 lépésben. *Steiner* veszített *Földes* ellen, 59 lépésben vezércsel megnyitási partit. *Demeter* szabálytalan megnyitásban legyőzte *Smogrovics*ot, 39 lépésben. *Abonyi* négyeshuszárjátszmában megverte *Szokolit*, 57 lépésben. A *Cseh-Réthy* elhárított vezércsel játszma 32 lépés után remisvel végződött. *Gajdos* ellen megnyerte *Székelly* az olasz játszmát 37 lépésben. Merényi szabados volt.

A verseny állása: *Forgács* 5, *Abonyi*, *Barász* 4½, *Exner*, *Székelly*, 3½, *Gajdos*, *Földes*, *Réthy* 3, *Smogrovics* *Merényi*, *Cseh* 2½, *Steiner* 1½, *Szokolli*, *Demeter*, *Kovács* 1.

A hetedik fordulóban mérkőznek: *Smogrovics*—*Exner*, *Szokolli*—*Demeter*, *Réthy*—*Abonyi*, *Steiner*—*Cseh*, *Gajdos*—*Földes*, *Kovács*—*Székelly*, *Merényi*—*Barász*. *Forgács* szabad.

— **A sajtótermék ingyen osztogatása.** A belügyminiszter egy előfordult eset alkalmából kimondotta, hogy sajtótermékeknek ingyen osztogatása is csak hatósági engedély mellett gyakorolható. A Budapest székesfőváros polgármesteréhez intézett 26.854/1907. számú belügyminiszteri rendelet, amely ezt az elvi döntést tartalmazza, a rendelkezést a sajtótermékek elárúsításáról szóló eddigi rendeletek azon intencziójára alapítja, amely szerint a hirdapoknak és egyéb nyomtatványoknak a rendes megszerzési helyeken kívül való terjesztéséhez hatósági engedély kell s amelynek figyelembe nem vétele esetén a hatósági engedélyezés után gyakorolt megelőző rendészeti tevékenység könnyen kijátszhatóvá válnék. Az utczákon és nyilvános helyeken osztogatott meghívók és kereskedői reklámecédulák a jövőben is engedély nélkül osztogathatók. Ellenben a polgármester engedélyéhez van kötve a belügyminiszternek a székesfőváros polgármesteréhez intézett egy másik rendelet értelmében a képeslevelezőlapok utczai árusítása.

— **Herczeg a rendőrségen.** Ma este egy elegánsan öltözött urinő állott meg a 718. számú bérkocsis előtt s azt mondta:

— Hajtson ki a Városligetbe, a Stefánia-útra, aztán pedig a Városi gyógyszerárba vigyen.

Az urinő beleült a kocsiba, de amikor vagy félóra múlva a Városi gyógyszerár előtt megállott, nem tudta kifizetni a kocsisnak járó összeget. A kocsis dühbe jött s az urinőt bevitte a főkapitányságra, ahol az elmondotta, hogy *Ghyka* Helén hercegnő s a galaczi hajón jött Budapestre. A főkapitányságon kételkedtek a szavaiban, megvizsgáltatták egy rendőrorvossal, aki konstátálta, hogy ideges, de nem elmebeteg. Azt mondta, hogy az állomás bányájának kellett volna őt várni, aki a Bristol-szállóban vett ki neki lakást. Egy detektív elkísérte a szállodába, ahol bebizonyosodtak róla, hogy a főkapitányságra bevitt urinő tényleg *Ghyka* Helén hercegnő, aki egyébként ma már tovább utazott Bécsbe.

— **A főhadnagy kifosztója.** Kiss István vizsgálóbíró ma délben hirdette ki határozatát, amelyet a *Liget* Miklós szabadlábba helyezése tárgyában benyújtott fölterjesztésre hozott. Eszerint a vizsgálóbíró a dr. *Perl* Soma által tett fel-folyamodást elutasította és *Liget* Miklós vizsgáló-fogságát továbbra is fentartja. A határozat indokolása azt mondja, hogy azokat a körülményeket, amelyek a közjegyzői okiratra vonatkoznak, a panaszos már feljelentésében is előadta: dr. *Káldor* Gyula ma egy londoni czég nevében újabb feljelentést tett *Liget* ellen ötezer korona értékű bizományi áru elsikkasztása miatt.

— **Üstökös.** A budapesti ember éjjel, ha kijön lakása elé, azt tapasztalja, hogy Ós-Buda fölött villanyfénytől világos az ég. Erre fölébred benne a Flammation-lelküsimeret és elbucszik az életpárjától, hogy egy éjjelre a tudománynak szentelje életét. Ez pedig abból áll, hogy elmegy a fény után, kiér Ós-Budába, ott úgy berug, hogy a nevéét még részletekben, azaz dadogva sem tudja megmondani. A vidéki ember: az más. Azt, ha éjjel bármi az udvarra hajlja, megkeresi a maga szenzációját, amelyet másnap a kaszinóban bőven lead, harmadnapra pedig beküldi valami fővárosi lapnak. A leggyakoribb jelenség, amit az udvaron foglalatostokodó magyar észlel: az üstökös. Csodálatos módon az üstökös mindig csak egy ember látja és mindig csak egy városban, akár egy színházigazgatót, aki szerződöttetűt rándul a vidékre. A magyar kimegy az udvarra, fölnevez az égre és elcsudálkozik. Abban a minutumban pontosan, mint a helyi lap, megjelenik az üstökös. A magyar czután visszamegy a szobába és ahelyett, hogy belesipne a karjába, leül és levelet ír egy fővárosi lapnak, értesítve, hogy ekkor és ekkor hatalmas üstökös jelent meg a város fölött. Aki nem hiszi, az pukkadjon meg, vagy pedig keljen fel idejében, mikor az üstökös újra vizitel az égen. Csak hogy nem addig van ám. Budapestben olvassák, hogy az égen egy üstökös csavarog és tudománysozjas emberek látni akarják a ritka csillagot. Fiu az anyjától, férj a feleségétől, számaozsvégy a házmosternőjétől azzal válik el, hogy megy ki az üstökös tanulmányozására. És megy, megy, újra csak Ósbudába. Ott da capó elkövetkezik a berugas és dadogás, mire reggel hazaszállítják a tudománysozjas férfit teljesen elázott állapotban. Morál: a csillagászat egy erkölestelen tudomány. Ha Budapestben világos az ég, a tudománysozj Ós-Budába kerget az embereket, ha vidéken világos az ég, a tudománysozj újra csak Ós-Budába kergeti az embereket. Már pedig egy üstökös mégis csak komolyabb valami, mint egy pezsgőzészre csábító hölgy. Tehát, miután félreismerik a becsületes csillagot, nem érdemesnek üstökösnek lenni. Ezt vegye tudomásul az aradi üstökös, melynek kétézerszázról nem írtak a lapok.

— **Nyári tűz.** Győrök faluban Liebmann Kálmán házában ma este kigyuladt egy szénakazal s csakhamar az egész ház lángban állott. A szomszédos házak bádögötözötén a tűz nem terjedt tovább és így azt hamarosan elfojtották. — Ma délután Szatmáron, a város alatt, Fényes Péter batizi földbirtokos tanyáján Schwarzcz Mór bérlőnek 32.000 kereszt buzája, több kazal árpája és más nagymennyiségű gabonamentűje egy hirtelen kitört tűzvész martaléka lett. A szatmári tűzoltóság is kivonult a helyszínre. A tűzet hosszas munka után nagynehezen lokalizálták. A kár meghaladja a 40.000 koronát. A tanya, valamint a gabonamentűk biztosítva voltak.

— **Bécsi léghajó Biharmegyében.** A közös hadsereg fiszljei most szorgalmasan tanulmányozzák a levegőben való járást. Mostanság Bécsben tesznek próbatákat annak megfigyelésére, minő utakat lehet tenni bizonyos idő alatt. Egy ilyen kísérleti léghajó szállt le a belényesi hegyek között, Belényes-Szelisye község határában. A léghajósok F. Králik Ferencz főhadnagy vezetésével jöttek s a bécsi katonai gyakorlótéren szálltak fel. A három katonafisz fel szállása Bécsben csütörtökön reggel egyegyed 8 órakor történt. A légáramlat délkelet felé hozta őket. A magasságba való emelkedésük maximuma 3100 méter volt. A léghajó folytonosan mozgásban volt és Szelisye-n pontban délután 4 órakor szálltak le. Tehát ezt az utat, Bécsből Biharmegye határáig, melyet a gyorsvonal sokkal több mint 12 óra alatt tenne meg, a léghajó 8 és háromnegyed óra alatt futotta be a szelek szárnyán. A gyors utazásnak semmi balesete nincs, csupán a léghajó kosza rongálódott meg kevésbé a szállás alkalmával.

— **Pusztító robbanás.** Közvetlen lápzárta előtt rettenetes katasztrófa híret hozza a táviró. *Detroitban* Essex közelében (Ontario) a Detroit folyón szállítás közben felrobbant egy dinamitszállítmány. A Michigan-vasut új személypályaudvara legnagyobb részét elpusztult. Az állomásfőnök, valamint több más személy életüket vesztették, számosan megsebesültek. Essexben az összes ablakok bezúzódtak. A robbanás tizenöt mérföldnyire is hallható volt.

Ugyanakkor egy újabb dinamitrobbanásról is értesítenek. Boulderben (Kolorado) a Kolorado and Souther Railway vasutársaság áruaktárában ma tűz támadt, melynek következtében az egyik raktárhelyiségben elhelyezett ezer font dinamit óriást erővel felrobbant. Száznál több személy megsebesült, kettő közülük súlyosan. Boulderben az összes ablakok betörték.

— **Japánok Port-Arthur ostromáról.** Stössel tábornok bírál előtt áll, akik Port-Arthur megadásáért vonják őt felelősségre s ebben a perében egykori ellenfelei részéről talál védőügyvédre.

Tesunoda japán őrnagy, a párisi japán nagykövetség atlaséja a „Figaro” hasábjain közzétett közleményében meleg elismeréssel nyilatkozik Stössel tábornokról. Az orosz vezér legközelebb katonai törvényszék elé kerül és így Tesunoda reméli, hogy szava, mit az egykori ellenfél véleménye, döntő súlylyal lesz az ítéletre. A japán őrnagy, aki tagja volt a vezérkarának, alapos ismerője Port-Arthur elfoglalása minden kis részletének. Őt bízták meg azzal, hogy megadásra bírja az elengedő csapatot és nagy tisztességgel tartotta, hogy ő vihette át Stössel tábornoknak a japán császár üzenetét; aki őszintén méltányolta az orosz katoná hazája és uralkodója iránt tanúsított hűségét.

— **En voltam az — írja Tesunoda őrnagy —** aki elsőnek léptem Port-Arthur területére. Síralmas, síkoltó lávány tárult eibém. Nyomorúságos állapotban voltak az orosz katonák. Mindenki teljesen kimerült. Az egyenruhájuk czafrangokba rongyolódott, összepiszkult. A kiállott harc és viaskodás, hus, friss főzelék és ivóvíz hiánya alaposan megviselte őket. Lesoványodtak, elerőtlenedtek. Stössel rendelkezett még egy kicsiny számú legénységgel, de azzal nem melletét volna semmire sem. A népesség csakugy szenvedett, mint a védősereg. Az utczákon mindenfelé szalimas alakokat láttunk, akiknek meggyötört tekintetét kissé megelégedetté tette az a tudat, hogy vége a nélkülölözéseknek és a vérontásnak. Majd minden második lakóház ispotályivá vált, ahol hiányos gyógykezelésben és táplálékban részesült a sebesültek és szenvedők nagy száma.

Mikor a térségre értünk, hogy átadjuk a megadási üzenetet, még volt valamelyes élelmük, itt-ott épségben maradtak az erődítmények és körülbelül húszezer fegyveres emberf lehetett látni. Azonban az erődítményeket már csak az esetleges kínai támadások ellen használták volna, az élelem nem tartalmazott mást, mint kétszerezett, kevés lisztet és huskonzervet, ami pár napra sem lett volna elegendő ennyire elcsigázott, kidült embereknek és a harcra készenlétben tartott legénység olyanakk látszott, hogy életben sem jöhet számításba, nem hogy a haditervek kivételében beváljon. Még ha megannyira hasznavehető emberei is vannak Stösselnek, rövid időre sem állja ki a mi támadásainkat, mert mi már behatoltunk a város szívébe. Csapatunk 1905. január elsején elhelyezkedtek a Wangtai-hegy ormán és előre látható volt, hogy néhány órai ostrom után végzünk a várossal.

— Ha tehát Stössel tábornok a legvégsőig kitart, csak kurtá idővel hátrálatja a város pusztulását. Olyan rombolás támadt volna, hogy senki fia meg nem tudja különböztetni a katonát a polgárembertől.

— **Békés időben** mi sem könnyebb, mint tolat, közövel pompásabbnál pompásabb terveket gyártani. Százszorta nehezebb, súlyosabb és hátalanabb munka egy tábornoknak írtózatos kavardás közepete intézkedni, mikor örökösen attól kell tartania, hogy valamelyik számítás balul végződik. Ahelyett, hogy Stösselt kárhoznatnák, inkább dicsőítenek őt. Nemesak hogy hét hónapon át kemény harcban védte Port-Arthurt, de meg is akarta menteni a rája bizott emberek életét. Mi emlékeztetben tartjuk, hogy a történelemben vannak dicsőséges megadások is. És Port-Arthur kapitulálása az volt. Ezért hagyta meg uralkodónk Nagy tábornoknak, hogy adja meg Stösselnek mindazt a tiszteletet, ami a legvittebb katonát megilleti. Vajha így gondolkoznának bírái is.

— **A peking—párisi automobilverseny.** Borghese herceg peking—párisi automobil utjáról délután fél öt órakor Párisba érkezett. A herceget nagy óvácziókkal fogadták.

— Vakmerő rablási kísérlet. A magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetőségének czimére naponta érkezik a postán nagyobb pénzösszeg, amelyet vaspánczélú zöld kocsihoz szállítanak a Weitzer János-utcai főpostáról az üzletvezetőség helyiségébe. Tegnap százötvenezer koronát kapott az üzletvezetőség, de ezt a pénzösszeget komoly veszedelem fenyegette. A pénzszállítmányt zsákokban és három vas kazettában elraktározva, helyezték el a kocsihoz. Négy óra körül érkezett vissza a kocsi, amelynek ülésén két ember volt: a kocsi és a pénz őrzésével megbízott vasúti alkalmazott. Az üzletvezetőség elé érve mind a ketten hozzáfogtak a pénz átszállításához. Azt a pillanatot, amíg mind a ketten a kocsi belsejében voltak elfoglalva, használta fel az ismeretlen fiatal ember. Odasétált a kocsihoz, majd hirtelen becsapta a csakis kívülről kezelhető patent záru vasajtót, a kulcsot pedig zsebre tette. A légmentesen elzárt kocsi belsejében rekedt emberek rémülten futkostak ide-oda s nem tudták mire vélni a dolgot. Feszítgetni próbálták az ajtót, amely természetesen nem engedett. A helyzet mint kellemtlenebbé vált, mert a kocsi belsejében nem juthatott levegő s így a megfulladás veszélyének voltak kitéve. Egy ruddal kétségbeesetten dörömböltek az ajtón, hogy a járó-kelőknek figyelmét maguk felé irányítsák, de szerencsétlenségükre éppen akkor senki sem haladt arra. Valóságos rémület fogta el aztán a kocsi belsejében lévő két embert, amikor a nehéz kocsi a park felé vezető úton megindult. E veszélyt a park bejáratánál álló két urileány akadályozta meg, akik az egész jelenetnek tanúi voltak. A hölgyeknek ugyanis, akik látták a történeteket, gyanusnak tűnt föl, hogy egy kopott, fekete ruhába öltözött pinczér külsejű fiatal ember egy ideig ott ólálkodik a kocsi körül, majd hirtelen a bakra ül. Azonnal felsiettek a rendőrségre, ahol jelentést tettek a dologról. Hoffmann Győző ügyeletes rendőrtiszt, két rendőrelégényvel azonnal kiment az üzletvezetőség elé. A kocsi az utca sarkán, a Szalacz-park bejáratához közelében találták meg, a kocsi ülésén azonban senki sem volt. A kocsi belsejében két ember ekkorra már éktelen dörömbölést vitt véghez, ugyanarra, hogy csakhamar egész néptömeg állt körül a zöld kocsi körül. Megszabadítani azonban csak nem tudták őket, mert a kulcsot a merénylő fiatal ember magával vitte. Egy negyed óra telt bele, amíg lakatos hoztak. A lakatos azután a hatósági közeg jelenlétében fölfeszítette a vasajtót s a kocsi belsejében a vasúti alkalmazottat kiszabadította kellemetlen helyzetéből. A rendőrség megindította a nyomozatot a fiatal ember kiletének megállapítása iránt. Valószínű, hogy az illetőnek az volt a terve, hogy a kocsi belsejében elhajtsa, arra számítva, hogy a kocsi és az ellenőr talán meg is fulladnak s a pénzt aztán ő könnyen megkaparinthatja.

— Házasság. Gebhard Imre földművelő leányát Mariskát, eljegyezte Kálnoki Bedő Gábor tanító Pakson. Kachelmann Károly viihelyi gépgyáros 1907. augusztus hónap 12-én délelőtt 1/2 12 órakor vezeti el társához Mágócsy-Dietz Editet, dr. Mágócsy-Dietz Sándor egyetemi tanár leányát a budapesti fasori ág. hitv. ev. templomban.

Braun Jenő, Auer Ignác fia czég vázsonosztály vezetője, eljegyezte Lederer Gizellát Obudáról.

— Sztrájkoló táviró. A csikágói táviró-tisztviselők tegnap éjjel kimondták a sztrájkot és abbahagyták a munkát. New-Yorkból ma azt táviratozzák, hogy a sztrájkoló száma nyolczszázra emelkedett. Nyolcz órai munkaidőt, huszonöt százalékos fizetésemelést és szövetségük elismerését követelik. Délután a Kansas City, Salvake City, Denver és St.-Helena városok táviró-hivatalnokai is csatlakoztak a sztrájkmozgalomhoz. A táviró-hivatalnokok határozati javaslatot fogadtak el, mely az összes szaktársakat a munka megszüntetésére szólítja föl. Colorado Springsben a hivatalnokok szintén sztrájkba léptek. Tegnap este hat órakor még ötszáz csikágói hivatalnok megszüntette a munkát, úgy hogy most ezerhatszáz sztrájkolnak. A tőzsdéseknél dolgozó táviró-hivatalnokokat is felszólították a sztrájkra. Valószínű, hogy a forgalom holnap akadályozva lesz.

— Tanítók esküje. A körmendi, felsőöri és sárvári községi felekezeti tanítók ma délelőtt tették le a járási székhelyeken az előírt hivatalos esküt. Az eskütételnél a főszolgabírákon kívül a lelkesek is mindentűt jelen voltak. Az eskütétel után banket volt.

— Szépségverseny. Marienbadban a fürdő világi bizottsága Liechtenstein hercegnő védnök-sége mellett hölgy szépségversenyt rendezett. A diadém és aranyórától álló díjakat a magyar fürdővendégek nagy öröme két magyar hölgy nyerte meg: a 17 éves Rosenberg Lili, dr. Rosenberg Gyulának, a Gresham jogtanácsosának leánya és Fáy Margit. Mindketten budapestiek.

— Pásztoróra. A roccoco idők pásztorai és pásztor-lányai a zöld berekben hódoltak a szerelemnek. Fehér parókás, karcu lányok borultak szerelmesen dőlő és napbarnított pásztorfiúk kebelére és mig az ártatlan bárányok melodikusán bégették, csókok csattogtak a bokor alatt. Gálán, szerelmes abbék suttoztak kiköszörült elmésséggel finom uri nőknek és néha-néha fölcsendült a madrigál. Bájos idők voltak, a galánsság, a szerelem napjai. A pagonyok titkát csak a csalógányok lesték ki, amelyek a csókok zajából lopnak melódiát új szerelmi dalaihoz. Titkos szemlélő csak a falevél volt, amely megtanult zizegni, halkán suttozni az óvatos szerelemtől. Tova tűntek, elmúltak ezek a szép idők. A pásztorok ma birkát lopnak és azt hazudják a csendőröknek, hogy nyomban fuladjanak meg, (t. i. a csendőrök) ha annak a birkának csak a színét is látták. A pásztorok csak a Népszínház színpadán szerepelnek s ha lejönnek, rögtön rostélyosokat, bécsi szeleket kérnek uborkával. A bokrok helyett gummirádliba vágyakoznak és bucsuzól nem csókot váltálnak szerelmesükkkel, hanem tíz koronást, hogy kapupénzre jusson. Az abbék ma kövér plébánosok, akik káplánokkal tarokkoznak és a madrigál helyét fölcsendül a:

— Móríc, maga nekem nagyon fiatal.

Es egy ilyen piszok prózai időben rendez pásztorjátékot a Tisza Kálmán-téren egy szerelmes pár. A füledt levegőjű Budapest kellős közepén virágos rétekre varázsolta őket a sok buzógó érzés és bugta, mint a gerliczék. Mit tesz azonban isten? Vizbe hajló fűzfák helyett, amelyek oltalmazzák a szerelmeseket, polgárruhás rendőr állt a pár közelében, aki épen-séggel nem védangyal a szerelmeseknek. Sőt igazságra szólítja föl a párocskát és be akarja vinni a dutyiba. Az ijedt fiú azonban revolvert ránt és rálő a polgárruhás idyllrontóra. A roccoco időkben ez sem történhetet volna meg. Oh! nem azért, mert a pásztorfiúk nem ismerték a revolvert, de mert az emberekben volt annyi tisztesség és őszinteség, hogy irigykedve távozzanak az olyan helyről, ahol a szerelem emelt magának oltárt.

— A Szabad Tanítás Magyar Országos Kongresszusához mind többen és többen csatlakoznak a felnöttek oktatásával és a nép művelésével foglalkozó egyesületek, testületek és hatóságok közül. Sőt most már a törvényhatóságok hozzáállása is megkezdődött, amennyiben Budapest székesfővároson kívül már Nyiregyháza törvényhatósága is belépett a kongresszus körébe. Érdek, hogy a kongresszushoz néhány munkácsoport is csatlakozott. Ez a jelenség annál figyelemreméltóbb, mert ezideig még nem volt rá eset. Ismeretes ugyanis a szociálistáknak az a törekvése, hogy a munkásokat minden nem „szakszervezeti” mozgalomtól állandóan távol tartásuk és megakadályozásuk abban, hogy a maguk szemével, a maguk fölélével lássák és hallják azt, ami a szakszervezeteken kívül történik. Ilyen csatlakozott munkácsoport: a Famunkás Szövetség, a Szabómunkások Szakegyesülete, az Asztalosok szakosztálya, sőt csatlakozott maga a szociáldemokrata párt is és mindannyian kiküldöttékkel fogják képviselni magukat. Kivülök csatlakozott többek között a Nőtisztviselők Egyesülete, a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet, a Fejérmegyei Irodalmi és Közművelődési Egyesület, a sportegyesületek közül pedig a Budapesti (Budai) Torna-Egylet és a Testező Egyesületek Szövetsége is, miáltal már eddig is minden létező „irány” képviselve van a kongresszuson, melyen ilyképen tényleg együtt lesz mind az a faktor, amely hivatva van a magyar nép műveltetésének módzatait, eszközeit megvitatni, megállapítani az eddig észlelt hiányokat és azok kiküszöbölését megkísérlni. Az eddigi jelekből világosan láthatjuk, hogy a kongresszus hatalmas társadalmi mozgalommá fejlődik, melynek működése elé nagy várakozással tekinthetünk. A kongresszusnak tagja lehet mindenki, aki a magyar nép művelése, a felnöttek oktatása, a szabad, tehát az iskolán kívüli és iskolán túli tanítás iránt érdeklődik. A tagsági díj 4 korona, mely összeget a kongresszus Német-utca 40. szám alatti irodájába kell megküldeni, ahol különben minden érdeklődő ingyen megkapja az *Értesítő* eddig megjelent számainak.

— Pénzhamisítás en gros. A kecskeméti csendőrség nagyarányú pénzhamisításnak jött a nyomára s a bünszövetség több tagját kézre is kerítette már. A hamisítók évek óta folytatták bünsz, jövedelmező mesterségüket; hogy mennyi hamis pénzt adtak ki eddig, azt megállapítani lehetetlen, csak sejteni lehet abból, hogy most kétszáznegyven ezer koronát tevő hamisított pénzt találtak a banda egyik tagjának lakásán, ahol a hamisítók tanyája volt. Kálík József kecskeli csendőrőrsparancsnok észrevette még augusztus elsején, hogy a környéken sok hamis pénz van forgalomban, főképen ötven koronás és husz koronás. Jelentést tett a dologról Melcer Gyula kiskörösi főszolgabírónak, aki aztán vele, meg Kupás Márton kiskörösi járás-örmszermesterrel és huszonnégy csendőrrel megkezdte a nyomozást. Eközben megtudták, hogy Kiskörösön, Kecelen, Majsán, Halason, Kalocsán, Kecskeméten, Szabadkán és Vadkert vidékén is sok hamis papírpénz van forgalomban. A nagy figyelemmel folytatott nyomozás alapján megállapították azt is, hogy a hamisítványok Kiskörös környékén készülnek. Már most szemügyre vették az egyes községekben a gyanus embereket; így megtalálták a bünszövetség néhány tagját, azután meg a többi is. Eddig tizenhét embert fogtak el a csendőrök, de úgy látszik, hogy a szövetségnek sokkal több tagja van, talán negyven-negyvenöt. Az elfogott emberek jobbra parasztagdák, de földbirtokos is van köztük, meg két fotográfus is. A csendőrség három bankóprést foglalt le és mint említettük, kétszáznegyven ezer korona hamisított pénzt, többnyire ötven koronás és husz koronás bankjegyet. A letartóztatottak között a főbb bünszökök: Csabai János és Csipai kiskörösi gazdák, Horvát Pál laczházi és Gumó halasi fotográfus, Tatár Lajos kiskovácsi gazdálkodó és Kürti Mihály földbirtokos. A pénzt Csipai Mihálynál találták meg, a gépek szét voltak osztva. A bandának tizenkét tagja már a csendőrség kezében van, nem lesz nehéz, a vizsgálatot folytatni. A csendőrök tudják a többi bünszökök nevét is, de azt hiszik, hogy az ismert neveken kívül mások is bukkannak majd föl s hogy a hamisító szövetség olyan nagyarányú, amekkora Magyarországon még nem volt. A csendőrségnek ezt a gyanuját az a körülmény kellette föl, hogy a szövetségnek sok városban volt értékesítő kirendeltsége, több olyan ember, aki a hamis pénzt forgalomba hozta. Kétségtelen, hogy a hamisítók forgalomba hozott pénz nagy összeget tesz ki, mert nagyon dolgoztak, sokat produkáltak; s nem is lehetett nehéz az értékesítés, mert a hamisítás szinte tökéletes.

— Elfogott cigányok. A csendőrség a nadabi határban egy 30 tagból álló, állítólag inesdi oláh-cigány karavánt fogott el. A cigányoknál 302 korona készpénzt találtak. Kis-jenőre való szállításuk közben a kocsijukban talált nagymennyiségű értékes ruhát bűnösök ügyességgel észrevétel nélkül eltűntették. A főszolgabíró megkezdte utazási céljukat illetőleg vallatásukat, de ellentmondásba keveredtek.

— Vasúti szorongótlenség. Viktoriából szűkszávu távirat jelenti, hogy a Madrid felé haladó déli gyorsvonat az elmúlt éjjel az alsassurai alagutban összeütközött egy tehervonattal. A kocsi kigyultak. Hír szerint tíz ember életét veszítette. Később Madriból jelentik, hogy az alsassurai vasúti összeütközésnél, mely hajnali két óra körül történt, nyolcz teherkocsi égett el. A déli gyorsvonat sértetlen maradt. A pályatestet romok borítják, az összeütközésnél két vasúti alkalmazott megsebesült.

A déli expresszvonat és a tehervonat közötti összeütközés a Zummarage és Alsassua közötti alagutban történt. A két vonat roncsai kigyuladtak. A tűz az alagutban uralkodó léghuzam következtében gyorsan terjedt és óriási pánikot keltett. Az alagut három kilométer hosszú, legújabb jelentik, hogy az alsassurai alagutban történt összeütközésnél egy utas sem sebesült meg, ellenben több vasúti alkalmazott, köztük néhány súlyosan. Az anyagi kár jelentékeny.

Amiensben a páris-boulognei fürdővonat egy másik vonattal összeütközött. Tizenkét vasúti alkalmazott megsebesült.

— **A bécsi automobil-merénylet.** Bécsből jelentik: Ma este hét órakor Bécsújhelyen közrekerítették az állítólagos Steinert nyílt utcán. A merénylet *Hretzka Hermann*. Heves ellenállás után legyűrtek és mivel revolver volt nála, vasra verve vitték a fogházba. A rendőrök észrevették, hogy a távolból egy férfi nézte Hertzka letartóztatását. Ebben sejtik a merénylet gyilkosát, akiről tudják, hogy *Brosch* Tivadarnak hívják. Kerékpáros rendőröket küldtek utána. Hertzknál 20 korona készpénzt, reálisokai érettségi és műegyetemi alapkészítési bizonyítványt találtak. Brosch kedvesét ma este szintén letartóztatták Bécsben.

— **A szatmárnémeti ipari szakiskolák pályázata.** Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter a brassói és a szatmárnémeti állami ipari szakiskolák és ezekkel kapcsolatos műhelyek s internátusok céljaira emelendő épületek terveinek elkészítésére pályázatot hirdetett. A bírálóbizottság, melyben a kereskedelemügyi miniszterium, a Magyar Mérnök- és Építészegylet, a Magyar Építőművészek Szövetsége és az Országos Középítési Tanács kiküldöttjei vettek részt, két héten át foglalkozott a pályatervek megírásával és tegnap döntött. A brassói pályázatra tizenegy pályaterv érkezett be. A bírálóbizottság az első díjat Kommer József műépítésznek, a második díjat Schoditsch Lajos műépítésznek, az állami felső építőipariskola tanárának, a harmadik díjat Papp Gyula és Szabolcs Ferencz műépítészeknek ítélte oda; megvételre ajánlotta a 2. számú „Faipari” és a 6. számú „Iparé a jövő” jellegű pályatervet. A szatmárnémeti pályázatra összesen 19 pályaterv érkezett be. A bírálóbizottság az első díjat Orth Ambrus és Somló Emil műépítészeknek, a második díjat Földes Ede és Scheiber Miklós műépítészeknek, a harmadik díjat Szeszler Sándor műépítésznek ítélte oda; megvételre ajánlotta az 5. számú „Gyakorlat” és a 11. számú „Hermína” jellegű terveket. A pályatervek augusztus 13–15. napjain a m. kir. technológiai iparmúzeum könyvtárában kerülnek kiállításra, ahol a jelzett napokon délelőtt 9 órától déli 1 óráig lesznek megtekinthetők. A brassói pályázathoz Népszínház-u. 6., a szatmárnémetihez József-körút 6. szám alatt lesz a bejárás. A pályadíjat nem kapott és megvételre sem ajánlott pályatervet e hó 16.-tól kezdve a benyújtáskor kapott elismervény visszaszolgáltatása ellenében a m. kir. technológiai iparmúzeum igazgatóságánál a bírálói jegyzőkönyv egy másolatát példányával együtt a hivatalos órák alatt átvehetők.

— **Rablógyilkosság.** Debreczen közelében, a Vilmos császár lovassági lakotya közelében csütörtökön éjjel rablógyilkosság történt. Amikor pénteken reggel egy parasztasszony a debreczeni vásárra sietett, közel a kaszárnyához véres holttestet pillantott meg. A holttest egyik keze teljesen le volt szakítva, nyaka egészen át volt vágva, úgy, hogy csak lazán függött a törzsön. Az asszony rémülten futott a csendőrségre. Onnan az ezredes azonnal elment a királyi ügyészhez és vizsgálóbíróhoz s velük a holttesthez sietett. A vizsgálat megállapította, hogy a meggyilkolt egy erdélyi oláh hajcsár, aki juhainak eladása miatt jött Debreczenbe. Csütörtök délután a meggyilkolt több társával egy vendéglőben borozgatót a kaszárnya közelében. Kevéssel azután belépett egy *Kerekes* nevű kocsis, aki Kovács főispán emlékezetes installációján a halottas-kocsit vezette. Tizenegy órakor az oláh eltávozott s rövidesen utána *Kerekes* is. A gyanu tehát *Kerekesre* irányult és le is tartóztatták. Tagadta bűnösségét és alibit is tudott bizonyítani. Megállapították azt is, hogy a meggyilkoltnál 2000 korona készpénz volt s ez az összeg is eltűnt, ugyancsak a meggyilkolt minden irata és okmánya, úgy, hogy kilitét sem lehetett megállapítani. A gyilkosok először megfojtották áldozatukat s azután elválták nyakát. A nyomozás erélyesen folyik.

— **Halálozás.** *Ende Herman* építőmester, a szépművészeti akadémia elnöke, ma este Wannseeban meghalt.

— **Gyilkos házastárs.** Berlinben Hiebel pinczért, aki ma tetteleg bántalmazta feleségét, súlyosan megsebesítette az asszonyt. Ötször lőtt rá revolveréből és mind az öt golyó talált. A szerencsétlen nő kétségbe volt esve, mikor férje összerogyott. Nem tartóztatták le, mert be van bizonyítva, hogy önvédelemből fogott férjére revolvert, aki meg akarta fojtani egy párnával.

— **Nagy zivatar Bécsben.** Ma este kilencz óra felé nagy zivatar volt Bécsben és a környéken. A zivatar közel másfél óra hosszat tartott sűrű villámlással.

— **Milliók ékszeresalás** A múlt hónapban nagy föltűnést keltő ékszeresalás történt Newyorkban. *Beck J. Eduárd* newyorki jóhírű ékszerkereskedő, akinek jófogalmu üzlete volt az egyik avenueen, több ékszerészől egy millió koronát érő ékszert vásárolt hitelbe s megszökött. *Beck* a legelőkelőbb é szerkeskedőkkel volt összekötésben, mindig korrekt és szolid üzletembernek ismerték s így bátran hiteleztek neki. Most a Pinkerton nemzetközi detektív-ügynökség keresi a megszökött kereskedőt. Az ügynökség a budapesti főkapitánysággal is közölte a család személyleírását s a fényképét is megküldte.

— **Czipésztrájk.** A veszprémi czipészsegédek ma sztrájkba léptek, mert béremelési kérelmüket a mesterek nem fogadták el. Az iparhatóság a békéltető bizottságot e hó 12-ikére hívta össze.

— **A szeszforraló.** Körmöcbányán a mai vásár alkalmával Jankovszky Vilmosné korcsmárosné a vásárosoknak pálinkát készített, miközben a kezében lévő spirituszos üveg szétrepedt és az aszszony ruhájára ömölve, meggyuladt. A borzasztó helyzetben lévő korcsmárosné segítségére sietett az anyja és anyósa, kik szintén oly súlyos égési sebeket szenvedtek, hogy most élet-halál közt vannak.

— **Aki bejelentette az öngyilkosságot.** Pár nappal ezelőtt a Király-utca 6. számú házban lévő lakásáról eltűnt *Hubert Jenő* papir-ügynök, aki levelet hagyott sógorának, *Tordai Jenő* bankhivatalnoknak, hogy Fülöpszállásra utazik és ott agyonlövni magát, mert gyógyíthatatlan betegsége miatt teher az élete. *Tordai Jenő* erre értesítette a rendőrséget sógora szándékáról s a rendőrség táviratban hívta fel a fülöpszállási rendőrséget a bejelentett öngyilkosság megakadályozására. Ma az a hivatalos értesítés érkezett Fülöpszállásról, hogy *Hubert Jenő* még 9-én agyonlövte magát, felismerték és eltemették.

— **A berkocsisok mulatsága.** Az Első Budapesti Berkocsis-Segédek Betegsegélyző és Temetkezési Egylete 25 éves fennállása emlékére saját pénztára javára e hó 21-én a népliget Schwerteczky-féle nagyvendéglő helyiségében hangversenyyel egybekötött jótékonycéli nyári mulatságot rendez.

— **Vihar.** Besztercebánya melletti *Szépsugár* községben a napokban óriási vihar dühöngött, amely a terményekben nagy kárt okozott. A szélvihar fákat döntött ki és sok gabonakeresztet szét-hordott, melyeket nem is lehetett többé összehordani. Mialatt a forgószél tartott, különös égi tümenyeket is lehetett látni, melyeket valószínűleg a lég nagy villamos feszültsége okozott.

— **A szénmunkások bérmozgalma.** A szénrakodómunkások a múlt évben szerződést kötöttek a munkaadókkal, amely szerződés most lejár. A szénmunkások elhatározták, hogy ezentul nem szerződnek egyenként a munkaadókkal, hanem kollektív szerződést kötnek. A szénmunkások árszabályt fognak kidolgozni, amelyet a munkaadók elé terjesztenek s ezt holnap tartandó gyűlésükön vitatják meg.

— **Leégett falu.** Gnezda, szepesmegyei községben tegnap tűz ütött ki, mely a község felét elpusztította. A tűz nyolczvanhat házat a melléképületekkel együtt elhamvasztott. Százhusz család jutott koldusbotra. A kár körülbelül egy millió korona.

— **Deák Perencz-szálloda.** E czim alatt egy minden ízében modern, elegáns, kényelmes és hygienikus szemponthól páratlanul álló polgári szálloda nyílik meg a VIII. Aggteleki-utca 7. száma alatt, közvetlenül a Rákóczi-ut mellett. Áraiban polgári lesz e szálló, de berendezésében és felszerelésében — tekintve elegáns fa- és rézbutorait, fűrdőszobáit, központi fűtésberendezését — a legkényesebb igényeket is kielégíti.

— **Társas-utazások.** Szept. 10-én Marburg és Wartburgba — Szt. Erzsébet lakóhelyeire — Délnémetország legszebb helyei érintésével. — I. oszt. 400. — K., II. oszt. 320. — kor., melyben 12 napi teljes ellátás, lakás, vezetés, vasút- és hajójegy stb. bennfoglaltatik. A kirándulás vezetője, dr. Komlóssy Ferencz pozsonyi prépost, pápai prelátus ur öméltósága. A szeptember 3-iki jeruzsálemi ut jelentkezési végső határideje folyó hó 15-ike. Programmal és felvilágosítással készséggel szolgál a „Magyar Utazási Vállalat r.-t. (Budapest, IV., Eskü-ut 3. sz.)

— **Rendőri hírek.** Zsebtolvajlások: *Háasz József* zsebéből az utcán kilopták 400 korona értékű aranyóráját. — *Kovács Béla* zsebéből a czipkusz előtti tolongásban kilopták 80 korona értékű óráját. — A villamoson kilopták *Pollák Mór* gyöngyösi kereskedő aranyóráját s lánczát. A kár 200 korona.

— **A talány.** A *Heliot* oroszlánaival még teli házakat eredményez és *Beketow* igazgató már egy újabb szenzációról gondoskodott, ez *Frosso*, az automata-ember. Ahol *Frosso* eddig megjelent, az újságok mindenütt kolumnákat irtak róla és a XX-ik század legnagyobb csodájának mondták. Különbben *Frosso* nappal látható lesz egy Muzeum-köruti üzlet kirakatában. *Heliot* sikere változatlan, az összes új számok, *Domvill* hangversenyzők és az új bohócok tetszenek. A vasárnap délutáni előadásban a teljes nagy műsor kerül bemutatásra.

— **Újítás a társasutazás terén.** A Központi Menetjegyjroda az Adrián tengeri fűrdőzéssel egybekötött társasutazást rendez, amely a sok szórakoztató látványosságokon felül az üdülés és pihenésre is különösen alkalmat nyújt és mindazoknak is, akiknek utókurára van szükségük, kiválóan ajánlható. A társasutazás részvételi díja 20 koronás utólagos havi részletekben is fizethető. Részletes felvilágosítás és prospektus a Központi Menetjegyjrodában (Budapest, Vigadó-tér 1.) kapható.

— **A Fővárosi Orfeum új évadja** augusztus 15-én kezdődik. Nagyboldogasszony napján, esti 8 órakor kezdődik a fényes, új varieté-műsor előadása. Az összes helyiségek, ujonnan átalakítva, pazar díszet öltöttek. Jegyelővétel már 14-ikétől kezdve a nappali pénztárnál, elővételi díj nélkül.

FERENC JÓZSEF KESERÜMÉZ

paratlan hasájfőszér

x Az előkelő világ kiváló előszeretettel keresi fel a *Michelstädter* utóda *Váci-utca 3. szám* alatti czipő-áruházát; magunk is méltányoljuk a közönség ezen elismerését, mert czipőinek mindegyike egy-egy különlegesség. A szabott árak a talpba bevésve vannak és így túlkövetelés nem létezik.

x Egy perc is elég az ember életében ahhoz, hogy jövőjét, boldogságát megalapíthassa. Mégis hányan vannak, akik mind csak egy percczel késnek el onnan, ahol ezt osztogatják. Ne mulassza hát el senki se magát egy pontosan járó órával ellátni. Ilyent öt évi írásbeli jótállás mellett előnyös részletfizetésre is szállít és kívánatra képes árjegyzéket küld *Polgár Kálmán* órásmester Budapest, VII., Erzsébet-körút 29.

x Zászlók, czimerek, minden kivitelben kaphatók *Linhart* színházi festőnél és diszítónél Budapest, VIII., Hunyadi-u. 27. sz. Árjegyzék ingyen.

x Szenved ön lábizzadáspan? Akkor rendelje a „*Sudor*”-t *Alexander János* gyógyszerésznél, Szolnokon. Ara 3 korona 40 fillér utánvétel.

x Nászajándékok *Rothauer*, Deák-tér 6. sz.

x Ha zseborát, ékszert, jubileumi ajándékot kell vásárolni: idejét ne vesztessége azzal, hogy sorra járja az üzleteket! Kedvére csak egy helyen vásárolhat és ami fő, előnyösen! Kérjen *Polgár Kálmán* budapesti jóhírű órásmestertől nagy képes árjegyzéket (lakik Budapest, Erzsébet-körút 29. szám I. emelet), amit ingyen és bérmentve kaphat. Hogy várakozáson felül meg lesz elégedve, azt a sok száz dicséző nyilatkozat igazolja, amivel a vevők *Polgár Kálmán* műorást elhalmozzák.

x Szolgálatot vélnék teljesíteni a tisztelt közönség s a földbírtokos előfizetőinknek, ha szíveskednek, hogy a borsajtok s a szőlőzuzók beszerzésénél immár nem szükséges a külföldi czegekhez fordulnunk, amennyiben *Schöttlóla Ernő*, metropolisunk e régi, hírneves czege épp oly jó kivitelű gépeket még a külföldieknel jutányosabb árral szállít. Kiváltképpen megemlítendő a czege egy különlegessége, a kétszeresen működő borsajtok, s az önműködő állító szerkezetű szőlőzuzók, melyek — a tapasztalat igazolása szerint — mindenütt beváltak s általános kedveltségnek örvendenek.

x Ha jó és olcsó divatáruczkákat akar, forduljon *Vass Jenő* czegehez Budapest, Erzsébet-körút 22. szám.

x Kirándulás a Balatonra. Hogy a székesfőváros közönsége a Balatont és a balatonmenti fűrdőhelyeket olcsón és egy-egy ünnepnap kirándulás keretében is felkereshesse, a déli vaspálya-társaság július és augusztus hónapokban minden ünnep- és vasárnapon Budapestről Balaton-Szt.-Györgyre és vissza különvonatokat járát, melyek I., II. és III. osztályu kocsikot visznek. Ezen vonatok Budapest déli pályaudvarról minden ünnep- és vasárnapon reggel 5 óra 50 perccor indulnak, Siófokra d. e. 8 óra 29 perccor és Balaton-Szt.-Györgyre 10 óra 28 perccor érkeznek. A visszautazás Balaton-Szt.-Györgyről este 6 óra 45 perccor és Siófoktól este 8 óra 35 perccor, a megérkezés Budapest d. v.-ra pedig este 11 óra 30 perccor történik, úgy hogy a kiránduló közönség majdnem az egész napot a Balaton kies partjain töltheti. E vonatokhoz rendkívül mérsékelt menetérti jegyek, egy napl érvenységgel adatkak ki, így például egy menetérti jegy Budapestről Siófokra és vissza az I. osztályban 10.10, a II. osztályban 6.70 és a III. osztályban 4.20 koronába kerül. A különvonatokhoz a Kálmán-térről 4 óra 50 perccor reggel külön villamos kocsi indíttatnak a Margit-hidon át a déli vasut indóházáig.

x Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 f.

x Podor-féle vívóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna és vívásra.

x Megérkeztek dus választékban uszó-öltönyök, női-, gyermek-, férfi- és mindennemű frottirozó és fürdő-árak Rösernél, Budapest, V., Harminczad-u. és József-tér sarok.

x Ismeretlen asoknál a bőrkittés, szeptől, májfolttól, kik e bajok legjobb gyógyszerét, az Alföldi Fehérkeresztes Sósorszesz-t használják azok el-tüntetésére, melyet az Első Alföldi Cognagyár r. t. készít Kecskeméten.

x Balatoni kirándulási jegyfüzetek. A balatoni, nevezetesen a siófoki és balatonfüredi kirándulások megkönnyítése és olcsóbbá tétele céljából a múlt évben életbe léptetett u. n. kirándulási jegyfüzetek árait ezidén lényegesen leszállították. Ezen jegyfüzetek, amelyek július és augusztus hónapokban isznak kiadva, magukban foglalják az egy napos kirándulásra szükséges vasuti és hajózási jegyeket, ételmezei szelvényeket és fürdőjegyet. Ily füzetek a déli vasut pályaudvarán a személypénztárnál, a déli vasut városi irodájában (Nádor-utca 16.), a Pollák B. és társa-féle szállító czégnél (Sas-u. 16.) és a menetjegyirodában (Vigadóter és Royal-szálló) kaphatók.

x Huzás. Folyó hó 25-ikén lesz a Convertált Jelzőlog-sorsjegy huzása, a midőn az 500.000 koronás főnyeremény kisorsoltatik. Ezen sorsjegyek előnyös részletfizetési feltételek mellett az Általános Bank Részvénytársaságnál szerezhetők be. Bővebbet a mai hirdetésben.

x Nemzetközi női díjbirkózó-verseny Ós-Budavárban. Ugy a főváros sportköreiből, mint a nagyközönség soraiban bizonyára szenzációs érdeklődést fog kelteni az a hír, hogy a napokban nagy nemzetközi női díjbirkózó-verseny kezdődik Budapesten. Ós-Budavára nagy varieté-színpada lesz a női díjbirkózó-verseny színhelye. A versenyen a világ leghíresebb tizenkét díjbirkózó nője fog küzdeni az 1907-ik évi világbajnokságért. A rendkívül érdekes külsejű, hatalmas izmokkal felruházott női csoport arcképei már láthatók a főváros előkelőbb üzleteinek kirakataiban. Csak a közelmúltban voltak női díjbirkózó-versenyek Berlinben, Boroszóban, Hamburgban, de mindenütt eldöntetlen maradt a közönség rendkívüli érdeklődése mellett folytatott küzdelem. Most Ós-Budavárban adtak egymásnak találkozózt a birkózónők. A zsűri a fővárosi sportkörök legelőkelőbb tagjaiból már megalakult s most dolgozza ki a mérkőzés részleteit.

A vig özvegy.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 10.

Két vigasztalásra epedő rokonlélek talált egymásra tegnap éjszaka Ósbudavára berkeiben. Egy előkelő fővárosi pénzintézet bus főhivatalnok, az a bizonyos szomorú özvegy legény, akinek fiatal felesége valahol Scheweningenben nyaral és egy csodaszép, aranyhajú özvegyecske. Mondjuk vig özvegyecske, aki azonban tegnap éjszaka véletlenül szomorú volt és éppen vigasztalást keresve bolyongott az erkölcsvárosi szíves térein.

Hát csoda, hogy ez a két lélek egymásra talált?

Valamelyik kávéház terraszán látták meg egymást és... mint a gránátos-nóta mondja:

— Meglátani őt és megszeretni, elég volt egy gyors pillanat...

Egy pillanattal később pedig a panamakalapos fiu már tökéletesen informálva volt, hogy nagysága picziny elefántcsont látogatójegyei *Pettyán* Anna névre szólnak, hogy házvezetőnője egy agglegény huszárezredesnek, kivel azonban éppen ma délután komoly beszélgetése volt némi szívügyekről és feledni, ah feledni! — kirándult egy csöp-pet Ósbe.

— Gyerünk csak! — szolt erre a panamakalapos pénzfui. Gyerünk, kezdjünk valamihez.

Miután pedig minden kezdetnek vége szokott lenni, ezuttal ez a bizonyos vég egy elegáns legényzálló puha kis szalonjában borult a két megvigasztalt kebelre.

Mit szaporítsuk sokat a szót? „Jól lett mutatva.” — Ahogy itt erre mifelénk mondják. És reggel a kis szállóban még a háziszolga is olyan pezsgős kaczenjamerral ébredt, hogy a glanczos kefért egy negyedóráig a londoni Timesnek nézte.

Az ébredő gavallérnál azonban már jelenté-
kényen gyorsabban ment a kijózanodás, mert a

legelső tény, amit a feje dagadtságán kívül konstatait, az volt, hogy az aranyos madárka, a pity-malló hajnallal kirepült a kalitkából.

— Bizonyosan hazaszállt a fészkeré, — medítált a fiu, a tárczája után kaparászva, hogy kifizethesse a szobaszámlát.

Na de mit tesz Isten?!

A tárcza is kirepült a csodamadárral, valamerre szebb vidékek felé.

Már most tiszta pleonazmus lenne, ha bizonykodni kezdenék, hogy a szerény bóralkotmányt csupán csak a „drága” órák emlékeül vitte magával öngagsága, tehát nem is bizonykodom, csak szárazon idézem a boldog órák másik részésének egy rövid mondatát, amit a helyzet poézise röppentett az ajakára.

— A mindenit annak a hatezer koronának!

A legény még egyet szippantott a zápfogán és busan megindult a Zrinyi utczába...

Az elszállt hatezer korona nyomán vagy hat detektiv indult szét a szélrózsa minden irányába, ellátva *Keresztessy* Gyula rendőrfogalmazó jótanácsaival, aki a Zrinyi-utczai palota ügyeletes szobájának ablakából még utánuk is kiáltott:

— Járjanak szerencsével és írjauak mielőbb!

Ez a barátságos csufolódás pedig azt jelenti rendőri nyelven, hogy no, ti is hiába indultok gyerekek!

Már pedig ez egyszer egy kicsit korai volt a csufolódás, mert a detektiveknek jó szimatjuk akadt és úgy dél felé, mintha csak randevut beszéltek volna meg, egymásután ódalogtak fel a Vörösmarty-utca 55-ik számú házának első emeletére. A 26-ik számú ajtón csöngettek be és éppen jókor érkeztek, hogy toilettekérdésben gavalléros segítségére legyenek egy csodaszép, székehajú hölgynek.

A hölgy ő volt, a szép vig özvegy — vagy Annuska nagysám — ha így jobban tetszik. És éppen azzal volt elfoglalva, hogy a *Garai* és *Neumann* urak Andrassy-uti divatruházának remekei közül, valami apart és megfelelő selyem-holmit kiválasszon. A probirmamzell szinte ki se látszott a sok habos, zizegő drágaság kazalja mögül.

Rövid pourparler után az urak természetesen megértették öngagságával jövetelük célját és némi zokogások és ájulási jelenetek után az egész társaság felkerekedett, kocsit hozattak és a selyem-holmikkal együtt elindultak látogatóba *Keresztessy* fogalmazóhoz a Zrinyi-utczába. Talán mondanunk sem kell, hogy a fiatal gavallér fogalmazó rendkívül szívélyesen fogadta bájos látogatóját, akiben a rendőri album segítségével régi ismerőst fedezett fel. Anna nagysámnak már volt nexusa a Zrinyi-utczai palotával, ahol arcképét is kegyeletes szeretettel őrzik, sőt egy fiatal urét is, aki a kisasszonynak édes testvérbátyja. A beszélgetések során szóba is került a derék *Pettyán* Pál, aki foglalkozására nézve faczér urasági inas és bizonyos becsületügyek miatt a főváros területéről ki van tiltva. *Keresztessy* fogalmazó igen szívélyesen érdeklődött a derék fivér iránt. Megkérdezte hol van mit csinál, jól szolgál-e az egészsége. Miután azonban Anna nagysám minderre nem tudott válaszolni, valamint arról a bizonyos elrepült börtárczáról sem adhatott semmi közelebbi felvilágosítást, *Keresztessy* fogalmazó magához kérte a *Garai* és *Neumann* czég főnökeit és megkérdezte tőlük, hogy ki rendelte náluk a selyemárukat a kisasszony számára. A kereskedők azt mondták, hogy egy vidéki földbirtokos ur. Erre megmutatták nekik a távol levő fivér arcképét és csodamód egyszerre kiderült, hogy a bőkezű vidéki ur senki más nem volt, mint a derék, szerető fivér, *Pettyán* Pál.

A kíváncsi rendőrfogalmazó ezek után még türehtetetlenül kíváncsibbá lett. Faggatott, kérdezett ide-oda és végül is kisütötte, hogy a szerető testvérek az idén együtt nyaraltak Siófokon. Természetesen inkognitóban. Anna nagysámat özvegy *Peterdy* Józsefnének hívták és egy huszárezredesnek volt az özvegye, Pál ur pedig a boldogult ezredes urnak volt az élő adjutánsa, szolgálatté-
re bencsélve az özvegy mellé.

Na, de Siófokon volt ám csak hire ennek az özvegynek! Mikor egy szép napon hirtelen elutazott, vagy tiz gavallér szemé lábadt könnybe utána, meg az emléktől elvitt tárczák után.

Keresztessy fogalmazó az özvegygel folytatott beszélgetés után elhatározta, hogy a két szerető testvért egymás karjaiba vezeti ismét és amíg a fivér előkerül, Annuska nagysámat ott tartotta a Zrinyi-utczai palotában.

Holttest a bőröndben.

— A montekarlói gyilkosság. —

A Goold-házaspár még mindig tagad és minden ellenük szóló bizonyíték daczára megmaradnak amellett, hogy nem ők gyilkolták meg Lewin Emmát. A vizsgálóbíró keresztkérdéseire is tudtak választ adni. A bíró megkérdezte tőlük, hogy miképen jutottak hozzájuk Lewin Emma ékszerei, s Goold azt felelte, hogy a meggyilkolt pénzzavarban volt, mert sokat veszített a kaszinóban és őt bizta meg az ékszerek eladásával. Ennek a nyilvánvaló hazugságnak ellentmond az a körülmény, hogy Lewin Emma, mint jegyzőkönyvből kitünik, a Goold házaspárnak ezer frankot kölcsönzött. Ez a svéd nő nagyon rendes életmódot folytatott s kiadásait mindig arányban tartotta járadékával. Ritkán játszott és amint megállapították, sohasem veszített. Ellenben az igazság az, hogy a Goold házaspár az utóbbi időben sokat játszott és sokat veszített. A Goold-pár tisztára a játékbarlangból élt és egy filléryi járadéka sem volt. Innen volt, hogy a házaspár háztartásában gyakran a legnagyobb zavarok voltak s hogy Gooldék minduntalan kölcsönökkel voltak kénytelenek igénybe venni. Goold asszony unokahuga, Giraudin Izabella, egy nagyon komoly fiatal leány, jól látta ezeket az anyagi bajokat s dolgozni akart, de nagybátyja és nagynénje hallani sem akart erről és visszatartották a szegény leányt a munkától.

A Willa Menessimiben levő lakást bírói zár alá vették s a leányt, akinek nincs betevő falatja sem, a házgondnoknő vette magához. A szegény leány iránt általános a részvét. A törvényszéki épület előtt nagy néptömeg gyült össze és örjögve kiáltozta:

— Halál a rablógyilkosokra!

— Guillotine alá veltük!

A bonczolás kiderítette, hogy a gyilkos házaspár bestiális kegyetlenséggel végezték áldozatával. A testen tizennégy, a fejen nyolcz seb van. A gyilkosoknak nagy erőfeszítésükbe került, amíg borzalmas tettüket véghez vihették, mert Lewin Emma erőteljes magas alak volt s valószínűleg elkeseredetten védekezett. A holttestet a fürdőszobában darabolták fel, mert a padló ott tele van véryomokkal. A vizsgálóbizottság megtalálta már a házaspár lakásában azt a törst, amelylyel a nőt szíven szurták és azt az ollót, amelylyel holttestét feldarabolták s találtak még egy revolvert is, amelyet azonban nem használtak. A szekrényben Lewin Emma napernyőjére akadtak.

Egy ujságíró meginterjuvolta azt a kocist, aki a holttestet tartalmazó koffert és Gooldékat a marseillei pályaudvarra vitte. Bizot — így hívják a kocist — a következőket mondotta el:

— Kocsimhoz lépett egy pinczér és két utast hozott. Az egyik egy idősebb férfi volt, a másik ennek felesége, aki szintén nem volt fiatal. — Podgyászukat, a többi között egy erősen használt, kopott bőröndöt, a bakra vettem. Abban a pillanatban, amikor a lovak közé akartam csapni, egy málhahordó rámkialtott:

— Várj, én is felszállok.

— Nem, ő csak maradjon, — mondta a nő —

ha kocsin akar jönni, vegyen magának egy másikat. Erre elhajtottam, a málhahordó pedig rohant utánunk, ahogy csak a lábai bírták. Megérkeztünk a Place des Fai néantsra s ekkor az asszony, akit a málhahordó üldözése nyugtalanított, odaszólt nekem:

— Hajts on balra!

Ez meg is történt s ekkor a hölgy ki akart
gráni a kocsiból, de egyetlen volt és a földre

esett. Járókelők a segítségére siettek, de erre már odaért a máhahordó, akiről később megtudtam, hogy Pons Lajosnak hívják és a fülembé sugta: — Ezek az emberek nagyon gyanusak. Engedjen csak föl a bakra.

Igy jutottunk a pályaudvarra, ahol kinyitották a bőröndöt s megtalálták benne Lewin Emma fejét. Erre a Gooldokat letartóztatták.

A házaspárt ki fogják adni Monaconak, mert a gyilkosság ott történt.

A Goold-házaspár polgári állása még mindig nem nyert tisztázást. Egy angol ember tanunak jelentkezett és azt mondta, hogy a házaspár nincs törvényesen megesküve s hogy a gyilkos asszony testvére Goold elhalt feleségének. Ujabb távirat szerint azonban beigazolást nyert, hogy Gooldék tényleg törvényes házaspárak.

Hogy ki ez a házaspár, azt senki sem tudja. Annait megállapították, hogy a gyilkos férfi az ősrégi ir Goold-család sarja; ennek a családnak a feje báró. Nemrég Goold hírül vette, hogy bátyja Ausztráliában meghalt s erre ő fölvette a bárói címet. Amikor azután később kiderült, hogy James Goold báró nem halt meg, a gyilkos tovább is viselte a bárói címet.

A patinás ember.

— Dráma 5 felvonásban. —

Személyek: A férfi.

A piros bóbítás hölgy.
A hullám.

I. felvonás.

— A Lidón. —

Férfi: Igen, nagysád, az első perc óta, hogy megláttam, nem tudok szabadulni az ön emléktől.

Hölgy: Nagyon jó ma a víz!

Férfi: Nem érzem. Én nem látok, nem hallok mást, csak azt a piros bóbítást, amely oly merészen fedi szöke hajától koronázott arcát...

Hullám: Ejnye, de sokat beszél ez a bácsi! Kicsit beleszaladok a torkába! (megieszt)

Férfi (nagyot nyelt): Pfü, de sok volt.

Hölgy (nevetve): Az rossz lehet! Sokat ivott?

Férfi: Nem baj! Önért kiíszom a tengert, ha kell.

Hölgy: Hallatlan! Olyan nagy a szenvedélye...

Férfi: Égek... lángolok...

Hölgy: Menjén beljebb, ott hideg a víz, majd lehül...

Férfi: Oh istennő, ne ezen a hangon! Jöjjön, aminek jönni kell...

Hullám: Igen? No jó! Jövk már! (fejbe vágja a férfit és megint beleszalad a torkába.)

Férfi (nagyot nyelt): Pfü, de sós volt! Ez a porció még nagyobb volt!

Hölgy: Már látom, hogy meg kell önön könyörölnöm!

Férfi: Igen... igen... könyörüljön meg...

Hölgy: Menjünk...

Férfi (lelkesebben): Igen... menjünk... el... messze... a világ végére...

Hölgy: Nem, csak a partra, a homokra...

Férfi: Ha kell, a Saharába...

II. felvonás.

— A homokban. —

Személyek: A férfi.

A nő.

Egy moszkító.

Férfi: Micsoda természet... micsoda karok...

Hölgy: De jó meleg ez a homok!

Férfi: Oh boldog homok, amely ölébe fogadhatja...

Hölgy (sikolt): Jaj... egy moszkító... megcsip...

Férfi: Nem engedem! Majd én csipem meg ő reimét, a szemtelen tolakodót!

A moszkító: Szemtelen a nagyatád! No megállj komisz (beleszur a hátába).

Férfi: Engem csipelt meg, de nem bánom, csak ha őt megkiméli...

Hölgy: Látja, ez szép magától!

Férfi: És ha még százszor is megcsipne, azt se bánám.

A moszkító: Nem bánád? Nesze! (beleszur az arcába).

Férfi: Jaj, a komisz — — —

Hölgy: Várjon — — agyonütöm a legyet — — (hatalmasan pofon vágja a férfit). Megvan!

A moszkító: Majd ha fagy! (röhögve elrephő).

Férfi: Nincs meg, de hát ne törődjék velem! Szemvedek egy kicsit önért — —

Hölgy: Igazán meghalt és úgy sajnálom, hogy ön nem olyan férfi, akiért én lelkesedni tudnék, aki engem megtudna hódítani — —

Férfi: Miért? Oh miért nem?

Hölgy: Ha látom ezeket a barna olasz fiukat és látom a fehér, sápadt bőrű honfitársaimat — mily nagy a különbség! Mily férfiasak azok, mily nőiesek ezek! Gyűlölöm a fehér bőrt!

Férfi: De kérem, hiszen — —

Hölgy: A bőrnek ez a barna patinája — — ah, az oly szép — — van benne bizonyos erő — — hah! de szeretem az ily férfit — —

Férfi: De kérem — — én — — ha akarja — —

Hölgy: Kedves uram! Addig hiába minden, amíg ilyen fehér a bőre! (felugrik és elmegy).

Férfi: Patina kell nekem? Barna bőr? Nos, hát meglesz! Esküszöm!

III. felvonás.

— A fürdőkabin tetején. —

Személyek: A férfi.

A napsugár.

Férfi: Rettenetes ez a hőség! De mindegy! Kifekszem a napra; le kell süttetnem magam.

A napsugár: Gyere csak! (süti a bácsit.)

Férfi (lefekszik a kabin tetejére): Igy ni! Tyű, de tűz a nap sugara! Hanem azért jól esik...

A napsugár: Igen? No megállj! (még erősebben süti.)

Férfi: Mintha csak ezer gombostű táncolna a hátamon! Az a hóboros asszony, nini! Ott van! Milyen bájos!... micsoda formák... Vele egy fiatal ember... Vajjon ki lehet? Azt hiszem szerencsen... vagy úgy le van sültve... Persze, azért tetszik az én tündéremnek!... Milyen jól mulatnak... Pfüj! de izzadok... és hogy bizsereg a hátam...

A napsugár: Még csak bizsereg? Gyérünk csak egygyel beljebb! (még erősebben süti.)

Férfi: Pfüj! Azt hiszem az ökör érezheti így magát, amelyet nyárson sütögetnek — — vagy a dísznő, amikor pörkölik — — de mindegy — — legalább hamar megbarnulok — — és akkor ő az enyém! — — (ének).

Enyém leszel Rozina
Oh bájos, az enyém!

A napsugár: Micsoda? még van kedved énekelni? Majd lesz rád gondom!

Férfi: No most a mellemet — — pfü! pfüj! Azt hiszem a bőrömből már pénztárczát lehetne csinálni — — Ejnye! de összebarátkozott az én tündérem azzal a rézbőrűvel — — Na! türelem! Nem sokára réám kerül a sor!

IV. felvonás.

— A szálloda szobájában. —

Személyek: A férfi.

A szolgál.

Férfi (fekszik a kanapén).

A szolgál (kenegeti).

Férfi (nyög): Jaj! Csak lassan kedves Pietro! Két lyra borralalót kapsz, csak vigyázz! Jaj! Ne spórolj a vazelinnel, csak kenegesd, mert czudarul fájl! Ugy-e se bőr, se hus nincs a hátamon? mi? bele lehet látni a gyomrom közepéig! Jaj! Csupa seb, csupa pattanás, ugy-e? A nap sütötte meg a hátamat.

Hogy majdnem fekete vagyok? Egy hétig szenvedtem ezért! Egy teljes hétig naponként két órát! Jaj! Csak óvatosan! — Tudod te, mit tesz az, két hélig minden nap a napon feküdni és piríttatni magát? Nem tudod? Jaj! Vigyázz Pietro! Mintha fölragottat csinálnának a hátamból! De nem baj! Ő az enyém lesz. — Most már az én bőrömmek is van nemes patinája — —

V. felvonás.

— A fürdőben. —

Személyek: A férfi.

A nő.

Férfi: Boldog vagyok, hogy láthatom...

Hölgy: Hol volt három napig?

Férfi: Nem jöhöttem... mert... (felemelkedik a vízből). Nos, tündérem, mit szólna patinához?

Hölgy: Pfüj! utálom! gyűlölöm!

Férfi: De édes tündérem... hiszen épen ön...

Hölgy: Igaz, imádtam a patinás férfit... és Alfonsozót is azért szerettem oly nagyon... mert napbarátságos volt...

Férfi: No és...?

Hölgy: A nyomorult! Megcsalt! Hüllenül elhagyott!

Férfi: Majd én... (szenvédeyesen közeledik) majd én különb leszek...

Hölgy (sikolt): Ne közeledjék felém, míg ily fekete! Utálom a lesülött férfiakat! Mily más a szép, sima fehér bőr! Ha olyan bőre lesz... majd meglátjuk... (gyorsan elcsúszik.)

Férfi: Míg fehér leszek? Hát ezért gyötörtem én magam? Oh máhám! (beleszedül a vízbe; a hullám nevelve szalad be a gyomrába, a moszkító nagyot csip rajta, a nap kőrövendve nevet.)

Morál: A lesültség gyakran felsüléssel jár.

Box.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Magyar művészünk sikere Stájerországban. Szinte párját ritkító sikerrel érkezik hír Stájerországból. Egy tizennégy esztendő fiatal hegedűművész: Arányi Jelly, dr. Arányi Taksony fővárosi rendőrtanácsos leánya a stájer Cilliben, játékaival kiemelkedett a szlovének és németek nemzetiségi ellenségeskedését. A művész a szlovének fölkérésére egyik vasárnap az innapi istentisztelet alatt eljátszolta Bachnak Air-jét és Schumann Träumerei-ét és oly óriási hatást keltett, hogy másnap az egész város csak róla beszélt. Nagyon megirigyelték ezt a németek s nagy deputációban járultak hozzá, hogy legközelebb az ő templomukban játszzék, de ő már ismét a szlovénekhez igérkezett. Így aztán megtörtént az a hihetetlen eset, hogy a szlovén templomot zsufolásig megtöltötték a németek. Nagyboldogasszony ünnepén a németeknél fog hegedűlni Arányi Jelly.

(*) Joachim nagybeteg. Berlinből szomorú hír érkezik: Dr. Joachim József tanár, a magyar származású világhírű hegedűművész állapota rosszabbra fordult, így hogy fölgógyulásához kevés a remény. A r. ybeteg professzornak nem rákja van, mint a lak eddig tévesen írták, hanem a veszedelmes bajnál még súlyosabb betegségé, amilyent kezelő orvosai, a legnevesebb német orvosok is alig láttak. Hogy fájdalmait csillapítsák, az elmúlt hetekben megoperálták, de hogy melléből a daganatot végleg eltávolítsák, arra egy több óráig tartó műtetre lenne szükség, amit a hetvenkét esztendő öreg ur nem tudna kiállani.

(*) Budai Szinkör. A budai nyári színház jövő heti műsora igen érdekes és felette változatos. Hétfőn a Diákélet című romantikus színmű kerül színre. Kedden Bizet Carmen operájának lesz a harmadik előadása; Don José ez alkalommal énekl először Mihályi Ernő, Escamillót pedig Rózsa Lajos. Szerdán A vígadó özvegyet adják tizenhetedszer; csütörtökön, Nagy Boldogasszony

MOLL-féle SÓSBORSZESZ

legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés csusz, köszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plombirt) üvegekben 1 korona 90 filléért kapható. MOLL-készítmény kérendő.

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBEN 9. SZÁM.

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíttetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

MOLL-féle SEIDLITZ-por

felülmulhatatlan házinger mindama gyomorhajóknál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszer-tárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 kor

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBEN 9. SZÁM.

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíttetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

tott hitelösszegeket érintő munkák és szállítások iránt oly időben intézkedjenek, hogy az elszámolás legfőbb a következő évi márczius 31-éig megtörténhessen. A többi szakhivatalokat és közeeget pedig utasítja, hogy a hitelföntartás csakis kivételes és kellőlegmegokolt esetekre szorítkozzék.

(**Pályázat méhészeti tanfolyamra.** A gödöllői m. kir. állami méhészeti gazdaságban szeptember 15-én két évre terjedő méhészmunkástanfolyam kezdődik. A földművelésügyi miniszter megbízásából, a székesfehérvári tanácsa most pályázatot hirdet erre a tanfolyamra. Folyamodhatnak olyan egyének, akik a 16-ik életévüket betöltötték, de a 35 éven még nincsenek túl. A kérvényeket *Darányi Ignác* földművelésügyi miniszterhez (Budapest, V. ker., Országház-tér 11. sz.) kell intézni; augusztus hónap 15-éig. Mellékelni kell a keresztlevél kivétel, az elemi népiskola négy osztályának az elvégzéséről szóló bizonyítványt, továbbá annak az igazolását, hogy a folyamodó valamely mező-, kert-, vagy szőlő- és erdő-gazdaságban, mint munkás egy évet töltött és ott beválhatónak bizonyult. A tanfolyamra fölvevő egyének a telepen ingyenes lakást és ellátást kapnak; ruházatra pedig egyenként 60 koronát évente.

(**Tandíjmentes helyek adományozása.** A budapesti kereskedelmi akadémiánál a főváros rendelkezésére tizennégy tandíjmentes alapítványi hely van. A székesfehérvári tanácsa most ezekből kilenczet olyan növendékeknek adományozott, akik a tandíjmentességet tavaly is megkapták és erre a szorgalmuknál és előmenetelüknel fogva érdemeiknek mutatkoztak, öt pedig újonnan kapja. Az ebben a jutalomban részesülők mindannyian szegények és a középiskola négy osztályát sikerrel végezték el.

(**Új orvos az Erzsébet-kórházban.** A Vöröskereszt Egylet Erzsébet-kórházában megüresedett orvososi állásra dr. *Lutter Károly* bejáró orvost nevezte ki az elnökség.

TÖRVÉNYSZÉK.

(**Pör a Monna Vanna miatt.** Az elmúlt télen került színre a m. kir. Operaházban a *Monna Vanna* című opera, amelynek szövegét Maeterlinck hasonló című színműve után *Abrányi Emil*, zenéjét pedig *ifj. Abrányi Emil* írta. Az opera színrekerülése után Maeterlinck egy nem éppen finom hangu levelet tett közzé, amelyben tiltakozott az opera előadása ellen, mert nem adott engedélyt *Abrányi*knak ahhoz, hogy a darabból operát készítsenek. Együttal szerzői jog bitortlása miatt pört indított *Abrányi Emil*, a szövegíró és *Máder Roul* az operaház volt igazgatója ellen. Az alperesek a bíróság előtt mindenekelőtt pergálói kifogást emeltek s azt kívánták, hogy Maeterlinck köteleztessék 3000 korona perbiztosíték deponálására. Dr. *Mangold Armin*, Maeterlinck jogi képviselője ezzel szemben hivatkozott egy régebbi belügyminiszeri rendeletre, amely szerint Magyarország és Belgium között az irodalmi művekre vonatkozólag viszonzásdíj szerződés áll fenn. A bíróság a pergálói kifogást elutasította s legközelebb határnapot fog kitűzni a pör érdemben való tárgyalására.

(**A főhadnagy családja.** Ligeti Miklós bűnügye, akit tudvalevőleg a rendőrség Szemző Arthur ny. honvédőhadnagy kárára elkövetett család címén letartóztatott, ma már a vizsgálóbíró is foglalkoztatta. Kiss István vizsgálóbíró Ligeti védőjének az előzetes letartóztatás ellen beadott előterjesztését elutasította és ilyenformán a vizsgálói fogságot továbbra is fentartotta.

(**Politizálás kaució nélkül.** Pár évvel ezelőtt a magyar királyi államvasutak több tisztviselője heti lapot alapított „Vasutasok Lapja” címen. Az első alapítók a szabályszerű 10.500 korona óvadékot is letették, mikor azonban a lap szerkesztését dr. *Landler Jenő* ügyvéd vette át, visszavették az óvadékot s a lap ezután óvadék nélkül jelent meg. Minthogy azonban a lap több egymásután következő cikkben ezután is politikával foglalkozott, a kir. ügyészség saját rendőri vétség címén pörbe fogta dr. *Landler Jenő* szerkesztőt, továbbá *Turcsányi Pál* és *Breuer Ferenc* vasuti tisztviselőket is, akik a lapnak főmunkatársai voltak s végül vád alá került a lap kiadója, *Grosz Bertalan* nyomdász is. A budapesti büntetőtörvényszék dr. *Landler Jenő* szerkesztővel szemben még a múlt hónapban megtartotta a tárgyalást s el is ítélte 300 korona pénzbüntetésre. Ma pedig a többi vádlott ügyével foglalkozott a törvényszék. *Füzeséry* bíró elnökölte alatt s dr. *Brasch Arnold* és dr. *Földes István* védők meghallgatása után *Turcsányi* és *Breuer*t fölmentette, ellenben a kiadót 40 korona pénzbüntetésre ítélte. A vádhatóság képviselőjében dr. *Pálos kir. ügyész* felebbezést jelentett be a vasuti tisztviselők felmentése miatt.

(**Országos bírói kongresszus.** A lugosi törvényszék bírái és ügyészei értekezletet tartottak s a nagyváradi ítélőtábla területén működő bírák határozatait elfogadva, kimondták az országos bírói nagygyűlésnek Szegeden való sürgős megtartását s egyúttal állást foglaltak egy állandó országos bírói egyesület szervezése iránt is. A szolnoki törvényszék és járásbírói bírósági és jegyzői kara, valamint a kir. ügyészség tagjai is értekeztek ebben a tárgyban, helyeselték az országos bírói kongresszus összehívását s csatlakoztak az e célból megindított mozgalomhoz.

(**Az amatőr-fotográfus.** Egy kölni kereskedőnek az a kedvenc szokása volt, hogy lefotografáltatta a házigazdájának a gyermekeit. A legszorgalmasabban akkor végezte ezt az amatőr-mesterségét, amikor a 14-16 éves leányok fürdtek. A szülők egyike bepörölte az amatőrt és a vádtanács elrendelte a vád alá helyezést erkölcsatlenségre való csábítás címén. A bíróság a napokban fölmentette a gyermekfotográfust.

SPORT.

Budapesti nyári meeting.

— Első nap. —

Vasárnap veszi kezdetét a városligeti versenypályán a budapesti 12 napos nyári meeting, melynek mindegyik napjára egy-egy fontosabb verseny jutott. A meeting klasszikus futamai között gazdag díjjal fogva legelső helyen említendő a 80.000 koronával dotált Szent István-díj, mely a Magyar Lovaregylet egyik legrégebb és legnépszerűbb versenye. E klasszikus futam szerencsétlen pozíciói azonban ugyszólván teljesen kizárják, hogy e gazdag díjat arra valóban érdemes klasszisz ló szerezzze meg, miután annyira ki vannak sulyozva, hogy e versenyben rendesen semmiféle szerephez sem juthatnak és évről-évre kis sulyú közepes klasszisu handicapló viszi el a díjat, míg a nálánál sokkal jobb s klasszikus versenyt már nyert lovak legjobb esetben csak helyre érkezhettek. A Szt. István-díjnal jóval érdekesebb az Erzsébet királyné-díj, mely mindig elsőrangú sportesemény szokott lenni s kitűnő proppozícióinál fogva a versenyben csak tényleg klasszisz ló arathat győzelmet. A meeting e két főbb versenye a hároméves és idősebb telivérek számára van nyitva, míg a 20.000 koronás Kettős ivadékversenyt a legfiatalabb évjárat számára kreálták. E három klasszikus versenyen kívül még az érdekesebb versenyek egész sorozata kerül eldöntésre, melyek közül az Igazgatósági, a Budapesti, az Elnöki díj, továbbá a Tenyésztők-díja és a Budai-díj említendők meg. A korteherversenyek mellett több jól dotált handicap is tartítja a programot és pedig a Háromévesek nagy handicapja és végül az Állvány-díj handicap. A nagyszámú nevezések után ítélve a legszebb reményekkel nézhet a Magyar Lovaregylet most kezdődő meetingje elé, s minden jel oda mutat, hogy méltó siker fogja koronázni a Lovaregylet áldozatkésztségét és fáradságtalan tevékenységét.

Az első napi program részletes megbeszélésére rátérve, mindenekelőtt konstátáljuk, hogy a nevezések fényesen sikerültek és valóban elsőrangú sportélvezetre van kilátás. A nap főszáma a 10.000 koronával dotált Igazgatósági díj, melynek 1500 méteres távján jobb klasszisu hároméveseink mérkőz össze erejüket. E verseny győztesét a Blaskovich-istálló kitűnő Bonavista kanczájában, „Bluette”-ben látjuk, mely most legutóbb Kottlingbrunnban a Gainfarni-díjban kiváló formát mutatott, míg helyre az Egyedi-istálló kiküldöttjét és Lucy-t várjuk.

Jelöltjeink a következők:

- I. Kaposi-istálló — Miután
- II. Reeves J.-ist. — Shah
- III. Bluette — Egyedi-ist.
- IV. Galate — Rouquin
- V. Dorca — Most
- VI. Seiler-lov. — Diana
- VII. Margareta — Honneybell.

(**A Ferencvárosi T. C. gyalogló-versenyei.** A F. T. C. aug. 15. (csütörtök) d. u. 4 órakor a fehérvári országuton 10 km. távgyalogló-versenyt rendez a klub plakettek díjazásával. Az

augusztus 25-iki 20 km. távgyalogló-verseny keretében titkos handicap lesz, melyben csak azok vehetnek részt, akik a 10 km.-es versenyben is szerepeltek. A 10 km.-es versenyben az 1 óra 2 perccen belül érkezők időérmet nyernek. Nevezési zárlat: aug. 12-én, hétfőn este van.

(**A közös hadügyminiszter a magyar cséllövő sportért.** A közös hadügyminiszter arról értesítette a Budapesti Egyetemi Athletikai Klub cséllövő szakosztályát, hogy október hó 20-án a szentlőrinczi lövőházában tartandó országos cséllövő ünnepére tiszteletdíjat adományoz. Az országos cséllövő ünnepen tudvalevőleg két versenyszám kerül eldöntésre, az országos főiskolai bajnokság és a junior-verseny. Mind a kettőben csak a mi hadseregünkben elfogadott hadifegyverekkel lehet lőni. Minden versenyző huszat lő, két tízes sorozatban.

(**A Ferencvárosi T. C. lawn-tennis versenye.** A F. T. C. augusztus 25-én d. u. országos lawn-tennis-versenyt rendez a közraktár-utcai két versenypályáján. A versenyen a következő versenyszámokat tervezik; férfi-egyes; vegyes-páros; férfi-egyes (handicap); férfi-páros (handicap). A díjazásnál a klub versenylakettei szerepelnek.

(**A „Sport-Világ” athletikai versenye.** A f. hó 15-én a Budapesti (Budai) Torna Egylet II. szénatéri sporttelepén délután 4 órakor tartandó országos handicap és juniorverseny iránt ugy a sportkörök, mint a nagyközönség igen nagy érdeklődést tanúsítanak. A Testező-Szövetség athletikáinak Nürnbergben elért kitűnő eredményei után itélve a „Sport-Világ” versenyzőinek kimenetele felettébb érdekfeszítőnek ígérkezik. A versenyre az összes MOTESZ. kötelékébe tartozó egyesületek leadták nevezéseiket. A benevezett athleták között mindazok neveivel találkozunk, akik a manapság még fennálló országos athletikai rekordokat megjavítani hivatottak. A juniorversenyek körül különösen a sulydobás és diszkoszvetés kelthetnek figyelmet, mert e versenyekben athletikánk fiatal hajtásának nyílik alkalma fejlődőképességének bizonyítására. A handicap-versenyekben a scratch-ektől sokat várunk. A csütörtöki verseny 20 filléres versenyprogram vétele mellett megtekinthető.

IDEGENEK UTMUTATOJA.

Ajánlható beszerzési források

BUDAPESTEN.

Angol férfi- és női-szabó.

Pohner Ferenc értesíti a n. é. közönséget és igen tisztelettel vevőit, hogy műtermét ez évi augusztus 1-től Váci-utca és Párisi-utca 2. sz. alá helyezi át.

Biztosítás.

Első Leánykihazasítási Egylet m. sz. Gyermekek és életbiztosító intézet Budapest, VI., Teréz-körút 40-42. Alapítatott: 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyermekek és mindenemű életbiztosításokra, havi befizetések mellett is. — Tartalékok: 10.000.000 korona. Eddig kifizetett biztosított összeg hét millió korona. Biztosítási állomány 46.000.000 korona.

Assicurazioni Generali (Trieszt ált. biztosító-társaság. Alakult 1831-ben. Részvénytőke és tartalékalap: 20 millió korona. Budapest, Dorottya-utca 10. sz., az intézet saját házában. Életbiztosítás minden módozat szerint, valamint finellátási és leánykihazasítási biztosítások. — Tűz-, szállítvány-, belőreses lopás elleni és üvegbiztosítások. — Jégbiztosítás a Magyar jég- és viszontbiztosító részvénytársaság (Budapest, Nádor-utca 5. sz.) által. Részvénytőke és tartalékalap 6 millió korona. Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítások (egyenkénti balesetbiztosítások díjvisszatérítéssel is) az Első o. ált. baleset ellen biztosító társ. által (Budapest, Dorottya-utca 10. sz.) — Részvénytőke és készpénztartalék 11'7 millió korona.

Bankok és takarékpénztárak.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogközlő Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Elnök: Tolnay Lajos, vezérigazgató: Benkó Gyula. Központ és Magy. kir. szab. osztályosorsjáték főelárusító helye: VI. Andrassy-ut 5. Kézi zálogüzletek: IV. Károly-körút 18; IV. Ferenciek-tere 4. Irányi-utca sarkán. VII. Király-utca 57; VIII. ker., Iózssef-körút 2. VIII. Üllői-ut 6. sz. Belvárosi takarékpénztár r.-t. Budapest, IV., Kigóy-tér 1. sz. Alaptőke: 10 millió korona. Alapítatott 1892.

Víz- és légszeszvezeték és csatornázás.

Pizsurnyi L. utóda Janisch János és fia Budapest, VII. Josika-utca 12. sz. csatornázási vállalata, épületbádagos műhelye és horgany díszítmények gyára. Légszesz- és vízvezeték, központi fűtések, szellőztető készülékek szivattyuberendezés, árnyékszék, vízeldek, mindenemű gőz-, magán- és nyilvános fürdő, hidegvizgyógyintézetek-, melegvízkészítő-berendezések fűtő-tűzhely összeköttetéssel vagy saját tűzhelylyel. Ambergi légszeszfejlesztő gépek, világítási, fűtési és műszaki célokra. Saját légszesz-készülék minden házbán. Telefon 20-83.

Több millió koronát

ajánl kedvező kamatozás mellett földbir-
tokra első és II. helyi bekebelezés mellett!

A „Hazai és Külföldi Pénz- intézetek Közvetítő-Vállalata

DEBRECZEN,
Piac-utca 83. szám.

KÖZGAZDASÁG.

A tröszt alkonya.

Budapest, augusztus 10.

A nagy szenzációk, szédületes számok hazájából egy monstre-bírság hírére kábelezik. És a vén Európa szájátva bámul, csakugyan lehetséges-e az, hogy ilyen itélettel vágjanak eret a néhai nagyhatalmon, a Standard Oil Company-n. De a megindított tröszt-hadjáratnak, melynek a csikágói itélet csak egyik út-köze, folytatása van. A new-yorki tőzsdé háborog, a kontremin lesz urrá, megrendül a bizalom a nagy vállalatokban. S a nagystíli faiseur-ök, a Rockefeller-ek, Morgan-ok? Rockefeller fogvaczogva bujlik selyempap-lana alá, beteg és a szegénységről tart kenetteljes prédikációt környezetének. Morgan — amint a német lapok írják — kijelentette, hogy ő „amenkamüde,” ami magyarul annyit jelent: megcsömörlött Amerikától, — s Lon-donba akarja áthelyezni üzleti telepét.

Az a harc, mely az újvilágban a modern kor rablóvárai, a trösztök ellen folyik, nem mai keletű. Az itélet, melynek híre mostanság a világsajtót bejárta, nem a nagy bírság folytán emelkedik ki a köznap-i események közül, hanem szintugy, mint sok más jelensége a tröszt-ellenes hangulat megnyilatkozásának, mélyebb háttérrel bír. Jelenti pedig nemcsak azt, hogy a trösztök világural-mának befellegzett, hanem olyan elvek és jel-szavak halálát is, melyek az igazság és cél-szerűség maszkjába öltözködve vonultak be a gazdasági dogmák közé.

Nem pusztán a bíró szólalt meg abban az itéletben, hanem a fogyasztó. Az a fogyasztó, amelyet járszalagon vezettek és elhitették vele, hogy a tröszt üdvös, megköveteli a termelés érdeke. A gyilkos verseny, a körömszakadtáig való küzdelme a gazdasági erőknél azt pa-rancsolja, hogy a termelést koncentrállják, az erőket egyesítsék. Mindaddig, amíg ez a koncen-tráció nem akart mást, mint a verseny leküzdését, igazuk lehehet azoknak, kik a trösztök mellett ágaskodtak. De a yankee tovább ment. Már annyira összefűzte a gazdasági egyedeket, hogy monopolisztikus töke-óriások keletkeztek, melyek hatalmukba kerítették nemcsak az üzlet százféle fajtáját, hanem a politikát is. És vaj-jon elérték-e a célt: a verseny kiküszöbölését? A vállalatokat egyesítették, ezek között meg-szűnt a versengés. De azok, kik ezt a frázist, hogy a töke nagyarányu tömörülése véget vet a ver-senynek, sarkitételül kimondták, láthatták: a tröszt sem feltétlenül ható gyógyszer a ver-seny ellen. Maga a tröszt indított kíméletlen harc-zotat outsiderellen, aki nem állt be a bandába, minden uton-módon ellene törtek. És mikor kon-kurrenst tönkretettek, fogyasztót kiszípoloztak, a politikát dominálták, hátra volt még egy cél: a világ-tröszt. Ki tudja, ha meg nem állítják hódító útjában a trösztöt, nem követ-kezik-e el ez a gazdasági alakulás. A nemzet-közi kartekek példája mutatja, hogy nem lehe-tetlen olyan törekvések megvalósítása sem, melyek a termelés országokra szóló szabályo-zását célozzák.

A közhangulat azonban megállást paran-csolt a rohanást előretörő trösztöknek. Törvényeket hoztak már évekket ezelőtt, csak-hogy ezen a téren olyan állapotok voltak, hogy a trösztök mindig találtak kibuvót. Ké-sőbb üldözték a tröszt-vezéreket, kik nem akartak a bíróság elé menni, míg most végig-mérték őket azzal az itélettel. Juszticia szemét már nem lehet beföldni dollárokkal és jogászai előkelőségek kiáltják, mit eddig csak a fogyasztók üvöltöttek: börtönbe a tröszt-mágnásokkal! Az összeharcsolt milliókból vesztegetési alapot adnak össze a főbünösök, de ez az akció már aligha tartóztatja fel a lavinát.

Es a frázisok? A termelés szent érdeke, mely mellett el kellett törpülnie a fogyasztók érdekeinek, ezek is végleg elhantoltatnak a trösztök elleni hadjárat folyamán. Nem a termelés érdeke, hanem a yankee élelfelfogása szólalt meg a trösztökben. *Kifacsarni minden-ből az utolsó dollárt is!*... ezt a jelszót dobta egyik tröszt-bölcse a világba. És hi-ven követték a termelés érdekének humbugja alatt a facsarási elméletet; közbe-közbe a tröszt-vezérek, hogy kiengeszteljék a multat, sőt a jelent is, kultur-intézményeket alapítottak s az emberek álmélkodva mondták: vannak még nemesszivü emberbarátok! Pedig nem tettek mást, mint a briganti, ki imádkozni megy, mielőtt gyilkol. Prédikáltak a szegény-ségről, míg maguk megtöltötték zsebüket. És a kenetteljes kiszólások közben, hogy demon-strálják a szegénységet, kifosztották a fogyasztókat.

A kapitalista-rend megváltót látott odaát a trösztökben, mely jellegzetes tulajdonságától, a versenytől, melyen felépült, megszabadítja. De csak ideig-óráig, míg nem látta tisztán, hogy a verseny még öldöklőbb lehet, ha a tröszt, a monstrem, nekiszabadul a trösztön kívülállóknak. És a szocializmus tapsolt a trösztnek, mondván, közeledik az idő, mikor a vállalatok mindjobban összefonódnak, a Marx jövendölte „felhalmozódási elmélet” valóra vá-lása, melyet nyomon követhet a „ki-sajátítók kisajátítása”. — Csakhogy míg az álmoképek megvalósulhatnak, hány kis existenciát tett tönkre a tröszt, mennyi proletár helyzetét súlyosította, azzal nem számoltak. A termelés érdekének hazug jelszavát tulharsogta a fogyasztás érdeke meg-védésének kötelessége. A végletekig menő töke-felhalmozódásnak kár volt örülni a másik ré-szen, mert a bomlási processzus odaát áll meg s nemcsak egy tröszt fog szertehullani s a reakció a felhalmozás törvényszerűségét egy kissé megintatja. Hanem vannak nagy tanul-ságai a trösztök alkonyának. Mifelénk is olyan szellem fujdogál, mely a vállalatok, egy vagy más formában való összebogozódását tárja elének. Az utóbbi idők tökekoncentrációi, a vállalatok gyakori fuziói, az a jelenség, hogy a bankok minél több vállalatot, sőt sokszor egész szakmát magukhoz kapcsolnak, szintazon tünetek, mint amelyek tökeóriások kialakulására engednek következtetni. Ha egyelőre szerény keretekben is, de belőlük is kisarjadhatnak olyan alakulások, melyeknek jogosultságát ismét a termelés érdekével fogják védeni.

Az a rendszerváltozás, mely most Amerika gazdaságpolitikájában a trösztellenes kampány hatása nyomán következik, bizonyára rázkód-tatásokkal jár. De el kellett jönnie, végét kel-lelt szakítani a hazug jelszavak uralmának. Vi-gyázzunk, hogy nálunk is tulságba ne menje-nek a vállalkozás monopolisztikus hajtásai, ne-hogy a közvélemény megnyilvánulása olyan rendszerváltozást követeljen, mely alapján renditené meg gazdasági életünket. A távoli vi-lágrézsben lejátszódó események, melyek ismét a gazdasági egyedáruságok felé irányítják a figyelmet, nálunk is monopolisztikus törekvé-sek vizsgálatára ösztönöznek.

Kovács Sándor György.

A proviziókról.

Budapest, augusztus 10.

Talán egy irányban sem folyik annyi érvénye-sítési per a kereskedelmi és váltó-törvényszéknél, mint a különböző czimen igényelt jutalékok után. A minek magyarázatát idevágó judikaturánk hiányos voltában kell keresnünk és találhatjuk meg. A Budapesti Kereskedelmi és Váltó-törvény-szék a közelmúltban elutasított egy ügynököt ke-resetével, aki a vevőt is, az eladót is proviziójáért volt kénytelen beperelni, mert mindkettő azzal háritotta el magától az ügynököt, hogy igaz ugyan, hogy az „megemlített” kettőjük előtt az adás-vevés tárgyául szolgáló vételárut, azonban az üzlet létesítésében az ügynöknek az egyszerű „megemlítés”-től eltekintve, része nem volt.

Maga a tárgy nem új és a mindennapi gya-korlati élet ezer számra szüli az ilyen és hasonló eseteket.

A szegény ügynök, aki sok százszor lőt, fut, megemlit, közbenjár, szóval: minden lehető-t és lehetlent elkövet, hogy üzletet létesíthessen, amely után proviziót kap, — amely egyedüli jö-vedelmét, sokszor a maga és nagyszámu családja megélhetési alapját képezi, — igen sok esetben tittetik el keserves keresetétől, mert az ingadozó bírói gyakorlat a jutalékok tekintetében majd minden bíróságnál más-más s ezek után más-másként határozva, megintatja az ügynökökben a jogbiztonság iránti hitet; s ezek semhogy kitegyék magukat a költséges bírói eljárásnak bizonytalan eredménnyel, inkább lemondanak az őket joga-san megillető jutalékkeresetéről s éppen ez a köztudat az, amely azután megannyi vissza-élésre ad alkalmat a vevő és eladó részéről...

Lássuk tehát az említettük esetet: amelynél, a bíróság — mint már említettük — az ügynök keresetére elutasító határozatot hozott.

Az ügynök az eladótól megtudta, hogy van áruja és a vevőhöz elment, hogy ennek ezen árut megvételre kínálja. A vevő azonban, az üg-nyök előtt nem reagálva ennek ajánlatára, elment egyedül — az ügynök nélkül — az eladó meg-tudott czimére és megvette az árut. Amikor az ügynök tovább akarta ajánlani az eladást képező alanyt, rájött, hogy az árut és pedig éppen az, akinek ajánlotta volt, vette meg. A bíróság sem a közvetítéssel való megbízást, sem a közvetítési díjnak meghatározott összegben való kikötését tényként meg nem állapíthatta, és oly alapon, amely szerint: jogszabály arra nem létezik, hogy a vevő csak azért, mert valakinek ajánlatára meg-vásárolt bizonyos árut, azért ellenszolgáltatással tartoznék az ajánlónak, az ügynököt keresetével elutasította.

Nem kutathatjuk, hogy léteznek-e, vagy nem léteznek jogszabályok e tekintetben, de ugy talál-juk, hogy maga a gyakorlati élet parancsolólag követeli, hogy az, aki üzletszerűleg foglalkozik adás-vételek közvetítésével, de meg bárki más is, aki az eladót a vevővel, vagy viszont hozza össze, ebbeli ténykedését — álljon a munka, ame-lyet ezenközben kifejt: akár csak abból is, hogy egyszerűen az eladónak tudomására hozza a ve-vőt és viszont megmondja, hogy itt meg itt, ennél vagy amannál, ezt vagy azt az árut kaphatja — honorálva is lássa.

Nem lehet az sem akadály a jogalap meg-állapításánál, hogy a közvetítő nem nyert az ela-dásra vagy vételre egyenest megbízást, sem pedig az, hogy a szegény ügynök — ki mindennekelőtte reszket, hogy üzletet létesíthessen és ezenközben, vagy nem ér rá, vagy pedig nem meri, vagy fölös-legesnek tartja a jutalékot fixirozni — a proviziót

WIKUS
CSOKOLÁDÉ-GYÁR
BUDAPEST
IV. DEAK FERENCZ-UTCA 12

WIKUS TÁTRA
TEJCSOKOLÁDÉ
WIKUS
CACAOBOR

határidőpiac behatása alatt a jegyzések ca. 20—25 fillérrel javultak és helyben a határidőjegyzést fizették. Hízalók szokványáruval el vannak látva. Az egyes gabonafajok heti ötven kilós est záróárfolyamait az alábbi táblázat mutatja, kimutatva a különbözetet a hét első napjának záróárfolyamával:

	augusztus	5-én	6-án	7-én	8-án	9-én	10-án	Külön- bőzök + több - kevesebb
októberi buza	11.41	11.41	11.58	11.63	11.68	11.68	11.60	+ .19
aprilisi buza	11.68	11.71	11.78	11.85	11.93	11.93	11.91	+ .02
aprilisi rozs	8.58	8.87	8.93	9.02	9.08	9.05	9.05	+ .07
aprilisi zab	8.79	8.15	8.18	8.23	8.30	8.34	8.34	+ .25
augusztusi fenségi	6.70	6.76	6.82	6.82	6.82	6.82	6.87	+ .17
mausi fenségi	6.57	6.61	6.66	6.70	6.67	6.67	6.67	+ .80

Az osztrák állam bányatorfókat vásárol. Már a legutóbbi trónbeszéd foglalkozott azzal, hogy az osztrák kormány szándékozik vásárolni. Ezt a szándékot azzal indokolja a kormány, hogy a terjeszkedő vasúthálózat növekvő szükségleténél fogva függetlenül akarja magát a bányavállalatok kénye-kedvétől. A kormány az 1908. évi budgetbe — amint Bécsből jelentik — 2,000,000 koronát állított be bányavásárlási célokra s ugyanilyen összeg áll még a folyó évi budget keretében is rendelkezésére. Hir szerint már néhány ajánlat fekszik a kormány előtt, azonban az eladók oly drága árt követelnek a bányatorfókat, hogy jelenleg nem viheti keresztül szándékát az állam.

A Kreditanstalt főlévi mérlege. Ez intézet ma tette közzé félévi mérlegét, mely 7,122,660 korona tiszta nyereséget tüntet fel, másfél millió koronával többet, mint az előző évben. Az utóbbi időben finanszírozott szindikátusi üzletek javarésze e mérlegben nyert elszámolást. A tőzsdén a mérleg kapcsán a részvény árcsökkenése jelentkezett, mi annak tudható be, hogy a spekuláció már előre eszkomptálta a mérleg eredményét. A részvény nagyobb eladások nyomán a mai tőzsdén néhány koronával csökkent.

Változás egy bányavállalatnál. A „Le Charbon” bánya- és szénbánya magyar r.-t. cégű vállalat, mely 1903-ban alakult 75,000 korona alaptőkével s melynek részvényei nagyjából külföldiek kezében vannak, legközelebb egy új részvénytársaság kezébe megy át. A vállalat bányája kapronczán (Verőce megye) van. A bányavállalatot — amint értesültünk — most egy új társaság veszi át, mely *Magyar-Horvát Szénipar r. t.* cég alatt alakult 1,200,000 korona tőkével. Az új társaság a bánya üzemét kiterjeszteni szándékozik.

Krassómező és a mezőgazdasági kamarák. A földmivélsügyi miniszter tudvalevőleg a közel jövőben megalkotja a mezőgazdasági érdekképviseletet. Ezt a rég vajdó kérdést a gazdatiszadalm óhajására a miniszter mezőgazdasági kamarák alakjába kívánja önteni. Mint értesültünk, a törvénytervezet már készen is van s eszerint az ország tizenötölc kamarai kerületre osztatnék föl. A vármegyei gazdasági egyesületek nagy része helyesli is a miniszter álláspontját. A Krassó-Szörény megyei gazdasági egyesület legutóbb tartott ülésén állást foglalt a kamarák törvénybeviteli rendszere ellen; több kis vármegyének egy kamarai kerületbe való felosztása iránt nincs kifogása, azonban Krassó-Szörény megye részére egy önálló gazdasági kamara felállítását sürgetti.

Az osztrák vasútminiszter és a Déli vasút. A bécsi tőzsdéről ma olyan hír érkezett, hogy az osztrák miniszter rendeletet intézett a Déli vasúthoz, melyben a vasút sokat vitatott beruházási programjának mielőbbi keresztülvitelét sürgette. Erre az állítólagos rendeletre a spiefeldi vasúti katasztrófa szolgáltatott volna okot, mert a szerencsétlenség okául az ottani pályaudvar fogyatékos berendezését hozták fel nélmelyek indokul. Mérvadó körökben azonban kételkedve fogadták e rendelet híretét már csak azért is, mert a vasútvállalat vezetői most szabadságon vannak, már pedig ilyen fontos kérdésben nélkülük nem döntenek. Egyébként a spiefeldi pályaudvart csak néhány év előtt bővítették ki, tehát itt hiába keresnek a katasztrófa okát, mi egyedül a sze-

mélyzet mulasztására vezethető vissza. A beruházási program sürgős keresztülvitelére — magunk is úgy véljük — ez az incidens nem szolgáltatatható okot.

A magyar vörös-kereszt sorsjegyek húzása. A magyar vörös-kereszt sorsjegyeinek 61-ik sorsolását eredetileg szeptember elsejére tűzték ki. Miután ez a nap vasárnapra esik, a sorsolást augusztus 31-én szombat délután 3 órakor tartják meg.

A malmok üzemkorlátozása. Az odiózus üzemkorlátozás, ugylátszik, végleg hajótörést szenvedett. Az üzemredukció ügye — amint jó forrásból halljuk — két fővárosi malom és pedig a *Gizella gőzmalom* és az *Első budapesti gőzmalom* ellenállásán törött meg. A két vállalat, mint tőzsdői körökben beszélük, bőven el van látva készletekkel, míg az üzemredukció azoknak a malmoknak az érdeke, melyek elegendő gabonakészlet híjján vannak. Ez utóbbiaknak szükségük van az üzemredukálására s ezek most kapacitálni igyekeznek az ellenkező állásponton lévő malmokat. A tárgyalások még nem fejeződtek be teljesen, de aligha vezetnek sikerre.

Egy osztrák vállalat tőkeemelése. Az „Angol-Kontinentale Kondens Milch A. G. (Prága), mely a Kreditanstalt égisze alatt áll, érdekközösségbe lépett a herceg Schwarzenberg-féle neuwaldeggai tejgazdasággal, továbbá a stájerországi tejszövetkezettel, mely szerint a részvénytársaság a termelő helyek eladását átvállalja. A megnagyobbodott üzletkörre való tekintettel a vállalat részvénytőkéjét, ami eddig másfél millió koronát, két millió koronára emeli. A társaság főleg kondenzált tej exportálásával foglalkozik.

A nemzetközi baromfiállítás. November 28-tól december 1-ig Budapesten tartandó nemzetközi baromfiállítás részletes tervezetét most készült el a kiállítást rendező Baromfienyésztők Országos Egyesülete. A kiállítás 8 főcsoportra oszlik s ennek keretében ki lehet állítani: 1., valamennyi tyukfajtát, gyöngytyukokat, pulykákat, ludfajtákat, kacsafajtákat s mindezek keresztjezeit; 2., leölt baromfit; 3., baromfi és házinyultermékeket; 4., galambokat; 5., házinyulakat; 6., takarmányt; 7., szakirodalmi dolgokat, festményeket, praeparatumokat; 8., tenyésztési segédeszközöket. A bejelentési határidőt a rendezőbizottság nov. 5-ére tűzte ki, a bejelentett tárgyakat pedig nov. 25-ig kell beküldeni a városi Iparcsarnokba, melynek összes helyiségei szolgálnak a kiállítás céljaira. A szállítási költség a kiállítót terheli. A beküldött állatokat november 27-én bírálják meg, a bírálóbizottság tagjaiul a rendező-egyesület a kontinens legkiválóbb szakértőit kérte fel. A kiválóbb állatok jutalmazására a bizottságnak nagyszámu állami, egyesületi arany-, ezüst- és bronz-érem, oklevél, tiszteletdíj és pénzdíj áll rendelkezésére. A kiállítás, az eddigiek után itélve, a legnagyobb szabásu lesz e nembem s a legelső alkalom a folyton fejlődő magyar fajbaromfi tenyésztésnek a külfölddel való összehasonlítására, jelentőségét emeli az is, hogy a kiállítás védőségét *Augusta kir.* hercegeasszony vállalta el, miniszteriségét pedig *Daranyi* földmivélsügyi miniszter.

Eladott hitbizomány. Ritka esetben előforduló jogi kérdésben döntött a napokban az aradi törvényszék. A kérdést érdekessé teszi az a tény, hogy szoros kapcsolatban van a jövő egy mind aktuálisabbá váló problémájával: a *hitbizományok elcshatása* kérdésével. Ez ország egyik legrégebb hitbizománya a taucai ingatlan, mely jelenleg a gróf *Königsseg* család birtokában van, amelynek a feje most gróf *Königsseg Fidé*. A hitbizomány jogi kööttsége az ősi vagyon elidegeníthetlenségén kívül főleg azon alapul, hogy a hitbizományilag kötött vagyon felett a mindenkori majoreszko birja a rendelkezés jogát az alapító-levél szerint meghatározott viszont-kötelezettséggel a család többi tagjaival szemben. Mivel az egész hitbizományi rendszernek a lényege az, hogy az ősi családok fénye minden időközön át fentartassék, régi törvényeink jól körülbástyázták a hitbizományok jogait, úgy, hogy például megszüntetni egy hitbizományt csak öfelsége

a magyar király engedélyével lehet. Gróf *Königsseg* nem akarta a hitbizományt megszüntetni, hanem csupán feltétlen tulajdonába átvenni. Ama kérelemmel fordult tehát az aradi törvényszékhez, hogy engedessék meg neki a hitbizományi birtok személyi tulajdonjogba vételét, azzal, hogy ő a birtok árát helyezi a hitbizományi leköttöttség biztosítása alá. Tekintettel arra, hogy a majoreszko eme kérelme által csupán a birtoklasi forma változnék, az állag és a lényeg pedig érintetlenül marad, a törvényszék nem látta fennforogni ő felsége engedélye kikérésének szükségét és a döntésben illetékesnek jelentve ki önmagát, tanácsülés halálozata alá terjesztette a kérelmet. A napokban tartották meg ezt a tanácsülést, amelynek határozata értelmében *helyt adtak Königsseg Fidé gróf kérelmének*. Eszerint a gróf az adósságok levonásával a hitbizományi birtok értékének fejében *egy millió koronát helyez letétbe* és amíg így ezután a birtok személyi tulajdonába megy át, az egy millió korona fogja ezután a voltaképeni hitbizományt alkotni.

A mezőgazdasági szakoktatás reformja. A földmivélsügyi miniszter tervbe vette a mezőgazdasági szakoktatás gyökere reformját. E tárgyban véleményadásra szólította fel az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet is, mely e tárgyban ma feliratot intézett a miniszterhez.

Egy magánözég részvénytársaság lett. A Szécsi Kálmán és Társai cég a napokban részvénytársasággá alakult át. Az új társaság czége *Magyar tőzeg és műtrágya ipar r.-t.*, alaptőkéje 100,000 korona.

Országos gabonavásár Pécsen. A Pécsi Ipar- és Kereskedelmi Kamara, a Baranyavármegyei Gazdasági Egyesület által támogatva, elhatározta, hogy a gabonakereskedelem- és a mezőgazdasági termékek feldolgozásával foglalkozó gyáripari körök számottevő hazai és külföldi tényezőinek bevonásával augusztus 22-én és 23-án Pécsen a kiállítás területén országos gabonavásárt rendez.

Svéd cukorgyárak trösztje. Az összes svédországi cukorgyárak, melyek már évek óta érdekközösségben voltak — amint lapunknak jelentik — egy részvénytársaság keretében egyesültek. A részvénytársaság mely *Svenska Soakerfabrik Aktie Bolaget* céget veszi fel, 135 millió korona tőkével alakul, melyet már jegyeztek is. A társaság székhelye Stockholmban lesz. Az óriási alaptőkén kívül a társaság még husz millió korona kölcsönt szándékozik felvenni.

Husdrágaság és növendékállatpusztítás. Mult vasárnap a magyar állattenyésztés veszedelméről írván, megemlítettük, hogy a vármegyei gazdasági egyesületek a husdrágaság okát abban keresik, hogy nincs elegendő apaállat. E közleményünket kommentárral kíséri most egyik előfizetőnk, aki, mint állatorvos, alapos ismerője állattenyésztésünk bajainak. Ő a husdrágaság okát abban találja, hogy a községek legnagyobb részének nincs közös borjújárása, vagy legelője. Szerinte nem volna szabad a bikaborjút levágni addig, míg kétlapátot foga nincs — lenne apaállat quantum satis; továbbá ne engedessék meg az üszöt közfogyasztásra levágni, míg nincs két lapátja: lesz akkor tehát is elég s így ehetünk olcsó húst. Legyen borjulegő, ez a fő és a számítást megtalálja az állattenyésztő is. Faluhelyen — írja — évente alig egy-kétszer eszünk tehénhúst, mert a borjukat pusztítják. A mi véleményünk is az, hogy káros dolog a közlegelők feltörése. A földmivélsügyi kormány kötelessége volna odaahatni, hogy a községek a közlegelőket ne törjék fel.

Telepések veszedelme. Sajnálatra méltó az a magyar kisexisztencia, akit sorsa Horvátországba vet és arra kényszerít, hogy ott boldogulást keresen. A horvát hatóság és nép egyaránt azon vannak, hogy megnehezítsék a magyarság megélhetését és nem ritka az az eset sem, hogy a hatóságok segélyével valósággal megrabolják és kifosztják a magyarokat. Egy ily szegényletes esetnek 28 szerencsétlen áldozata érkezett a napokban a fővárosba, hogy a kormány támogatását kérjék igazuk keresésében, birtokaik és jószágaik visszaszerzésében. A legújabb horvátországi bot-

Nagyszombati cacao és csokoládégyár Nagyszombat.

Kérjünk: földrajzi, történelmi és természetrajzi csokoládét.

ványról az alábbi értesülést vettük. Petronopolya szlavóniai községben Nagy Ferencz pécsi birtokos még a nyolczvanas években átadott ötven tót családnak egy-egy hold keret, hat-hat hold földet és közösen nagyobb területű legelőt azzal a feltétellel, hogy ha megfelelő erdőterületeket irtanak és tesznek földmívelésre alkalmassá, úgy a rendelkezésükre bocsátott birtok tulajdonukba megy át. A feltételek szerint a tótoknak 12 éven át meg kellett volna felelni a termést a földesurral és azonkívül minden beltelekért évenként 25 koronát fizetni. A tótok azonban megszótkok s a földesur magyarokat telepített a birtokra, akik 1891 óta véres verejtékekkel dolgoztak az erdőszégekben, hogy tulajdonul megszerezzék a bérben birtok földet. Néhány év múlva a tulajdonos két bácskai német telepest hozott a birtokra, akik csakhamar megkezdték a magyarok kiforgatását birtokukból. Így többek közt azt követelték tőlük, hogy kezdjék elülről a földek szerzését, amelyekért holdanként 260 koronát kértek a magyaroktól, akiknek nagy része bele is ment a terhes szerződésbe; ötven azonban megtagadták annak aláírását, akiket egyenesen kiforgattak javaikból, sőt Hild Milán szolgabíró és Ravas járási bíró végzettségű kézbesítettek az öt családnak. Ezeket előbb lecsukták, majd a magyar határra tolonczolták. Most — mint értesülünk — Budapestre jöttek a szerencsétlenek, akiket a horvát hatóságok segítségével kiraboltak. Egyelőre néhány függetlenségi képviselő vette a szerencsétleneket pártfogásába, de bizonyos, hogy a kormány intézkedni fog a magyarok ingóságainak visszaszerzése tárgyában. Ez annál sürgősebb teendője a magyar kormánynak, mert 14 nap múlva elárverezik a magyaroktól elszedett dolgokat és a pénzt is a horvátok vágják zsebre.

Házi ipar a hegyvidéken. A földmívelésügyi minisztérium hegyvidéki kirendeltségének gondozása alatt a házi ipar az ilyesmire munkára képesnek alig hitt ruthén falusi népesség között igen szépen fejlődik. A hivatalos adatok szerint a múlt télen 1318 kiscgazda-család foglalkozott házi iparként kosárfonó, fafaragó, seprűkötő, nádfonó, vászonzővő és művirág-készítő munkával. Ezeknek a keresete összesen és keréken nyolczvannégyezer-négyezer koronára rugott. A múlt télen a fafaragás adott legtöbb munkát és legtöbb keresetet, mert a munkával hatszáznyolczvan család ötven-háromezer koronát keresett. Szép jövedelmet adott a gazdasági kosárfonás (háromszáznyolczvan családnak tizenháromezer-négyezer koronát) és a vászonzővési is (százötven-hét családnak tizenegyezerháromezer koronát). A háziiparnak fejlett izlést és hajlékony ujjakat kívánó ágába, a művirágkészítésbe is beletanult negyvennyolcz család és háromezer-kétszáz korona keresetét juttatja általa. Egy-egy családra átlag közel hetven korona kereset jutott a háziipar révén télen, amikor előbb ez a nép rendszerint csak a nyár és az őszi keresetén tengődött. A nagy haladást Darányi földmívelésügyi miniszter által létesített háziipari tanfolyamoknak és az iparházak működésének lehet tulajdonítani. De annak is, hogy a hegyvidéki kirendeltség gondoskodik a házi ipari intézmények értékesítéséről.

Új személyvonat Nagyvárad és Érmihályfalva között. Régi óhajta már Biharvármegye északkeleti részének, hogy Érmihályfalva és Nagyvárad között még egy személyvonatot létesítsenek. A forgalom ezen a vidéken folytonosan emelkedik. Hajdu- és Szatmármegyébe is ezen az úton veszik igénybe az utasok a vonatot. Az államvasutak igazgatósága most teljesíti ezt a régi, jogos óhajta s augusztus 15-től kezdve Érmihályfalvára új személyvonatot indít.

Külkereskedelmi forgalmunk az 1901—1905. években. A m. kir. központi statisztikai hivatal Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter rendelkezése két tartalmas kötetben ma tette közzé a magyar szent korona országai külkereskedelmi forgalmának eredményeit az 1901—1905. évekről. A közlemény, amelyet Vargha Gyula miniszteri tanácsos kiváló vezetése alatt álló statisztikai hivatal készítet, egy régen érzett s többször hangsúlyozott szükségletet elégít ki. Külkereskedelmi forgalmunk évi eredményeiről ugyan 1883. év óta rendszeres közlemények jelennek meg, de ezek-

ben az illető év eredményein kívül több évre visszamenőleg csak néhány összehasonlító táblázat volt. Ez alkalommal jelent meg először egy oly közlemény, amely teljes részletességgel közli hazánk külkereskedelmi eredményeit öt esztendőről, s az egyes évek párhuzamba állításával könnyen áttekinthető táblázatokban teljes tájékozást nyújt az egyes árukból az egyes országokkal való külkereskedelmi forgalmunkra nézve. Az 1901—1905. évi külkereskedelmi forgalmi adatainknak egy összefoglaló munkában való közzététele annyival is inkább fontos, mert az új vámtarifának 1906. év márczius 1-én való életbeléptetése hazánk gazdasági életében sok tekintetben új korszak kezdetét jelent s a legközelebbi években egy új összefoglaló munkát szerkesztését majdnem kizárja az a körülmény, hogy az új vámtarifával kapcsolatban az 1906. év elejével lényegesen megváltozott a külkereskedelmi eredmények csoportosítása is. A statisztikai hivatal e közleményben kettős szempontból csoportosítva állította össze hazánk 1901—1905. évi külkereskedelmi eredményeit. Az első kötetben a tájékoztató megjegyzések után az első táblázat hazánk 1901—1905. évi külkereskedelmi eredményeit foglalja magában a vámtarifai árucsoportjai szerint. A második táblázatban a vámtarifai árucsoportjai sorrendjében vannak összeállítva az öt éves eredmények, s minden egyes árucsoportnál részletesen fel vannak sorolva a származási és rendeltetési országok. A harmadik táblázatban, mely az első kötetnek legterjedelmesebb része, nemcsak az egyes árucsoportból való külkereskedelmi forgalmunk van az összes származási és rendeltetési országok részletezése mellett felsorolva, hanem az árunemek között épp ily részletességgel közöltek az egyes tarifacsoportokon belül képezett fontosabb árucsoportok külkereskedelmi adatai is.

Az első kötet végén egy betűsoros névmutató áll rendelkezésre, melynek segítségével tájékozás szerkeszthető, hogy az egyes áruk mily statisztikai számok alá tartoznak s az azokra vonatkozó forgalmi adatok az első kötet hányadik lapján található fel. A második kötet 1. táblájában a magyar szent korona országai külkereskedelmi forgalmának főeredményeit tünteti fel a származási és rendeltetési országok szerint. A 2. táblában az egyes államokkal való külkereskedelmi forgalmunk foglaltatik a vámtarifai 50 tarifacsoportja szerint részletezve. Végül a második kötet mind a négy táblájában a fentebb leírt adatoknál egy önálló összesítés is van, amely hivatalos a magyar szent korona országai külkereskedelmi forgalmának eredményeit az Ausztrián és Bosznián kívüli külfölddel egy összegben is bemutatni.

Nyilt-tér.

(E rovatban közöltékértnem vállal felelősséget a szerkesztéséig.)

Kereskedők és iparosok Banktársasága

Budapest, Deák-tér 6. szám.

Alapítva 1886. Alapítva 1886.

Hitelképes kereskedők és iparosoknak adunk.

Tőzsráhitelt ... 1000-tól 20.000 K-ig.

Személyhitelt 500 . 12000 .

coulans feltételek mellett. Az igazgatóság nevében

Kohn Gábor, elnök.

t. vadászközönséghez!

A beltöldi töltényekről a vadászközönségben mind sürűbben felhangzó panaszok megszüntetésére czégünk a világhírt Eley Brothers Co. Ltd. London czég által kizárólag czégünk részére készített Gloria és Selecta töltényhüvelyeket hozza forgalomba.

A Gloria-hüvely sötét biborszínű és minden fekete és füsttelen por használatára alkalmas, a Selecta sötétkék hüvely és különösen az osztrák füsttelen por használatára készült hatalmas erős gyújtása. Mindkettő hüvely felülmúlhatatlan anyagánál fogva igen sokszor újratölthető. A Gloria-hüvelyk ára 12, 16 és 20 cal.-ben 5,50 kor. 10 drb.-ként A Selecta-hüvelyk ára 12 és 16 cal.-ben 6,50 kor 100 drb.-ként — A töltényhüvelyeket és töltényeket csak a készpénzért utánvét mellett szállítják.

Anfrecht és Goldschmid

fégyverosztálya

77. Rákóczi-ut 30 szám.

KRONSTEINER-féle új ZOMANG Homlokzat-festékek

Étven különféle minta, vízzel keverhető, mosható viharmentes tűzálló románc erős, s mégis enyhe, egyszerű mázolás elegendő, jobb mint az olajosok. Legelőszobák festés homlokzatok, beltérletek stb. számára. Festés négyzetméterenkint 2 és fél krajcárba kerül. Az eredmény meglepő. Kérjen díjlatlan próbacsomagot és mintakönyvet.

Kronsteiner Károly Récs, III., Hauptstr. 120

Vérgyógyítás.

Hemopatia

Új, eredeti gyógmód, mely rendkívül sikerrel alkalmazható kőszvény-, asztma-, gőrválykór-, szívdílt gyomor-, bél- és ideggyógyászati (neurasthenia) és némely fontosabb bőrbajban (pl. Lupus). Bistos védelem széklettel és emelvény ellen. 18 évi tanulmányozás és alkalmazás után most szás meg az új teljes gyógyulással számol be.

E gyógmód megalkotójának és egyedül képviselőjének

Dr. Kovács J. egyet. orvosnak (Hemopatia) rendelésintézte van

Budapest, V., Váci-körút 18. szám alatt.

Rendelés naponta 9—1-ig és 3—6-ig. Díjazott levélre válaszol. — Betegeket intézetén kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógmódja.

—

Élvágyat javít, gyomorrontást megakadályoz a

KRISTÁLY-forrás

szénsavval telített ásványvíz. Legtisztább és legegészségesebb asztali és borvíz. Vidékre és külföldre kerjen fuvardíjmentes szállítástól árjegyzést és címzeze: Szt. Lukácsfürdő Kivállalat, Budapest-Budán

—

Ifj MECHLOVITS TIVADAR

mű- és czimfestő

kizárólag Budapest, VI., Váci-körút 55.

TELEFON 66-72

KALIPTAS

a legújabb és már is a legkedveltebb fogpép

Kapható: MÜLLER J. L. óv. és kir.

Budapest, IV., Koronaherceg-ut. 2.

Yógyszerész, árogeria és finomabb üzletekben.

Kis tubus 60 fillér.

Magy tubus 1 korona. Fogpép

—

MATTONI FÉLE

GISSHÜBLER

legtisztább ivóvíz

SÁVANYÓVÍZ

—

Amputáltak!

Kérjenek képes árjegyzéket az általam készített új szerkesztett művegytagokról. (Műlábak, műkezek, járó- és nyújtókészülékekrol.)

KELETI J. testgyógyászati műintézete, Budapest IV., Korona Herceg-utca 17.

—

Szt.-Lukácsfürdő gyógyfürdő, Rudán.

Téli és nyári gyógyhely.

—

Természetes forrómeleg, kénes források, iszapfürdők, iszapborogatások, massage, vízgyógyintézet, gőzfürdők, kő- és kádfürdők, gyógyvízszuszodák

Olcso és gondos penzió. Csuz, kőszvény, ideg-bőrbajok lakás, ellátás felől kimerítő prospektust küld ingyen

Szt.-Lukácsfürdő igazgatósága, Budán.

—

Ház-lebontás miatt

= rendkívül olcsó árak. =

Háztartási cikkek. Nászajándékok. Játékszerek. Chinaeziszt tárgyak. Diszmiáruk. Övek. Kézításkák. Sétabotok. Legyezők stb.

ROTHAUSER czégnél

Budapest, Deák-tér 6. szám.

(Anker udvar.) Király-utca sarkán.

—

Igelegédsabb új ruhákat, ugyszintén eredeti korhú

díszmagyar ruhákat

jutányosan készít és kölcsön ad

Szegfü és Mártha

BUDAPEST IV., Váci-utca 20

TÖZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTÖZSDE

Tőzsdei hangulatok.

A gabonátözsde emberei reggelenként gondosan szemlélik a hőmérőt, majd autentikus helyről meggyőződést szerezvén a melegről, szidják a kánikulát a többi fővárosban rekedt gyötrődőkkel együtt. Őket különösen érinti a meleg, a burgonya elsül — akár csak annak a nyele, amivel megmivelik, ha isten akarja — a zsenge kukoricának árt a meleg, mert fejlődésében akadályozza. Már az értéktözsden csak mint egyének s nem mint üzletemberek panaszkodnak a meleg miatt, s ha a gabonások lamentálnak, hogy nem esik, itt meg az a bibi, hogy esik — mindenfelé. Külföldön is, nálunk is van a legutóbbi időknél néhány jelensége: itt esett a járadék, meg még egy csomó papiros, Londonban a konzol, Párisban a rézértékek, Berlinben a bányapapírok és végül megesezt a nagy császártalálkozás, ez azonban nem ébreszt semmiféle kedvező véleményt az értéktözsden, lévén az orosz barátkozás mindig egy kölcsöntárgyalás preludiuma. Hanem azért, tudja az ördög, mintha a pénzüvilágra is kihatott volna a meleg, mely megakadályozott egynémely zsenge növényt abban, hogy fejlődjen. És a nagybankok, amelyek eleinte kerestési voltak a gyenge virágoknak, minden konvenció ellenére megtiltják a virágoknak, a gyenge növényeknek, hogy továbbra is a föld színén maradjanak. Igaz, akadt ezek közt a virágok között mákvirág is sok, meg olyan is, melynek illata mindig Dániát juttatja eszünkbe. A dudva, a gaz, ami növény helyett kikelt, hadd pusztuljon. De hát mi lesz az életre képesekkel. Nem a virágok kedveért, hanem azokért, akiket a sors arra kényserített, hogy ezekbe a növényekbe kapaszkodjanak, hogy el ne vigye őket az élet vihára. És bankdirektor uraimék, akik tétlenül nézik a kisemberek hitelének alkonyát, majd elmondják a Kereskedelmi bank néhai igazgatójának, az öreg Sartori-nak szavait, aki egyszer nagyon megharagudott, mert sok váltót adták be a bankba s így szólt:

— Majd én leszoktatom az embereket arról, hogy váltót nyújtsanak be...

Mostanában igen divatosak a pénzügyi interjúk. Egy német nyelvű magyar lap (ez nem tréfa, kérem) megkérdezett egy csomó kiváló bankembert, mi a véleménye a kisbankok jelenlegi helyzetéről. Ennek ötletéből munkatársunk elhatározta, hogy a közeledő kamatlábemelésre vonatkozólag beszélgetést folytat a tőzsdén erre az ügyre vonatkozólag néhány mérvadó személyiséggel, nehogy „lemaradjon” az interjúkkal. — Mit tart a kamatlábemelés felől? volt a kérdés. Tudósítónk erről a következőkben számol be: falánczai Flanzmacher, az ismert bankár, a következőképpen válaszolt:

— Nem tartok tőle. Az én bankházam az én bankváram. (Talán rablóvárad, gondoltam). Az védve van mindenféle nehéz pénzügyi viszonyok elől. Különben — amint tudja — a feleségem (született Cassen-Schein lány), ki előkelő bankári családból származik, azt a megjegyzést tette a kamatláb-emelésre vonatkozólag: Nagyon jó az nektek, bankároknak és bankdirektoroknak, igaz, hogy több záloglevelet, ellenben kevesebb maitresse-t fogtok tartani... Wegtrager M. L. a kiváló tőzsdebizományos így nyilatkozott: Attól függ, hausse-ban vagy baisse-ban van-e az ember. Ha az előbbiben, úgy egyuttal, sőt főleg bajban is van. Ha ellenben kontremiben vagyok, úgy nem félek a kamatlábemelésről...

Körülbelül ugyanígy nyilatkoztak: Szilárd J. Mór, Flauberg Jaques és Krachspieler M. Differenz Ferencz: Röviden ennyit mondott: Mboh! Laufer Galoppin: Bárcsak felemelnék a rátát és pedig várattalanul, úgy, mint a multkor.

Annyi sürgönyt még soha sem vittem, mint aznap... A fiatal Zinsenklauer: Hogy mit tartok én a ráta emeléséről? Én nem tartok sem róla, sem felőle. Én versenylovakat tartok. Most csak azért vagyok a tőzsdén, mert a buzámot adom el, tudja, az ősi birtok termését. De azért bizományban átvállalom a kérdését és megkérdezem a kastélyomban az Ahnfrau-t, sőt az Ahnmann-t, ki nagyon jól értett ezekhez a dolgokhoz. Bizonyára sajnálni fogja, hogy nem él, amint hogy én is sajnálom, mert különben a nagy pénzkereslet idején még egy kastélyt szerezne az ő, a hozzávaló birtokkal együtt.

Spaszmacher bácsi: Elmondok mindjárt egy anekdotát a kamatlábról...

— Köszönöm, majd máskor — válaszoltam...

— Hát én azt hiszem, a jegybank felemeli a kamatlábat és rug vele egyet a piaczon.

— Ezt tudom — mondtam — de mi történik akkor?

— Azt meg én nem tudom — válaszolt ő. — anem vélemény helyett van egy ideám...

— Halljuk.

— A londoni tőzsde, amikor a bur háboru kitört s ezt a tőzsdén megtudták, elénekelt a nemzeti himnuszt. Csináljunk mi is egy kis éneklést, amikor kitör a magyar gazdasági érdekek ellen folyó háboru újabb ütközete — mondta lelkesen.

— Aztán mit énekeljünk, kérdeztem.

— Azt hogy: jaj de magas, jaj de magas... ajjajaj, de magas... ilyen magas...

A meleg felől panaszkodtak valamelyik nap a gabonátözsden, árt a tengerinek, mondták, jó vége nem lesz ennek.

— Ha panaszkodik és nem tetszik a meleg, menjen a fürdőbe, mondja valaki...

— Oda soha, felel rá a meleg miatt lamentáló.

— Hát nem szokott soha sem fürödni?

— Nem, elvből nem, a fürdő nekem kevés. Hanem minden évben egyszer vegyileg tisztítatom magamat...

Kova.

Gabonátözsde.

A készáru-piaczon malmaink ma élénk kereslet mellett 45.000 q búzát vásároltak eleinte változatlan, utóbb tartott áron. — Rozs csekély tüzet mellett változatlan, zab és tengeri szilárd irányzat. A határidő-piaczon az üzlet nagyon szilárd irányzatban nyílt meg, mivel a tengeri irányza a tartós szárazság következtében lényegesen emelkedett; később megszünt a tengeri iránti lázas kereslet és inkább nyereség lebonyolításokat eszközöltek, melynek hatása alatt az árak gyengültek és tegnaphoz képest inkább visszaesés észlelhető. A forgalom a reggeli órákban nagy volt, később ez is megcsappant.

Eladott:

Ó-Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 79 kg. 23.40 korona, 200 mm. 78.7 kg. 23.85 korona. Bácsági: 3950 mm. 80 kg. 24.20 korona. Szerémségi: 300 mm. 77 kg. 22.80 korona. Verbász: 2400 mm. 76.9 kg. 23.45 korona, 3880 mm. 76.3 kg. 23.39 korona. Bécskeréki: 5500 mm. 75 kg. 22.80 korona. Fejérmegyei: 100 mm. 75.5 kg. 22.40 korona. Bácskai: 750 mm. 75.5 kg. 23 korona, 386 mm. 75 kg. 22.60 korona, úszkös h., 1208 mm. 74 kg. 22.30 korona, úszkös h., 100 mm. 74 kg. 22.30 korona.

Szt.-Tamási: 3780 mm. 75.8 kg. 23.10 korona. Dunai: 100 mm. 75.5 kg. 22.40 korona.

Uj-buza. Tiszavidéki: 500 mm. 79 kg. 23.50 korona, 200 mm. 78 kg. 23.60 korona, 300 mm. 79 kg. 23 korona, 200 mm. 79 kg. 23.20 korona, 100 mm. 79 kg. 23.20 korona, 500 mm. 79.5 kg. 23.40 korona, 700 mm. 78 kg. 23.40 korona, 500 mm. 77.5 kg. 23.40 korona, 100 mm. 77 kg. 23.40 korona, 200 mm. 78.5 kg. 23.20 korona, 200 mm. 78.05 kg. 23.30 korona, 300 mm. 78 kg. 23.30 korona, 300 mm. 78 kg. 23.25 korona, 300 mm. 78 kg. 25.20 korona, 100 mm. 77.6 kg. 22.40 korona, 100 mm. 77.5 kg. 23.10 korona, 100 mm. 77 kg. 23 korona, 400 mm. 77 kg. 22.80 korona, 100 mm. 77 kg. 23.20 korona, 200 mm. 77 kg. 25 korona, 300 mm. 77 kg. 22.90 korona, 100 mm. 77 kg. 22.80 korona, 100 mm. 76 kg. 22.80 korona, 105 mm. 76.7 kg. 22.80 korona, 100 mm. 76.5 kg. 22.70 korona, 100 mm. 76.6 kg. 22.80 korona, 200 mm. 75.5 kg. 22.40

koronán 100 mm. 75 kg. 22.30 korona, 100 mm. 73.5 kg. 22.40 korona.

Pestvidéki: 100 mm. 79 kg. 23.40 korona, 300 mm. 78.5 kg. 22.80 korona, 400 mm. 78 kg. 22.80 korona, 500 mm. 77.5 kg. 22.80 korona, 100 mm. 77.5 kg. 22.40 korona, 100 mm. 77 kg. 23 korona, 130 mm. 77 kg. 22.70 korona, 150 mm. 77 kg. 22.80 korona, 100 mm. 76 kg. 22.50 korona, 100 mm. 75 kg. 22.45 korona.

Fejérmegyei: 100 mm. 78.5 kg. 23 korona, 300 mm. 77 kg. 22.80 korona, 100 mm. 76.3 kg. 22.65 korona.

Felsőmagyarországi: 200 mm. 77.5 kg. 23 korona.

Bácskai: 2500 mm. 79 kg. 23.40 korona.

Ó-Buza: 2400 mm. 74 kg. 22.75 korona.

Kula: 4000 mm. 76 kg. 23.24 korona.

Raktári: 1300 mm. 77 kg. 23.20 korona.

Uj-Rozs: 100 mm. 17.30 korona, 150 mm. 17.20 korona, kpf., par.

Az árak 100 kg.-kint koronaértékben értendők.

Budapesti gabonaforgalom.

1907. augusztus 8-tól augusztus 9-ig.

	Erkezett:	Elszállított:
Buza	10627	7466
Rozs	5504	—
Arpa	702	70
Zab	2273	759
Tengeri	9091	6619
Liszt	102	17232
Korpa	—	6511

A határidő-piaczon kötött:

Délelőtti:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):

Buza októberre 11.67, 11.69, 11.58, 11.57, 11.63. Buza 1908. áprilisra 11.92, 11.93, 11.87, 11.94, 11.92.

Rozs októberre 8.03, 8.05, 8.02, 8.07.

Zab októberre 8.30, 8.27, 8.32, 8.29, 8.34.

Tengeri augusztusra —.

Tengeri 1908. májusra 6.89, 6.90, 6.86, 6.90, 6.84, 6.91, 6.86.

Déli 1 órákor zárulnak:

Buza októberre — — — — — 11.63—11.64
Buza 1908. áprilisra — — — — — 11.91—11.92
Rozs októberre — — — — — 9.05—9.06
Zab októberre — — — — — 8.31—8.32
Tengeri augusztusra — — — — — 6.90—6.91
Tengeri 1908. májusra — — — — — 6.84—6.85

Délutáni forgalom.

Délután lanyhább irányzat mellett az árak pár fillérrel olcsóbban záródtak.

4 óra 30 perczkor zárulnak:

októberi buza 11.60—11.61
áprilisi buza 11.91—11.92
októberi rozs 9.05—9.06
októberi zab 8.34—8.35
auguszt. tengeri 6.87—6.88
májusi tengeri 6.86—6.87

Terménytözsde.

Szeszüzlet.

A szeszüzletben e héten is állandó élénk kereslet uralkodott és jó vételkedv mellett finomított szesz adózva 159.50—160.50 koronáig, adózatlanul 60.50—61.— koronáig kelt el nagyban.

Élesztő szesz adózva 157.— koronáig, adózatlanul 58.— koronáig kelt el nagyban.

Denaturált szesz fedezési vételek folytán szilárd és hordóval együtt 49.— koronáig kelt el nagyban és 49.50 koronán zárul.

Mezőgazdasági szeszgyárak kontingens nyersszeszt ab termelési állomás, új időszakra szállítva 52.— 52.50 koronát ajánlanak élénk vételkedv mellett. — Exkontingens szesz változatlan szilárd.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 55.— 56.— korona.

Budapesti zárlatjegyzés:

	Nagyban	kicsinyben
	koronákban	
Finomított szesz adózva	159.50—160.50	
" " adózatlan	60.50—61.50	
Élesztőszesz adózva	157.—158.—	
" " adózatlanul	58.—59.—	
Nyersszesz adózva	157.50—158.—	
Denaturált szesz	49.50—50.50	

Ertéktözsde.

Az osztrák hitelintézet tegnap közzé tett félévi mérlege bár igen kedvező megítélésben részesült, de ugylátszik már eszkomptálva volt, mert e vezető-érték árfolyama nem csak, hogy nem emelkedett, sőt még 4 koronával hanyatlott is. Osztrák hitelrészvények ugyanis már hetekkel ezelőtt ked-

vező mérlegbecslések címén nagyobb tételekben vásároltattak össze bécsi számlára és ma, a tény bekövetkeztével, a spekuláció az engagementjait lebonyolítani igyekezett. Tekintettel arra jelenleg a felvevő képesség a tőzsdén nagyon is gyenge, másrészt pedig híre járt, hogy a külföldi pénzvisszonyok rosszabbodása miatt, hogy London kénytelen lesz jövő héten a kamatlábat $\frac{1}{2}$ százalékkal felemelni, a fentemlített eladások erősebb nyomást gyakoroltak nem csak az osztrák hitelrészvények árfolyamára, hanem a többi értékek árfolyamára is. Ily körülmények között a hangulat kezdettől végig nyomott volt, annál is inkább, mivel bécsi és berlini számlára egyaránt állandóan eladások eszközöltek.

Osztrák hitelrészvényeken kívül, melyek 6 koronát veszítettek, hanyatlottak: Magyar hitel 4, Osztrák-Magyar államvasuti részvények 3, déli vasuti részvények 4 és rimamurányi vasmű részvények 2.50 koronával.

A járadékok piacza, amelyen tegnap némi javulásnak jele mutatkozott, ma újra ellanyhult, magyar koronajáradék 91.45-ig 30 fillérrel csökkent. Igen kedvezőtlen képet nyújtott a helyi értékek piacza, amennyiben csak kisebb arányú eladások nagy nyomást gyakoroltak az árnívóra. Érezhetőbben szenvedtek a Villamos városi vasut részvényei, melyek 277-ig 8 koronával estek. Hanyatlottak továbbá: Magyar Jelzálogbank 4, Magyar Leszámitoló-Bank 5, Magyar Kereskedelmi r. t. 3, Hazai Bank 3, Adria 4 és Salgó 5 koronával.

Előtőzsde.

Az előtőzsde helyi és bécsi eladásokra bágyadt volt.

Köttettek: Osztrák hitelrészvény 649.—, 644.50 Magyar hitelbank 747.—, 744.75, Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 483.50—, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. 462.—, 460.50, Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut 152.—, Rimamurányi vasmű 538.—, 537.25 Magyar koronajáradék —, Közuti vasut —, Városi villamos vasut 283.—, 282.—, Orosz járadék —, 3 százalékos jelzálogsorsjegy —, Hazai bank —.

11 óra 15 perceskor záródnak: Osztrák hitelrészvény 645.—, 645.50, Magyar hitelbank 744.—, 744.50, Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 482.—, 483.—, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. 462.—, 463.—, Osztrák-magyar államvasut 654.—, 654.50, Déli vasut 152.50—, 153.—, Rimamurányi vasmű 536.50—, 537.—, Magyar koronajáradék 91.60—, 91.65, Magyar aranyjáradék 110.75—, 111.—, Közuti vasut 534.—, 534.50, Városi villamos vasut 281.50—, 281.—.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde folytatólagos realizálások miatt bágyadt maradt.

Köttettek: Osztrák hitelrészvény 645.—, 643.—, Magyar hitelbank 744.50—, 744.—, Magyar leszámitoló és pénzváltóbank 481.—, 480.—, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. 460.50—, 457.75, Osztrák-magyar államvasut 652.50—, Déli vasut 152.—, 151.—, Rimamurányi vasmű 537.—, 536.25, Magyar koronajáradék 94.60—, 94.45, Magyar aranyjáradék —, Közuti vasut 534.50—, Városi villamos vasut 280.—, 278.50.

Helyi értékekben köttetett: Hazai bank 275.50—, 273.50, Hazai sorsjegy 116.50—, Ganz 27.50.

1 óra 30 perceskor záródnak: Osztrák hitelrészvény 643.50—, 644.—, Magyar hitelbank 744.—, 744.50, Magyar leszámitoló és pénzváltóbank 480.—, 481.—, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. 459.—, 459.50, Osztrák-magyar államvasut 652.50—, 653.—, Déli vasut 151.—, 151.50, Rimamurányi vasmű 536.50—, 537.—, Magyar koronajáradék 91.55—, 91.40, Közuti vasut 534.—, 534.50, Városi villamos vasut 277.50—, 278.—.

Prémium-üzlet: Díjbiztosítások osztrák hitelben holnapra 4—5, nyolcz napra 8—10 K, augusztus végére 12—14 K.

Utőtőzsde.

Az utőtőzsde tartott árfolyamokkal nyugodt volt.

Köttettek: Osztrák hitelrészvény 643.50—, 644.—, Magyar hitelbank 744.—, 744.25, Magyar leszámitoló és pénzváltóbank —, Magyar jelzálog-

hitelbank II. kib. —, Osztr.-m. államvasut 652.—, 652.50, Déli vasut 151.—, 152.—, Rimamur. vasmű 536.—, 536.50, Magy. koronajáradék 94.45—, Magy. aranyjár. —, Közuti vasut —, Városi villamos vill.

3 óra 30 perceskor záródnak: Osztrák hitelrészvény 643.75—, 644.—, Magyar hitelbank 744.—, 744.50, Magyar leszámitoló és pénzváltóbank 480.—, 481.—, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. 459.—, 460.—, Osztrák-magyar államvasut 652.50—, 653.—, Déli vasut 151.—, 151.50, Rimamurányi vasmű 536.—, 536.50, Magyar koronajáradék 91.50—, 91.60, Magyar aranyjáradék 110.50—, 111.—, Közuti vasut 534.—, 534.50, Városi villamos vasut 277.—, 277.50.

BÉCSI GABONATŐZSDE:

Bécs, augusztus 10. (Az Egyetértés távirata.) A mai heti tőzsdén árpa volt ismét előtérben és rendkívül élénk forgalom fejlődött ki főképpen morvaországi és finom minőségű tótfelvidéki áruban, az árak pedig a múlt héthez képest 30 fillérrel emelkedtek. Középmínőségűt is magasabb árakat követeltek, miert is el volt hanyagolva. Buzában a konzum jelentékeny mennyiséget vásárolt, budapesti fogyasztók is nagyobb köteket tettek. Az árfolyam 5—10 fillérrel javult. Rozs szilárd és 10 fillérrel drágább, míg tengeri e héten 20, zab 5—10 fillérrel emelkedett.

Buza: új tiszavideki 12.—, 12.70, bánáti 11.65—, 12.25, tótfelvidéki és csepeli 11.25—, 11.80, új marchfeldi 11.30—, 11.60 kor.

Rozs: új felvidéki 9.15—, 9.35, csepeli 9.10—, 9.30, pestmezei 9.20—, 9.40, különféle magyar 9.—, 9.30, osztrák 9.—, 10.35 K.

Árpa: morvaországi 9.—, 10.—, marchfeldi 8.50—, 9.50, bánáti —, tótfelvidéki 8.10—, 9.90, csepeli 8.25—, 8.65, mosoni és győri —, —, déli vasuti 8.—, 9.—.

Magyar tengeri: 7.30—, 7.50, cinquantin 7.75—, 8.05 K.

Zab: közepes 8.65—, 8.90, elsőrendű 8.80—, 9.—, válogatott 8.95—, 9.30, új 8.50—, 8.70 K.

Lisztben nagy forgalom volt és különösen a finomabb kenyérliszt iránt mutatkozott élénk kereslet, az árak pedig 20 fillérrel emelkedtek. Korpa élénk kereslet mellett részben drágult.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, augusztus 10. Jóllehet a hitelintézetek mérlege általában elég kedvező megítélésre talált, mégis az a körülmény, hogy az előreláthatólag 30 koronát kitevő osztalék megfelelő rentabilitást okoz a hitelrészvényekben, mintegy négy koronányi árcsökkenést okozott. A vezető bankpapírok lanyha irányzata, valamint a külföldi tőzsdék lanyhasága egyaránt hozzájárultak az árfolyamok csökkenéséhez, úgy hogy az előtőzsde végéig változatlanul lanyha irányzat uralkodott.

11 órakor záródnak:

Osztrák hitel. 649.—, Magyar hitel. 750.—, Allamvasut 655.50, Déli vasut 154.25, Alpési bányatársulat 592.—, Rimamurányi —, Májusi járadék 96.20, Magyar koronajár. 91.60, Orosz érték —, Török sorsjegy 185.—, Német márka 117.71, Prágai vasut —, Unio-bank —, Laenderbank —, Bankverein —, Elbevölgyi —, Angol bank —.

A déli tőzsde tartózkodással nyílt meg.

Jegyestek:

Osztrák hitel 649.25, Magyar hitel 750.—, Landerbank 428.50, Unio-bank 538.—, Allamvasut 655.50, Angol-bank —, Bankverein —, Déli vasut 155.50, Gözhajó —, Alpési bányarészvény 591.50, Májusi járadék 96.20, Magyar koronajáradék 91.60, Török sorsjegy 185.—, Német márka 117.61, Elbevölgyi vasut —, Rimamurányi 537.—, Orosz járadék —, Keleti vasutak —, Skoda —.

Bécs, augusztus 10. (Osztrák értékek zárlata.) 4-2 százalékos papírjáradék 95.85, 4 százalékos osztrák arany járadék 114.55, 1860-as sorsjegy 146.75, Osztrák hitelsorsjegy 425.—, Angol osztrák bankrészvény 301.50, Bécsi Bankverein 532.—, Osztrák-magyar bank 1790.—, Déli vasut 151.25, Dunagözhajózási társaság 987.—, Dohány részvény 417.50, Cs. kir. arany (vert.) 11.35, Német bankváltók 117.46, Osztrák Lloyd 432.—, 4.2 százal. ezüst járadék 95.80—, 97.35, Osztrák koronajáradék 95.90, 1864-es sorsjegy 245.—, Osztrák hitelintézeti részvény 643.75, Unio-Bank 537.—, Osztrák Landerbank 427.—, Osztrák-magyar államvasut 652.85, Elbevölgyi vasut 421.—,

Alpési részvény 589.90, 20 frankos 19.13, Londoni váltóár 240.45, Lipótkohó —, Törökorsjegy 183.50, nyomott.

Bécs, augusztus 10. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 110.—, Tiszai és szeg. kölcs. sorsjegy 138.50, Magyar hitelbank részvény 744.—, Magyar leszámitoló és váltó részvény 480.—, Rimamurányi 536.50, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 405.—, Magyar koronajáradék 91.50, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. 91.20, Magyar nyer.-k. sorsjegy 185.50, Kassa-Oderberg vasut részvény —, Magyar jelzálogbank 459.—, M. keresk. bank 33.70.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, augusztus 10. (Tőzsdejelentés.) A leszámitolási kamalláb emelkedésével összefüggő londoni lanyhaság, továbbá a jövő hét elején kezdődő likvidációra való tekintettel eszközölt teteles helyi pozícióoldások hatása alatt megnyitáskor kedvetlen hangulat érvényesült. Bányaeértékek tegnaphoz viszonyítva, legnagyobbbrést $\frac{1}{2}$ -től $\frac{3}{4}$ -ig gyöngültek. Német luxemburgiak $\frac{2}{10}$ -ot vesztek. Bankértékek árfolyamai csekély forgalom mellett alig változtak. Hitelértékek daczára a kedvező felévi kimutatásnak, bécsi jelentésekre alacsonyabbak. Járadékok legnagyobbbrést változtallan árfolyamuak, oroszok forgalma gyöngye. Vasuti értékek közül déli vasut bécsi jelentésekre csökkent, Kanada-Pacific New-Yorkra $\frac{2}{10}$ -ot, Baltimore $\frac{1}{10}$ -ot veszett. Többi téren a forgalom kevésbé élénk. Hajózási értékek irányzata lanyha. A második tőzsdeidőben az üzlet minden irányban megakadt, úgy, hogy közel az összes árfolyamjegyzések elmaradtak. A zárlat forgalma az üzleti kedvetelenség nyomasztó hatása alatt gyöngye. A készpénzpiac ipari értékeinek irányzata nem egyseges. Legnagyobbbrést gyöngye. Magánleszámitolási kamatláb $\frac{4}{10}$ napi pénz $\frac{4}{10}$.

Zárlatok jegyzetlik: 4-2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 97.25, osztrák hitelrészvény 202.—, Déli vasut —, orosz bankjegyek 215.75, 4 százalékos orosz kölcsön 70.10, Disconto Commandit 157.25, Dinamit-truszt —, Harpeni —, Unifikált török járadék 94.10, 4-2 százalékos ezüst-járadék 97.—, 4 százalékos magyar aranyjáradék 97.—, Magyar koronajáradék 91.90, Osztrák-magyar államvasut 139.75, Bécsi váltóár 85.70, Olasz járadék 103.30, Alt. villamossági Edison 185.—, Gelsenkircheni 187.75, Laurakohó 216.40. — Üzletelen.

Frankfurt, (Zárlat) augusztus 10. 4-2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 97.35, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.30, Osztrák hitelintézeti részvény 201.80, Osztrák-magyar államvasut 140.—, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.53, Bécsi Bankverein 133.60, Villamos részvény 386.—, 3 százalékos magyar kölcsön —, 4-2 százalékos ezüstjáradék —, Osztrák koronajáradék 96.—, Magyar koronajáradék 91.30, Osztrák-magyar bank 129.40, Déli vasut részvény 30.10, Elbevölgyi vasut —, Bécsi váltóár 850.75, Párisi váltóár 813.50, Unio bankrészvény —, Alpési bányarészvény 286.—, Bágyadt.

Hamburg, (Zárlat) augusztus 10. 4-2 százalékos ezüstjáradék 97.20, 1860. sorsjegy —, Déli vasut 29.90, 4 százalékos Aranyjáradék 97.20, Osztrák hitelrészvény 202.20, Osztrák-magyar államvasut —, Olasz járadék 102.80, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 92.60. Nyugodt.

London, augusztus 10. Angol consol —. Páris, augusztus 10. (Zárlat) 3 százalékos Franczia járadék 94.87, Osztr. aranyjáradék 97.70, Magyar aranyjáradék 92.70, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 488.—, 4 százalékos Olasz járadék 102.10, Déli vasut elsőbbségi kötv. 311.—, 5 százalékos marokkói járadék 515.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön 94.20, 4 százalékos Kons. amort. román járadék —, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 92.—, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 87.—, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 993.—, 4 száz. Szerb járadék 1907. —, 4 százalékos spanyol járadék 91.72, 4 százalékos unifikált török jár. 94.65, Török sorsjegy 167.—, Török dohányrészvény 442, Osztrák föld-hitelintézet 10.70, Osztr. Landerbank 463.—, Magyar Jelzálogbank 476.—, Banque de Paris 14.43, Banque Ottomane 683.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut 158.—, Meridionalvasut —, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 610.—, Rio Tinto 18.88, Sucrerie d'Egypte 29, Tula —, Thomson Houston —, Uríkányi köszén 126.—, Chartered 31.25, De Beers 568.—, East Rand 93.50, Jagersfontein 161.50, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 51.25, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.43. Váltó német piacokra

Reggelizés előtt fél pohár Schmidthauer-féle rádio activ

Használata valódi áldás szomorúaknak és székesszorulásban szenvedőknek. Kapható mindenütt kis és nagy üzletben. Keltkezelés Komáromban.

Ismáncsi

keserűviz az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

rövid) 122.81, Váltó Bécsre (rövid) 104.50, Váltó Belgiumra (rövid) 1/4, Olasz aranyváltó (rövid) 1/10, Váltó Svájcra 1/10, Csek Londonra 251.55, Magánkamattal 3/10, Nyugodt.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, augusztus 10-én. (Hivatalos tudósítás.) Hízott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) fillér. Közép (páronként 300—400 kilogramm terjedő súlyban) fillér. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 135—135 fillér. Fiatal közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 136—137 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 137—138 fillér. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kg fölül súlyban) fillérig, közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) fillérig, könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérig.

Sertélszámla: 1907. évi augusztus 8. napján volt készlet 38704 drb., 1907 aug. hó 9-án felhajtott 887 darab, 1907 augusztus 9. napján elszállított 350 darab, 1907 aug. 10. napjára maradt készletben 39241 drb. A hízott sertésüzlet irányzata: csendes.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, aug. 10. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 219 darab sertés, 38 darab süldő, — darab malacz. Mai napi felhajtás 278 darab sertés, 38 darab süldő, — darab malacz, összesen 497 darab sertés, 38 darab süldő, — darab malacz. Eladatott 419 darab sertés, 8 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 78 darab sertés, 30 darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg-on felül 104—108 fillér, II. rendű 280 kg-tól 350 kgr-ig fillér, ételsúlylevonással fillér, fiatal nehéz, 300 kg-on felül fillérig, ételsúlylevonással 132—135 fillérig, fiatal közép 220 kg-tól 300 kg-ig korona, ételsúlylevonással 130—136 fillérig, köny-

nyű 220 kg-ig korona ételsúlylevonással fillérig. Belföldi süldő korona. Horvát süldő korona. Malacz korona. A vásár irányzata közepes, az árak változatlanok.

Szerkesztői üzenetek.

R. József. Nem lehet. Az állami munkásbiztosító hivatal V. ker. Akadémia-utca 1. szám alatt van, a régi István főherceg szálló épületének első emeletén. A törvény 200. szakasza szerint azok a biztosítási szerződések, melyeket a munkaadók alkalmazottaiknak baleset esetére való biztosítása végett bezárólag 1906. évi július 30-ig kötöttek, az országos munkásbetegség-egyelőző és balesetbiztosító pénztárba mennek át, ha azok az országos pénztár működésének megkezdésétől számított egy hónap alatt a nevezett pénztárnál bejelentetnek. Azt az időpontot, melyben az országos munkásbetegség-egyelőző és balesetbiztosító pénztár működését megkezdte, az állami munkásbiztosítási hivatal közhírré fogja tenni. Az országos pénztár azokat a biztosítási díjakat, melyeket a munkaadók folyó évi július 1-től a biztosítási szerződés átvételéig fizettek, a munkaadók javára beszámítja; joga van ezzel szemben arról, hogy azokat a kártalanításokat, melyek e biztosításból folyólag a folyó évi július hó 1-től bekövetkezett balesetek után fizetettek és amelyekre a biztosított alkalmazottak a törvény életbelépte után igényt nem támaszthatnak, a maga részére igényelhesse. A munkaadók tehát a kártalanítási követelést mindaddig, míg a szerződést az országos pénztár át nem veszi, érvényesíteni tartoznak.

Földmives. Földmivesiskolába — mely két évig tart — olyan földmives osztályhoz tartozó ifjak vételnek föl, kik 17-ik életévüket betöltötték és mező munkák végzésére ép, erős, egészséges testalkattal bírnak. Katonaköteleztettségüknek cseget tett ifjak a felvételnél előnyben részesülnek. Állami ingyenes helyekre csak szegénysorsú földmives ifjak vételnek föl; a fizetők évenként általában 300 koronát tartoznak fizetni. A kérvényt a földmivelésügyi miniszterhez kell címezni, de a földmivesiskola igazgatóságánál adandó be. Csak a földmivelésügyi miniszter engedélyével, iskolai bizonyítvány, orvosi és himnolotiai bizonyítvány, szülői vagy gyámi nyilatkozatot, hogy a fizetéseket pontosan teljesítik, erkölcsi bizonyítványt, az alya vagyoni állapotát, foglalkozását és a belépő növendék testvérei számát feltüntető bizonyítványt, az ingyenes helyre folyamodóknak még szegénységi bizonyítványt, a kiszolgált katonáknál a katonakönyvet is.

F. Géza. Az elkobzott fegyverek sorsáról miniszteri rendelet intézkedik. A fővárosban elkobzott fegyver-

ket a rendőrség őrzi. Egyszerű kihágás miatt a büntetés elszedése után ily fegyvereket a tulajdonos visszakapja. Azonban ha ily löfegyver tilos, vagy orvadászat miatt koboztatott el, az ily fegyvereket a tulajdonos elveszti. Az ilyen fegyverek, ha kevésbé értékesek, használhatatlanná tételnek s mint nyersanyag elárvereztetnek. Értékesebb fegyverek is elárvereztetnek, csak arra kell az árverező-bizottságnak ügyelnie, hogy ily fegyverek vadászok birtokába ne jussanak az árverés alkalmával.

Előfizető fia, Fiume. A sorozás alkalmával köteles előmutatni az egyéves önkéntességre jogosító bizonyítványt. Ha azzal nem rendelkezik, semmi igénye sem lehet az önkéntességi jogra. Így természetesen nem bír érvénnyel az, hogy ön a sorozás évében végzi a kereskedelmi osztály III-ik osztályát, mert a sorozások tavasszal vannak s ön csak júliusban jut érettségi bizonyítványához.

R. Cs. Szabadska. Sorsjegyei közül egyet sem huztak ki.

F. S. Baja. Harmadlagos elváltozásai ezek a jelzett bajnak és amikor az első fertőzést titkolják az orvosok előtt, természetes, hogy megoperálják a lázas májtáji fájdalommal bíró beteget, mert csak arra gondolhatnak, hogy ott genny van. Orvosok előtt nem szabad eltitkolni semmit, ezt a régi tanulságok ismerték meg, szerencsésükre kedvező lefolyás mellett. Mind a két furdóhely megfelelő. Árakat nem tudunk.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Augusztus 10. —

Kinevezések. A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök Ledinski Milán segélydíjas vámhivatali gyakornokot dohányáruraktári segédlistt és a győri törvényszék elnöke a neszideri járásbírósnágnál üresedésben levő hivataliszolgái állásra Duppall Adolf győri központi fogházort nevezte ki.

Áthelyezések. A győri főügyészség vezetője Vörös József zirczi és Horváth József tapolcai járásbírósnágnál fogházortket kölcsönösen áthelyezte.

Névmagyarosítás. A belügyminiszter kiskorú Grünfeld Fanni (Francziska) budapesti lakos családi nevének „Gergely”-re kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. A budapesti tudományegyetemen több irodasegédtségi, Szárhegyen (Csikvármegye) és Pojana-Mörulon (Krassó-Szörény vármegye) postamasteri állásra 2 hét; — Debreczen város törvényhatóságánál házi pénztári ellenőri állásra 3 hét és Ó-beszterczén (Trencsén vármegye) postamasteri állásra 4 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

Table with columns for Buza (Wheat), Egyéb gabonaművek (Other grain products), Burgonya (Potatoes), and Faj (Types). It lists various grades and prices for these commodities.

Table with columns for Allamzsidóság közkegelségének (Public utility), Záloglevelek. Elsőbbségek (Mortgages. Priorities), and other financial data. It lists interest rates and prices for various types of loans and securities.

Table with columns for Bankok részvényei (Bank shares), Takarékpénztárak (Savings banks), Biatosító társaságok (Insurance companies), Gőzmalom (Steam mills), and Sorsjegyek (Lottery tickets). It lists prices and details for these financial instruments.

SAKK.

Rovatvezető: **Gajdos János.**

116. számú játszma.

Játszották a székesfehérvári nemzeti versenyen 1907. augusztus hó 5-én.

Elhárított vezércsel.

Világos:	Sötét:
Demeter	Cseh
1. d2-d4	d7-d5
2. c2-c4	e7-e6
3. Hb1-c3	Hg8-f6
4. Fc1-g5	Ff8-e7
5. e2-e3	0-0
6. Hg1-f3	Hb8-d7
7. Ba1-c1	b7-b6
8. c4-d5	e6-d5
9. Ft1-d3	Fc8-b7
10. 0-0	c7-c5
11. Fd3-b1	

Mindaddig a szokásos lépések történtek mindkét részről, melyeket az utolsó évtized gyakorlata szentesített, itt azonban ép oly jól játszható

11. . . . . Vdi-e2
12. Vdi-c2 . . . . . Hfb-e4
13. Fg5x7 . . . . .
Igen tömör hadállást biztosít 13. Fg5-f4
13. . . . . Vd8x7
14. Hf3-e5 . . . . .

Az e lépéssel bevezetett gyalog áldozat mivel sem indokolható, mivel világos feladott gyalogjáért és centrumáért számbavehető ellenértéket egyáltalán nem nyer. Jobb volt e helyett 14. Bf1-d1.
14. . . . . Hd7x5
15. d4x5 . . . . . Ve7x5
16. Hc3-a4 . . . . .

Világos gyalogja visszanyerésére játszik (16. . . . . b6-b5-re természetesen 17. Ha4xc5 következnek), ámde a huszárnak a középtől való elvonása csakhamar megboszulja magát.

16. . . . . Ve5-d6
17. f2-f3 . . . . . He4-f6
18. Bf1-d1 . . . . . g7-g6
19. e3-e4 . . . . . Bf8-e8
20. Vc2-b3 . . . . . Be8-e6

Jobbnak látszik 20. Hf6-d7-el a gyalogtömb védelmét biztosítani, miután világos az esetleg megszerzett d5 gyalogot amúgy sem tarthatja meg huzamosabb ideig.

21. Ha4xc5 . . . . . b6xc5
22. Vb3xb7 . . . . . Ba8-b8
23. Vb7-a7 . . . . . Bb8xb2
24. Bc1xc5 . . . . . Vd6-b6
25. Va7xb6 . . . . . Be6xb6
26. Bc5-c1 . . . . . d5xe4
27. f3xe4 . . . . . Bb2-e2
28. Bd1-e1 . . . . . Be2-b2
29. Bc1-f1 . . . . . Hf6-g4

A legerélyesebb; sötét innen kezdve a végjátékot dicséretes erővel fejezi be.

30. Fb1-d3 . . . . . Hg4-e5
31. Fd3-b1 . . . . . Bb6-b4
32. a2-a3 . . . . . Bb4-b3
33. a3-a4 . . . . . Bb3-b4
34. Fb1-c2 . . . . . Bb4-c4
35. Fc2-b1 . . . . . Bc4xa4
36. Bc1-c5 . . . . . Ba4-a1
37. Fb1-d3 . . . . . Ba1-a2!
feladja.

117. számú játszma.

Játszották a székesfehérvári versenyen 1907 augusztus hó 7-én.

Evans-csel

Világos:	Sötét:
Smogrovics	Pöldes
1. e2-c4	e7-e5
2. Hg1-f3	Hb8-c5
3. Ff1-c4	Ff8-b5
4. b2-b4	Fc5xb4
5. c2-c3	Fb4-a5
6. d2-d4	e5xd4
7. 0-0	Hg8-e7

szokatlan s előnyösnek legkevésbé sem mondható; e helyen többnyire 7. d7-d6 s 8. c3xd4-re Fc5-b6-al az Evans-cselnek u. n. alaphadállása áll elő, míg 7. d4xc3 a veszélyeztetett védelem ma már ugyszólván teljesen használaton kívül helyezett változatába vezet.

8. Hf3-g5 . . . . . Hca-e5
8. . . . . 0-0-ra 9. Vd1-h5 azonnal nyer, 8. d7-d5 pedig 9. e4xd5, He7xd5 után 10. Hg5xf7-et provokálja.
9. Hg5xf7 . . . . . He5xf7
10. Fc4xf7+ Ke8xf7
11. Vd1-h5+ g7-g6

12. Vh5xa5	b7-b6
13. Va5-a4	d4xc3
14. Hb1xc3	d7-d6
15. Fc1-b2	Bh8-f8
16. Hc3-e2	c7-c5
Fenyegetett Va4-d4	
17. Ba1-d1	Vd8-c7
18. He2-f4	Fc8-d7
19. Va4-c4+	d6-d5?

Még mindig jobb volt 19. . . . . Ke8. A sötét király most nagyon exponált állásba kerül.

20. Hf4xd5 . . . . . He7xd5
21. e4xe5 . . . . . Vc7-d6
22. Vc4-c3 . . . . . Bf8-g8
23. Bf1-e1 . . . . . h7-h5

Sötétnek nincs védelme többé; a következő elegáns befejezés azonnal dönt.

24. Be1-e6!! Fd7xe6
25. d5xe6+ Vd6xe6
26. Vc3-f3+ Ve6-f5
27. Vf3-b7+ Kf7-e8
28. Vb7xa8+ Ke8-f7
29. Va8-b7+ Kf7-e8
30. Vb7-b8+ Ke8-f7
31. Vb8-c7+ . . . . . feladja.

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1907. augusztus 10-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban derült, száraz és igen meleg az idő. A hőmérséklet maximuma Eszéken 36 C°, a minimum Botfalun és Arvaváralján 8 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Egyelőre még száraz és igen meleg idő várható, később nyugatról zivatarok valószínűek.

Állomás	Lángmagasság 700 +	A hőmérséklet Celsius skálán	Szélirány és ereje	Felhőzet	Hőmérséklet	
					max.	min.
A.-Szlátina	64.5	16.3	N	8	0	25 13
Ungvár	63.0	19.6	E	1	0	27 14
Kősmárk	63.0	18.6		0	0	27 14
Losoncz	62.7	14.5	W	2	0	27 11
Ogyalla	61.1	21.2		0	0	29 17
Budapest	62.1	18.8		2	2	28 18
Hérsény	61.1	21.7		0	0	27 16
Keszthely	61.6	18.2		0	0	29 19
Pécs	61.9	21.5	NE	2	0	29 19
Zágráb	61.2	21.8	W	1	0	30 19
Fiume	60.6	22.8		1	0	32 21
Szeged	62.0	20.2	NW	2	0	29 16
Temesvár	63.1	19.4	E	4	0	28 15
Nagyvárad	62.2	20.2	SE	1	0	28 13
Kolozsvár	64.6	18.2		0	0	31 10
Nagysebden	64.9	14.7	SE	2	0	25 10
Szatmár		21.4	SE	0	0	27 12
Eger		16.6	N	1	0	29 14
Arvaváralja		11.0		3	0	23 14
Solnocsbánya		16.4	NE	1	1	28 13
Komárom		18.4		1	1	28 13
Magyar-Óvár		19.6	SW	1	1	24 16
Sopron		21.8	SE	1	0	30 16
Eszék		24.8		1	0	31 19
Cirkvenica		20.4	S	1	0	28 13
Debreczen		20.5	S	2	1	27 13
Cekcskomót						
Oroszáza		12.0	SE	5	0	28 19
Arad						
Zsombolya		25.6	S	1	0	33 18
Verscez						
Orsova		19.8		0	0	31 14

VIZÁLLÁS.

augusztus 10.		augusztus 9.		augusztus 10.		augusztus 9.	
m e t e r		m e t e r		m e t e r		m e t e r	
Ján	Südering	2.04	2.25	Tisza	M.-Sziget	0.09	0.05
Duna	Passau	3.00	2.22		Fekesháza	0.21	0.22
	Linz	0.41	0.12		V.-Nánády	0.65	0.50
	Pécs	0.28	0.07		Tokaj	0.41	0.85
	Pozsony	2.08	1.95		Tiszafüred	0.84	0.25
	Komárom	2.98	2.91		Szolnok	0.85	0.29
	Budapest	2.88	2.41		Csongrád	0.78	0.70
	Paks	1.99	2.00		Szeged	0.02	0.08
	Mohács	3.24	3.40		T.-Becsa	0.77	1.86
	Gornobos	3.95	4.12		Titel	2.81	2.92
	Ulvidek	3.31	3.47		Hoór	0.02	1.87
	Pancsova	1.87	1.96		Bárta	0.82	0.84
	Orsova	2.41	2.59		Ladmócs	0.84	0.40
	Morvalalu	0.75	0.77		Zsoltca	1.55	1.64
	Zsolna	0.45	0.75		H.-Német	0.28	0.31
	Trencsén	0.45	0.62		Margitta	0.24	0.15
	Szered	0.91	0.93		B.-Újfalva	0.28	0.28
	Szt.-Gothárd	0.62	0.63		Csucsca	0.00	0.80
	Sárvár	2.44	2.41		N.-Várad	0.22	0.22
	Várasd	2.00	2.12		Balányos	0.22	0.21
	Zákány	0.50	0.35		Tonke	0.84	0.83
	Barca	1.96	0.60		Gurahonc	0.82	0.80
	Eszék	1.86	1.86		Borosjenő	0.40	0.85
	M.-Szerdán	0.66	0.72		Békás	0.85	0.82
	Zébráb	0.02	0.02		Gyoma	0.21	0.14
	Sziszek	0.49	0.54		Gy.-Fehérvár	0.50	0.42
	Mitrovicza	1.11	1.20		Branyicska	0.00	0.00
	Décs	0.25	0.28		Soborsin	0.00	0.00
	Szatmár	0.28	0.16		Arad	1.20	1.16
	N.-Majtény	0.46	0.60		Makó	0.11	0.10
	Latorcza	0.14	0.14		K.-Kostély	0.16	0.36
	Munkács	0.20	0.22		Kiszéte	0.48	0.40
	Homonna	0.20	0.22		Temesvár	1.00	1.00
	Ung	0.01	0.00		Beeskerek	0.80	0.96

Felelős szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:
A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság.
Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

Felhívás

tisztelt olvasóinkhoz!

Az alanti rovatban felsoroltuk mindazokat a magyar kereskedőket, akik magyar árukat adnak el és akiknek, ha küszöböt álléptük, magyar kereskedő bolijában vagyunk.

Hazafias lelkesedéssel ajánljuk t. olvasóinknak ezen magyar beszerzési forrásokat és felszólítunk minden magyar érzésű embert, hogy a magyarság mostani nagy idejében a magyar kereskedőket támogassa.

Mellinger Zsigmond keféáruháza Budapest, VI., Nagymező-utca 43. Telefon: 12-28. Mindennemű keféáru műszaki, ipari és gazdasági célra. Acélkéfék.

Házilpari Cikkek Árucsarnoka Budapest, V., Vadász-utca 7. Izabella főhercegnő ő cs. és kir. fensége magas védőségével működő pozsonyi házilpar-egylet készítményei, erszébetházai, felsővidéki és temesi himzések, kalotaszegi varrottások, torontáli szőnyegek, népies köedény és agyag-áruk.

Magyar élelmiszer szállító részvény-társaság, Budapest, V., Nagykorona-utca 17. sz.

Kern Róbert vasnagykereskedése Budapest, Iroda V., Lipót-kört 24. szám, raktár V., Váci-ut 20. szám. Dus raktár minden fajta légszeszcsovékból és öszszekötő darabokból, kutszóvekből, forrcsovékből, fűró-csovékből, fűtőhengerek, szénsavtartályok, csőökigyök, öntött vascsövek, szivattyúk, kutak, kifolyó állványok. Nagy dus választéku raktár mindenféle hengerelt rud-és idomvasból, hengerelt vasgerendákból és U-vasakból. Vaslemezek, légszesz-, gőz- és vízvezetési szerelvények teljes választéka. Szerszámgyár, csavarmetvágók, új javított rendszerű gyorsfutó és közszőrülő gépek. Különlegesség: csigafurók.

Gelb M. és Fia, cs. és kir. udvari kárpitosok és díszlők, Budapest, VI., Teréz-kört 46.

Ezüst Ezüsttárgyak kicsinyben való árusítása Bachruch A. cs. és kir. udvari és kamarai ékszerész ezüsttárgyára. IV. ker., Királyi Pál-utca 13. szám. 1906. évi december 1-én, gyári épületében a kicsinyben való árusítás számára is pazar helyiséget nyitott. (Bejáról földszint.) E fényes helyiségben mindennemű ezüsttárgy (asztaldísz, tálak, fényvüzlési cikkek, evőeszköz stb.) vásárolható. Rendkívül gazdag választék a legfinomabb kivitelben, szabott gyári áron, melyek minden tárgyban láthatóan föl vannak tüntetve.

„Hungária” Műtrágya-, Kénsav- és Vegyipari Részvénytársaság, Budapest, V., Fűrdő-utca 8. Szuperfoszfátot, strassfurti káinitot, stassfurti kálitrágyasó 40 százalékos káli tartalommal, továbbá mindennemű egyéb műtrágyaféleket, azok kivétel nélkül (98-99 százalékos) szállít elismert kiténő minőségben legolcsóbban.

Szénessy Béla papírnemű-telepe és rajzeszköz-gyára Budapest, IV., Molnár-utca 35. Levélpapír-áruház: IV., Ferenciek-tere 9. Gyárt: iskolai író- és rajzfüzetekeket, rajztömböket, vázlatömböket, körzőket, rajzeszközöket, üzleti könyveket. Szabadalmazott „Árpád” rajzeszközök gyártása.

Magyar Siemens Schuckert Művek villamosági részvénytársaság, Igazgatóság: Budapest, V., Lipót-kört 5. Telefonszám: 211. és 212. Táviratcím: Siemenschuckert. Gyár: Pozsonyban. Készít: villamos világítást és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket Villamos-vasutakat. Bányávasutakat. Egyenáramu, forgóáramu és váltakozó áramu generátorokat és motorokat, valamint az erőáram körébe vágó minden egyéb cikkek. Különlegességek: felvonók, ventilátorok, szivattyúk, hordozható villamos fűrógépek, villamos berendezések mezőgazdasági és ipari célokra.

Kristály-víz, szénsavval telített ásványvíze hasznos ital étvágyzavaroknál és emésztési nehézségeknél. A legtisztább és legegészségesebb asztali és borvíz. Hatatos szomjcsillapító. — Vidékre és külföldre fuvardíjmentes szállítás. — Kérjen árjegyzést. — Szénsavtelítés-nélküli töltés is rendelhető, vagy hasonló enyhésége folytán pótolja a francia Evian és St. Galmier vizeket. Ezernél több kiváló orvos és tanár ajánlja! 1904. St. Louis Grand Prix. Külföldi utazáson kérjen mindenütt Szt.-Lukácsfürdői Kristály-Ásványvizet! Szt.-Lukácsfürdői Kutvállalat Budán.

Akinek találánnya van, az forduljon **Török László** ökl gépmérmőnek hites szabadalmi ügyvivőhöz (Budapest, VII., Kerepesi-ut 30. Telefon 87-02), ki a szabadalmak, védjegyek és mintatípusok ügyeit a világ minden államában a legszakszerűbben intézi el.

„Cefeáru” házi tisztítószerek, fésűk, pipere és illatszerek stb. eladása V., Fűrdő-utca 7; VII., Erzsébet-kört 36. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Szt. Margitszigeti Gyógyfürdő Budapestben. 43. C. kenes hévforrás, Thermal-, iszap-, villamos fény-, mesterséges szénsavas-, forróleg-fürdők, a legmodernebbül berendezett vizgyógyintézet bejárók részére is, jutányos árak, gondos kiszolgálás. — Svéd gyógytorna-terem. — Napfürdő. — Dr. Bulling-féle belézőgyógymód. — Fango-gyógymód. — Csúz, kőszvény, ischias, izületi bántalmak, emésztőszervi bajok, szívbetegség, vesebántalmak, vérszegénység, ideggyengeség ellen. — 150 hold árnyékos park. 250 szoba teljesen ujonnan átépített és legnagyobb komforttal berendezett két szállodában. Folytonos összeköttetés a fővárossal hajón és villamos vasuton.

Téli fürdőkúra a Szt. Lukácsfürdőben. Természetes forrómeleg, kenes források, iszapfürdők, iszapborogatások mindennemű thermalis fürdők, vizgyógykezelés, masszázs. Lakás és gondos ellátás. Csúz, kőszvény, ideg-, borbajok gyógykezelése és a téli fürdőkúra felől ki-merítő prospektust küldt ingyen a Szt. Lukácsfürdő Igazgatósága Budapest-Budán.

SZÍNHÁZAK:

Vasárnap, 1907. augusztus 11-én

Főv. Nyári Színház

Délután 3 órákor
János vitéz.
Dallatok 8 felvonásban.
Este fél 8 órákor
A vigadó özvegy.

Répszínház

Zárva

Apollo színház

Telefon 63-89.

A rosszat jóval fizese. Első
léghajózás. Egy leány ka-
landja. Festőművészek a XX.
században. Katonai gyakor-
atok a Dunán. Eleven képes-
veleső-lapok. Gyujtogató
rablóbanda.

Ne panaszkodja mosónődre
Dánosi rablógyilkosság.

Kezdet 8 órákor.

STÁNIA SZÍNHÁZ

Zárva

ŐS-BUDA VÁRA

FRIEDMANN ADOLF igazgató.
Ma vasárnap, augusztus 11-én.

Bolépődji d. u. 3-tól este 9-ig 60 fill. szentül 1 K.
A teljes honvédenekar hangversenye.

A nagy variété színpadon két előadás.
Délután fél 6 órákor félhelyárrakkal

gyermekelőadás.

Este fél 10 órákor rondes helyárrakkal

diszeldadás.

Fellepnek: Ten-Ji, Johnson és Dean, 5
Orlax, Great Weiland, Lilly Doherty,
Hartbert Orelly, Tambo és Pambo, Mr.
Brown stb. Tűzijáték. Fontaine Lumi-
neuse. Kinematograf, Moulin Rouge stb.
Parisiana. Henry Lavedan szenzációs műve
Az ány. Mérsékelt jegyek a tözsdékben kaphatók.
Augusztus 16-tól kezdve nagy nemzetközi női díj-
bíróközverseny az 1907-ki világhajóknakéért.

Erdélyi minta-vendéglő

Dalszínház-utca 8. szám. (Az Opera mellett)
Egész éjjel nyitva! - Minden időben friss meleg étetek.
- Női kiszolgálás! - Kellemes szeparók! - Az éjjeli
világ találkozó helye!

Cirkusz Beketow

Városi színház.

Ma vasárnap aug. 11-én

2 nagy ünnepi előadás 2

délután 4 és este háromnegyed 8 órákor, mindkét előadásban
Yrossó a villanyos hűtők? ? ? ?
Yrossó naponta déli 12 órától 1 óráig Neumann M. férfi
ruhatelepének kirakatiában látható. - Miss Claire
Héllot 9 óráig óriási oroszánival és az egész nagy műsor.

Jól lát?

Ha nem, akkor forduljon bizalommal

HATSCHKE optikushoz, csak Károly-körút 6. sz. ahol szem-
üvegek és látászékek is legolcsóbban kaphatók.
Egyen árulások bérmentve

Ezüst. Bachruch A.

Exzisztárgyak kicsinyben
való árusítása
cs. és kir. udv. és
kamarai ékszerész
ezüstárgyára.
IV. ker., Királyi Pál-utca 13 szám.
1908. évi december 1-én, gyári épületében a kicsinyben
való árusítás számára is pazar helyiséget nyitott. (Bejárat
földszint.)
E fényes helyiségben mindennemű ezüstárgy (asztal-
diz., falak, lámpázási cikkek, evészköz stb.) vásárolható.
Rendkívül gazdag választék a legfinomabb kivitelben,
szabott grán árakon, melyek minden tárgyon láthatóan föl
vannak tüntetve.

WEIGL-FÉLE

KIRALY GYÖNGYE

kapható minden elsőrangú kávéházban és k szinóban.

WEIGL JÓZSEF

bornagykereskedő és termelő Budapest-Szt. Endre.
Iroda és vezérképviselő: KALLAI JENŐ
Budapest, Dávid-utca 1. sz.

GIMBALOM

KEDVELOK MIELŐTT BARNOL IS
VENNENEK KERJEMEK ARJEGYZEKET

VARGA ARPAD
HANGSZER GYAROSTOL
MAKO

Előre haladt idény folytán

folyó hó 2-től 31-ig

15000 mtr legújabb divatu dolainek mtr.-kint 32 kr.
18000 " szántaró sefirtek " 34 "
18000 " " batistok " 42 "
500 darab kímzet bluz darabja 1 forint 55 krajczár.
Més és szövet maradékok igen jutányos árban kaphatók
ROSENBERG ÉS KITT
női divat vászon- és szőnyeg-áruházában
BUDAPEST, VI. ker., Király-utca 32. sz.
Alapítatott 1885. Telefon 528.

ROZSATEJ

kittinő teint-ápolószer 2 K
balzsamszappan hozzá - 60

OSAN kittinő fog-ápoló
szájviz 1 K 76 fill.
Fogpor - 88 K.

TANNINGENE

legjobb hajfestő szer 5 kor.

ANTON J. CZERNY, WIEN, XVIII., Carl Ludwigstr. 6. I., Wallfischg.
Haktár: gyógyszerárakban, parfümeriákban stb.

! INGYEN !

és bérmentve küldi a

Párisi Nagy Áruház

Budapest, VII., Rákóczi-ut 38.
képes nagy árjegyzékét
mindenkinek, ki ezt egy levelezőlapos k ér

Toch Manó arany, ezüstműves

és ékszerész.
Saját készítményit arany, ezüst- és ékszerárak.
Budapest, V., Városház-utca 10.
Az udvarban balra átjáróház a Koronaherceg-utczára.
Elvállalok mindennemű arany-, ezüst-
ékszer munkák készítését és javítását.
Drágakövek foglalását elvállalom.
Vidéki megbízások pontosan eszközöltetnek.

TELEFON 81-01. István-uti TELEFON 81-01.

szanatorium és vizgyógyintézet

Budapest, VII., Hungária-körút 9: szám,
az István-ut torkolatánál.

Legmodernebb berendezésű utonnan épült magánygyógy-
intézet sebészeti, női és belsőbajok részére. - Vizgyógy-
intézet bejáró betegek részére. - Villamos fény-, szén-
sav- és napfürdők. Svéd gyógytornászati. - Rönigen. -
Nagyon mérsékelt árak. - Állandó orvosi felügyelet. -
Kittinő ellátás.

A világ legjobb

sérvkötőit, haskötőit, mullábat stb.

készít a külföldi első spe-
cialistáknál tanulmányozott
orvosi műközésre
Vitaris Béla
Budapest, Rákóczi-ut 86. szám.
Nem szét. Bent az udvarban földsz. 5.

Egy háromszobás lakberen-

dezés 360 forinttól

kezde, mely áll: 2 székény, 2 agy, 2 éjjeli székény, 1 mosdó-
és tükör márványtal 150 ft. 1 kroténo, 1 kihuzószála, 6 ebéd-
lámpák, 1 szőnyegdívan, 120 ft. 1 kanapé, 1 fotel, 1 fantázia-
szék, 2 dílke, 1 szalonasztal és 1 konzol és tőrör selyemmel
vagy plüssel bevontva 110 ft. Nagjobb és finomabb berende-
zések, vala- nagyon olcsó árakért, nagy vál-
mint egyos butorok lasztékban.
NAGY IMRE lakberendezési vállá-
kozó butoraktár
Budapest, Váci-körút 9, I. em. Szerecsen-utca sarok
300 képpel ellátott legmodernebb albumunkat 50 fillér bélyeg
beküldésé ellenében megküldjük.

! NINCSEN
PÁRJA !!

a Rogátsy-féle

MAGYAR PIPERE-BORAX-nak.

Egy kevés a vízbe hintve a legjobb
Test- és arcápoló szer, mely eltünteti a ráncok-
kat, kiütéseket, barázdákat, pörsené-
seket, májfoltot, szeplőt és mindennemű
aró-, test- és bőrtisztatlanságot.
Fürdésnél a testet felüdíti.
Nyaralásnál a talajvizet deszficiálja és megpuhítja.
Száját és a fogakat gondozza.
Test- és lábizzadáást elmulasztja.
Gyermekápolásnál a vérkeringést szabályozza és a
testet edzi.
Háztartásban fehérneműt fehéríti, vasalásnál fényesíti.
Az aranyat, ezüstöt és egyéb fémeket ragyogóvá
változtatja.

Egy doboz ára 30-75 fillér.

Próbadohoz 15 fillér. - 10 nagy dohoz bérmentve.

Kapható mindenütt gyógytárban, drogeriában és fűszer-
üzletekben, valamint a készítőnél:

Rogátsy Kálmán

drogeriájában,

Budapest, VII. ker. Rákóczi-ut 10. szám.

! Csak Rogátsy névvel valódi!

Vétel- és kölcson, új és egyszer használt

gabona- katal-
burgonya- repce-
faszén- Zsák behordás-
gyapju- waggon-
Ponyva

Kötelek, zsák-zsinegek, lópókrocok.
- HUNGARIA kettős kézi kévkötelek fávéggel.

NAGEL ADOLF

BUDAPEST, Arany János-utca 10.
Bürgönczim: NAGELA Budapest. - Vidéki telefon: 53-08

Michelstädter Utóda
Oskó Géza

BUDAPEST,

IV., Váci-utca 3. sz.

Cipő-
különlegességei,
Rszabottáraka talpba vésvé.

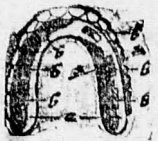
ZÉRO Tisztaság, egészség!

Szab. higiénikus
klozetvatta.

Végbél
Aranyér
Cukorbetegeknek
Gyermekágyasoknak
Csecsemőknek
Minden tisztaságot
rető embernek feltétlen
szükséges a „Zéro”
használatát meri abszolút
tisztá és kellemes
érzést nyer általa.
Meggától minden horzsolást és infektót.
Használatban olcsóbb a papírnál!
Kapható mindenütt:
Zéró szab. vattaárugyár Bpest.
TELEFON 87-52.

Szalloda
 Az „ARANY BÁRANYHOZ”
 BÉCS, Wieden, IV., Hauptstrasse 4.
 Elsőrangú szálló. — A magyarok találkozó helye. — Szobák 3-60 koronától felfelé.
 2 percznyire az Operától és Kärntnerstrassétól.
 Világos szobák. Világos szobák.

Szájpadlás nélküli légszivókamrás fogorok.

A modern fogtechnika legnagyobb vívmánya. Teljesen fogmunkák nélkül, kiknek egyetlen száját fogak vagy gyökereik sínes mára szájban is magyazottan alkalmazható rugók vagy egyéb mesterséges erősítés nélkül és régásra kitűnnek. Szájpadlásos rugók, kapcsolókat elűtött nem jól illő műdarabokat olcsón át-alakított. A szab. szájpádlás nélküli légszivókamrás fogorok 7 államban van szabadalmazva elsőrendű éremmel kitüntetve. 10 évi jótállás.

Guttermuth János légszivókamrás fogorok-fel-találója s egyedüli készítője
 Budapest, VII., Baross-tér 20. I. em. 3.
 Csakis válaszbélyeggel ellátott levelekre felelek.

Elismert legkifinomultabb minőségű
Iényképező készülékek,
 saját és idegen szerkezetben. Kodak-ok, K. 6.50 és felfebb. Vettő-készülékek iskolai és házi használatra. Száraz lemezek, másoló papír és mindenféle vegyi-szerek mindig friss állapotban.
 Óvás! Csövek, akik 10% rabatot ígérnek, a gyári árat ezen összeg erejéig, vagy még többel, előzőleg már felomolták. Azon helyzetben vagyunk, hogy fénykép-készülékekkel többnyire még olcsóbban szállíthatunk s még fizetési könnyítést is nyújthatunk.

R. Lechner (Wilhelm Müller)
 os. és kir. udvari fényképezési műhelye
 Wien I., Graben 31.

Világhírű regények
 nyaralóknak és fürdőzőknek
 = alkalmas olvasmányok =

- About Edmond: A csonkafülű ember. K —.60
  - Balsac Honoré: Grandet Eugénia. • —.80
  - Daudet E.: A férj. • —.80
  - Ebers Gy.: Egy szó. • 1.—
  - Farina Salvatore: Két szerelem. • —.60
  - Gauthier Th.: A lélekcsere. • —.40
  - Hardy Tamás: Otthon a szülőföldön. • 2.40
  - Malot Hektor: Pompon. • 1.—
  - Patapenko N. J.: Szerelem. • —.60
  - Theuriet A.: Aurélia néni. • —.80
- E művek az „Oleó Könyvtár”-ban jelentek meg.
 Minden regény külön is megszerezhető!

Kapható:
LAMPEL R. könyvkereskedése
 (Wodianer F. és Fiai) részv. társ.-nál, Budapest, VI. ker., Andrassy-út 21. szám
 és minden könyvkereskedésben.

FÉRFIAK ÉS NŐKNEK
 legmagasabb helyen és idült folyásnál befocakendőzés nélkül legbiztosabb gyógyszernek
SANID TOKOCSKÁK
 bizonyítják. Egy dobozt (100 labdasos) használati utasítással 6 kor. utánvét mellett. Kezdődő gyengeség és impotenciának egyedüli biztos szer a híres Dr. TIMKO-féle orvuladecskák. 1 üveg ára 10 korona, küldés
 „MAGYAR RIRALY” sző győztesár, Budape-
 V., Marokkó-t. 9 sz.

Midennemű férfi és női nemi betegségek
 ugyszintén vér-, bőr-, idegbajok, bujaker (Syphillis és férfigyengeség impotentia) alapos gyógyítására legjobban ajánljuk
DR. KAJDACSY
 v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos
 — rendelő-intézetét —
 Budapest, VI., Andrassy-ut 13. sz.
 Rendel 9 órától 4-ig és este 7-8-ig. — Levelekre válaszol, EGYÉB SZERKEZETEKről goudoskodik. Levél útján is biztos siker.

Orgona-harmoniumok
 mindkét rendszer szerint, legolcsóbban szállítatnak
Pajkr Rezső és Tsa
 Budapest, X., Delej-utca 11/II.
 (Tisztviselő-telep).
 Pedálos harmoniumok pontos orgona méretekkel.
 Bőrmontes szállítás az utolsó vasúti állomáslig. Tanoroknek és felkészülteknek külön szárazlak-engedmény.
 Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve.

Radial Elixír gyógyfűlikör.
 Gyarja Alföldi Cognacgyár Kecskemét.

Mindenütt kapható.
 Postán utánvét mellett 1 literes üveg 5 korona.

Déli vasut.
 Az étkező-, háló- és közvetlen-kocsik forgalma Budapest d. v. Pályaudvarról az 1907. évi nyári menetrendben.
 Étkező kocsik. Budapest d. v. Prágerhof között Budapest d. v. ind. reggel 8 óra 05 perc. Prágerhof óra délután 2 óra 07 perc. Menettartam: 6 óra. Prágerhof ind. délután 3 óra 10 p. Budapest d. v. érk. este 9 óra 42 p. Menettartam 6 1/2 óra.
 I. II. oszt. hálókocsi. Budapest d. v. Velence (Venezia) között Prágerhof-Nabresina-Cormonson át. Budapest d. v. ind. este 8 óra 00 perc. Velence érk. délután 2 óra 15 perc. Menettartam 18 1/4 óra. Velence ind. 2 óra 10 p. Budapest d. v. érk. d. e. 10 óra 12 p. Menettartam 20 óra.
 I. II. közvetlen kocsik Budapest d. v. Franzensfeste között négy I. oszt. hálólhelyyel. Prágerhof-Marburgon át. Budapest d. v. ind. este 8 óra 00 perc. Franzensfeste érk. du. 2 óra 32 perc. Menettartam: 18 és fél óra. Franzensfeste ind. este 6 óra 24 p. Budapest d. v. érk. reg. 10 óra 12 p. Menettartam: 15 1/4 óra.
 I. II. oszt. közv. kocsik. Budapest d. v. Lienz között Prágerhof-Marburgon át. (Junius 15-től szeptember, 30-ig.) Budapest d. v. ind. reggel 8 óra 05 p. Lienz érk. éjjel 12 óra 16 p. Menettartam 16 1/4 óra. Lienz ind. reggel 6 óra 14 perc. Budapest d. v. érk. este 9 óra 42 p. menettartam: 16 és fél óra.
 I. II. oszt. közv. kocsik. Budapest d. v. Velence (Venezia) között. Prágerhof-Nabresina-Cormonson át. Budapest d. v. ind. este 8 óra 00 p. Velence érk. d. u. 2 óra 16 p. Menettartam: 18 1/4 óra. Velence ind. délután 2 óra 10 p. Budapest d. v. érk. d. e. 10 óra 12 p. menettartam 20 óra.
 I. II. oszt. közv. kocsik Budapest d. v. Udine között. Prágerhofon át (május 14-17-ig. Budapest d. v. ind. reggel 8 óra 05 perc. Udine érk. este 10 óra 58 perc. menettartam: 15 óra. Udine ind. reggel 5 óra 45 p. Budapest d. v. érk. este 9 óra 42 p. Menettartam: 16 óra.
 Budapest d. v. — Abbazia-Fiume között. Prágerhof—St-Peteren át. Budapest d. v. ind. este 8 óra 00 perc Fiume érk. délelőtt 9 óra 40 perc. Menettartam: 13 1/4 óra Fiume ind. este 8 óra 00 perc. Budapest d. v. érk. d. e. 10 óra 12 p. Menettartam: 14 1/4 óra.
 Budapest, d. v. — Triest között. Prágerhofon át. Budapest d. v. ind. reggel 8 óra 05 perc. Triest érk. este 9 óra 02 perc. Menettartam 13 óra. Triest ind. reggel 7 óra 55 p. Budapest d. v. érk. este 9 óra 42 p. Menettartam: 13 háromnegyed óra.

BUDAPESTI RÖSER-tanintézet
 Alapított 1853. Tanulók eddigi száma 16271.
 I. háromosztályu felső kereskedelmi iskola (14-18 éves ifjak részére, teljesen egyenjogu az állami, közégi, tisztviselői és kereskedelmi akadémiákkal kapcsolatos felsőkereskedelmi iskolákkal. Kérettség bizonyítványai az egyéves önkéntességre jogosítanak.)
 II. négyosztályu polgári iskola (10-14 éves fiuk részére teljesen egyenjogu az állami közsegi iskolákkal.)
 III. Növelő internátus 30-40 benlakó növendék részére.
 Beiratások augusztus 29-től szeptember 8-ig.
 Ertesítőt küld az Budapest, VI., Aradi-utca 10. Igazgatóság.

BUTOR
 késspénzért vagy részletfizetésre legjutányosabb áron
 Ehrentreu és Fuchs testvéreknel
 Budapest, VI. Teréz-körut 8F. sz
 Telefon 88-59.
 Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

6 évi jótállással 6
ÓRÁK
 arany- és ezüst-lánczok, ÉKSZEREK
 OSEKÉLY
 RÉSZLET-
 * FIZETÉSRE.
DIAMANT S.
 BUDAPEST,
 JÓZSEF-KÖRUT 9. szám
 az udvarban.
 Képes árjegyzék ingyen. Csekély részletfizetésre.

„VULKAN”
 biztos hatásu, méregmentes patkány- és egérirtó-koczkák.

 „Vulkan-koczkák” ezen kártékony állatoknak kedvező eledel, amelyet azok falánkul fogyasztanak el.
 „Vulkan-koczkák” gyakorlatilag számtalan szor káprózált és mindig fényesen bevált irtószerek.
 „Vulkan-koczkák” pusztító hatása bámulatosan gyors úgy, hogy az eredmény már 24 óra után tapasztalható.
 „Vulkan-koczkák” szilárd anyagból áll, miért is az bárki által könnyen kezelhető, illetve felszórható.
 „Vulkan-koczkák” kapható egy és három koronás dobozokban, kiülő 6 kor. árban, használati utasítással ellátva, ismétlődő megfélélo árengedményben részesülnek.
 A „Vulkan-koczkák” titálalója és fclárusítója:
REINER GÉZA
 Budapest, VI., Eötvös-utca 8. szám.
 Telefon 86-80. Telefon 86-80.
 Ugyszintén elvállalatiuk patkányok és egerek teljes kiirtása. — Vidéken is olcsóan, szavatossággal.

Vasárnap
 E hirdetés egyszeri b...
 Ajtók
 VASREDŐN
 VASRÁG...
 kapuk has...
 lak és nja...
 eson kaph...
 Lefkovi...
 Bpest, V...
 Korall-utca...
 körut közl...
 kazánfűt...
 raknak és...
 lokra aján...
 egész év...
 ANGYA
 készénna...
 Budapest...
 22/a, au...
 kezdve 10...
 Csem...
 postakosar...
 ronáért, 10...
 koronáért, g...
 dinnyék 100...
 koronáért.
 jok 40 koro...
 saranként 2...
 Rétes, cser...
 megekörték...
 24 koronáért...
 postakosara...
 ronáért. Vas...
 né család el...
 szállítok. Ko...
 paradicsom...
 paprika po...
 2.40 koroná...
 III. gyümölc...
 szed

Kolozsvári Kereskedelmi Akadémia bennlakással (Internátus) 80 tanuló részére.

Az intézetet 1878-ban alapította a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara s tanulmányi szempontból két tagozatra osztlik: felső kereskedelmi iskolai — és akadémiai tagozatra.

a) **Felső kereskedelmi iskolai** tagozatra oly tanulók vétetnek fel, kik négy középiskolai osztályt végeztek. A tanfolyam három éves, melynek végezte után a tanulók érettségi vizsgálatot tesznek s annak alapján egyéves önkéntességi katonai szolgálatra s az 1883. I. t.-cz. értelmében a kereskedelmi pályákon kívül több hivatali pályára is illetékesek. **Evi tandíj 200 korona.**

b) **Akadémiai (főiskolai) tagozat** rendes hallgatói oly ifjak, kik felső kereskedelmi iskolai vagy középiskolai érettségi bizonyítványt, vagy ezzel egyenlő értékű gazdasági vagy ipariskolai végbizonítványt szereztek, vagy valamely katonai tisztképző intézetet végeztek. Az akadémia két éves tanfolyamból áll s az 1907—8-ik tanévben következő előadások fognak megtartatni:

Kereskedelmi számtan általános része; nemzetközi árukereskedelmi számítások; börze- és bankügyleti számítások; folyószámlák tana; mennyiségtan; analízis; politikai számtan; életbiztosítási számítások; egyszerű és kétfős könyvvitel; import- és export-ügyletek elszámolása; bank- és börze-ügyletek elszámolása; áru- és banküzleti praktikum; gyári könyvvitel; különböző könyvviteli rendszerek; magyar kereskedelmi levelezés; export-, import- és bankügyletek levelezése; nemzetgazdaságtan; bevezetés a statisztikába és gazdasági statisztika; adó- és illetékügy; pénzügytan; a magyar

magánjog különös része; magyar közjog; jogszolgáltatás a bel- és külföldön; konzuli intézmény; kereskedelmi váltó- és iparjog; nemzetközi váltó- és csekk-jog; bank- és tőzsdeismeretek; vasuti és hajózási díjszabás, közlekedési ismeretekkel; tengeri, kereskedelmi jog; nemzetközi kereskedelem és forgalom-ismeret; a közgazdaság története; társadalmi politika; ipar-, vám- és kereskedelmi politika; határvám isme; tőzsdei bíráskodás; német nyelv és kereskedelmi levelezés; francia kereskedelmi nyelv és levelezés; angol nyelv és kereskedelmi levelezés; olasz kereskedelmi nyelv és levelezés; kereskedelmi földrajz különös tekintettel a tengeri kereskedelemre; áruisme; hazánk állatkereskedelme; gyorsírás; gépirás; **vivás. Evi tandíj 240 korona.**

c) **Internátus.** Az akadémia 80 tanuló bennlakására van berendezve s az internátus magasabb igényeket is kielégíti. A tanulók feletti nevelői tisztet öt felügyelő-tanár teljesíti. A teljes ellátással járó bennlakás **évi díja 850 korona.** A 20 év óta fennálló internátusban eddig 1796 növendék nyert elhelyezést az ország minden vidékéről.

Az internátusba akadémiai hallgatók is felvétetnek.

Beiratkozási idő: szeptember 1—5-ig.

Az akadémia tanári személyzete 44 tagból áll; a tanulók létszáma a múlt évben 295 volt; köztük 73 bennlakó.

Bővebb felvilágosítást nyújtó prospektust az érdeklődőknek kívánatra küld

az igazgatóság.

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Ajtók ablakok,

VASREDŐNYÖK, VASRÁCSOK, kapuk használata és újak készítésénél szakosodottan foglalkozunk.

Lepkovits Jakabnál
Bpest, V. Csáky-utca 28.
Korall-utca sarok. Lipótkörút közelében.

Kösznet
Készítők, téglagyáraknak és háztartási célokra ajánl azonnali és egész évi szállítást.
ANGYAL IGNÁC, készénnyereskedő, Budapest, I. Bors-utca 22/a., augusztus 1-től kezdve I. Városliget-utca 10/a. sz. 26788

Csemegegyűjtő
postakosaranként 2.80 koronáért, 100 kilonként 50 koronáért, görög- és sárgadinnyék 100 kilonként 12 koronáért. Turkesztáni-fajók 40 koronáért, postakosaranként 2.40 koronáért. Rétes, csemegealma, csemegekörték 100 kilonként 24 koronáért, elsőrendűek postakosaranként 2.40 koronáért. Vasuti rendelésekkel csakis előleg beküldésével szállítok. Kovászos ugorka, paradicsom, tölthető zöldpaprika postakosaranként 2.40 koronáért szállít Szabó Ill. gyümölcskivitele Csontrád 5411

BUTOROK

háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá őrizzoba, tróda berendezések, roz- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol börgarnitúrák eladása és vétele.

Wechsler Károlyné
VII. Király-utca 23. szám I. emelet 263
Kazinczy-utca sarok.

Ajtók, Ablakok, vasredőnyök, használtak és újak, bármely méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123.
TELEFON 62—80.

Polgári drak!
Pontos kiszolgálás!
Kitünő szabás!
Videkre mintái kúldok, nagyobb rendelésnél személyesen elmegyek.
Zeliszka János
angol őr szobátérme
BUDAPEST,
Andrássy-ut 56. I. em.
Allandó választék a legdivatabb angol és bol-
földi szövegekből.

Urasági butorokat, szőnyegeket, oszillárokat

és legteljesebb berendezéseket (gyárakat és üzleteket is) veszok és eladok.

Nagy Zsigmond
VI., Lázár-utca 3.
(a Váci-körút mellett).

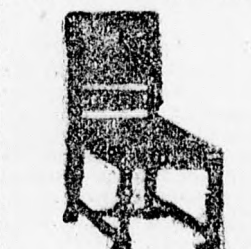
Gyönyörű választék a legfinomabb modern és stilszerű matt és fényezett mahagoni plisander vagy másfajta háló, ebédlő, őrizzoba és szalonbutorokban. Részhalószobák, börgarnitúrák és kárpitosfélékben Perzsa, smyrna és más szőnyegekben és függönyökben, modern bronzoszillárokból gáz, villamos stb.-hez. 26597

Stenográfia.

Díjtalan gépirásoktatás az összes írógépeken. Díjtalan és biztos állásbiztosítás. Minden hónapban új tanfolyamok nyílnak az okleveles gyorsírótanároktól vezetett Stenográfia Országos Gabelsberger magyar-német gyorsíró és gépiróiskolában. Levelező és vitairásu tanfolyamok. Kereskedelmi szaktantárgyak kereskedelmi akadémiai rendes tanárok vezetése alatt. Tanítás reggel 7-től este 9-ig. Az intézet helyiségei VII., Kazinczy-utca 8. I. em. 30. alatt vannak és össze nem tévesztendő a Kazinczy-utca 3-as szám alatti Stolca-rendszerű iskolával.

Bőrszékikar

szőnyegtöltés és bőriragadás.

KENDI ANTAL
Budapest, IV., Károly-utca 2

az evangélikus iskolaépületben. Nagy raktár valódi bőrszékék és karosszékékben, jóval olcsóbb árban, mint eddig.

Használt székek átalakítása bőrszékékre olcsó árakban. Legolcsóbb bőrbutorok és állványok.

Pénzkölcsönök

megszerzésére legjobban ajánlható **Barabásy Lajos** kölcsönkivitel cég Budapeston Rottmiller-utca 4. (Válaszbélyeg). Közvetít tisztviselői személy és tárcza hitelt, állami, közigazgatási és magán tisztviselőnek, kereskedők és önálló iparosoknak előlegeket értékpapírokra, betételezésre II. III.-ik helyre és nyugdíjakra valamint lakbérkölcsönöket, továbbá zálogcédlőkre is stb.

NE LÁRMÁZZ A „Morley phone“

Apró, láthatatlan fültelefonel. Éjjel-nappal használható. Halkhangok a szomszédoktól tisztán hallhatók.
Több ezer használatban Sulya 1/4 gram. Számtalan hálójel.
Nehezen hallók és fülsugárban szenvedőknek prospektust 50 fillér bérlet ellenében küld Radány István Budapest, VIII. József-utca 28.

BUTOR

Fa, vas, réz és kárpitozott butorok, valamint légszesz és villanyos csillárok, legjobb minőségben, rendkívül olcsó áron készpénzért vagy részletfizetésre kaphatók

Basch Soma
butorraktára, 783
Budapest, VI., Kertész-u. 50. sz. (Király-utca sarok.)

Sajtó termései, kitérő, tisztán kezelt magyarai

Ó-és pecsenye borok

nagyobb mennyiségben valamint palaczkokban kaphatók

Winter Adolf
ügyvédnél
A R A D
Deák Ferenc-utca 40. sz.

BUTOR

új és használt modern háló-, ebédlő-, őrizzoba és szalonberendezéseket, perzsaszőnyeget, szőnyeget és eladunk.

GROSZ SÁNDOR és társa
Budapest, Liszt Ferenc-utca 11, ezélt Gyár-utca 2.

Az orsz. zeneakadémiaival szembe.
TELEFON 14—08

Ajtók és ablakok

régi és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuvasarosok, kertkeresek, keramitlapok, Kehlheimi lapok olcsón kaphatók

Kelemen Mór, épület-bontás vállalkozónál Budapest, Nador-u. 72—74. 110k üzlet Sziget-ut 5.

Technikum
Mittweida.
Igazgató: A. Holst, tanár.
Magasabb technikai tanintézet elektro- és gépészmérnökök, technikusok és művezetők kiképzésére. Gazdagon felszerelt elektrotechn. és gépi laboratóriumok. Gyári tanulmányhelyek. 8810 hallgató a 36. iskolai évben. Program stb. díjtalanul a titkárság által.

E hirdetés rovatan minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatan minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények

használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V., Bálvány-utca 6/C. 286

Idegés és gyengétehetségt
gyermeknevelés szakértő oktatást és teljes ellátást nyerne. Kelemen Ignác gyógynevelő, Budapest, VII., István-ut 29. sz. 26431

«Anyuskának»
Kertekben bolyongva jártam, Csakhamer egy fára táltam. Gyümölcse izes, kívánatos vala, Ki tudja megállani, hogy le ne szakasza? De ága visszacsap, fejem összehasogatja. Így jártam azután, hogy rózsát kívántam, Ennek tövisével magam megszúrkáltam. Almafa, rózsató, Te vagy az Angyalom, Sajgó sebet ütve, szívemet megszurom. Így hagytam el kerted, nehézz szívvel busan, Sorsom: hogy nékem se alma, se rózsane viruljon. 5418

Hölgyeim
28 éves, fess, barna, elvált posta, táv. fotiszt komoly ismeretséget kötne vagyos, esetleg jó jövedelemmel bíró szép, fiatal úri-nővel. Teljes címzet kér „Minél előbb” jelígen a kiadóhivatalba.

Jobb
társadalmi körökhöz tartozó rokonszenves úri ember, állandóan támogató barátja lenne oly feltétlen szép, kedves, foglalkozással bíró független leánynak, kinek esetl. néha szabadok s esetleg kirándulhatna velem. Levelet a kiadóhivatalba »A. 3333” jelígre kérem.

Mustalmát
savanyu hibás almákat veszek őszi szállításra. Grósz Jenő Arad. 5419

A világ egyetlen
ártatlan szépség ápoló szere az amerikai porcellán-pouder. Egy doboz 5 kr., és 3 kr. Az eredeti kapható az Amerikai porcellán poudert részvénytársaságnál. Budapest IV. Kossuth Lajos-utca 1. sz. Szépség ápolásról szóló füzet ingyen és bérmentve. 26863

24 éves csinos
kereskedő, kinek 35.000 korona tiszta vagyona van, nőül venne jól nevelt házi leányt, kinek megfelelő vagyona van. Csakis tényképpel ellátott levelekkel és biztos címre válaszolok. Cím: „Az aranybánya” jelíge alatt e lap kiadóhivatalába.

28 éves,
keresztény fiatalleány házasságra lépne kedves nővel, kinek kevés hozománya van. Ingatlanom tizenkétezer korona. Levelek „Virágzó üzet” címen a kiadóba.

Fiatal
ügyvéd vagyos nővel házasságot kötne, vallásra való tekintet nélkül. Levelet „Kürtás 38845” jelíge alatt a kiadóhivatal továbbít.

Beszélőgépek

7 koronától oljebb Le-mezraktár! Legkedvezőbb lemezcseré Magyarországon! Tóth József gramophon nagykereskedő Szeged. Arjegyék ingyen. 5414

21 éves
polgár-leány, egyetlen gyermek, 100.000 korona készpénzhozománnyal, szerény, jó kedélyű, jelentéktelen festi hibával, nőül menne szolid, habár vagyontalan úri emberhez. Ajánlatok intézendők: **Pi-des Berlin 18.** címre. 26730

Gyermekek
gondozásra elfogad fiatal özvegy, kinek saját gyermeke is van. Ajánlatok „Anyai gondozás” jelíggel a kiadóba kéretnek. 5406.

Egy Eszterházy kocsi
megvételre kerestetik. Ajánlatok „Kocsi” jelíggel a kiadóhivatalba kéretnek.

Egy elegánsan
berendezett szoba külön bejárattal, egész évre vagy a versenyidőre azonnal kiadó. Kemnitzer-utca 30. lépcsőházban.

Egy elegánsan
butorozott, külön bejárattal utcai szoba, fürdőszoba használattal, továbbá egy udvari szoba, azonnal kiadó. Bővebbet: Teréz-körút 33. III. em. 31.

Réthy
név látható a valódi penmetefü czukorka minden egyes darabkán 721v

Elegánsan
butorozott 2 egymásba nyiló utcai szoba kiadó. Aradi-utca 15. II. em. 4

Csemegeszöllöt
legnemesebb fajokban, zamatos finom körtét, változatos legszébb almát 5 kilós postakosarakint 3 koronáért szállít Rottmann és Keller szállítótelepe és Kertészete Kiskunhalason.

Okli.
tanítónőket nyelv- és zeneismerettel sürgősen keresek magas fizetéssel, kitűnő német francia bonneokt ajánlok azonnalra. Szántó tanügyi iroda

Masszirozó
hídeg kúrás nő házakhoz ajánkozik. Dohiné, Szövet-ség-utca 17. földszint 14.

Okleveles
orvosilag vizsgázott masszizozó, vizgyógy kezelő nő házakhoz ajánkozik. Ugy az elhízás elleni masszizozást, valamint ideges betegeknek a teljes vizgyógykúrát vállalja a beteg lakásán. Címe: Alsóerdősor-utca 20. II. 26. ajtó.

Nősülné
vidéki szállodás, magányos özvegyt vagy idősebb leányt óhajtat feleségül, kinek pár ezer forintja van. Ajánlatokat „Komoly férfi” címre a kiadóba kérek.

Fűthető fürdőkád,
kizsugárzó kályhával, kádak 12 k-tól fűthető, jégcszekrények és háztartási cikkek nagy választékban.
LEFKOVICS ADOLF
Wesselényi-u. 51. E. Erzsébet-körút és Hársfa-utca között. Arjegyék bérmentve.

Építkezéseket!

Gyárak lakóházak tervezését, felépítését, átalakítását bárhol előnyösen vállalja, tehermentes telkeket törlesztésre felépít. Építési tanácsokkal szolgál Borsody építésiroda Epest, Rákóczy-ut 71. 782

Uraim!
Ki lenne oly nemesszívú uriember, egy szép magas, szőke, 17 éves, fess, bohém életre vágó leánykát kegyes pártfogásába venni, a szini pályára kiképezetlni. Az egyéb szükségleteket fedezni. Szíves választ kérek kiadóhivatalba és kérem jelezni e lapban „Szatanelló” címen.

Fővárosi
hivatalnok házasságkötve-títőt keres díjazással. Magánegyenlőt leveleket „Szívesség 38873” jelíge alatt a kiadóhivatal továbbít.

Nősülni
óhajtat 26 éves, keresztény, diplomás ur. Nem hozományra, hanem protekcióóra reflektál. Ajánlatokat kér „Komoly” jelíge alatt a kiadóhivatalba.

Feltétlen
tisztességes, szerény igényű leány vagy asszony állandó ismeretségét keresi intelligens, jó megjelenésű gyárvezető. Lehetőleg teljes című leveleket „Gyárvezető” jelíge alatt a kiadóhivatalba, Diszkreció biztosítottik.

A közeledő
vadászati évad beálltával főhívom a nagyobb uradalmak és vadászársulatok figyelmét arra, hogy az elejtett vadak, különösen nyulakból, bármily nagy mennyiséget hajlandó vagyok átvenni külföld részére. Grossmann Jágó. Miskolcz.

Butor
új és használt beraktározásból visszamaradt, csillárok, lámpák, irdai berendezés, pénzszekrények bámulatos olcsón eladó. Beraktározási vállalat tulajdonos **Landsman Sámuel** Központi városház épület Gerlőczy-utca 2. raktár 10—11—12.

Teljesen
ujjonnan és elegánsan berendezett, különbejárattal két utcai, két udvari és egy egymásba nyiló két utcai szoba gázvilágítással úri emberek részére, esetleg teljes ellátással augusztus tizenötödiktől kiadó. Üllői-ut 21. II. 3.

Ocsa
község mellett, Budapesttől 1 órányira, 1400 magyar holdas prima homokbirtok eladó, egészben vagy részletekben. Szőlőtelepítésre is kiválóan alkalmas. A birtokból 800 hold akác nyárfa és fenyőerdő Bővebbet Dr. Grünwald János Ocsa. 5415

Mérnöki műszereket
vesz, elad, cserél, lejt mérő, Planiméter, Teleskop, Goerz—Zeiss—Triäder stb.
HATSCHKEK EMIL
Andrássy-ut 13.
Fiókjá: Erzsébet-körút 38

Régi ezüstdíjakat

és zálogcédulákat veszek és eladok mindennemű arany- és ékszerárut, ugyanint régiségeket, drágakövet, arany- és ezüst-órakat, lánczokat, gyűrűket, ezüst-éveszközöket. Kérem arjegyüket ingyen. Fuchs Dávid utóda Budapest, IV., Váci-utca 18. I. emelet. 26764

Bérmálás
ajándékol legajánlatosabb s legczélsezerűbb, ha arany, ezüst vagy ékszerárut vásárolunk. E cikkeknek legmegbízhatóbb beszerzési forrása a már 28 év óta fennálló **Kohn Ede és társa** utóda cég, Városház-utca 6. (a volt Granátos-utca). 26442

Gőzcséplőgépek
fokozott mobilok, számlakészítők, benzínmotorok, használat, gyárilag javított állapotban, részletekért kaphatók. Oserótelek költöttek. Seifried Hugó, Budapest, Katona József-utca 17. szám. 25983

Polgári, gimnáziumi,
kereskedelmi, reál, magánvizsgálatra, gimnáziumi különbözetre és érettségire előkészít Kerekes, Almássy-ter 16. sz. II. em. 18. sz. Válaszbélyeget kérek. 25465

Onnek óvni kell a feleségét!
Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a tulbó gyermekáldás ellen, melynek eredményét a hálaíratok ezrei igazolják, diszkretn küldöm 90 fillér magyar levél bélyegért. Frau Anna Kaupa, Berlin. S. W. 247. Lindenstr. 50.

Minden könyvkereskedés után megszerezhető a 46. kiadású
Gestörte Nerven u. Sexual-System
című könyv. Irta: Dr. Müller orvos-tudor. Borítékban portómentesen 1.20 korona beküldése ellenében kapható: Gurt Röber, Braunschweig. 26822

Jogi-
politikai szigorlatokra alap- és államvizsgákra (egy tanfolyamról is) Kolozsvárra, Budapestre, ugyszint államvizsgálati állami vizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: **Jogi Szeminárium,** Budapest, VI., Rózsa-utca 44. III. em. 8. 26817

Butor:
Urasági lakberendezések háló-, ebéd- és szalonberendezések, kiváló minőségben olcsón kaphatók **Földes B.** butortelepén, Kertész-u. 43. Király-utcai sarokházban. 970

Polgári iskolai
reáliskolai, gimnáziumi, kereskedelmi, egyéves önkéntességre képesítő vizsgákra, valamint mindenféle javító és pótló vizsgákra legrövidebb idő alatt a legjobb sikerrel előkészít „Tanár” Budapest, Thököly-ut 8. I. em. 3. ajtó. 26814

„MAGYAR” TEXTILIPAR

Folyóirat.
A gyapju-, gyapot-, len-, kender-, selyem-, juta-ípar és kereskedelem közlönye. Szakcsalóság és kiadóhivatal **Ujvidéken.**

Megjelenik havonta kölszer. Előfizelési ára egy évre 12 kor.

Hölgyek figyelmébe!
3 évi jótállással mindenki szerezz meg magának a cs. és kir. szab. Viktoriá önműködő kézi hímzőgépét. Ára 8 korona. Pénzt előre beküldőknek egy csinos minta lesz mellé csomagolva. Leírásokat és utasításokat mindeuknek díjmentesen küld a Viktoria hímzőgép-gyár, Budapest, VII., Columbus-utca 28.14 emelet. 2662

Fénykép-készülék
objektívot vesz, olad, csorél híres Appolo lemezek egyedi-elárúító helye.
HATSCHKEK EMIL
Andrássy-ut 18., Fiókjá: Erzsébet-körút 88. Alapított 1877. Sokkal olcsóbb, mint másoké. 26760

Ki a YES-OU-SI
ezt a lapot megrendeli, jétszere minden megrendelés mellett azonnal az

angol és franczla
szavakat alaposan megtanulhatja. Előfizelési ár negyvenkét minden kiadásra 8 korona. Megrendeléseket elfogad és mutatványzámokat küld a kiadóhivatal. Budapest, Andrássy-ut 92. szám.

Pénzkezes
házakra, telkekre, földbirtokokra első, második és harmadik bekebelezésre is, személyhitelet katonatisztek, hivatalnokok kereskedők, iparosok, tanítók részére esetleg kezes nélkül is gyorsan, olcsón közvetít 500

Kreditor bankiroda
Budapest, VII. Dohány-utca 54. (Válaszbélyeg)

Zálogcédulákat,
brilliantokat aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszeröket legmagasabb árrban veszek. Brillantokért többet fizetek, mint utjonnan kerültek. **SINGER JAKAB** ékszerkereskedő, Budapest, Király-utca 91. Izabella-u. sarkán.

Férfiak!
Feltétlen gyógyhatást nyújt a párisi világkiállításán nagy aranyéremmel kitüntetett Dr. Borsodi-féle szabadalmazott villamos szerkezet. Elégendő a szerkezetet a testen hordani, a hatás elmaradhatatlan. Kívánatra használati utasítás 60 fillér bélyeg beküldése ellenében, Központi szétküldési telep: Berger és Társai Dohány-utca 39. 26702

Alkalmi vétel.
Butorok, visszamaradt szönyegek, kényseritő körülmenyek miatt eladók: mahagoni hálószoba 180 ft., íróasztal könyvszekrényvel, olajfestmények 2 ft. nagy perzsaszőnyegek, lámpák, 3 áru villany 14 ft. Árverési butoreladás. Dohány-utca és Holló-utcai sarokpincze. 26616

Nagy és Fia
BUDAPEST,
Semmelweis-utca 21.

Állandó nagy lakberendezési kiállítás. (az egész házban) TELEFON 17—77.

Urasági butorok, új és használt butorok.

Nagy és Fia
Lakberendezési összes tárgyak.

Nagy és Fia
modern butorok:

machagoni, palisander, ében- és ezitromfa.

Nagy és Fia
Angol börtárnitúra, franczla, olasz stíli butorok.

Nagy és Fia
Valódi perzsa és smyrna szőnyegek.

Nagy és Fia
Velencei tükrök, üveg, csillárok, festmények stb.

Nagy és Fia
CSILLAR ÜZLET.

Nagy és Fia
antique butorok és szövetek, szalongszobák.

Nagy és Fia
Nippek, bronzszobrok, olasz faragványok, meiseni és altwien porcellán.

Nagy és Fia
Fióküzlet ninesen össze nem tévesztendő hasonló czéggel.

Nagy és Fia
Vesz és elvállal teljes lakás, szálloda és kastély berendezéseket vidéken is

Nagy és Fia
Állandó butor és antiktások beszerzése a bécsi, párisi, velencei és romai árveréseken.

Megbizottak a kontinens minden nagy városában.

TANÜGY.

Egy főiskola veszélye.

Írta: Dr. Bokor József.

Az a beadvány, melyet alább a Debreczeni Protestáns Lap augusztus 3-iki száma után egész terjedelmében lenyomatunk, nemcsak a közvetlenül érdekelt tiszamelléki református egyházkerület, valamint a hazai összes protestáns egyházak és iskolák körében kelt méltó feltűnést, de tudomást vesznek róla országosan mindenütt, annak tanulságául, hogy a gyatra közigazgatás mint veszélyeztetheti legfőbb intézményeink békéjét s mint állít pellengérré férfiakat, kiknek hivatása a világosság terjesztése, a rend, az előrehaladás, egy szóval a közművelődés ápolása volna.

De aztán be is következtek ám ez a tanulság, mert csak ebben az esetben mondhatnám az árt, mibe kerül, csekélynek. Megfordítva, ha adminisztrátoraink, kikkel a balsors utcán, villamoson, itthon és furdón, korcsmában és hivatalban boldogít bennünket, mert semmi foglalatosságra sem születtek annyi talentummal szerett felebarátaink mint azzal, hogy megtanítsanak: mit tegyünk, mit ne tegyünk, ha — mondom — az adminisztrátorok e népes családjá, melynek legkövérébb tagjait már adminisztratív zseninek is szokás nevezni, mindössze érdekes esetnek minősítene a lenti példát, melyen jól lehet mulatni, akkor csak fussa végig kalváriáját Zoványi Jenő, a beadvány aláírója, mert meggondolatlanul oldotta fel azokat a kötelekeket, melyek a bösbusz szellemeket — mint egykor Hatvani famulusára — rája szabadították.

Zoványi Jenő a sárospataki ref. főiskola akadémiai szakán a szent teológia ny. r. professzora, kit a fennálló egyházi és iskolai törvények értelmében az erre egyedül illetékes akadémiai szék a jövő iskolai évre rektor-professzornak választott. Hogy rektori hivatalát elfoglalhassa, egyedül a főiskola igazgató-tanácsának „beiktatása” hiányzott. Ez pedig alaposan hiányzott. A beiktatást ugyanis számára az igazgató-tanács megtagadta, „mert személyem nem éppen rokonszenves előtte és mert tart tőle, hogy hivatalommal járó igazgatótanács tagságom révén talán meggyőzhetek némelyeket azoknak az igazsága felől, amiket tényeknek ismertem meg az igazgatótanács működésének eredményei közül.” Így indokolja a beadvány aláírója, hogy rektori hivatalába való beiktatást mért tagadta

meg tőle az igazgatótanács. Valljuk be, hogy az indoklás nekünk, távolesőknek a meginduló dráma színhelyétől, nem eléggé világos.

Ránk, illetőleg a közre nézve egyelőre nem is ez a fontos, hanem az, hogy a sárospataki főiskolában az egyik hatósági organumnak, az akadémiai széknek határozatát a másik organum, az igazgatótanács egyszerűen mellőzi, s így voltaképp az akadémiai szék s az igazgatótanács kerül egymással szembe.

Ezt a szembekerülést hivatalos formában hozza a sárospataki főiskola legfőbb egyházi hatósága, a püspök tudomására a két malomkö közé került fél, a megválasztott, de be nem iktatott rektor, ki azt kéri püspökétől, hogy indítson fegyelmi eljárást az igazgatótanács ellen és „sújtja szigorú büntetéssel hatalmi erőszakának ezt a példátlan tényét”.

Ezzel mozgósítva lett a harmadik fórum, a püspök is, ki protestáns elfogás szerint csupán „primus inter pares”, erejét az egyházkerületől nyeri, melynek akarata az időnkénti közgyűléseken nyilvánul meg. Ez lesz már a negyedik fórum a Zoványi-ügyben.

Tudva ezekhez még azt, hogy a püspök kilenczven évét meghaladott, törött ember, kinek harmincz év óta praesuntív utóda (tehát maga is korban előrehaladott ember) az igazgatótanácsnak ugyanannyi év óta egyházi elnöke s egyúttal az egész igazgatótanácscsal együtt az egyházkerületi közgyűlésnek rendes tagja: a kavarodásnak olyan esete van előttünk, melybe rendet hozni képzeletünk Herkuleshez és Augiáshoz röpül. Kérdés lesz-e erre a heroikus, de a justitiát és aequitást szem előtt tartó munkára alkalmas ember a tiszáninneni református egyházkerületben?

Az állam közvetlen hatósága alá tartozó iskolában hasonló eseteket könnyen rendbehoz egy-egy tiszta fejű és kezű kormánybiztos.

A kálvinista egyházban is van araváló ember, ki tud is, mer is rendet csinálni az egymással összeütközésbe kerülő fórumok ügyében. Az egyik báró Bánffy Dezső, a másik gróf Tisza István, mindkettő a konvent (az ötödik fórum) tagja, az előbbi pláne elnöke, hova a sárospataki ügy felebbezés formájában még föl is kerülhet. Csak az a baj, hogy az ügy gyors megoldást kívánt.

Ki tudná megmondani, hogy máris hány ember szenvedett miatta! Mert az bizonyos, hogy ahol egy autonómikus testületben a hatósági szervek egymással szembekerülnek, a surlódásokat mindig a személyek érzik. Ezek a surlódások pedig olyan természetűek, hogy a lelkek fenekéig hatnak s magának a főiskolának életében mély szakadékokat vágnak.

A negyedfélszázados sárospataki főiskola története több ilyen válságról beszél. De kevésről tud olyanról, melyben az adminisztráció gyatrasága miatt állottak volna elő a bajok, mint a jelen esetben s előreláthatólag olyanoknak is kell szenvedni miattok, kik vagy éppen nem, vagy igen kis részben voltak okozói. Ez pedig visszahat magának az intézetnek életére, melyet mégis meg kellene óvni.

Azt pedig senki se felejtse, hogy a sárospataki főiskola, mint a történeti iskolák valamennyien, össze vannak nőve a nemzet kulturális törekvéseivel. Az ország kulturáján esik folt, ha egyikük vagy másikuk a fentartók gondosságának és óvatosságának kisebb foka miatt szenvedni kénytelen.

A beadvány itt következik:

Mélyen tisztelt püspök ur!

A sárospataki akadémia tanári kara folyó évi június 14-én tartott ülésében akadémiai és kollégiumi igazgatónak választott a jövő 1907—8. tanévre. A még jelenleg is érvényben levő Egyházi Törvények 493. §-ának b) pontja, valamint a sárospataki kollégium legutóljára 1897-ben kinyomott Kormányzati Rendszabályaink 28. §-a éppen úgy biztosítja a tanári karnak azt a választói jogát, mint ahogy nekem a passzív választási jogot annál a körülménynél fogva, hogy a sárospataki akadémianak nyilvános rendes tanára vagyok, aki nem lévén felfüggesztve tanári állásomtól, teljes birtokában vagyok a vele járó valamennyi jognak és kötelességnek. Formahiba sem merült fel a választási eljárásban, ami bármely irányban kétséssé tehetné annak érvényességét.

Az ennél fogva kifogástalan törvényességgel megejtett választás alapján immár a Kormányzati Rendszabályok 14. §-ának e) pontja és 28. §-a értelmében kollégiumi igazgatótanács által végrehajtandó beiktatásom következett volna, de ezt megtagadta a nevezett testület, mert személyem nem éppen rokonszenves előtte és mert tart tőle, hogy hivatalommal járó igazgatótanács tagságom révén talán meggyőzhetek némelyeket azoknak az igazsága felől, a miket tényeknek ismertem meg az igazgatótanács működésének eredményei közül.

Az említett igazgatótanács aként magyarázza ugyanis a Kormányzati Rendszabályok ama rendelkezését, mely szerint az akadémiai igazgatót „hivatalába az igazgatótanács iktatja be”, mintha jogot adna neki arra, hogy ha úgy tetszik, hát nem iktatja be a törvényesen megválasztott igazgatót, vagyis mintegy felülvizsgálhatja, hogy ki a neki kedves avagy nem tetsző egyéniség s az utóbbi ellen vétőt mondhat.

A kaland.

Írta: Raoul Auernheimer.

Volt egyszer egy — fiatal, jókedvű, kalandravágyó, de szegény festő, aki Münchenben, a festők e vig városában, bizony elég szegényesen éldégt, mig nem aztán egy szép napon nagy sikert aratott. A mesebeli öreg ur eljött és megvette képeinek egyikét, mesés áron; ezer márkát adott érte. Apró képecske volt, a festő sokkal nagyobbakat és jobbakat is festett már, de eddig nem akadt ilyen bőkezű vevője. Boldogan konstataulta, hogy ezer márká tényleg nagy összeg és alig hogy kézhez kapta a pénzt, folyton azon törte az eszt, hogy milyen módon adhatna tul rajta.

Öreg bácsikája azt ajánlotta neki, vegyen rajta olyan értékpapírt, amely négyszeres, hatszoros kamatot jövedelmez, ami negyvenhat márká egy évben és újabb ezer márká esetén ez már kilenczvenkét márká jövedelmet hajtana és így tovább . . . és így tovább.

A Gusztó ellenben — az ő barátnője — akinek különben csak hatszáz márkát említett, őszintén ajánlotta, hogy lakberendezésüket egészítsék ki szépen és barátságukat szentesítsék papi áldással. Ez azonban még a bácsi ajánlatánál is rosszabb volt.

Egy ismerőse, aki egyébként író volt, felkérte, hogy indítsanak új lapot, a „Huszévesek Lapját”, mely egyes-egyedül a józan ész elleni tiltakozást kultiválja. Művészi vezetője a festő lenne, míg a szerkesztést az író vállalná magára. Ez a metódus azonban nem

volt elég gyors és alapos ahhoz, hogy pénzén tudaljon.

Belátta, hogy tanácsadói csak a saját érdekeiket akarták előmozdítani, miért is elhatározta, hogy nem kérdez meg ezentul senkit és a pénzt felhasználja művészi egyéniségének felelevenítésére és erősítésére. E célból délre akart utazni, a világosság és a művészet honába.

Már régen kivágyódott a korcsmai levegőből és a német bohémek látszólag különzködő, de tényleg filiszter életmódjából.

Megunta már a pinczérányokat és a modelleket, főleg kövér Gusztóját, aki mindkét minőségben működött. Más társaság után vágyódott, szabadabb életre, világos hátterekre, finomabb kalandokra, mint amilyenekre mostani környezetében számíthatott.

Nem akarta azonban megtenni a rendszerinti olasz körutazást minden muzeumokon és képtárakon keresztül. Ugy gondolta, eddig tul sok képet festett ugyan, de nagyon keveset tapasztalt.

Ez egyszer az élettől akart megrészegülni, nem pedig annak festett képétől; teli pezsgős poháron keresztül akarta a világot szemlélni.

Elhatározta, hogy ott veti magát bele az áradatba, ahol az legjobban pezsg és a legfinomabb illatu — a Riviérán! Később hazautazásában akart meglátogatni néhány olasz várost, főleg Velenczét, de előbb kalandra vágyott! Ezért egyenesen Nizzába utazott.

Decemberben hagyta el Münchent és Nizzába májusban ért. Huszonnégy óra alatt egy félvelet utazott át. Ott hó és köd fektet a hideg utcákon, itt színes meleg-

ség mindenütt, virágok illatoztak és virultak a szabadban és az illatos virágpiaczon utolsó találkára gyűltek össze. A napos kertfalakon ezrivel toltak az ifju rózsák, mintha a kertek tartalma kipeszegné az utcára . . . Szezonkezdetre volt, a nagy szállodák szemei még nem nyitak ki és Monte-Carloba még nem érkezett meg a nagy kokottok és a szélhámósok színe-java. De egy fiatal német festőnek már így is szörnyen — imponált!

Ugy járt, mint a kis leányok, akik először isznak pezsgőt! Még alig volt kezében a pohár, még meg se érintette az ajkával és máris megrészegült a tartalmától.

Kis fehér penzióban lakott, mely nagy, buja kertben feküdt, mint fehér rózsza a zöld lombok között. Ablakából, zöld kerteken és fehér nyaralókon keresztül, lelátott a kéklő tengerre, mely vágyódó, meleg karokkal ölelte magához az aranyos partot. Vitorlák álmódzva siklottak tova a selymes, csipkés kék tükrön, mint nagy lomha, fehér madarak, melyek valahol távol a tengeren, avagy az égben tűnnek le. Ismét ujjabbak tűntek fel és álmágon vonultak el.

Édes, parfümös, mozdulatlan volt a levegő a napsugaras táj fölött, a délvidék puha, részegítő levegője, melyet csukott szemmel, mélyen szívunk magunkba, mialatt mellünk kitágul és karjaink széjjelnyílnak, vágyódó, édes ölelésre.

Kevesen laktak a penzióban. Öreg, rendszeren elválasztott hajviselettel, szerény szemekkel és nagy kulcsomóval ellátott hölgy volt a penzió tulajdonosa. Néhány öreg amerikai, a délvidék habituéi, akik blazirtan fogadták

Mire való volna akkor a tanári kar választási joga? Ugyan van-e rá példa valahol csak egyetlen egy is, hogy valamely illetékes testülettől történő választást bármely felsőbb hatóság abból a szempontból vizsgálhasson felül, hogy kellemes-e a felsőbb hatóságnak a megválasztott egyén, avagy nem? Igenis, mindig megvan az a joguk az illetékes hatóságoknak, hogy amennyiben kifogást tesz valaki valamely választási eljárás szabályszerűsége, vagy a megválasztott egyén törvényes kvalifikációja ellen, elbírálhassa a választás érvényét, de soha sincs meg az, hogy az egyéni rokonszenv vagy ellenszenv alapján semmisítse meg a törvényesen megejtett s felelősséggel vagy panaszszal meg nem ímadott választást és a megválaszthatásra képesített egyén megválasztását.

Az eddig érvényben álló egyházi törvény 493. §-ának b) pontja különben is annyira kizárólagosan és minden korlátozás nélkül az akadémiai tanári kar hatáskörébe utalja az igazgató megválasztását, hogy semmiféle igazgatótanács, de még egyházkerület sem formálhat rá igényt, hogy bármilyen szempontból vagy kifogással illuzóriussá tegye ezt a jogot, amely végeredményében nem volna így egyéb, mint kinevezés választásnak az álarca alatt, bürokrácia, a demokrácia és autonómia frázisával.

Nem adhat erre jogot a törvényvel szemben semmiféle kormányzati rendszabály, de egyáltalában nem is ad a sárospataki kollégiumé sem. Mert hiszen arra higgadt fejjel nem lehet építeni semmit sem, hogy nem úgy vannak fogalmazva az illető §-ok, hogy köteles beiktatni az igazgatótanács a megválasztott akadémiai igazgatót. Az a körülmény ugyanis, hogy p. o. az igazgatótanács „hatásköréről“ (nem pedig „jogköréről“ vagy „jog- és hatásköréről“) szóló 14. §. az e) pontjában úgy fejezi ki magát, hogy a „két igazgatót hivatalába beiktatja“, egyáltalában nem foglalja magában a beiktatás megtagadhatóságának jogát, hiszen a gimnáziumi igazgatót ő maga választja, akinél tehát szó se lehet a magától végzett választás eredményének önmaga által való felülvizsgálásáról s így egyazon kifejezés értelmében absolute nem csempészhető be az az akadémiai igazgatóra nézve sem. Különben is, ha a „kötelesség“ szó folytonos hangoztatása nélküli, szokásos fogalmazás azt a jogot tartalmazná, hogy az illető hatásköri teendőt nem kellene multhatatlanul teljesíteni, akkor per analogiam némely más hatásköri teendők teljesítése szin-

tén meg volna alkalmilag tagadható, mit azonban bizonyosan perhorreskálna maga az igazgatótanács. P. o. a Kormányzati Rendszabályoknak a köziskolai szék hatásköréről szóló 19. §-a b) pontja szerint ez az iskolaszék „a kormányzó hatóságoknak az egész főiskolát illető határozatait végrehajtja“, ugyszintén az akadémiai és gimnáziumi székek hatásköréről szóló §-ok ugyanezzel a fogalmazással tartalmazzák a megfelelő intézkedéseket. Feltehetően éppen az igazgatótanács méltatlankodnék a legjobban s tenné meg a legerélyesebb intézkedéseket, ha válogatnának az illető tanárkarok a rájuk vonatkozó határozatokban és csak a tetszősökökkel megegyezőket hajtánák végre, mivelhogy nincs meg e pontokban a „köteles“ szó. Amilyen renitencia volna ez a felsőbb hatóságokkal szemben, éppen olyan most az igazgatótanácsé a tanári kar jogkörével szemben és ha amaz alulról kezdett anarchiára vezetne, ez felülről megindított anarchia és a vele együtt járó ököljognak kárhozatos uralma.

Állítólag abból az okból tartotta alkalmoszerűnek erre a tételre lépni az igazgatótanács, mivel nem régebben állottam fegyelmi eljárás alatt azért, hogy kimutattam a sárospataki kollégium vagyonekezelésének szomorú történetét. Nemhogy szégyelné magát a miatt, hogy az általa akkor pótlólag beterveztetett magánpanaszában elősorolt vádpontok közül egyetlen egyet sem tudott bebizonyítani s az ellenem szóló és végre is hajtott jogerős ítélet a legcsekélyebb mérvben sem támaszkodik az ő könnyelmű és valótlan panaszaira, hanem úgy próbálja helyreállítani az ilyen eljárásával megrendített tekintélyét, hogy mellék- és pótbüntetések teremt önkényileg. A sárospataki kollégium igazgatótanácsa jogosítottnak érzi magát arra, hogy kiszabjon a még most is érvényes törvényben absolute elő nem forduló eléle büntetéseket és a konventi bíróság ítéletéhez hozzáfűgesszen ilyen, törvényen kívüli pótlékokat. Nem gondolja meg, hogy miután nem voltam felfüggesztve állásomtól, még a fegyelmi eljárás folyamán is választható lettem volna akárminő iskolai tisztiségre, nemhogy a fegyelmi eljárás végleges és teljes befejezése után.

Súlyos kötelességmulasztást követett el e szerint az igazgatótanács és mivel megakadályozta vele, hogy elfoglalhassam hivatalomat, még súlyosabb visszaélést a hivatali hatalmával. Fegyelmi panaszt teszek tehát ellene a régi egyházi törvények 301. §-ának 7. és 8.

pontjában, illetőleg az új egyházi törvények V. t.-cz. 34. §-ának 1. és 6. pontjában foglalt fegyelmi vétsége miatt. Kérem a m. t. püspök urat, hogy kegyeskedjék vele szemben fegyelmi eljárást folyamatba tenni és előre is kérem a m. t. bíróságot, hogy szigorú büntetéssel sújtsa a hatalmi erőszaknak ezt a példátlan tényét.

Mély tisztelettel maradok Sárospatakon, 1907. jul. 3. Zoványi Jenő, theol. akad. ny. r. tanár, mint a sárospataki kollégium és akadémia törvényesen megválasztott rector-professora.

A hat elemi osztály kötelezettsége.

Állami törvényünk az elemi iskolába járás kötelezettségét 6—12 éves korig állapítja meg. A törvény erejénél fogva azért 6—12 éves koráig minden gyermek tartozik elemi iskolába járni. Eddig a törvénynek az elemi iskoláztatás kötelezettségére vonatkozó időbeli rendelkezése. Hogy ez az időbeli rendelkezés a legtöbbször csak színes szappanbuborék, melynek sok esetben tartalma alig van, az az alábbiakból ki fog tűnni.

A dolog tehát úgy áll, hogy minden gyermek köteles 6—12 éves koráig az iskolába járni. Ez jelenleg a helyzet. Hogy ez megtörténik-e mindig, avagy sohase, és hogy hat évet kihuz-e minden gyermek az elemiben, az nem tartozik ide. Mert a lant nem arról szól és peneg. Lévéen ez az elemi iskoláztatásnak csak időtartambeli megjelölése. Míg mi jelen közleményünkben annak inkább belső tartalmi teljességéről akarunk röviden beszélni. Mert meggyőződésünk szerint amaz enélkül nem egyéb, mint kendőzés vagyis fikció: csalódás.

Minden tanító tudja, hogy bár az elemi iskolai 6 éves kötelezettség ki van mondva és talán itt-ott végre is van hajtvva, mindazonáltal ez az időbeli csonkítatlanság távolról sem hozta meg azt a csonkítatlan elemi iskolai képzettséget is egyszerűs mind, amely e tekintetben talán a törvény szemel előtt is lebegett. Sok gyermek ugyanis nem a tanító, hanem a saját hibája, de talán a szülőök nemtörődömsége miatt is, a kiszabott 6 osztály helyett csak 4-et végez hat év alatt. Eképen a lelke az 5 és 6 osztályok anyagától részben olyan üres marad, mint a félig vízzel megtöltött fazék. Pedig hát a négy osztályban tanult tulajdonképpen ezeken a fokokon juthatnának terjedelmesebb, világosabb és rendezettebb kifejezésre. Sőt a növendékek itt-ott új, eddigelé általok

hódolatait és a reggelit hihetetlen étvágyal fogyasztották el. Két dán festőnő, a vén leányok mérges pillantásaival és megsértett arczkifejezésével, végül egy nász-utazó párocscsa, amely minden bokor és palma mögött zajtalanul és lelkiismeretesen csokolózott, nem törődött senkivel, nem rándult ki és szobájában töltötte minden idejét. Ezek voltak a penzió vendégei.

A második napon megjelent aztán még a háziasszony unokahuga. Fialat, magasalaku angol leány, hihetetlen mennyiségű vörös hajjal. Az angol leányokat jellemző szája volt, kissé rövid felső ajakkal, mely szabadon engedte felső fogcsorát és így mindig mosolyogni látszott.

Amikor a festő, reggelinél, éppen kalandokról álmodozott, elment az asztal mellett kis kosarával karján, melyben olló volt. Kisvártatva visszajött és ekkor kosárkája telve volt sokszínű rózsával. A festő utána nézett, amint a fehér uton mosolyogva végighaladt, az angol leányok gyönyörű, könnyed járásával, mely a sok sportolástól valósággal simulékonyává vált.

Azután többször látta naponként a lépcsőn, kis szobája ablakán, vagy reggel, amikor kis kosarával elment mellette. És mindig mosolygott és ha a festő köszönt neki, még barátságosabban mosolygott. De nem szólította meg, mert nem tudott angolul és mert az angol leányok nagyon visszautasítóok.

Közben körülhullámozta őt a Délvidék zajos élete és ő sóváran kutatott kalandok után. Először Nizzában, de ott nem talált; sem a Jetée színházban, sem a Promenade des Anglais fehér partjain, sem pedig a Rue de la gare embertömegében.

Azért egy este átment Monte-Carloba, a kalandok és kalandorok gócpontjába. De itt se futott semmi elébe. Gyönyörű asszonyok voltak ott, suhogó, viruló, illatos ruhákban, asszonyok, kiknek szemei úgy ragyogtak, mint a briliánsok és mosolyuk oly műremek volt, mint a kalapjuk. De ezek olyan kalandok voltak, amilyeneket bárki megszerezhetett ötven franktól felfelé. Ez nem kellett neki, azt hitte szegény, hogy az e fajta asszonyokat ő már jól ismeri.

Elment mellettük és körülnézett a tulzsfolt termekben, ahol keveset beszéltek, sohse nevettek, csak az arany csengett és a croupier monoton felszólítása hangzott. Csak rövid ideig érdekelték e sápadt, éhes játékosarcok, akiket a zöld posztó reflexze még sápadtabbá tett. Észrevette, hogy a jelenetek és gesztusok folyton ismétlődnek, épuzó, mint a croupier frázisa és unalom jelentkezett nála, mely itt közös tető alatt lakik a szenvedélyvel. Minthogy feltette magában, hogy nem játszik, idejekorán visszavért Nizzába.

De újból visszament. Rejtélyes vonzerő csalogatta vissza, mely azokra is hat, akik unatkoznak a játéktérmegekben. Harmadik este elérte a végzete.

Ez esetben csábítóan gyönyörű asszony volt a végzet. Nagy, szőke, rózsás, királynői alak, de nem kokotte, amit a festő rögtön észrevett rajta. Idősebb, fekete ruhás társalgónő kísérelte, öltözködése, magatartása és magaviselete nagyvilági hölgyre vallottak.

Festői szürke bársonyruhát viselt, igaz csipke diszszel, hozzá nagy szürke tollas kalapot, mely csodásan illett szőke hajához. És oly csodás volt szépsége, hogy az arany hatal-

mával vetélkedett. Számptalan játékos vágyódó hódolattal nézett utána, amint kecses mozdulattal emelte szeméhez lorgnonját, kísérőnőjével társalognva elhaladt a roulette-aszaltok mellett. Ahol a trente et quarente játék folyt, ott megállott.

A festő elbűvölten követte és melléje lépve, negyedóráig nézte anélkül, hogy az asszony egy pillantásra is méltatta volna. Végre elhatározta magát és egy száz frankos papírpénzt vett ki tárczájából, melyet a croupiernél felváltani akart. A festő, kapva az alkalmon, előzékenyen nyújtott feléje öt darab louisdort. Az asszony kissé elcsodálkozva, de udvariasan megköszönte és kivette kezéből az aranyakat. Azután leült, de a festő nem mert melléje ülni, csak amikor az asszony hátrafordulva, reámosolygott, ült le gyorsan melléje. Játsszani azonban nem akart.

Két aranyat vett kezébe az asszony, egyiket feketére, a másikat vörösre tette és a festőhöz fordulva, mosolyogva mondotta:

— Rouge, c'est pour vous Monsieur.

A festő ellenkezett és vissza akarta adni a husz frankot, de e perczen vörös nyert. Nevetve odatolta a festőnek a nyert két aranyat és mulatott elfoglaltságán.

Ekkor a festőnek udvarias ötlete támadt. Elfogadta a negyven frankot és vörösre téve le megjegyezte:

— C'est pour vous Madame?

De sajnos, elvesztette.

— C'est drommage — mosolygott a szép asszony. Újból két louisdort tett a festő, de már a saját pénzéből.

— C'est pour vous. — A vörös nyert. Az asszony felé tolta a pénzt, aki szórakozottan

nem hallott és nem ismert, de az alsóbb műveltség szempontjából is okvetlenül szükséges tárgyakkal is itt ismerkedhetnek meg. Mindegyik persze a fentebbi ok miatt sokszor nem történhet meg. Amiből aztán az is következik, hogy bár a törvény betűi külsőleg be is vannak töltve, de belsőleg annál üresebbek. Amennyiben az időtartalom a belső tartalommal csak kis terimjében van fedve.

De még ez mind csak hagyján. Mert itt a kép, ha nem is igen van kidolgozva és kellőleg kifejtve, de mégis nyújt valamelyes formát és értetőséget. Azonban vannak ennél még gonoszabb jelenségek is. Van t. i. nem egy, de több, sőt mondhatni igen sok tanuló, aki hat év leforgása alatt még a négy osztályt sem végzi el egészen, hanem már a harmadik, vagy éppen a második osztályban beadja a kulcsot, egyben kérvén a hat évi eredménytelen kurzus után az obsitot. Aki ismerős az elemi iskolai osztályok tananyagával, menten beláthatja, hogy az e fajta növendék számottevő ismerettel távolról sem rendelkezik, hanem csak holmi elsődleges gyarló készségekkel, mint az írás és olvasás technikai műveletével, meg a számtannak némi gyarló töredékével. Természetes, hogy az ilyen növendék, habár a törvény külső kívánalmainak kifogástalanul meg is felelt, mindazonáltal a törvény általunk feltételezett intenczióját többé vagy kevésbé mégis fedezetlenül hagyta.

A törvénynek a hiányossága itt nyilvánvaló. Mert nem hiszszük, nem tételezzük fel, hogy midőn a törvény az elemi iskoláztatás időbeli tartamát 6 évben állapította meg, egyszersmind ne gondolt volna az annak megfelelő tárgyi tartalomra is. Ha pedig nem gondolt: nem gondolkozott gyakorlatilag és józanul. Mert ha az időbeli kötelezettséget kiróta, de annak belső tartalmából kötelezettségére ugyanakkor nem gondolt, olyan munkát végzett, mint II. Katalin idejében az ötleletes Potemkin, aki falut csinált, de amely mégsem volt falu. De mi szerintünk gondolt. Csak elfelejtett annak kifejezést adni.

Mondani sem kell, hogy a törvény ebbeli felületességének és meggondolatlanságának minő káros kinövésai voltak már idáig is. Személyi, de a köz szempontjából is veszedelmes hátránya a törvény eme csonka határozmányának először is az, hogy a növendékek egy része, mint azt fentebb említettük, terméketlen és kietlen értelemmel, tehát fegyverzetlenül és erőlenül megy ki az élet-

nek abba az ádáz, elkéseredett harczába, amelynek megvívása mai nap már még a közkatonáktól is annyi értelmet és edzettséget kíván. Aminek eredménye az elbukás, a csatavesztés, végeredményében pedig a köznek fegyverlerakása.

De a törvény eme hiányosságának nemcsak az egyes és a köz, hanem maga az elemi iskola is, sőt nemcsak ez, hanem a mesterinas-iskola is megajja az árát. Hogy ez megérthető legyen: ide is tapasztalat kell. A tapasztalat pedig azt mutatja, hogy az elemi iskolát — tisztelet oda, ahová illik — éppen a törvénynek eme sántikája miatt se a szülék, se a gyermekek nem veszik valami komolyan. És vajjon miért? Mert kérjük szívesen, maga a törvény se veszi komolyan. Hogy a gyermek elvégezzé teljes épségében az elemi, már t. i. az, aki nem megy felsőbb iskolába, az némely szülőre nézve teljesen mellékes. A fő az, hogy a kötelező hat év minél előbb leperegjen. A gyermek aztán megy vagy napszámba vagy iparos inasnak. Ha iparosnak megy: ott pedig a mesterinas iskolában olyan tételek elé állítják, amiről neki még fogalma sem lehet. Lesz belőle tehát mindkét esetben olyan existenczia, aki járt is az iskolába, nem is; tud is valamit, nem is, de azért egyebekben halad a korral: követel is, elégedetlenkedik is, tehát eo ipso sztrájkol is. Ennek a csonka törvénynek az alapján így áll a bál.

Mennyivel másképen nézne ki a dolog, ha a törvény az elemi iskolára nemcsak az oda való járás időbeli kötelezettségét, hanem a teljes elvégzés kötelezettségét is kimondaná. Ezzel az esetleges határozmányával először is roppant módon felszökknék a szülők szemében az elemi iskola erkölcsi értéke. De másodszer az egyszerű élet is, tehát az ipari élet értelmessége is, végeredményében pedig a közgazdasági élet minden nyilvánulása is föllendülne általa. Ajánljuk is ezt az összehelyeztetett eszmét az állami kormányzat figyelmébe. A dolog annyira legalább is fontos, hogy érdemes gondolkodni felette.

Szabó Kálmán.

Az elhanyagolt test.

Bármint csúriék-csavarják is a dolgot okos pedagógusaink, megállapítható tény az, hogy nálunk túlteng a szellemi nevelés.

A gyermek blazirtta lesz már a népiskolában. A tehetséget éppen annak túlságos fejlesztésével ölik meg. A test elsatynul s a fejlődésében hátramaradt test nem képes a lélekkel egyensúlyt

tartani, ennek következtében a lélek energiáinak nagy része a test tevékenységi képességének fogyatékosága miatt kihasználatlan marad, ami pedig az egész individuumnak hátrányára válik. A gyermek a tulhajtott szellemi munka következtében, testi egyénisége miatt idegessé lesz s hogy ez így van, bizonyítják az ideg orvosok. Társadalmunk, nevelési rendszerünk által is elősegítve, nemsokára odajut, hogy minden egyede pillanatoknak hódoló, komoly munkára képtelen, ideges, szeszélyes lesz.

Segíteni kell a bajon.

Több gondot kell fordítani a szellemi és ideges terheltség leghatalmasabb ellenszerére: a testgyakorlatra, a játékra. Erősíteni kell a testet, ha azt akarjuk, hogy egészséges legyen a lélek.

Valamint egy ország kormánya akkor erős és hatalmas, ha körülötte, mint erős csont és izom sorakozik a nép a lehető legnagyobb tömegben, úgy az agy és gerinczagy, a lélek székhelye, a test kormánya, csak úgy lehet erős, az élet nehéz követelményeivel dacolni tudó, ha burkolatjuk, a koponya- és gerinczacsont, ugyszintén a test egész csont és izomrendszere fejlett és erős.

A mi nevelésmódunk ebben a részben elhibázott. Tele van a tanterv és iskola szellemi táplálékkal; tömjük a gyermeket mindenféle uton és módon, és a jelszó az, hogy még többet, mindig többet. Ezzel követeli a tanterv, ezt követelik az iskola felettes hatóságai s eközben a gyermekcsereg sorvad s csodálkozunk, hogy: „Ni! régebben mennyivel fejlettebb, erősebb testű gyermekek hagyták el az iskolát!”

Biz ez úgy van! De régebben nem volt tulterhelve az agy a test rovására. Most évről-évre nagyobb követelményekkel lépnek fel az iskolával szemben, persze csak szellemi téren s ennek eredménye a sápadt, sorvadó, blazirt gyermekcsereg s a koránérett, megvénült, életunt fiataltság.

Es ha a lelkiismeretes tanító felemelné szavát ez egyoldalú nevelés ellen, azzal érvelnének illetékes helyen, hogy eleget játszik az a gyermek iskolaidőn kívül; elég a testgyakorlatra a tanterv által megszabott heti 2 óra. Pedig ez nem állhat meg.

Egy iskolai évnek tanítási anyaga ma már oly széleskörű, hogy habár megtoldjuk is a tanítási időt, mégis kénytelenek vagyunk házi feladatot is hagyni. Tehát kérem megtoldjuk a tanítási időt, ezáltal elvesztünk a gyermek szabad idejéből; adunk házi feladatot, ezzel ismét elvesztünk a gyermek szabadságidejéből tetemes mennyiséget. Foglalkoztatják őket a szülők is: hát kérdem mennyi ideje marad a gyermeknek arra, hogy testét fejlessze? Mert tegyük hozzá azt is, hogy házi játékaikat nem vezeti egy paedagogiailag képzett egyén, a foglalkoztatás pedig ismét a paedagogia szempontjából nem tekinthető testgyakorlatnak, mert a munka csak egyes, a neki megfelelő testrészeket képezi, ez pedig rontja a testi harmoniát s megbontja a részek egyensúlyát.

Annyira ki van zökkenve ezáltal egész ne-

mosolyogva az egész összeget vörösre tette. Nyert és zsebrevágta az aranyakat, mert ez esetben nem mondotta:

— C'est pour vous.

Könnyelmű hangulatba sodródott a festő, abba a bizonyos montecarlói hangulatba, melynek a montecarlói herczeg jövedelmét köszönheti.

Az asszony megrészegítette, de még jobban hajának az aranya. Felajánlotta neki, hogy a tétiket helyezze egymásért kölcsönösen. Az asszony elcsodálkozott, mintha ilyet életében először hallana, de elfogadta az ajánlatot. Negyedórán a legjobb barátok voltak. Mindig kétszer annyit tett, mint az asszony és ha nyert egy ez mélyen a szeméibe nézett. Mire hatszor a szeméibe nézett a szép asszony, vége lett az utazási tőkének és csak száz frankja maradt még, ami a heti számlájának kiegyenlítésére kellett.

— Miért nem folytatja? — kérdezte megütközve az asszony.

— Mindent elveszítettem!

— Ah! C'est dommage! — utoljára még rámosolygott bájosan és — visszahuzta lábcsokáját. . . Félbehagyta a játékot, beváltotta a nyert összeget ezerfrankos bankjegyre és — míg a festő szomoruan ülve maradt — felállott és egy szemben ülő sápadt ember mellé ült, aki egy negyedóra alatt harmincezer frankot nyert.

— Ah! C'est toi! — mondta a férfi.

— Oui, c'est moi!

Ismerték egymást és az asszony zsebrevágta az ezer frankos bankjegyet. Csakhamar a férfi is félbehagyta a játékot és a szép asszonynyal együtt eltávozott.

— A szerencse! — gondolta a festő, amikor a nyertes karján elsuhogott mellette és aranyhaju fejét nevetve hátraszegte. És utoljára szivta magába a szépséget.

Kiléptek az illatos éjszakába, a pálmafasoron végigmentek, a sötétlők égboltozat alatt, amelyen a délvídek nagy csillagai égtek. Néhány lépésnyire követte őket a festő, de a szőke asszony észrevette és odasugott kísérőjének valomit. Az hátranézett és oly boldogan felkaczagott, mint ahogy csak az tud, aki egy vagyont nyert és hazakisérheti a szerencsét . . .

— Megszégyenülten állt meg a festő.

Visszatért Nizzába és szorongva feküdt le. Oly nagyon bántotta a szánalmasan elhibázott kaland, hogy észre se vette az ágya mellett álló kis asztalon a félig nyílt rózsát, mely ott illatozott. Néma köszöntés, félt szerelmi valomás volt ez, mely észrevétlenül elmulik . . .

Csak másnap reggel, amikor későn és kedvetlenül nyíltak föl szeméi, látta meg a türelmes virágot ljedten és bizalmatlanul nézett reá, azután vigyázva kézbe vette és elgondolkodva szivta be illatát.

Ki tehette ide? Mindenesetre asszony. A ház asszonya? Nem. Az unalmas dánok? Azok sem. A nászutazó fiatal menyecske? Oh! Oh! Az angol leánya? Ah! Nini! Egyszerre felnyílt a szeméi. Most már tudta miért jött le mindig a kertbe, amikor ő reggelizett, miért találkozott vele mindannyiszor a lépcsőn, amikor sétára indult. Az ablaknál látta valahányszor hazajött és mindig mosolygott — türelmesen, szeliden!

— Oh — gondolta — mily elragadó, bájos kis kaland!

Gyorsan felöltözött, boldogan feltűzte

a virágot és lesietett a lépcsőn. A leánya éppen végighaladt a reggeli fényben uszó kerten, kosara karján lógott, rózsákat ment levágni, asztaldisznek. A festő észrevette, hogy a leány nagyon szép és szőke haja úgy ragyog a napfényben, mint egy nehéz gombolyag aranyfonál. Ugyanolyan volt ez a haj, mint a montecarlói szép asszonyé, csak azzal a különbséggel, hogy a másik már vert arany volt.

Követte a leányt a kertnek egy fallal elkerített részébe, ahol a rózsák tömegesen nyíltak és a leány letette kosarát. Melléje lépett, jőreggelt kívánt neki és nevetve a gomblyukában levő rózsára mutatott.

A leány elpirult, tagadni próbált, de végre ő is elnevette magát. És noha a festő nagyon törte az angol nyelvet, a leány meg egyáltalában nem tudott németül, mégis — még meg sem télt a kosárka — már a festő karjaiban nyugodott és oly forrón csókolta, mint ahogy csak angol leány tud, — aki már nyolcz napja készül ezt megtenni!

Csókjai közt a festőnek eszébe jutott, hogy neki sajnos, ma még — sőt egy óra mulva már — okvetlenül haza kell utaznia. Szomoruan tudtára adta a leánynak.

— No! No! Itt kell maradni, én se megyek el.

— És ha itt maradnék? — kérdezte a férfi, oly óriás szemtelenséggel, amelyet csak külföldön merészkedünk alkalmazni, amikor nem bírjuk eléggé a nyelvet és nem kockáztatunk semmit.

— És ha itt maradok — nyitva felejtí majd estére szobájának ajtaját?

Nyugodtan nézett reá a leány és hideg el-

veléltünk a rendes nyomból, mintha sosem éltek volna nagy pedagógusaink, vagy sohasem éltek volna Hellas gyönyörű térein a minden szépre, jóra fogékony görögök, kiknél a szép lélek szép testben lakott.

De ha már eltévedtünk is, feltalálhatók napjainkban is a példát, melyet követni nem volna szégyen.

Az angolországi viszonyokat ismerők mondják, hogy ott az iskolában nem arra törekednek, hogy száraz ismeretek halmozásával tömjék meg a gyermek fejét, de a fősúlyt a modorra és izom-erősítésre fordítják. A tanítási anyag kevesebb, mint nálunk, de több a tesztelésre, ügyesítésre fordított idő és ki fogja azt mondani az angolokra, mert iskoláit nem terheli túl szellemileg, hogy műveletlen, kulturánélküli nép.

Míg az angol a sportoknak, testedző, ügyesítő tornáknak számtalan változatát honosítja meg iskoláiban, hogy ifjúsága, népe testben, szellemben egészséges legyen, addig minálunk zsúfoltskólák fertőzött levegőjében agyontanulattjuk gyermekeinket s megelégszünk azzal, hogy heti két órán 80—100, sőt néha több gyermekkel végeztetünk testgyakorlatokat, melynek élettani hatása nagyon is bizonytalan 80—100-féle individuum között.

Nagyonb teret a testgyakorlatnak!
Ne hanyagoljuk el a testet!

Kántor Mihály.

Értesítők.

(Folytatás.)

A *kegyes tanítórendiek budapesti főgimnáziumának értesítője*, közli: Kováts Antal igazgató. Az értesítő igen becsessé teszi *Prónai Antal* tanárnak rendkívül érdekes és terjedelmes cikke: „A piaristák színjátéka Pesten a XVIII. században” címmel, melyben régi, fakó írásokból összeállította a valamikor nevezetes pesti piarista szinpad történetét. A tanári testületnek a múlt tanévben 23 tagja volt. Az iskola ez évi történetek egyik legnevezetesebb eseménye a 40 évvel ezelőtti érettségi vizsgálatot tett legrégebb tanuló csapatának találkozás, kiknek nevében dr. *Morzányi Károly* főv. ügyvéd 1000 koronás alapítványt tett. A tanuló száma 775 volt; vizsgálatot 725-en tettek a következő eredménnyel: jeles 56, jó 158, elégséges 465, javíthat 89, megbukott 27. Az érettség 59-en vettek részt. Jelesen érettek 14-en, jól 17, egyszerűen 25, javító vizsgálatot tettek 3. A beiratás a jövő tanévre szeptember elején folytatódik. A beiratási díj 15 korona, az egész évi tandíj 72 korona.

A *késmárki ág. hitv. evang. liceum értesítője*, szerkesztette: *Karátsony Zsigmond* igazgató. Az első gyászkeretes cikke *Weber Pálnak*, az intézetnek 31 éven át volt tanárának az emléket örökíti meg. A következő cikkben: „Szünidei kirándulások és gyűjtések” cím alatt *Noszky Jenő* tanár szolgál jó és rendkívül gyakorlati tanácsokkal a tanulóifjúságnak. A tanári személyzet 24 tagból

tökélésével, mint ahogy csak egy angol leány tud, felelt.

— Jes, megteszem.

Átkarolni már nem engedte magát, de azt mondotta:

— Ma estére! Ujját az ajkára illesztette, ami annyit jelent:

— Légy titoktartó!

Utóljára még a szemével csókolta a festőt, aztán ijedten a házba szökött, nénikéje hangos hívását követve.

Az ifju kalandor kábultan maradt vissza az illatos rózsabokrok közt, a napfényben.

Ily édes, gyors hódítás még soha sem sikerült neki.

— Mily boldogság! — gondolta, de utána rögtön:

— Mily szerencsétlenség!

Mert akárhogy számított, nem futotta — lehetetlen volt holnapig itt maradni. — Éppen két frank hiányzott! Két frank! És tegnap este hatszáz frankot veszített.

Szomoruan ment vissza a házba és sóhajta kérte a számláját. Egy órával később utóljára ment végig a fehér uton, a virágzó kerten keresztül, a sötét kijárat felé.

Kis szobája ablakánál állott az angol leányka, a reggeli aranyfényben — és sirt. A festő gyorsan elfordította fejét, mert különben ő is sirt volna.

Gomblyukában a rózsza természetesen gyorsan elhervadt, de sóvárgó emlékezése nem múlt el! És még számtalanszor visszagondolt a meleg, illatos napokra, az elszánt kis angol leányra, — a bájos szóke kalandra, — mely Nizzában várt reá, míg ő Monte-Carlóban keresle.

állott, a tanuló száma 247 volt. Vizsgálatot 231-en tettek a következő eredménnyel: jeles 25, jó 38, elégséges 115, javíthat 42, megbukott 11. Az érettség résztvevők 32-en; jeles érettek 5, jól 7, egyszerűen 16, javításra utasított 3. Az iskola történetének legfontosabb mozzanatai a liceumi épület új szárnyának a felavatása és *Kiszelly Ervin* tanárnak 40 éves tanári jubileuma; továbbá a volt tanuló által rendezett 40, 25 és 10 éves találkozó. A liceum tápintésében minden tanuló felévi 90 koronáért egészséges tápláló ebédet és jó vacsorát kaphat.

A *miskolci felsőbb leányiskola értesítője*, közli: dr. *Mitrovics Gyula* igazgató. Az értesítő vezető cikk helyett közli *Tóth Irén* tanító emlékbeszédét „II. Rákóczi Ferenc” iskolai emléktáblájáról. Ezt megelőzőleg az igazgató bemutatja az új iskolaépület néhány jól sikerült fényképét. A tanári kar 15 tagból állott, a tanuló száma 173 volt, kik közül 18-an fejezték be a tanévet kitünő sikerrel. Az iskolával kapcsolatos internátusban 47 tanuló nyert teljes ellátást: a tartásdíj 400—500 korona. Az évi tandíj: protestánsokért 48, katolikusokért 60, izraelitákért 80 korona évenként.

A *szolnoki áll. főgimnázium értesítője*, szerkesztette: *Fesztory Lajos* igazgató. A csinosan kiállított értesítő első cikkét dr. *Papp Dezső* tanár írta; címe: „Az alsófoku természetrajzi tanítás módszere és a rajzolás” s ebben kifejti, hogy a természetrajzi tanítás egyik leghatalmasabb eszközévé a rajzolás kell tenni. A következő cikk *Németh Illés* tanár emlékbeszéde az iskolai Rákóczi ünnepéről. A tanári kar 16 tagot számlált, kik közül többen irodalmilag is működtek. Beiratkozott az iskolába 249 tanuló, vizsgázott 231 a következő eredménnyel: jeles 10, jó 33, elégséges 122, javíthat 44, megbukott 12. Az érettségi vizsgálatra 14-en jelentkeztek s ennek az eredménye a következő volt; jelesen érettek: *Csekey István*, *Galambos Ferenc*, *Leitner Sándor* és *Tolnai Ernő*, jól érettek 3, egyszerűen 6, javítóvizsgálatra utasított 1. Az intézet 34 tanulóval résztvevett az egri kerületi tornaversenyen is. A beiratási díj 12 korona, az egész évi tandíj 60 korona.

A *löcsei kir. kath. főgimnázium értesítője*, szerkesztette: *Kalmár Elek* igazgató. Az értesítő első gyászkeretes cikke *Linkess Miksa*, az intézet elhalálozott, kiváló tanárának emlékét örökíti meg. A tanári testület az elmúlt tanévben összesen 22 tagból állott, a tanuló száma 225 volt; ez utóbbiakból vizsgálatot tett 213 a következő eredménnyel: jeles 10, jó 39, elégséges 125, megbukott 12 tanuló, javíthat 27. Jótéteményben részesült 53 tanuló összesen 3000 korona értékben. Az érettségi vizsgálaton résztvevők 16-an; jelesen érettek: *Bliesner Ferenc*, *Császy Ferenc*, *Nagy István* és *Ruitz Alfonz*, jól érettek 3-an egyszerűen 8-an, javíthat 1 jelölt. Az iskola történetében az igazgató a második elhalálozott tanárt: *Dudinszky Györgyöt* parentálja el; megjegyzendő, hogy mindkét tanár már nyugalomban volt. A beiratási díj a jövő évre 6 korona, az egész évi tandíj 48 korona.

A *soproni állami főreáliskola 32. értesítője*, közli: dr. *Waldner Ignác* igazgató. Az értesítőben tanári értekezés nincsen. A tanári személyzet 14 tagból állott, kik közül néhányan irodalmilag is foglalkoztak. A tanuló száma 298 volt, vizsgálatot tett 284 a következő eredménnyel: jeles 19, jó 68, elégséges 147, javíthat 33, megbukott 17 tanuló. Az érettségi vizsgálaton 18-an vettek részt, az eredmény a következő volt: jeles 6, jó 4, egyszerűen érettek 6, javíthat 2. Az iskola 23 tanulóval részt vett a Székesfehérvárott rendezett kerületi tornaversenyen. A lefolyt tanévben az iskola 10 növendéke 2072 korona ösztöndíjat élvezett. A beiratást szeptember hónapban folytatják; a beiratási díj 11.40, az egész évi tandíj 48 korona.

A *győri felső kereskedelmi skola 10. értesítője*, szerkesztette: *Matavovszky Béla*, igazgató. Az értesítőben tanári értekezés nincsen. Az iskola múlt évi történetéből olvassuk, hogy a tanári kar az ottani főgimnázium és főreáliskola tanári karával közösen 11 népszerű tudományos előadást tartott felnőttek részére. Az iskola 40 tanulójával részt vett a Székesfehérvárott rendezett kerületi tornaversenyen, honnan több díjat vittek el. A tanári kar 8 tagból állott, a tanuló száma a három osztályban összesen 113 volt; ez utóbbiakból vizsgálatot tett 108. Az érettségi vizsgálaton 26-an vettek részt; közülök jelesen felelt meg: *Rados Dezső*; jól felelt meg 8-an, egyszerűen 14, javíthat 3 tanuló. A beiratást szeptemberben folytatják; a beiratási díj 20 korona, az egész évi tandíj 160 korona.

A *körmöcbányai áll. főreáliskola 32. értesítője*, közléstesi: *Faith Mátyás* igazgató. Az értesítő első cikke az iskola 50 éves fennállásának emléktáblájáról szól, melyet múlt évi október hó 4-én *Kazy János* főispán jelenlétében rendezett az iskola. A cikk *Teveli Mihály* tanár tollából ered. A tanári testületnek az elmúlt évben 17 tagja volt; a tanári testület a tél folyamán szabad előadásokat rendezett, melyeket a közönség mindenkor

nagy érdeklődéssel látogatt. Megtünepelte a tanári testületet a lefolyt tanévben az igazgatótanári működésének 25 éves évfordulóját is. A tanuló száma 287 volt, vizsgálatot tett 272 a következő eredménnyel: jeles 22, jó 39, elégséges 153, javíthat 43, megbukott 15 tanuló. A tanulóifjúság 33 tagja résztvevett az eperjesi kerületi tornaversenyen is, honnan több díjat hoztak haza. Az érettségi vizsgálaton 22 jelölt vett részt: jelesen érettek: *Horváthy Béla* és *Moys István*, jól érettek 5-en, egyszerűen 10-en, javításra 5 tanuló utasított. A beiratást szeptember hó elején folytatják; beiratási díj 8.60, az egész évi tandíj 36 korona.

A *kaposvári állami főgimnázium értesítője*. Közli: *Danilovics János* igazgató. Az értesítő első cikkét *Mihalik Gyula* tanár írta, címe: „Művészi benyomások Olaszországban.” Cikkirő a V. K. M. támogatásával Olaszországban tanulmányutat tett s az itt szerzett benyomásait foglalja e mindenestire érdekes cikkben össze. A tanári kar a múlt tanévben 21 tagot számlált, a tanuló száma 495 volt, kik közül vizsgálatot tett 468 a következő eredménnyel: felsőbb osztályba léphet 385, javító vizsgálatot tehet 48, osztályt ismételt 34, nem ismételt 1 tanuló. Az iskola 35 tanulója 5074 korona ösztöndíjat élvezett. Az érettségi vizsgálaton részt vett 21 tanuló; jelesen érettek *Bajáti Andor*, *Harta Miklós* és *Kovács Imre*, jól érettek 10-en, egyszerűen 8-an, 7 tanuló javító-, 2 ismételő vizsgára utasított. Tudvalevőleg ezen intézetnél történt bizonyos szabálytalanság az érettségi vizsgálat alkalmával, mely eset a napilapokban is napokon át tárgyaltott. Közöljük ezen esetre vonatkozólag az igazgató nyilatkozatát — mint közérdeket — mely így szól:

„Még most sem beszélhetek nyíltan, mert az ügy a vallás- és közoktatásügyi minisztérium elbírálása alatt áll. Maga az eset azonban nagyon egyszerű és sajnós, egyáltalában nem tartozik a ritkaságok közé, nem unikum az országban még csak egy iskolai év történetében sem. A tanuló hozzájutott a latin írásbeli dolgozat tételéhez, egyiküket az örökös tanár a nyomtatott fordítás használatán rajtakapta s az igazgató az Érettségi Utasítás 12. §-a alapján az írásbeli folytatásától eltiltotta. Komplikálta az esetet még a felfüggesztett és kiutasított tanulóknak az a nyílt vádja, hogy a szaktanár — nyilván könnyíteni akarván a jelöltek munkáján, — a szöveg fordítását felolvastatta. E szabálytalanságokkal szemben az igazgató nem tehetett egyebet, minthogy az esetet a felsőbb hatóságnak azonnal bejelentse. Ezt tenni az igazgatónak szigorú kötelessége és ha elmulasztja, hivatali esküjét szegi meg s feyelmi vétséget követ el. Éppen ilyen kötelességet teljesített az örökös tanár is, amiért a legkisebb gáncs sem érheti.

Az igazgató jelentésére a főigazgatóság megsemmisítette az összes tanuló latin írásbeli vizsgálatát, új tételt tűzött ki s felfüggesztette a szaktanárt is, jelentést tevén minderről a minisztériumnak. Május 18-án tett az igazgató jelentést s 20-án reggel már itt volt az új tétel azzal, hogy még a meg nem engedett segédeszköz használatán rajta kapott tanuló is, akinek az utasítás szerint máskülönben csak szeptemberben lehetett volna érettségire jelentkeznie, az írásbelire bocsátható.

Nem részletezem azt, ami ezután következett, szívesen, hogy kislekű ifjakat neveltünk nyolc éven át. Az új tételtől való félelmükben, s hogy más tanár fogja őket vizsgálni a szövegben, fejüket veszítették. Csak higgadtságom s jóakaratom mentette meg őket a még nagyobb bajtól. A sajtó természetesen a szerencsétlen üldözőknek, az ártatlan áldozatok védelmére kelt; bűnbakot, árulót fedezett fel, nektrontott magának az érettséginek, megróttá, meggyanusította a kötelességet teljesítő örökös tanárt, animozitással vádolta, az egyenlenség bélyegét nyomta a tanári karra, — mert az igazság, a kötelességtudás, a lelkiismeret semmi, ha egyesek egyéni érdeke úgy kívánja.

Ez az, amitől félttem hazám ifjúságát, mely máris az anyagosság, az önérdék kultuszának hatása alatt áll, mindig jobban és jobban távolodva az idealizmustól, amely pedig soha sem fog megszűnni a valóban nagy és nemes tettek egyedüli szülőke lenni. Ezért foglalkoztam bővebben az intézetünket ért balesettel, elmondva egyet-mást abból, ami lelkeket nyomja. Mert annak az intézetnek a meghurcolásáról van szó, melynek vezetésére és irányítására harminczkét évi tanári működésnek nagyobb felét fordítottam, melyben a hazafiságot a komoly, kitartó, — ha kell, megfeszítő — munkássággal terjesztettem, hirdtettem, műveltem, meghonosítani minden időkre törekedtem.

Nem érzékenykedés szól belőlem, hanem komoly megfontolás, szilárd meggyőződés és hivatásomnak legforróbb szerete. Ne is vegyék t. szerkesztő uraim, úgy a helybeliek, mint a fővárosiak, rossz néven tőlem ezt a kioktatást, — ha ugyan annak minősítik, — nincs abban bántó, sértő szándék, csak egy kis figyelmeztetés és kérés,

hogy hirlaptöltelekül ne használjanak fel eféle iskolai „botrány”-okat, mert a nevelő intézetek tekintélyét, nimbust megingatni, megtépni nem hazafias eljárás, annál kevésbé érdem.

Kérem első sorban a helybeli napi- és hetilapok szerkesztőit, hogy ne az egyik vagy másik gyerek szekundája, vagy a tanári testület egyik-másik tagjának esetleg nekik kevésbé rokonszenves tagja inspirálja őket, hanem tartsák szem előtt, hogy e népes és egészséges kiváló munkát teljesítő intézetnek komoly ok nélkül való meghurcolását tiltja a jó izlés és a lokális patriotizmus is. Sok szép példáját hozhatnám fel ennek a helyi hazafiságnak.

Intézetünk, hála Istennek, sokkal erősebb és egészségesebb szervezettü, semhogy az ilyen kalamitásokat ki ne heverje. Ami engem illet, szívesen elismerem, hogy személyemet direkté nem érte támadás, de ez gyenge vigasztalás nekem, aki az intézettel összeforttam s aki az intézetnek kedves emlékét szeretném magammal vinni a közelgő s már nagyon is közel álló visszavonulásomba.

(Folytatása következik.)

KÖZIGAZGATÁS.

A községi és körorvosok helyzetéről.

Irla: Dr. Bodnár Sándor,
tb. megyei főorvos.

Tiszaroff, 1907. augusztus 4.

Mindég ugyanaz! El el hallgatunk, várva, lesve, hogy vajjon észrevettek-e bennünket? Meghallotta-e valaki panaszos felkiáltásainkat?

Mikor pedig hiába várunk, mikor azt tapasztaljuk, hogy hasztalan beszéltünk az észhez, a szívhez, a hazafisághoz, az emberiséghez; hogy érvelésünk éppen úgy, mint panaszkodásunk: „kiáltó szó a pusztában”, akkor feljajdulunk újból és próbálunk ismét beszélni a szívhez, az észhez.

Isten ments, hogy én a nemzet ügyeit intéző köröknek eszébe, szellemében, jó szívében, hazafias érzületében, politikai tudásában, emberies érzésében, nemzeti érdekeket intéző előrelátásában, családi életéről való felfogásuk helyességében valaha kételkedni merjek, sőt inkább mindezekről meg vagyok győződve, mégis — megvallom — a szerelmes ifju nem várja úgy a légyott óráját, az éhenhalódó az életfentartó eledelt, mint ahogy én lesem a hirlapoknak azt a rövidke tudósítását, hogy:

A belügyminiszter benyújtotta a községi és körorvosok helyzetének megjavításáról szóló „törvényjavaslatot.” De hiába lesem!

És kinez a kétely, hogy vajjon mi lehet a megígért törvényjavaslat megfeneklésének az oka?

Semmi kétség, az emberek azért alkottak családokat, nemzetségeket, törzseket, azért egyesültek szövetséges társaságokká, államokká, mert csak így volt lehetséges egy oly társadalom keletkezése, amely az egymás érdekeit biztosító kölcsönösség eszméjét megteremthette és azt életbe is léptethette.

A mai társadalom erkölcsi alapját az képezi, hogy minden egyes embernek teljesített szolgálata ellenértékéül joga van a társadalommal szemben megkövetelni azt, hogy ez ellássa őt minazzal, amire neki a tisztességes megélhetés szempontjából szüksége van. Nagyon természetes, hogy mennél több viszonzószolgálatot tesz valaki a társadalomnak, annál többet követelhet attól; vagyis mennél nagyobb kötelességek teljesítése nyomja valakinek a vállait, annál több joggal kell bírnia.

A kormányzatnak tehát tudni kell mérlegelni azt, hogy kit mennyi jog illet meg.

Közönséges felfogás szerint a következőkről lehet szó: fizetés, jutalom, kitüntetés, dicsőség, hatalom, mint amiket az emberi jogok egyenértékűeknek szoktak tartani.

Pedig ezeket életcél gyanánt tekinteni nagy tévedés.

Az, hogy fizetés, valamely munkának bére nem lehet életcél, nem igen szorul magyarázatra. Nehezebb az erkölcsi jutalomnak, a hírnek, dicsőségnek, hatalomnak az emberhez való vonatkozását eldönteni, mert ezeket némelyek még magánál az életnél is többre becsülik. De ilyenek csak kevesen vannak, az emberek legnagyobb része ezekről is könnyen le tud mondani.

Másutt kell tehát keresni az élet célját.

Addig, amíg valaki munkaképes és dolgozni szeret, nem áll elé olyan erős vonásokban a jövő képe, mint mikor már az erők elernyedni, a munkakedv lohadni kezd; valamint az is tény, hogy a magánosan álló embert sem aggasztja úgy a holnap nap kérdése, mint az olyat, akinek kezébe más, még keresetképtelen egyének sorsa van letéve.

A vagyonos ember ezt nem érti, azért fejtegetem.

Este, a nehéz munkából hazatérő családfő előtt, ha az elmúlt nap keresményével a család éhségét csillapíthatja, gyakran fölmerül a kínos kérdés: *mi lesz holnap?* Hátha holnap nem lesz munka, nem lesz kereset?!

És mi lesz akkor, ha eljön az a holnap, amikor már hiába van munka, nem bírják a karok és ezért — természetesen — nincsen kereset, pedig a belevő falat keresésének kényszerítő korbácsütése ott csattog a háton?

Mi lesz? Mi lehet más, mint koldulás vagy éhhalál.

Az ilyen életnek, mely ehhez az alternatívához jut, nem volt célja, mert a szorgos kéz munkájának jutalma nem volt sem a napi munka, sem az egész élet munkájának befejezése után. És ilyen a mai körorvos élete!

Nagyon sötét ez a kép?

Pedig nem is bírja az én gyenge tollam azt a maga borzasztóan sötét és szomorú voltában lerajzolni.

Egyet azonban bizton állítok, hogy tollam nincsen mártva a keserűség tintájába és nincsen ököre szorítva az azt vezető kéz.

Hallom az ellenvetést: úgy kell gazdálkodni, hogy holnapra is jusson és a késő vénségre el kell tenni a falatokat.

Hát igaz! Ha van valakinek miből félre tenni és nem teszi, megérdemli sorsát!

De hát akinek nincs miből félre tenni?!

Tisztában vagyunk azzal, hogy az államot vezető tényezők minden jóakaratak, humánus érzésük mellett is igen sokszor kényszerülve vannak személt hunyni, egyedek pusztulását látva, hiszen a katonaság a nép színe, java és ha kell, százezreket áldozunk fel állami érdekeknek, valamint hogy a csekélyebb értékű államalkotó egyedek pusztulását nem igen veszi szívére senki, de ezzel szemben igaz az is, hogy az emberanyag okatlan és értelmetlen fecsérlése bűn, de éppen olyan bűn az is, hogyha fontosabb helyet betöltő állampolgárok sorsa iránt vagyunk közönyösek.

Most jutottam el a községi és körorvosokhoz, cikkem címéhez és jelzem, hogy bármiként informálták is a vezető köröket, e kérdésben ütött a tizenkettedik óra, most már nem szabad a segítséget elodáznai.

A körorvosi intézmény azért jött létre, mert az állam eleje, a kormány arra a bölcs tapasztalatra jutott, hogy vannak az országban szegény emberek is és ezek a szegény emberek szegény községeket alkotnak és — ami legfőbb — szegénységük miatt ezek az emberek orvost eltartani nem képesek, de nem is megy középük orvos, mert nem tud megélni.

Több szegény község egyesült egy körré

és ezek együtt fizettek — összerakott filléreikből — egy orvost, aki azt hitte, hogy talán megélhet; elment a szegény emberek közé szegény embernek, mert ahol nincs, ott ne keress.

Mindenütt, ahol csak némi kilátás nyílt a megélhetésre, betöltetett a körorvosi állás és csak azután látta az illető körorvos, hogy nyomort vett a nyakába.

Még így is több, mint 200 orvosi állás van üresedésben!

A körorvosi intézmény tehát nem vált be!

Node nem is igyekeztek eddig azon, hogy ez az intézmény feladatának magaslatára emelkedjék. Valóban szegényteljes dolgokat tár elénk a statisztika.

Illusztrációképen csak annyit említek meg, hogy 388 orvosnak kevesebb az évi törzsfizetése 1000 koronánál; 102 orvosnak van 800 korona évi fizetése, 63-nak 792 korona, 15-nek 680 korona, 62-nek 600 korona, 8-nak 500 korona, 37-nek 400 korona, 2-nek 200 korona és 2-nek 160 korona az évi fizetése; a két utolsó fizetés egyike Fejér-, másika Győrme gyében van és végül egy körorvos ingyen szolgál.

Ugyan — kérem — mondja már valaki ezeknek, hogy fölöslegüket tegyék félre öreg napjaikra!

Amíg dolgozni bír, se nappala, se éjjele, tehát a napi pihenésre nem számíthat.

Az, hogy élete végén sem pihenhet, mert, ha élni és enni akar, amíg bírja, dolgozni kénytelen, ha pedig nem bírja, koldulnia kell, a jelzett fizetések mellett mindenki előtt tisztán állhat.

Ime tehát egy osztálya az állampolgárok-nak oda van vetve az örökös küzködésnek, a nyomornak, vénségére pedig a koldusbot jut osztályrészeül.

Hejh! Pedig minden munka között a koldulás a legnehezebb!

Egy orvost ismertem, fiatalabb korában jö neví orvos volt Egerben; élete delén megvakult; nyugdíja nem volt, meghalnia nem volt szabad, mert elhalt felesége után két kis leánya maradt, akiket koldulásból tartott fenn és nevelt; néha — úgy láttam — könyezett, mikor sanyaru sorsára gondolt.

Hasonló sors akárkit érhet közülünk.

Hol késik a segély? Meddig késik még? Miért késik?

Még az a kifogás sem állhat meg, hogy államérdekek más, fontosabb foglalkozási ágat előbbre tesznek, mert hiszen abban mindnyájan megegyezünk, hogy az egészség a legfőbb jó és az állampolgárok egészsége az államra nézve is a legfontosabb!

Megüresedett községi jegyzői állások.

Nagybénye. Körjegyzői állás. 1600 korona fizetés, 240 korona lakáspénz. Augusztus 20-ig. Főszolgabírószág Beregszász.

Albák. Körjegyzői állás. 1600 korona fizetés. Augusztus 26-ig. Főszolgabírószág Topánfaiva.

Uzod. Községi jegyzői állás. 680 korona fizetés, 26 kat. hold haszna, adómentesen szabad lakás, 800 korona segédirtásra. Augusztus 26-ig. Főszolgabírószág Kalocsa.

Kömlöd. Községi jegyzői állás 1600 korona fizetés, 120 korona lakpénz. (Külön irodahelyiség.) Augusztus 15-ig. Főszolgabírószág Nagymánd.

Csapod. Jegyzői állás. 1600 korona fizetés, 100 korona iroda átalány, szabadlakás. Augusztus 13-ig. Főszolgabírószág Kapuvár.

Kustély. Jegyzői állás. 1800 korona fizetés, 168 korona napidij átalány, 3 szobás szabad lakás, 32 m² tűzifa, szabadlakás. Augusztus 31-ig. Főszolgabírószág Versecz.

Weidenthal. Körjegyzői állás. 1600 korona fizetés, 368 korona átalányok, 3 szobás szabad lakás, 1 hold kerttel, 48 m² tűzifa. Főszolgabírószág Terego.

Dömsöd. I. Jegyzői állás. 800 korona fizetés.

350 korona kiegészítés, 34 hold szántó haszna, szabadlakás. 2. Másodjegyzői állás. 617 korona fizetés, 757 korona kiegészítés, szabadlakás kerttel, 17 hold szántó haszna. 3. Ellenőri állás. 1200 korona fizetéssel, 18 hl. rozsos buza a községi magtár kezeléséért. 4. Végrehajtói állás. 800 korona fizetés. Augusztus 25-ig, déli 12 óráig. Főszolgabíróság Dunavecse.

Megíresedett községi orvosi állások.

Kenézli. Körorvosi állás. 1400 korona fizetés, —80—2—3 korona látogatási díj és 40 fillér kilométerpénz. Szeptember 1-éig. Főszolgabíróság Gáva.

Vledény. Körorvosi állás. 1600 korona fizetés és 400 korona lakpénz (a körorvos beléphet a jegyzői nyugdíjgyűlésbe). Kézi gyógyszerári jog kilátásban. Augusztus 30-ikáig. Főszolgabíróság Sárkány.

Bethlenszentmiklós. Körorvosi állás. 1200 korona fizetés, szabadlakás, látogatási, vényírási, halottkemi és vágóbiztosítási díjak, nyugdíjjogosultság. Augusztus 11-ig. Főszolgabíróság Hosszúaszó.

Szeghalom. Községi orvosi állás 1200 korona fizetés, 400 korona lakpénz, 80 korona szegény orvoslásért, 40 f—80 f—2 K—4 K látogatási díj. Főszolgabíróság: Szeghalom.

Czeglédberczel. Községi orvosi állás 1200 korona fizetés, 40 f—60 f—80 f—1.20 K. Kézi gyógytár, látogatási díj. Augusztus 16-ig déli 12 óráig. Főszolgabíróság: Monor.

Mikeszász. Körorvosi állás 1200 korona fizetés, 240 korona lakpénz, látogatási, vényírási, halottkemi és vágóbiztosítási díjak, augusztus 11-ig. Főszolgabíróság: Hosszúaszó.

A rovatvezető üzenetei.

W. Ha a főjegyzőt fegyvergyakorlatra behívják, annak törvény szerint kijár a fizetése. Arra nézve semmiféle rendeletet nem ösmertünk, sőt a gyakorlatban sohasem hallottunk rá példát sem, hogy ilyen esetben a fizetését az öt helyettesítő aljegyző kapná. A logika is ellene mondana az ilyen rendelkezésnek, mert ha maga a főjegyző meg is élne a kincstári ellátásból, de miből élne meg azalatt a családja? Legfeljebb csak arról lehet szó, hogy az ideiglenesen alkalmazott segéd-erőt a község fizesse-e, vagy a főjegyző? De ez is rendesen úgy van szabályozva, hogy a község fizeti.

Féregyháza. Körjegyzői állás. 1284 korona fizetés, 160 korona uti- ésapidij-átalány, szabad lakás. Augusztus 10-ig. Főszolgabíróság Ujgorat.

DIVAT.

Divatlevél.

A nők élete annyira különbözik egymástól, hogy két teljesen egyforma létet alig képzelhetünk. Illetve a társadalmi osztályok szerint osztlik el a népesség s vele természetesen a nők is. És ami ezen osztályok életében jellemző, ennek keretébe illeszkedik az ő életük is. Oly távol esnek e keretek egymástól, mint két ellentétes világ és kezelés csakis e korlátok és hatások erőszakos lerombolásával állhat be.

Képzelnék például egy esetet. Mennyiben van fogalma a gyermekszobánál szentebb kötelességet nem ismerő családanyának a nagyvilági nő életéről. Arról a nyugtalan, csupa izgalomból álló létről, amelynek javarészt a külsőségek alkotják a benső érzelmekben való elmerülés helyett. Ezzel nem azt akarjuk mondani, hogy minden nagyvilági nőnél ki van zárva az anyai szeretet megnyilvánulása, de legalább is kevesebb ideje jut rá annak, akit a társadalmi kötelességek ejtettek rabul. Ezt pedig az egyéni hajlandóságon kívül a legtöbb esetben az illető rangja és állása is megköveteli; tehát nem szabad mindig léha időtöltésnek tekintenünk az ilyen életet.

De a határok messze esnek egymástól s ezt leginkább akkor látjuk, ha alkalmunk nyílik a nagyvilági nő életét közelebről megfigyelni. Tegyük fel ezt a kérdést: hogy festene a szerény hivatalnokné, aki oly kecsesen mozog a maga derűs, de kicsiny otthonában, lóháton vagy az elsőrangú hotelek fényes table d'hôtejénél, hol a milliomosok nejei adnak egymásnak találkát? A válasz okvetlen az volna, hogy az ilyen nő itt félszeg s ennél fogva

zavart, míg a másik a legtermészetesebb kecses mozog a megszokott keretben. Viszont azt a másikat sem tudjuk elképzelni kicsinyes, szerény viszonyok közepette. Az ő szokásai és hajlandóságai ökölcspapásokkal döngötnék a szűk korlátokat.

Az öltözék terén is a maga teljességében fennállnak e hatások. Ami természetes a nagyvilági hölgnél, föltűnő és visszataszító a szerény viszonyok közepette előnél. Azért oly nevétséges alkalmadtán a legdrágább és elsőrangú czégek-nél készült toillette is — nem illik bele a keretbe, amelyben bemutatják. A középosztály lakosztályaiban nincs helye a mértéktelen uszálynak, valamint visszataszító az egyéb fényezés is. Viszont a paloták terméiben feltétlenül kényelmetlenül érezné magát a szerényen, illetve az alkalmnak meg nem felelően öltözött nő. Ezt az érzést pedig nem szabad mindig tisztán hűségnek jelölnünk, mert nagy része van benne az érvényesülés velünk született ösztönének.

Pontos tanácsokat e tekintetben adni csaknem lehetetlen; ezeket a nőben oly nagy mérvben kifejtett tapintatnak kell megsugnia. Ez mindenkor legjobb tanácsadójuk ama különböző viszonyok közepette, amelyek minden nő életében bőven akadnak. Mint általános utmutatást legfeljebb azt említhetjük, hogy minden körülmények közepette diadalmasan megáll: az egyszerűség. Az, amely föltétlenül kerül minden néven nevezendő feltűnést és az egyéni öltözéket helyezi előtérbe.

Nagyon sokan tévesen magyarázzák az egyéni öltözék elvét és ebből egész sora keletkezik a kellemetlen és olykor nevétséges félreértéseknek. Így teremnek ama félszeg alakok, amelyek koczkás ruhával, férfikalappal s esetleg férfias viselkedéssel kívánják „egyéniségüket” kifejezni. Pedig éppen az ellenkező czélt érik el: fellűnővé lesznek, sőt olykor visszataszítóvá is. Nagyon téves uton indulnak el s ezeknek követendő például a párisi női idéztek. Ez szinte öntudatlan fejezi ki egyéniségét az öltözéke révén; ahogy a csokrát megköti, ahogy a kalapját felteszi, mind csupa eredetiség ez. Keresetlen és annál szebb, amit az erőszakolt eredetiségről legkevésbé sem mondhatunk el.

Hogy nem tires szó a nők egyéniségének kifejezése az öltözék révén, annak bizonyítékát megtaláljuk a történelemben. Csak figyelemmel kell forgatnunk az elsárgult lapokat és a rég elporlad, szép asszonyok szelleme mint holmi szívárványszínű lepkehád fog bennünket körülszállongani. Az a sok barna és szőke fej — nevüket ki győzné elsorolni — kivétel nélkül meg tudott teremteni valami divatot, esetleg korának egész divatját. És ez csodálatosan hosszú-életűnek bizonyult; évszázadok múlva is felüti fejét az enyészeti légköréből és mindig akadnak rózsás arcú, mosolygó szemű nők, akiknek szépsége új diadalra viszi azt, amit egykor régen virult elődeik segítettek megalkotni és uralomra juttatni.

Nem szemrehányás akar ez lenni, de mintha mai iparművészeink, — akik a nők öltözékét is rajzolják, — nem tudnának az egykori szép asszonyokkal ötletesség dolgában versenyezni. Mindig újból a rég eltemetett forrásból merítenek, felelevenítik amazoknak ötleteit, esetleg összeegyeztetnek két teljesen ellenkezőt és kész az új, a mindenható divatforma. Minden idényben álhatatosan megismétlődik e jelenség és mindig a multakból árad fel a sokat emlegetett új divat. Nem idézhetjük ezzel egy sorban a művészi öltözékeket, melyek a reformruha alapján teremnek. Kivételes esetek ezek, melyeket csak kivételes emberek alkotnak meg, viselnek és méltányolnak. Az utánzás hajlamát látjuk a legelső párisi divatcézég műtermében is, de ennek okát megadni nem tudjuk.

A körgallérról.

Minden sportnak megvan a maga jól kieszelt öltözéke. Ha vadászatra megyünk, meg kell a szükséges fegyverzetet kívül a kifogástalan vadász-öltözethez is lennie. Annak az öltözethez pedig sohasem szabad ujnak lenni, mert akkor

azt mondják viselőjére, hogy „Sonntagsjäger, néha folt hátán folt van a vadász kabátán, a „Breaches“ pedig szinte ragadós a reátapadt egyvelegtől. Amilyen kopottnak, vihariálltnak kell annak lenni, patinálnak akár egy ércszobor és foszlányosnak, mint a katonatiszt arany kard-bojtja, csak akkor van értéke és becsülete a vadász-ruhának.

A tennisjátékhoz megfelelően ing, nadrág, sapka, öv és czipő kell, azt ki-ki izlése szerint állíthatja össze.

A regatta-sport már szigoruan az egyes klubok színeire ragaszkodik, ámbár az egész öltözet oly csekély, hogy a klubtag bőre szinte belefeketedik szégyenletében.

A nagy hirre vergődött automobil-sport egy egészen sajátzerű toilletet eszelt ki magának, egészen az automobil monstroizálásához méltóan. Télen medvebundák, nyáron bő felsőkabátok láthatók az automobil utasain, terebélyes ellenzővel ellátott fényes tetejű lapos sapkák arczfüggönyvel, melynek két szemüregét zöld, kék és fekete üvegek teszik még ijesztőbbé, viseltetnek a fön. Az ember szinte azt hinné, hogy az automobil, midőn az országuton száguld és a közeliében járó halandó — hogy valami baleset ne érje — dermedten áll meg mellette, majdnem megijed a bennülőkötől, akik csupa zord „Mumus“-oknak látszanak, pedig a legtöbb esetben gyenge bőrű uracsok és szende arcú hölgyek vannak a toillette alatt elrejtve. Az így nekilódított automobil végállomását rendesen valahol Irukucznál sejtjük, pedig az vagy Rákospalotánál, vagy Alagnál van megjelölve.

A nyári utazás sokféleségén nem akarom ezuttal az olvasót végigvezetni, ki tengeren, ki szárazföldön teszi azt meg, hanem a hegyes vidéket érintem, amelyet az idén különösen sokan keresnek fel. Ott pedig mindjobban nélkülözhetlenné kezd válni a körgallér „Peierin“. Az öltözködés szempontjából pedig az a legfontosabb, hogy mit viselnek s mi divatos.

A körgallér általánosan kedvelt és kényelmes felsőruha minden fűrdőhelyen, gyalogsportnál, de felette czélszerű az a Stayer, Schweicz és a Magas-Tátra hegyeiben való tartózkodás alkalmával.

A körgallér az idén hosszú szabású, bő alakot ölt, hűvösebb időben elég védelmet nyújt, ha végiggomboljuk magunkon, ilyenkor kezeinket a zseb nyílásán szabadítjuk ki, melegebb időben begombolatlanul vetjük azt vállainkra, ha pedig meredek utakon haladunk föfelé, akkor a körgallér belső két pántját átgomboljuk a derékon, mely körülmény által a körgallér terhétől annyiban szabadulunk meg, amennyiben az most már csak a hátunkon lebeg.

A Magas-Tátrában a körgallér annyira elterjedt viselet lett az utóbbi években, hogy a fűrdővendégek apraja-nagyja megszerezte azt magának. A turisták csoportjai egytől-egyig ily gallérban láthatók, kiegészítve a vele járó magas hegymászóbotl. Férfiak, nők egyaránt elhatározták, hogy hegyet mászni másként nem lehet. — Hát legyen ugy.

E sorok írója egy hetet töltött a fenségesen szép Tátra hegyei között és arra a rövidke időre nem tartotta szükségesnek körgallérra költekezni. Bezzeg leit nagy konsternáció belőle, hogy megynék el Fűrdőkre, no meg az elite Lomniczra körgallér nélkül, hallatszik jobbról-balról. Az állapot bizony kétségbeesítő volt, a szives házigazdának köszönhetta a „gordiusi“ csomó helyes megoldását, akinek két körgallérja volt s az egyikkel kíségette vendégét.

Pády Aladár.

AZ EGYETÉRTÉS

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.

A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

A nyomda telefonja: 18—25. szám.

ABBAZIA GRAND HOTEL BRISTOL

Ujjonnan épült, minden kényelemmel berendezett, elsőrangú fényes szálloda. Nagyszerű szobák, lift, központi fűtés, villamos világítás, telefon, melegvíz-vezeték stb. A délre és keletre nyíló összes szobák erkélyvel ellátva. Kávéházi étkező, olvasó- és zenetermek, Pompás kilátás a Quarnero egész vidékeire.

A Bristol-szálloda Igazgatósága

RUDOVITS W.
Tajdonos.

DIESEL-motorral
a tényleges lóerő
óránként csak **1 fillérbe**
kerül.

Felvilágosítással és díjmentes költséggel
készítenek szolgát a
Fegyver- és Gépgyár R.-t.
Budapesten.

LESSZEBB... LEGJOBB... LEGOLCSÓBB,
PAP, PAP, PAP

darabja 1 forint
50 kr.-tól kezdve

Összesülhetőségek kivételével
5 máterrel 10 forint.

Sodronygyártókat megint
szociális és erkölcsi feljebb.

GICHNER JÁNOS
Ágynemű-rész- és vasbutor-gyáros
szőnyeg, függöny, pohár, torló stb.
nagy választékban,
BUDAPEST,
Erzsébet-körút 20,
Főkönyvtár
Rákóczi (Kereszt) út 86. sz.
Gyári
Kertész-utca 7. és 9.
Arjegyeket
bárkinek ingyen és bér-
mentve küldök.
Gyermekkoszlik nagy választékban.
Nagyon nem felelő árú kisgyermek vagy a pórtai vízszáraz.

**A KOCH-féle szabadalmazott
Körgallér**
az egyedüli vízmentes loden-
gallér, amely a szabad
mozgást megengedi, nél-
külözhetetlen vadász-és
turista-czélokra, minden
szinben kapható 34, 30,
28, 20 és 11 korona ár-
ban egyedül

KOCH TESTVÉREK
Budapest **26.**
legnagyobb férfi-, flu- és gyermekruha áruháza Károly-körút
Vadász és sportárjegyzőket bérmentve küldünk.

Pénzszekrények
egy darabból álló köpenynyel legelőnyösebben besze-
rezhetők.

BECHER ÉS HILDESHEIM
ország pénzszekrénygyártóinak és trezorépítői-üzemének
magyarországi vezérképviseletének

NEY és EPSTEIN cégét, **BUDAPEST, VI.**
Központ: **Podmaniczka, 1. 4.**
Képviselek minden városban keresztesítnek.
ARJEGYZÉK ÉS TERVEK DÍJMENTESEN.
Régi szerkesztőket csak képen átvesszük.

2411T. sz.

Déli vasut.

Menetdíjkezdvmények a déli vasuton Budapest és
Vissza Szt. István ünnepe alkalmából.

Szt. István ünnepe alkalmából a déli vasut magyar
állomásairól folyó évi augusztus hó 17-től kezdődőleg
Budapest déli vasutra mérsékelt árú menetdíri jegyek
adatok ki és pedig oly módon, hogy az utasok az I.
kocsiosztályban két II. osztályu, a II. kocsiosztályban
két III. osztályu egész jeggyel, a III. osztályban pedig
egy II. osztályu rendes menetjeggyel utazhatnak Buda-
pest d. v.-ra és vissza. A szomszédos forgalom ezen
menetdíjkezdvményből ki van zárva.

Gyorsvonatok a megfelelő gyorsvonati jegyek vál-
tása mellett használhatók.

Oly megállóhelyekre nézve, melyek rendes menet-
jegykivételével nem bírnak, ezen menetkezdvmény ki
nem terjed.

Ezen kedvezményes jegyek, folyó évi augusztus hó
17-20. napján, az utóbbi napon azonban legkésőbb a
délutáni órákban Budapestre érkező valamennyi menet-
rendszerű vonathoz adatk ki.

A visszautazásnak augusztus hó 20 és 21-én kell
megtörténnie olyképp, hogy augusztus hó 20-án legko-
rábban a Budapest d. v. állomásról ugyanaznap dél-
utára induló első vonat, ellenben augusztus hó 21-én
legkésőbb a Budapest d. v. állomásról ugyanaznap
este induló utolsó vonat használható. — Utmegszakítás
sem az oda, — sem a visszautazásnál nincs meg-
engedve.

Gyermekek részére külön kedvezmény nem enge-
délyeztetik.

A váltott menetjegyek Budapest d. v.-ra való érke-
zés alkalmával nem adandók le, minthogy azokat a
visszautazás alkalmával a fel kell mutatni,
Budapesten, 1937. évi július hó 27-én.

Az üzletigazgatóság

Butorvevőknek
ritka alkalom kínálkozik
egy 4100 koronáért rendelt
háromszobás lakberende-
zés megvételére 2890 ko-
ronáért, mely áll: Egy mo-
dern szürke, fényezett há-
lósobából, egy ebédlőből
4 ajtócs cserecszeszínűre
fényezett szekrényvel, 1
fára, ott velencei uri szobá-
ból, börgarnitúrával, melyet
Vukovics János visszament
házassága miatt önmaga
ad el. Megtekinthető Sar-
kány J. butoriparosnál, VII.,
Erzsébet-körút 26. (Zion
palota).

**Fontos kézikönyv
németajkuak
számára
GYAKORLATI
MAGYAR
NYELVKÖNYV**

A magyarul tanulni óhaj-
tók használatára írta:
Lád Károly
Ára bekötve 1 K 20 f.
Kapható az Athenaeum
r.-társulat kiadóhivata-
lában, Budapest, VII.
ker., Rákóczi-út 64.,
valamint minden hazai
könyvtárosságokban.

AGRARIA

Kérje
minden
gazda
az összes

Levelezim .

AGRARIA
Budapest, Váci-ut 2. sz.

**Gazdasági gépek
árjegyzéket**

ekék,
vetőgépek,
gőzcséglők,
motorok stb.-röl.

AGRARIA

A pozsonyi Felső Kereskedelmi Iskola

1907. szeptember 1-én 23. évfolyamát nyitja meg. Az iskola eddig végzett növendékei elsőrendű kereskedői cégeknek, pénzintézeteknek, gyári vállalatoknak, biztosító intézeteknek, közlekedési vállalatoknak, a mezőgazdaságban és közhivatalokban nyertek alkalmazást. Az iskola érettségi bizonyítványa egyévi önkéntes katonai szolgálatra jogosít.

Az intézetet a múlt iskolai évben 313 tanuló látogatta, köztük 200-nál több vidéki, kiknek jó családoknál való elhelyezése ügyében az igazgató készséggel jár a szülők kezére.

Minden iránt tájékoztató évi Jelentés levelező-lapra is kérhető.
Pozsony, 1907. július hóban.

Az igazgatóság.

WAGNER MANO tan- és nevelőintézete

nyilvánossági joggal

Rákospalotán, Budapest mellett.

A nagyméltóságú vallás, a közoktatásügyi m. kir. minisztérium az intézet nyilvános főgimnáziumát az érettségi vizsgák tartási jogával ruházta föl és így osztály és érettségi

— bizonyítványai államérvényesek. —

A tanulók lehetnek benlakók és bejárók.

Az intézet egészséges levegőjű, öt katasztrális holdnyi parkban fekszik. Orvosok véleménye szerint a tanulók kitünő ellátásban részesülnek.

Oktatás a legújabb pedagógiai elvek szerint.

Értesítővel készséggel
szolgálat az intézet
igazgatósága.

RÁKOSPALOTA,

BUDAPEST mellett,
posta-, távirat- és telefonállomás.

Berlini Viktoria

Államános Biztosító Részvény-Társaság.

Alapítva: 1853

Biztosítási állomány 1905. dec. 31-én	1.512.039.870
Vagyoniállomány 1905. decemb. 31-én	639.857.973
Bevétel az 1905. évben	133.679.861
Evi nyereség 1905-ben	28.913.399

Különös előnyök:

Megfiamadhatatlanság: A kötvény egy évi fennállás után semmi féle alapon sem látható meg.

Párban vagy öngyilkosság: Az első évben a teljes díjtartalék és ez után az egész biztosítási összeg fizetett ki halálesetben.

Világkötvény: Kezdetől fogva tartózkodás és utazás az egész földön pótlék nélkül megengedve.

A biztosítás megszűnésének kizárása: Három évi fennállás után a biztosítás sem válhat érvénytelenné.

Legmagasabb kölcsön- és visszavásárlási érték három évi fennállás után.

Megszűnt biztosítások érvénybe helyezése 6 hónapon belül orvosi vizsgálat nélkül eszközölhető.

Háborúbiztosítás teljesen költségmentesen.

Nyereményrészesedés: A tiszta nyereség 90%-a a biztosítottaknak szavatoltatik. Az 1906. üzletévre a tiszta nyereség 93%-a, azaz 26.072.633,34 k. utaltatott át a biztosítottaknak mint nyereségrész. — Már 1878 óta az osztálybefizetések 3%-ával emelkedő osztalék fizetett ki.

Példa: 10.000 koronára szóló megélés és halál esetére 25 évi időtartammal kötött biztosítás egy 30 éves egyén részére összesen 6060.— koronába kerül.

Rövid, világos biztosítási feltételek, tartások nélkül. Ügyes képviselők alkalmaztatnak.

Igazgatóság Magyarország és a Keleti országok részére.

Budapest, V. ker., Széchenyi-utca 1. szám.

Tan- és nevelő-intézet

NYILVÁNOSSÁGI JOGGAL

Budapesten, V. ker., Hold-utca 19. szám.

Az intézet 30 év óta áll fenn.

Dr. László Mihály nyilvános főgimnáziumában és nevelő-intézetében amely államérvényes osztály- és érettségi bizonyítványokat állít ki, a beiratások szeptember elsején kezdődnek, azonban már most is lehet előjegyezni.

A növendékek lehetnek benlakók, félkosztosok és bejárók. Értesítővel kívánatra készséggel szolgál az igazgatóság.

Dr. László Mihály
Igazgató.

Párisi világiállítás «Grand Prix» 1900.

Kwizda-féle RESTITUTIONSFLUID
cs. és kir. szab. mosóvíz lovak számára.

Egy Dveg ára K 2.80. Az udvari istállóokban továbbá a nagyobb katonai és polgári istállóokban több mint 40 év óta használatban, nagyobb strapák előtt és után való erőltetésre és erőtújításra, az inak merevségénél stb. képeit a lovat a legnagyobb munkabírás a traininghoz.

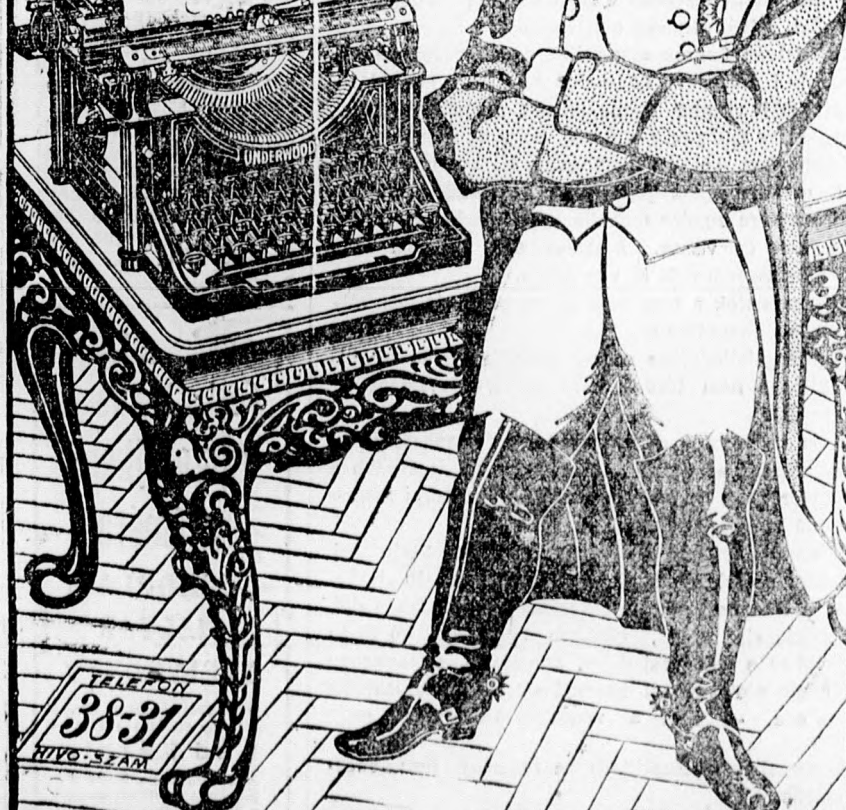
A Kwizda-féle Restitutionsfluid csak ezen védjeggyel valódi. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész, Budapest, VI., Király-utca 12. szám és VI., Andrassy-ut 28. szám.

MEGHÓDÍTOTTUK A VILÁGOT!

UNDERWOOD
GEREBEN BÉLA
BPEST, KRISTÓF-TÉR 2.

GEREBEN BÉLA KRISTÓF-TÉR 2

Az egész országban mindenütt kapható

A MÜLLER J. L.-féle

Kalipbas

LEGJOBB
FOGPEP

felülmúlhatatlan, a fogszu-
kat fehériti és épen tartja.
Kis tubus 50 fillér, nagy 1 korona

MÜLLER J. L.
sz. és sz. utca, az új kávéház
szomszédságában, Kristóf-tér 2.
Mindenütt kapható.